

FİNANSAL KİRALAMA HUKUKU SEMPOZYUMU

GÖRÜŞME TUTANAĞI
AÇILIŞ - BİLDİRİLER - PANEL

ABANT 15 - 17 EKİM 1999

İşbu kitap, 15 - 17 Ekim 1999 tarihleri arasında Abant'ta gerçekleştirilen sempozyumun açış konuşmaları, sunulan bildiriler, panel konuşma ve tartışmalarının derlemesidir.

Her hakkı Finansal Kiralama Derneğine ait olup, adı geçen derneğin yazılı izni alınmadan aynen veya kısmen iktibas edilemez. Kitap dernek merkezinden temin edilebilir.

FİDER Finansal Kiralama Derneği
Büyükdere Cad. Yapı Kredi Plaza B Blok
K. 10 26/B 80620 Levent - İSTANBUL
Tel: (0212) 284 53 10 (pbx)
Fax: (0212) 281 66 47
e-posta: fider@fider.org.tr
www.fider.org.tr

İÇİNDEKİLER

SEMPOZYUMUN AÇILIŞI

FİDER Finansal Kiralama Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Buldam'ın açılış konuşması	9
--	---

1. OTURUM

Sunuş	23
-------------	----

Oturum Başkanı: Bülent TAŞAR
FİDER Finansal Kiralama Derneği Yönetim Kurulu Üyesi

1. Bildiri	25
------------------	----

Finansal Kiralama Kanunun Genel Olarak Değerlendirilmesi ve Bazı Sorunlar
Prof. Dr. Ünal TEKİNALP
İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

2. Bildiri	35
------------------	----

Sat-Geri Kirala (Sale and Lease Back) İşlemlerinin Finansal Kiralama Kanunu
Açısından İncelenmesi
Prof. Dr. Erden KUNTALP
Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

3. Bildiri	43
------------------	----

Finansal Kiralama Hukukunun Yargısal Uygulamaları
Avukat Sefa POLAT - *Garanti Finansal Kiralama A.Ş. Hukuk Müşaviri*
FİDER Finansal Kiralama Derneği Hukuk Komitesi Üyesi

Tartışma	53
----------------	----

2. OTURUM

Sunuş.....77

Oturum Başkanı Cüneyt AKPINAR

FİDER Finansal Kiralama Derneği Yönetim Kurulu Üyesi - Genel Sekreteri

4. Bildiri.....79

Finansal Kiralama İşlemlerinde Sigortanın Kapsamı ve Gemi Alacaklısının
Hakkı ile Finansal Kiralama Şirketinin Hakkı Arasındaki Öncelik Sorunu

Doç. Dr. Atilla ALTOP

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

5. Bildiri.....87

Finansal Kiralama Sözleşmesinin Taraflarının İflası
ve İcra Takibine Uğramasının Sonuçları

Gültekin NAZLIOĞLU

Yargıtay 19. Hukuk Dairesi Üyesi

6. Bildiri.....95

Finansal Kiralamada Vergi Uygulamaları

Şaban ERDİKLER

Yeminli Mali Müşavir - Arthur & Andersen - Türkiye

Tartışma.....103

PANEL

Finansal Kiralama Mevzuatı ve Uygulamaları

Başkanın Sunuşu 133

Oturum Başkanı Dursun AKBULUT

FİDER Finansal Kiralama Derneği Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı

Panel 137

Ahmet BULDAM

FİDER Finansal Kiralama Derneği Yönetim Kurulu Başkanı

Prof. Dr. Erden KUNTALP

Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

Sedat ÖZYERLİ

Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü Daire Başkanlığı

Feyhan KAYAALP

Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı Banka ve Kambiyo Genel Müdürlüğü

Banka Dışı Kurumlar Daire Başkanı

Şaban ERDİKLER

Yeminli Mali Müşavir - Arthur & Andersen - Türkiye Genel Müdürü

Avukat Halil ALDIRMAZ

Meksa Finansal Kiralama A.Ş. Hukuk Müşaviri / FİDER Finansal Kiralama Derneği

Hukuk Komitesi Üyesi

SUNUŞ

Oktay Nemutlu

FİDER Finansal Kiralama Derneği Genel Sekreteri

Sayın konuklar, hoşgeldiniz!. Sizleri 17 ağustos deprem felaketinde yitirdiğimiz yurttaşlarımız anısına sizleri bir dakikalık saygı duruşuna davet ediyorum.

Teşekkür ederim. FİDER Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Ahmet Buldam'ı kürsüye davet ediyorum.

AÇILIŞ KONUŞMASI

Ahmet BULDAM

FİDER Yönetim Kurulu Başkanı

Hoş geldiniz, değerli konuklarımız. Finansal Kiralama sektörünün 1985 yılında kanunun çıkmasıyla başlayan yaşam öyküsünde bu kapsamda bir toplantı ilk kez düzenleniyor. Bu toplantıya katıldığınız için hepinize öncelikle çok teşekkür etmek istiyorum. Öncelikle toplantının kompozisyonu konusunda sizlere fikir vermek istiyorum. Toplantıda temsil edilen kamu kuruluşları, Finansal Kiralama sektörünün düzenlenmesinden ve gözetiminden sorumlu olan Başbakanlığa bağlı Hazine Müsteşarlığımız, Banka Kambiyo Genel Müdür Yardımcılığı ve Banka Dışı Mali Kurumlar Daire Başkanı'nın bizzat katılımları ile temsil ediliyorlar. Başbakanlık Deniz Müsteşarlığı, Gemi İnşa ve Tersaneler Genel Müdürlüğü düzeyinde temsil ediliyor. Maliye Bakanlığı toplantımızda temsil ediliyorlar. Adalet Bakanlığı'ndan katılım üzerinde özellikle durmak istiyorum. Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürlüğü; Yargıtay üç daire başkanı ve 17 üye ile temsil ediliyor. Danıştay bir daire başkanı ve iki üye ile temsil ediliyor. Ayrıca İstanbul Beyoğlu ve Kadıköy Asliye Ticaret Mahkemeleri toplam 12 başkan ve 24 üyeye temsil ediliyor. İstanbul İcra Reisliği temsil ediliyor ve Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü bir Daire Başkanı ile temsil ediliyor. Ayrıca Finansal Kiralama sektörümüz - FİDER bünyesinde 48 üyemiz vardır-FİDER bünyesinde temsil edilen 44 şirket çoğunlukla genel müdürlükler veya üst düzey yöneticileriyle temsil edilmekte.

Bu kapsamda öncelikle ben sayın konuklarımıza FİDER hakkında, derneğimiz hakkında biraz bilgi sunmak istiyorum. FİDER 1994 yılında Şubat ayında 17 üye ile kuruldu. 17 üye, o dönemde Finansal Kiralama sektöründeki 17 şirketi temsil etmekteydi. Bu şirketler 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanununa göre kurulmuş, münhasır amacı Finansal Kiralama faaliyetlerini yürütmek olan şirketlerdir. FİDER Finansal Kiralama sektöründe bir boşluğu doldurmak üzere kuruldu. Neydi bu boşluk? Finansal Kiralama sektörü her ne kadar mali, finansal sektörümüzün bir parçasıysa da, bankaların durumunda olduğu gibi, kanunla kurulmuş bir birlikte temsil edilmesi, bu birlik bünyesinde

FİDER'İN KURULUŞU

- Fider Finansal Kiralama Derneği 1994 Şubat ayında 17 üye ile kuruldu
- 3226 Sayılı FKK'na göre kurulmuş tüm şirketlerin temsil edildiği 48 üyeli bir platform

15-17 EKİM 1999

de koordinasyonunu ve mesleki çalışmalarını birleştirmesi mümkün değildi. Bu uzun süre, bunun boşluğunu hissettik. Şirketlerin üst düzey yöneticilerinin arasındaki temaslara, yoğunlaşan temaslara bu boşluğu doldurmaya çalıştık. Fakat sonunda bunu bir çerçeve içine, kurumsal bir çerçeve içine oturtmak ihtiyacını hissettik. Ve bu amaçla Finansal Kiralama Derneği FİDER kuruldu. FİDER'in amacı kendi sektöründeki çalışma ilkelerini tespit ederek, bunların giderilmesi için gerekli çalışmalarda bulunmak. Bu konuda yurtiçinde ve yurtdışında çeşitli temaslarda bulunmak, sektörün eleman kalitesini yükseltmek amacı ile eğitim çalışmalarında bulunmak ve bu doğrultuda sektörün faaliyetlerinin geliştirilmesi için yapılacak yasal düzenlemeler için ön çalışmalar yapmak ve önerilerde bulunmak. FİDER'in çalışma tarzı konusunda kısaca fikir vermek istiyorum. FİDER bir dernektir, ancak bu dernekte Finansal Kiralama şirketleri, her Finansal Kiralama şirketi üç üye ile temsil edilir. Eşit sayıda üye ile temsil edilir. Finansal Kiralama Derneği'nin öncelikle Finansal Kiralama şirketlerinin profesyonel üst düzey yöneticileri arasında bir fikir alışverişi platformu yaratması amaçlanmıştır. Bu nedenle ayda bir kez Finansal Kiralama şirketlerinin genel müdürlerini bir araya getiren toplantılar düzenlenir. Bu şekilde sektörde küçük veya büyük şirket, veyahut kuruluşu itibarıyla, sahipliği itibarıyla şu ya da bu tarzda şirket ayırımı yapılmaksızın, tüm profesyoneller, tüm profesyonel kadroların eşit şartlarda ve her şirketin eşit ağırlıkta temsil edildiği ortak bir hareket platformu sağlanması amaçlanmıştır. Bu bünye içinde FİDER bugüne kadar çalışmalarını uyum içinde yürüttü. FİDER'in çalışma düzeni içinde, etik kurallar belgesi,—ki size sunduğumuz çantacığın içinde bu belgemiz vardır— çok önemli bir yer tutuyor. Finansal Kiralama sektörü, 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanununun gerekçesinde belirtildiği şekilde, kalkınma amacı taşıyan bir kamu politikasının gerçekleştir-

FİDER HAKKINDA GENEL BİLGİ

15-17 EKİM 1999

- FİDER'in Görev Anlayışı
- FİDER'in Çalışma İlkeleri
- Etik Kurallar Belgesi

rilmesine destek olmak üzere oluşturulmuş bir çalışma alanı. Bu kapsamda Finansal Kiralama şirketlerinin çalışmalarında belli bir kolaylık sağlamak hatta bir, bu sektörün sunacağı hizmetlerin kullanımına bir özendirme unsuru olması için, bazı özendirici unsurlar, 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanunu kapsamına ve özellikle de önemli olan teşvik uygulamaları kapsamına da konulmuştur. Aynı zamanda mali mevzuatımızda bununla uyumlu hale getirilmiştir katma değer vergisi ve benzeri konularda. Bu kalkınma amacına doğru şekilde hizmet edilebilmesi, mutlaka Kanunun özünün gözönünde tutulmasını gerektiriyordu. Bu konuda sektör genelinde titiz bir çalışma anlayışı sağlayabilmek için, FİDER bünyesinde yaptığımız en önemli çalışmalardan biri, bir anlamda kamu kurumu niteliğindeki mesleki kuruluşlarda örnekleri görülen mesleki tanzim kararları ilkesine, çalışmasına benzer şekilde -bir etik kurallar belgesi hazırlamak ve bu etik kurallara uyulmasını, belirli yaptırımlara bağlamak olmuştur. Bu etik kurallar üzerinde aşağıda bu nedenle biraz durmak istiyoruz.

Finansal Kiralama sektöründe Finansal Kiralama Derneği'nin fonksiyonları arasında, bugüne kadar önemli ölçüde FİDER tarafından gerçekleştirilmiş olan fonksiyonlar yetkili kamu kuruluşları önünde sektörün temsil edilmesi, sektörümüzü ilgilendiren belirli kararların veya düzenlemelerin yapılacağı durumlarda, sektörün görüşlerinin sistematik şekilde toplanarak kamu kuruluşlarına iletilmesi olmuştur.

Şirketler arasında, bütün mali, yani özellikle kredi ağırlıklı çalışan mali sektörler ve alt sektörlerde olduğu gibi bir uyarı sistemi geliştirilmiştir. Mevcut yasaların ve teamüllerin elverdiği ölçüler içinde, kredi kararlarının karşılıklı sağlıklı alınabilmesi için bir bilgi-iletişim, bir karşılıklı uyarı sistemi geliştirilmiş ve çalıştırılmıştır.

Mesleki eğitim konusunda önemli adımlar atılmış, çok ciddi çalışmalar yapılmıştır. Sektörde, özellikle yeni sektöre katılan genç elemanların temel eğitimlerinin standart bir şekilde verilmesi için, düzenli çalışmalar yapılmış ve son olarak lokalimizde yurtdışından gelip Türkiye’de leasing eğitimi vermeyi amaçlayan kuruluşlarla koordinasyon halinde müşterek çalışmalar yapılmıştır.

Uluslararası iletişim ve etkileşim için FİDER bünyesinde çok yakın zamanda gerçekleştirilen önemli bir aşama vardır. Avrupa’daki tüm ülkelerin leasing şirketleri birliklerinin konfederasyonu konumunda olan LEASEUROPE’a FİDER üye olarak kabul edilmiştir bu sene içinde; ve ilk toplantılarına katılmış temsil, tam üye olarak, (“asosye” üye olarak değil) temsil edilmesi sağlanmıştır.

Ayrıca sektör istatistiklerinin derlenmesi, üzerinde durduğumuz önemli bir çalışma oldu. Bu konuda Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığımızın devamedegelen sistematik bir çalışması esas itibariyle vardı. Bunları biraz daha ayırtılı, biraz daha güncel zenginleştirilmiş verilerle desteklemek amacıyla şirketlerin bilgi vermesine dayalı, bir sektör istatistikleri sistemi kuruldu. Ve bu bir süredir düzgün şekilde işlemekte.

Yayın ve derlemeler yapıldı. Henüz istenilen düzeyde olmamakla birlikte, mevzuat konusunda tüm sektöre ve sektör dışındaki kuruluşlara bilgi verecek yayınlarımız oldu.

Mesleki ahlak kuralları, etik ilkelerimiz üzerinde kısaca durmak istiyorum. Etik ilkelerin kabul edilmesinin amacını biraz önce izah ettim. Sektörde bir kamu politikasının gerçekleştirilmesi doğrultusunda sağlanan belirli özendiriciler ve avantajlar vardır. Bunların kullanılmasında belirli bir disiplinin şart oldu-

15-17 EKİM 1999

BAŞARABİLDİKLERİMİZ

- Yetkili Kamu Kuruluşları Önünde Sektörün Temsili
- Karşılıklı Uyarı Sistemi
- Mesleki Eğitim
- Uluslararası İletişim - Etkileşim
- Sektör İstatistikleri
- Etik İlkeler
- Yayın ve Derlemeler

MESLEKİ AHLAK KURALLARI UYGULAMA İLKELERİ

15-17 EKİM 1999

- Amaç ve Genel İlke
- Hizmet İlkeleri
- Personel
- Yasaklar
- Sır Saklama Zorunluluğu
- Üyeler Arasındaki Çalışma Uyumu
- Denetim
- Uygulanacak Yaptırımlar

ğunu, bir anlayış birliğinin şart olduğunu başından beri sektör düşünmekteydi. Bunu mümkün olduğu kadar somutlaştırarak uygulamaya yansıtma amacını taşıyor, etik ilkelerimiz.

Genel ilkemiz, (buna bütün bu etik belgeye yol gösteren genel ilkemiz de diyebiliriz) 3226 Sayılı Kanunun ve bu kanunla ilgili mevzuatın sözüne ve ruhuna uygun olarak davranmaktır. Hizmet ilkeleri diye, elinizde bulunan belgede bunun ayrıntıları var, ben çok ayrıntılı olarak tekrar etmek istemiyorum. Finansal Kiralamanın fonksiyon itibarıyla finansmana dönük bir faaliyet olması özelliğini kaybetmeyecek şekilde, hatta yatırım mallarının orta vadeli finansmanına dönük bir amaçla gündeme getirildiğini gözden uzak tutmayacak şekilde uygulamamıza yön verecek, belirli hizmet ilkeleri geliştirdik.

Personelimiz konusunda, en yüksek standartların, en yüksek profesyonel standartlarının tutturulması ve sürekli eğitim çalışmalarının yapılması konusundaki mutabakatımızı, kararlılığımızı bu belgeye yansıttık.

Özellikle rekabet konusunda, haksız rekabeti önleyecek belirli yasaklar öngördük. Ve uygulamada özellikle sektöre sağlanmış olan belirli ayrıcalıkların, kolaylıkların, bu kolaylıkların sağlanması amacına uygun şekilde kullanılmasını sağlamak üzere yasaklar getirildi. Sır saklama zorunluluğu bir meslek ilkesi olarak yerleştirildi. Üyeler arasında haksız rekabete yol açacak davranışların olmaması konusunda ilkeler getirildi.

Şirketlerin mali hesaplarını düzenli olarak bağımsız denetim kuruluşlarına denetletmesi konusunda bir standart yerleştirilmesi amaçlandı. Ve bu kurallara uyulmaması halinde uygulanabilecek belirli yaptırımlar sıralandı ve bunlara bir zemin hazırlandı.

Sektör istatistikleri, Finansal Kiralama sektöründeki faaliyetler konusunda

düzenli olarak bilgi sunmak üzere, kamuoyuna ve ilgili araştırmacılara bilgi sunmak üzere geliştirildi. 1996 yılında başladı, bunu bilgi olarak sunmak istiyorum. 97 yılından bu yana üçer aylık dönemler halinde şirketlerin işlem hacimleri mal grupları bazında şirketler arasında sirküle etmektedir. Şirketlerin ticari faaliyetleri ile ilgili sır mahiyetinde bilgi olabileceği düşüncesi ile kamuoyunda bu bilgi paylaşılmıyor. Fakat şirketler bu bilgileri açık ve berrak bir biçimde iletiyorlar. Bu önemli bir aşama olduğu için altını çizmek istiyorum. Ayrıca mal gruplarına göre toplu istatistikler FİDER'in web sitesinde kamuoyuna sunulmakta. Ayrıca yakın zamanda FİDER'e üye olmayan kuruluşların bilgilerinin de burada kapsanması planlanıyor. Hatırlatma bakımından söylüyorum, 3226 sayılı kanuna göre kurulmuş olan şirketler dışında özel finans kurumları ve kalkınma ve yatırım bankaları da Finansal Kiralama faaliyetlerini yürütmektedirler ama FİDER üyesi değildirler.

Finansal Kiralama sektörünün iş kompozisyonu konusunda bir fikir vermesi açısından, sadece FİDER üyelerini kapsayan istatistiklerden alınmış bazı verileri sizlere kısaca sunmak istiyorum. Bu, geçen yıl 1998 yılı içindeki faaliyetimizin özetidir. Sadece FİDER üyelerini kapsamakla birlikte bu bilgiler, bizim tahmini hesaplarımıza göre sektördeki işlem hacminin yüzde 95 ila 98 civarında bir kısmını yansıtmaktadır. Yani çok büyük ölçüde sektörün faaliyetlerini yansıtır. Burada en büyük faaliyet olarak görülen, aslında en çok çeşidi bünyesinde barındıran makina ekipman dediğimiz grup, esasında imalat sanayii makina ve donatımından oluşmaktadır. Çok çeşitli sektörlerle dağılmıştır. Yüzde 16 büro donanımından oluşuyor. Bu, tefriştattan büro mekanizasyonuna kadar çok çeşitli unsurları bünyesine alan bir gruptur. Tekstil makineleri Türkiye'deki en büyük yatırımcı sektörlerden birisi olması dolayısıyla, özellikle 1998 döneminde büyükçe bir yüzde oluşturmaktaydı. Kara taşıtları

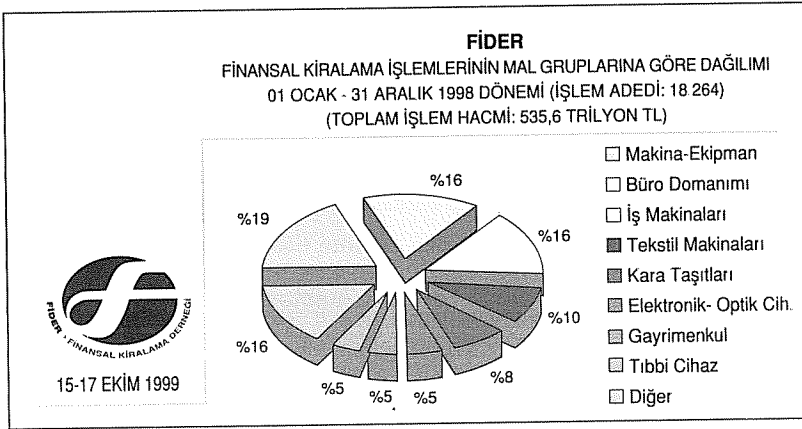
SEKTÖR İSTATİSTİKLERİ

■ FİNANSAL KİRALAMA İŞLEMLERİNİN MAL GRUPLARINA GÖRE DAĞILIMI

- 1996 Yılında Başladı
- 1997 Yılından bu Yana 3'er Aylık Dönemler Halinde Yayınlandı
- Şirketlerin İşlem Hacimleri Mal Grubu Bazında Paylaşıyor
- Mal Gruplarına Göre Toplu Dağılım FİDER Web Sitesinde Kamuoyuna Sunulmakta
- Üye Olmayan Kuruluşların Bilgilerini de Kapsaması Planlanıyor

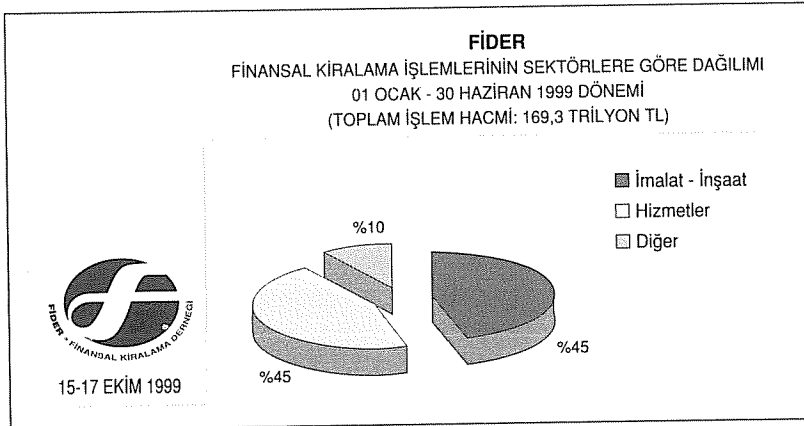

15-17 EKİM 1999

görüldüğü gibi işlem hacmimizin sadece yüzde 8'ini oluşturmakta. Optik ve elektronik cihazlar, gayrimenkul ve tıbbi cihaz ve diğer diye gidiyor. Bu konuda daha ayrıntılı, bir kademe daha ayrıntılı bilgiler FİDER'in web sitesinde dediğimiz gibi üç aylık dönemler itibarıyla kamuoyunun kullanımına sunulmaktadır.

Yine sektörlere göre dağılım hakkında, yani Finansal Kiralama işlemleri daha çok hangi sektörlere dönük olarak çalışıyor o konuda bir fikir vermesi için, bu kez bu yılın ilk altı ayı içinde FİDER üyeleri tarafından gerçekleştirilmiş işlemlere dayalı olarak bir fikir vermek istiyorum. Görüldüğü gibi, sektörün finansman maliyetinin yüzde 45'i imalat ve inşaat, yüksek katma değerli imalat ve inşaat sektörlerine yönelmiştir. Yüzde 45 yine hizmet sektörüne dönüktür. Yüzde 10 diğer sektörler yönelmiştir. Bunun özellikle altını çizmek is-

ÖNÜMÜZDEKİ DÖNEM İÇİN FİDER'İN HEDEFLERİ

15-17 EKİM 1999

- “Finansal Kiralama Şirketleri Birliği” nin Oluşturması
- Finansal Kiralama Kanununda Yapılması Gerekli Değişiklikler Konusunda Görüşlerimizin Anlatılması

tiyoruz. Finansal Kiralamanın Türkiye’de gerçekleştirmekte olduğu işlevin yö-neldiği alan itibariyle kalkınma amaçlarına en uygun sektör ve en uygun işlet-me kompozisyonunu hedef aldığını söylüyoruz, bunu her platformda dile ge-tiriyoruz, buna bir kanıt olarak buna değinmek istedim.

Önümüzdeki dönemde FİDER’in hedefleri nelerdir? Finansal Kiralama Şirketleri Birliği’nin oluşmasını çok arzu ediyoruz, buna katkıda bulunabilecek çalışmalar içinde olmaya gayret edeceğiz. FİDER bugüne kadar böyle bir bir-liğin yokluğunu doldurmak üzere pek çok faaliyetlerde bulundu. Ama esas iti-bariyle, oluşmuş yerleşmiş olan bu sektörün bir özel kanunla bir birlik bünye-sinde belli başlı faaliyetlerin toplanmasının gerekli olduğuna inanıyoruz.

Finansal Kiralama Kanununda yapılması gereken değişiklikler olduğunu düşünüyoruz. Bu konudaki görüşlerimizi bir süredir olduğu gibi önümüzdeki dönemde de bu konuda araştırma yapan tüm kişi ve kuruluşlara ve bu konu-daki yetkili kamu kuruluşlarına tanıtmak, kamuoyuna anlatmak çalışmalarımı-za hız vereceğiz.

Konumuz Finansal Kiralama hukuku. Bu sempozyumu düzenlerken bura-da Finansal Kiralama hukukunun özellikle sektörün kuruluşundan bu yana devam edegelen uygulamasının ışığında tartışılması gereken, görüşülmesi gereken çok konu olduğunu düşündüğümüz için bu çalışmayı, bu toplantıyı ön gördük. Finansal Kiralama hukukunu bizler kalkınma hedefleri ile uyumlu ve son derece başarılı bir yasama ve yürütme örneği olarak görüyoruz, Türki-ye’de. Gerçekten 1985 yılına şöyle bir geri dönersek, 1985 yılı koşullarında Finansal Kiralama Kanunu çalışmasının niçin yapıldığını, niçin böyle bir ça-lışmaya gerek görüldüğünü aslında daha iyi anlayabiliriz. 1970’li yılları bilen pekçok kişinin bu platformda şu anda olduğunu düşünüyorum. 1970’li yıllar-

FINANSAL KİRALAMA HUKUKU

15-17 EK M 1999

- Kalkınma Hedefleriyle uyumlu, başarılı bir yasama ve yürütme  rne  i
- Başarının sürdürülebilmesi için yeni yasal düzenleme gereksinimi var:

- Süre
- Teşvik Yaptırımları
- Amortisman

da sanayi sektörünün orta vadeli finansmanı gayet iyi bildiğiniz gibi Merkez Bankası bilançosundan bankalar sistemine sağlanan sübvansiyonlarla, (o zamanlar biliyorsunuz bunlar orta vadeli reeskont kaynaklı krediler, sanayi kredileri diye bilinirdi.) yapılabilirdi ancak. Bankalar Merkez Bankası'ndan aldıkları bu sübvansiyon üzerine buna yakın bir miktarda kendileri kendi kaynaklarından katarak sanayie te vikli projelere kullandırırldı. Bu kullanımlar da tam anlamıyla amacına ula mazdı, çeşitli şekillerde farklı kullanımlar olabildi.

Daha sonra 1980'li yıllarda sübvansiyonların kalkması ile birlikte, kademe-li olarak sübvansiyon politikasından devletin geri çekilmesiyle birlikte, bu kaynağın kullanılması olanağı da kalktı. İ te 1985 yılında Finansal Kiralama Kanununun  ıkması, (Kanunu da incelediğimizde görüyorsunuz ki) bu dönemin ihtiyaçlarının izlerini derin bir şekilde taşır. Finansal Kiralama Kanununun gerekçesinde ve Finansal Kiralama  irketlerinin oluşturulmasında Türk sanayi-ine orta vadeli finansman kaynağı sağlamak amacı çok bariz şekilde görülür. Özellikle yurtdışından Türkiye'ye girebilecek kaynaklara aracılık etme fonksiyonunun çok önemli olabileceği düşünülerek, sektörde İngilizce ismiyle cross border leasing diye adlandırdığımız, uluslararası Finansal Kiralama işlemlerinin ayrıntılı biçimde düzenlenmesi de bunun göstergesidir. Finansal Kiralama  irketleri, Finansal Kiralama sektörü bu amacı gerçekleştirmek üzere kurul-dular ve faaliyet gösterdiler. Geçen neredeyse on be  yıla yaklaşan süre i e-risinde Finansal Kiralama  irketleri bu işlevlerini gerçekleştirirken, gerçekten Hazine ve Dış Ticaret M ste arlı ımızın zaman zaman yönetmelik düzenle-meleri konusunda verilmiş olan yetkilerini gayet zamanında ve düzgün bir bi-çimde kullanmasıyla, bu işlevlerini kanımızca son derece başarılı olarak ger- ekle tirmi lerdir.

Bizim yaptığımız bazı tahminlere göre, Türkiye'de verilmekte olan orta vadeli finansmanın yüzde 30 ila 40 arasındaki bölümü (gerçek finansman anlamında söylüyoruz) Finansal Kiralama sektörü tarafından verilir hale gelmiştir. 97-98 senelerinde rakamlar buralara kadar ulaşmıştır. Çünkü bankacılık sektörümüz daha çok kısa vadeli finansman faaliyetlerine dönük çalışmak durumunda kalmıştır. Finansal Kiralama sektörü orta vadeli kaynak yaratma işlevini üstlenmiştir. Yalnız bu başarının sürdürülebilmesi için biz belirli yasal düzenlemelere (bu aşamada yeni yasal düzenlemelere) gereksinim olduğunu düşünüyoruz. Bunlara ayrıntılı olarak girmek istemiyorum, bu platformun konusu itibarıyla da konuyu biraz fazla yaymak olacaktır ama sektörümüzü yakından takip edenlerin bildiği gibi, Finansal Kiralamada süre sınırlaması, teşvikle bağlantılı olan yaptırımlar ve bazı amortisman uygulamaları konusunda bizim, sektöre ve Türk ekonomisine çok yararlı olacağını düşündüğümüz belirli düzenleme önerilerimiz var ve bunları önümüzdeki dönemde mutlaka gündeme getirmek için her türlü gayreti göstereceğiz.

Sempozyumun amacı olarak bizler, daha çok, sektörümüzde 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanunu'nun, ilgili mevzuatının ayrıntılı olarak düzenlemediği, uygulamada belli yorumlamaya veya kıyas yoluyla düzenlemelerin yapılmasına, kararların alınmasına açık bırakmış olduğu konularda bir düşünce platformu oluşturmayı görüyoruz. Sayın konuşmacıların çok kapsamlı ve titiz incelemelerinde bunların üzerinden geçilecektir. Ama bildiğiniz gibi bu, icra iflas uygulamalarında, satma-geri kiralama konusundaki çalışmalarımızda, gemi alacağı ve benzeri pekçok konularda karşı karşıya geldiğimiz bir durumdur. Bu konularda kanun koyucu ve diğer ilgili mevzuat düzenlemelerini yapan kuruluşlar, bazı konuları ayrıntılı düzenlememişler ve uygulamacıların yorumuna açık bırakmışlardır. Biz özellikle bu sempozyumun bu tür konula-

SEMPOZYUMUN AMACI

- 3226 Sayılı FKK ve ilgili mevzuatın ayrıntıda düzenlemediği konularda bir düşünce platformu oluşturmak:
  - İcra - İflas Uygulaması
  - Satma - Geri Kiralama
  - Gemi Alacağı
  - ...

15-17 EKİM 1999

rın tartiřılması için bir platform, bir bilgi alıřveriři platformu olarak çok yararlı olacađın dūřundūk.

Ben bu kısa sunuřtan sonra sūratle konuřmacıların sunuřlarına geçmek ūzere tekrar tūm katılımcılara çok teřekkūr ediyorum katıldıkları için, ve iyi ve yararlı bir çalıřma ortamı olmasını diliyor, saygılar sunuyorum efendim.

OTURUMLAR

1. Oturum

Oturum Başkanı Bülent TAŞAR

FİDER Finansal Kiralama Derneği Yönetim Kurulu Üyesi

1. Bildiri

Finansal Kiralama Kanunun Genel Olarak Değerlendirilmesi
ve Bazı Sorunlar

Prof. Dr. Ünal TEKİNALP

İ.Ü. Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

2. Bildiri

Sat-Geri Kirala (Sale and Lease Back) İşlemlerinin Finansal Kiralama Kanunu
Açısından İncelenmesi

Prof. Dr. Erden KUNTALP

Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

3. Bildiri

Finansal Kiralama Hukukunun Yargısal Uygulamaları

Avukat Sefa POLAT

Garanti Finansal Kiralama A.Ş. Hukuk Müşaviri

FİDER Hukuk Komitesi Üyesi

2. Oturum

Oturum Başkanı Cüneyt AKPINAR

FİDER Finansal Kiralama Derneği Yönetim Kurulu Üyesi - Genel Sekreteri

4. Bildiri

Finansal Kiralama İşlemlerinde Sigortanın Kapsamı ve Gemi Alacaklısının
Hakkı ile Finansal Kiralama Şirketinin Hakkı Arasındaki Öncelik Sorunu

Doç. Dr. Atilla ALTOP

İ.Ü. Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

5. Bildiri

Finansal Kiralama Sözleşmesinin Taraflarının İflası
ve İcra Takibine Uğramasının Sonuçları

Gültekin NAZLIOĞLU

Yargıtay 19. Hukuk Dairesi Üyesi

6. Bildiri

Finansal Kiralamada Vergi Uygulamaları

Şaban ERDİKLER

Yeminli Mali Müşavir - Arthur & Andersen - Türkiye

BİRİNCİ OTURUM

Bülent TAŞAR

Oturum Başkanı

FİDER Finansal Kiralama Derneği Yönetim Kurulu Üyesi

Evet, Finansal Kiralama Derneğimizin Sayın Başkanı Ahmet Buldam Bey'in değerli açıklamalarından sonra, programımızın bugünkü sabah bölümü ile ilgili size bir hatırlatma yapmak istiyorum. Bu bölümde değerli konuklarımız, hocalarımız, sektörden arkadaşlarımız Finansal Kiralamanın bugün uygulamada belli ölçüde yaşadığı, yaşamakta olduğu konularla, problemlerle, engellerle ilgili bildiriler sunacaklar. Sayın hocamız Prof. Dr. Ünal Tekinalp daha sonra hocamız Prof. Dr. Elden Kuntalp ve sektörden çok değerli tecrübeli arkadaşımız avukat Sefa Polat bildiri sunacaklar. Kısa bir kahve molamız olacak 10.20 ile 10.50 arasında. Bildiriler 20 dakika içinde sunulacak. Soru ve cevap kısmını tüm konuşmacılardan sonra alacağız. Yaklaşık bir buçuk saate yakın bir süre var, tahmin ediyorum özellikle sabahın bu içerikteki programını soru ve cevap şeklinde de orada enine boyuna tartışma imkanımız olacak. Ben çok fazla birşey söylemeyeceğim ama çok kısa bir hatırlatma yapacağım. Bir şeyin altını çizmek istiyorum. Finansal Kiralama kanunda tanımlandığı şekliyle aslında bir yatırım finans modelidir. Ama benim fikrim, sektördeki birçok arkadaşımızın fikri, bunun daha geniş bir anlamının olduğu, özellikle yatırımların finansmanının Türkiye için ne olduğunun belki de bir kez daha altının çizilmesi gerektiği yolundadır. Bir ülkede yatırım ve üretim yapılmıyorsa, istihdam yok ise o ülkenin ekonomisiyle, geleceğiyle ilgili pozitif görüş sahibi olmak mümkün değildir. Üretimi ölçek ekonomileri seviyesinde yaptığınız zaman arz enflasyonunu, işsizliği azalttığınız zaman da tasarruf yönüyle talep enflasyonunu düşüreceğiniz için bugün hepimizin peşinden koştuğumuz enflasyonu nasıl düşürürüz modelinin arkasında aslında, üretim, istihdam, ülke ekonomisinde rant ekonomisinden reel ekonomiye geçişin olması gerektiğini görürüz. Bunu şu anda Türkiye'de gerçek anlamda destek veren ve yapan, en başta gelen sektörlerden birisi Ahmet Bey'in belirttiği gibi de Finansal Kiralama sektörüdür. Bunun altını çizmek istiyorum , patronlarımıza,

bu işe gönül vermiş arkadaşlarımıza ben gerçekten teşekkür etmek istiyorum çünkü para kazanmak çok kolay: Hazine bonosu alırsınız, yüzde yüz para kazanırsınız ama bu ülkeye ne kattığınız günün sonunda çok önemli. O yüzden önemli bir sektörün temsilcisi olmanın gururunu da taşıdığımızı burada sizlerle paylaşmak istiyorum. Ve sözü çok fazla uzatmadan konuşmayı ilk tebliği sunmak üzere Prof. Dr. Ünal Tekinalp'e bırakmak istiyorum. Aslında genelde kural haline gelmiştir konuşmacıların geçmişleri ama hocalarımızı herkes çok yakından tanıyor, yıllardır hem bizim sektörümüzdeki hem de Türkiye'deki hukuk ile ilgili her konuda her sempozyumda kendileri ile beraber oluyoruz, kıymetli fikirlerini alıyoruz. Ama kısaca değineyim, Ünal Hocamız İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuk Ana Bilim Dalı Başkanı olarak görevini sürdürmekte. Kendisi 58 yılında mezuniyetinden sonra, doktora, doçent ve profesörlük ünvanını, 73 yılında profesörlük ünvanını aldı. Türkiye'de banka hukuku, fikri sınai haklar, mülkiyet hukuku ve özellikle de çok güncel olan Avrupa Topluluğu hukuku konusunda dersler vermektedir. Birçok yerli ve yabancı kuruma hukuk alanında danışmanlık yapmaktadır. 400'ün üzerinde yazılı eseri vardır. Makalesi vardır. Birçok da kitabı vardır. O kadar çok ki ben onları okumayacağım ama hocamız müsaade ederse, bende hakikaten çok değerli bir liste var, onları vermek isterim. Hocam söz sizin, çok teşekkür ederim. 20 dakikalık bir süreniz var.

BİRİNCİ BİLDİRİ

Prof. Dr. Ünal TEKİNALP

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

Yüksek mahkemelerin Sayın başkan ve üyeleri, ticaret mahkemelerinin mümtaz başkan ve üyeleri, Finansal Kiralama camiasının değerli mensupları. Benim tebliğimin konusu 1985 yılından beri yürürlükte bulunan Finansal Kiralama Kanunun genel bir değerlendirmesini yapmak, ortaya çıkan aykırılıkları, boşlukları burada kısa olarak tartışma masası önüne getirmektir.

Biraz evvel söylediğim gibi, Finansal Kiralama Kanunu 1985 yılında yürürlüğe girmiştir ve 15 yıldan beri tatbik edilmektedir. Belki Türkiye'nin en kısa kanunlarından biridir. Eğer teşvik ve vergiye ilişkin hükümleri çıkaracak olursanız 25 maddeden ibarettir ve bu kadar madde borçlar Kanunundaki adi kiranın yarısından daha azdır ama adi kiraya nazaran çok daha önemli bir bölümü düzenlemiş bulunmaktadır. Bu kanun masif bir kanun. Belki bazı noktalarda fazla özet gibi görünüyor ama, bu alana ilişkin hemen hemen her noktayı düzenlemiş bulunmaktadır. Bu kanun yapılırken nasıl bir model düşünüldü? Onu ilk önce size anlatmak istiyorum, çünkü bu bazı problemlerin çözümünde bize yardımcı olacaktır. Nasıl bir kanun düşünüldü derken şunu da ifade etmeliyim ki Kanunun ilk tasarısının müellifiyim ama ondan sonra kanun Adnan Kahveci'nin başkanlığındaki bir heyet tarafından kısmen değiştirildi, daha sonra da Adalet Bakanlığı'nda değişikliğe uğradı ama ilk tasarıdaki esaslar kendini muhafaza etti.

3 amaç güdülmüştü. Bunlardan birincisi şu; öyle bir finansman kaynağı bulalım ki bu kaynağı kullanacak olandan teminat almayalım. Çünkü Türk piyaması zaten banka kredileri dolayısıyla verebileceği teminatları vermiştir, gelip tıkanmıştır, öyle bir çözüm olmalı ki, kredi veren krediyi versin, fakat bunun mukabilinde bir teminat talep etmesin. İkincisi bu yatırımın finansmanı için kullanılmalı. Bu ikinci konu çok önemli, sektör ile bunu kaleme alanların ve uygulayanların arasındaki en büyük fark da burada ortaya çıkıyor. Üçüncüsü bu model madem ki yatırım mallarının finansmanında kullanılacaktır, öyleyse

yatırım mallarının kolay değiştirilmesine, bilhassa teknolojik açıdan çabuk es-
kijenlerin kolay değiştirilmesine imkan verilsin.

Kanuna esas itibarıyla Dünya Bankası'nın bir tasarısı model teşkil etmiş-
tir ve Maliye Bakanlığı bu tasarının kanunlaşmasına karşı çıkmıştır. Maliye
Bakanlığı'nın çeşitli açılardan ikna edilebilmesi ancak bunun yatırımların fi-
nansmanı için oluşturulmuş bir model olduğu anlatılması ve ikna edilmesi ile
mümkün olabilmektedir. Bu 15 yıllık süre zarfında, üç noktada benim kanaatim-
ce boşluk ve aykırılıklar çıktı. Bir maddi hukuk açısından, iki teşvik hukuku
açısından, üç vergi hukuk açısından. Bu üç konu da Banka Kanununda var.
Son iki noktadaki aykırılıkları ben daha ziyade vergi hukukundaki anlayışa
bağlıyorum. Onun için belki de bu meseleyi ikiye indirgeyebiliriz. Maddi hu-
kuk alanında ortaya çıkan boşluklar veya aykırılıklar, ikincisi ise vergi alanın-
daki bir takım aykırılıklar. Eğer bu ikisini yorum yoluyla veya kanun değişikli-
ği ile halledebilecek olursak teşvike ilişkin problemlerde kendiliğinden hallo-
lacaktır. Bu birinci tespitim.

İkinci tespitim şu: Finansal Kiralama şirketi kimdir? Ne yapıyor? Fonksiyon-
u nedir? Finansal Kiralama şirketi, bir kredi kurumudur, ama bunu söylemek
yetmiyor, burada şunu da söylemeliyim, Finansal Kiralama şirketi kiracı dedi-
ğimiz kimseye birçok malı kir alıyor. Otomobil kir alıyor, bilgisayar kir alıyor,
uçak kir alıyor, gemi kir alıyor, aklınıza gelen herşeyi kir alıyor. Ama bunların
hiçbir tanesinin ticaretini yapmıyor, stoğundaki malı satmıyor. Kendisine gös-
teriyorlar, diyorlar ki benim bir gemiye ihtiyacım var, bu gemiyi al ve bana ki-
rala. Esasında gemici değil, gemi satıcısı değil. Gidip gemiyi satın alıyor ve
isteyen kimseye kiralamak yoluna gidiyor. Bu Finansal Kiralama şirketinin du-
rumu hukuki açıdan çok önemli, çünkü finans kurumu dememiz yetmiyor, bir
şey daha dememiz lazım, malla ilgisi yok, stoğundan mal satan birisi değil.
Öyleyse malla ilgili herhangi bir problem çıktığında, bu şahsa gelmememiz la-
zım. Kanunun üstüne oturduğu ana fikir bu. Bu şahıs malik; tereddüt yok!
Ama bu değişik bir malik. Böyle olunca bizim hukukumuzda, malikin sırtına
yüklenmiş olan sorumlulukları buna yükleyemeyiz. O. Bu gemiyi almış veya
kamyonu almış, kamyonu kiracıya vermiş, kiracı kamyonu kaçakçılıkta kul-
lanmış, kamyonun müsadereyi söz konusu, bu müsadere cezası esasında
malın sahibi olan Finansal Kiralama şirketine geliyor ki esasında müsadere-
ye sebep olan fiili yapan o değil. Bu durumu dikkate almak lazım. Veya araç
hasar yapmış, zarar vermiş. Bu zarardan dolayı malın maliki sorumlu, ama
acaba burada ona gelmek durumunda mıyız? Finansal Kiralama ilişkisi içeri-
sinde en önemli olan nokta, Finansal Kiralama şirketinin durumudur. Tekrar
ediyorum, bunun sadece bir kredi kurumu olduğunu söylememiz yetmiyor,
malik olan fakat malik gibi mesul olmaması icap eden bir kimse olduğunun al-
tını çizmemiz gerekiyor.

Bu, 15 yıllık süre zarfında çok açık bir şekilde ortaya çıkabilmiş bir husus değildir. Bu 15 yıllık süre içerisinde, bu kurum malik gibi mütala edilmiştir. Gerçekte medeni kanun açısından maliktir ama bu özel durumunun muhakak dikkate alınması icap eder.

Finansal Kiralama Kanununda bu Finansal Kiralama şirketinin özel durumu dışında, en çok tartışılan, eleştirilen nokta, bu Finansal Kiralama Kanunun operational leasing dediğimiz Finansal Kiralama işlemlerine cevaz vermemesidir. Bana öyle geliyor ki Finansal Kiralama camiasının tümü bu eleştirileri yapanlardır, burada aksi fikirde olan kimse yoktur, zaten başkan biraz evvelde burada satırbaşlarıyla bizlere meseleyi anlatırken, süre başlığı altında buna yer vermiştir.

Nedir bu konu, ilk önce onu anlatayım. Bizim Finansal Kiralama Kanunumuz, Finansal Kiralama sözleşmesinin en az dört yıl süreli yapılmasını ön görüyor, daha kısa sürelerle prensip itibarıyla hayır diyor ve bu 4 yıl süre içerisinde kendisinin gösterdiği sebepler dışında, aktin feshine de cevaz vermiyor. Sistem bu. Bu sistemi böyle mi, değil mi diye tartışmaya gerek yok. Bu sistem bu. Bu sistem böyle olunca ne oluyor, daha kısa süreli günlük işlerde Finansal Kiralama kullanılamıyor, operational dediğimiz. Kullanılamayınca sektör bu ayak eksik diye karşımıza çıkıyor.

Burada şimdi şunun üzerinde durmalıyız: (sayın başkan da söyledi, esas da budur) Finansal Kiralama yaratılırken günlük işlere destek olacak bir finansman kaynağı yaratılmak istenmemiştir. Bu bilinçlidir, onun için teşvikler getirilmiştir. Maliye Bakanlığı haklı olarak o zaman demiştir ki, benim günlük işlerde, üstelik enflasyonu körükleyici işlemlerde teşvik vererek bunları desteklememin sebebi ne? Niye bunları destekliyeyim? İşte 4 yıllık süre meselesi, fesihlerin zorlaştırılması meselesi, feshin ancak numerus clausus olarak ortaya çıkması meselesi bu felsefeye dayanmaktadır. Sektör şunu düşünmelidir, eğer operational leasing gelecekse, herhangi bir kanun değişikliği ile bu sistem de buna eklenecekse, teşvikler kalkacak veya teşvikler sadece yatırım finansal leasing'leri için verilir hale gelecek. Çünkü eşyanın tabiatı, günlük işlerin devlet tarafından bir teşvikle desteklenmesini haklı göstermiyor.

Hemen şunu söyleyeyim ki süreye ilişkin ortaya çıkan eleştiriler, esas itibarıyla müteaddit defa değişmiş olan ama en son 1992 tarihini taşıyan Finansal Kiralama İşlerinde Süre ve Sınırın Tespitine dair Yönetmelikte zaten 4 istisna ile yumuşatılmıştır. Bunlardan birincisi teknolojik niteliği itibarıyla çabuk yıpranan mallarda süre 4 yıldan daha az olabilir. İkincisi yurtiçinde ve yurtdışında yerleşik Finansal Kiralama şirketleri tarafından yapılan kiralama işlemlerinde ilk kiralama işleminin devamı mahiyetinde olan kiralama işlerinde 4 yıllık süreye gerek olmayabilir. Yangın, sabotaj vs. gibi bir takım olaylar dolaşısı ile mal kiralayan ve kiracı zarara uğramışsa bu 4 yıllık süre uzatılabilir.

Gördüğümüz gibi zaten kanun koyucu kendi felsefesinden çok uzaklaşmadan bu istisnaları getirmiş. Ben burada bu konunun çok tartışılacağını biliyorum. Ama başlangıçta şunu hesaba katmamız lazım, eğer teşviklerle bu sistemin devamını istiyorsak, bunun yatırım modeli olarak kabul edilmesini içimize sindirmemiz lazım.

Bizim tatbikatımızda günlük işlere benzeyen Finansal Kiralamanın şu veya bu şekilde yapılır hale gelmesi Maliye Bakanlığı'nı bazı enstrümanların kullanılmasında çekingenliğe sevketmiştir. Bugün sözü bile edilmeyen çok önemli bir enstrüman, o gün çok yürürlükteydi. Şöyle ki Finansal Kiralama sözleşmelerinin reeskonta verilmesi ve böylelikle piyasanın, Finansal Kiralama piyasasının desteklenmesi, Merkez Bankası kaynaklarından desteklenmesi söz konusudur. Ama özellikle otomobil ve bilgisayar finansal leasing'lerinin yoğunluk kazanması, bakanlık önünde bu konunun savunulmasını güçleştirir hale gelmiştir. Bunu da özellikle belirtmek istiyorum.

Kanunun ikinci önemli tartışılan noktası, alt kiralamaya cevaz vermemesidir. Hemen şunu söyleyeyim ki bu konuyu, birinci konu gibi müdafaa edebilme imkanına sahip değilim. Onu itiraf etmek mecburiyetindeyim. Bizim Kanunumuz hiçbir şekilde alt kiraya cevaz vermiyor. Üçüncü maddenin ikinci fıkrasında yer alan kiracı sözleşme süresince Finansal Kiralama konusu malın zilyedidir. İkincisi ise kiracı Finansal Kiralama konusu maldaki zilyetliğini bir başkasına devredemez. Bir yerde kural söyleniyor, ikinci yerde bu kural bir yasağa dönüşüyor. Bu 15 yıl içerisinde şu tipten ihtiyaçlar çıktı ve bu ihtiyaçların hepsi de paranın daha iyi idaresi, Finansal Kiralama şirketindeki veya kiracıdaki paranın daha iyi idaresi için gerekliydi fakat buna çare bulunamadı. Şöyle ki, kapasite fazlası ortaya çıktı. İşletmelerden bir tanesi Finansal Kiralama yoluyla, bir bilgisayar sistemi almış fakat sistemi tek başına dolduramıyor, bunun bir kısmını başkasına kiraya vermek istiyor, bunu rahatlıkla yapabilir fakat biraz evvel söylediğim alt kira yüzünden bunu gerçekleştiremiyor. Veya makinaları var, dolum makinaları var, örme makinaları var, herhangi bir şekilde taşıma makinaları var, bu makinalarda da kapasiteyi tam olarak kullanamıyor. Kapasiteyi tam olarak kullanamama başlangıçtan itibaren varolabilir bir yanlış planlama sonucu, veya kapasiteyi kullanamama daha sonra ortaya çıkmış olabilir durgunluk dolayısıyla veya diğer ekonomik sebepler dolayısıyla. Bu işletmenin boş kapasiteyi başkasına kiralaması onun parasını idaresi bakımından son derece önemli bir husustur, fakat kanun buna cevaz vermemektedir.

Gene ikinci bir örnek verebilirim, yani gene kapasiteyle ilgili sayılabilir, diyelim ki çok örneğini gördüğümüz uçak leasing'i var, kiralaması var, 250 koluklu bir uçak kiraladım, kışın uçağı doldurabiliyorum fakat yazın kullandığım hatlarda bunu dolduramıyorum. Bana bunu doldurabilecek kimseye kira-

layıp, ondan diyelim ki 125-120 veya 100 koltuklu daha küçük bir uçağı kira yoluyla almam son derece avantajlı geliyor, burada belki işlem olacaktır. Ve bu benim Finansal Kiralama sözleşmemi bozmaması icap eder ama iki işlemleri de yapamıyorum ve benim dolduramadığım uçaklar o hatta gidip geliyorlar. Buna esas itibariyle, Hazine nezdinde çare bulunmaya çalışılmıştır ve Hazine buna çok iyi niyetlerle yaklaşmıştır. Esas itibariyle sektörün kendilerine müteşekkik olmaları icap eder fakat kanundaki katılık dolayısıyla bu aşılammıştır. Bu benim kanaatime göre şu safhada bir kanun değişikliğini gerekli kılıyor ama belki de sayın Yargıtay'ın mümtaz üyeleri önlerine gelen bir problemde buna çare bulabilirler.

Çarelerden bir tanesi, kabul edilmiş bir çare değildir, belki birlikte kiracılık sisteminin kabul edilmesidir, yani alt kiracı yerine, bir safhadan sonra, sözleşmenin belirli bir süresi geçtikten sonra, bir diğer şahsın da müşterek kiracı olarak oraya gelmesinin sağlanabilmesidir. Ben şahsen bu yorumu kanuna aykırı görmüyorum ve bir çıkış yolu olarak görüyorum, değişiklikten önce kullanılacak hususlardan bir tanesidir. Bunu da esas itibariyle tartışmaya açıyorum.

Üçüncü konu, sat ve geriye kirala. Bu konu üzerinde burada ben özel olarak durmayacağım çünkü değerli arkadaşım Prof. Kuntalp bunu bir ayrı tebliğde ele almaktadır. O tebliğ sırasında bu esas itibariyle ve birçok noktaları itibariyle tartışılacaktır.

Ele alınabilecek, eksiklik olarak ortaya çıkmıyor ama belki istikbalde problem olarak karşımıza çıkan sorun, Finansal Kiralama konusu yapılamayacak olan patent gibi fikri ve sınai haklardır. Bugünkü Kanunumuzun 5. Maddesi uyarınca her türlü taşınır ve taşınmaz mallar Finansal Kiralamaya konu oluşturabilir ancak fikri mülkiyet hakları oluşturamaz. Fikri mülkiyet hakları derken ben artık son TRIPS anlaşmasına uygun olarak fikri ve sanat eserlerinden doğan hakları, markaları, patentleri, coğrafi ad ve işaretleri, endüstriyel tasarımları, dijitaleri, topoğrafyaları, açıklanmamış bilgileri, bu bütünü tamamıyla alıyorum yani eski görüşün bugün artık TRIPS'ten sonra terk edildiğini söylemeliyim. Yani fikre ve sanat eserleri ile ilgili olanlara fikri haklar, diğerine sınai haklar ayırımı bugün kalkmış, hepsi fikri mülkiyet hakları kapsamı içerisinde yer almıştır. Bu hükmün konulmasının sebebi şu, dünya çapında nazarı dikkate alındığında, bu hakların yeteri kadar korunmadıklarını görüyoruz. Bunlar yeteri şekilde korunmadıkları için, Finansal Kiralama sözleşmelerine konu yapılması halinde problemler doğabilir düşüncesiyle bu hüküm konulmuştur. Hüküm Dünya Bankası'nın orijinal tasarısında da yer almaktadır.

Kanaatime göre bugün bu korkunun aşılmış olduğunu kabul etmek zorundayız çünkü Türkiye'nin de üye olduğu Dünya Ticaret Örgütü'nün fikri mülkiyet haklarına ilişkin yeni eki, ki dünya literatüründe bu TRIPS diye anılıyor,

fikri mülkiyet haklarının gene dünya çapında korunmasını çok etkin bir düzeye çıkarmıştır. Ve buna dayanarak, Avrupa Birliği'ni örnek alarak Türk hukukunda yeniden düzenlenen markaların korunması hakkındaki kanun hükmünde kararname, patentlerin korunması hakkındaki kanun hükmünde kararname, endüstriyel tasarımlar ve coğrafi işaretlerle ilgili düzenlemeler bize bu esasları getirmiştir. Gerçi bu kanunların hukukçu açısından çok başarılı olduğunu söyleyemeyiz, bazı kavram kargaşalarına yer vermektedirler, ama benim kanaatime göre, yapılacak kanun bakımından bu istisnanın behemâhal gözden geçirilmesi lazım.

Bu çerçevede dikkate alınacak bir husus lisans sözleşmelerinin bu kapsama dahil olup olmadıklarıdır. Kanaatimce geniş bir yorumla, lisans sözleşmelerini şu yasak hükmünün dışına çıkarabiliriz.

En çok tartışılan (tenkit edilen demeyeyim) tartışılan husus, veya problemlerin çıkmasına sebebiyet veren husus, Kanunun 19 ve 20. Maddelerinde yeralan hükümlerdir. Bunlar esas itibarıyla icra ve iflasla ilgili hükümlerdir. Genel felsefeleri şudur: kiracının bir borcu var veya kiracı iflas etmiş veya iflas etme durumunda olan bir kimse. Kiracının bu borcu dolayısıyla onun elinde bulunan ve dış görünüş itibarıyla sanki malikiymiş gibi bir zan uyandıran mallar, mülkiyetinde olmadığı için ne haczedilsin ne de iflas masasına girsin ama bu yetmiyor, kanun bu konuda tehlikeyi hissettiği için her iki halde de hemen tefrik kararı verilmesini istemiştir. Bunlardan birincisi, kiracı iflas etmişse kiralayan durumundaki Finansal Kiralama şirketinin malları için iflas memuru hemen tefrik kararı verecektir.

Kanunda burada bir hususa dikkatinizi çekerim, kanun koyucu buna o kadar önem vermiştir ki, bir ibare kullanma gereğini duymuştur, büro teşkilinden önce, tefrik kararı verilmelidir demiştir, burada güdülen amaç şudur: iflas prosedürünün ileriki safhalarına dahil olmasın. Dahil olursa, büro teşkilinden sonra alacaklılar toplantıları safhalarına geldiğimizde, yaklaştığımızda veya içine girdiğimizde bu problem çok daha güç olur. Demek ki prosedürün tam ama hemen başında tefrik kararıyla Finansal Kiralama şirketi mallarını güvence altına alabilsin. Aynı şekilde kiracının aleyhine bir icra takibi yapılıyorsa, bir haciz uygulaması söz konusu ise, burada da memur hemen tefrik kararı verebilmelidir. Bunun tabii simetriği de var, o da şu: kiralayan eğer iflas etmişse mal sözleşmenin sonuna kadar kiracının elinde kalsın ve kiralayan aleyhine icra yoluyla takip yapılması halinde de Finansal Kiralama konusu mallar sözleşme süresince haczedilemesin. Hemen şunu söyleyeyim ki, buradaki hükümler haciz yasakları değildir. Bizim Kanunumuz haciz yasakları bakımından çok titizdir. Gerçi son yapılan kanunlar bu titizliği göstermiyorlar ama kanunlarımız haklı olarak haciz yasağı getirme konusunda çok titizdir. Ama burada haciz yasağı yok, burada esas itibarıyla malın sahibini koruyan

veya kiracıyı kira sözleşmesi dolayısıyla koruyan hükümler söz konusudur.

Bunların doğrudan doğruya dayanakları hukukun kendisidir ve hukuk dediğimiz dayanak şudur: bir kimsenin borcu için başkasının malı haczedilmesin, bir kimsenin masasına başkasının malı girmesin. Diyeceksiniz ki, bu hukukta olmayan şey mi, bunun için istihkak davaları var. Eğer böyle bir durum söz konusu olursa istihkak prosedürü ile bu problem halledilsin. Benim anlayışım şu ki 19, 20. Maddeler istihkak prosedürüne mahal bırakmamak için sevk edilmiş hükümlerdir. Onun için bunların bu şekilde yorumlanması icap eder. Ama 15 yıllık süre zarfında bu hükümler maalesef istihkak prosedürünü defedememiştir. Şöyle ki mallar kiracının masasına yazılmış, bu hüküm gösterildiğinde istihkak davası açın denmiştir. Haczedilmiştir, bu hükümler söz konusu edildiğinde istihkak davasının açılmasının lazım geldiği bildirilmiştir. Ki bu 19., 20. Maddelerin hem ruhuna aykırı, hem de lafızlarına aykırı hem de durdukları yere aykırı; çünkü bu hükümler tamamıyla özel mahiyette sevk edilmiş olan hükümlerdir.

Son zamanlarda ortaya çıkan bir problem çok üzerinde durmayacağım: gemi alacaklısı hakları ve Finansal Kiralama şirketlerinin durumları. Şöyle ki, gemi Finansal Kiralama şirketine ait, ve Ticaret Kanununun 1235. Maddesi uyarınca bir takım gemi alacaklısı hakları doğuyor ve bu gemi alacaklısı haklıları gemiyi sattırıyorlar. Gemiye sattırırken Finansal Kiralama şirketi geminin kendisine ait olduğunu söyleyip bunu önlemeye çalışıyor ama esas itibariyle başarılı olamıyor. Bu da değerli meslektaşım Altop tarafından değerlendirilecektir ama burada şunu söyleyeyim ki kanaatime göre kanun değişikliği yoluyla da çözülecek bir problem yok. Biz burada iki menfaati dikkate almak zorundayız, bunlardan bir tanesi kendiliğinden doğan gemi alacaklısı hakkı, diğer taraftan da malik. Ama unutmayalım ki 1235. Maddenin felsefesinde, mülkiyet gemi alacaklısı haklarının önüne geçmiş değil, malik olmak mülkiyete sahip olmak gemi alacaklısı haklarında olmasına engel değil. Onun için ben 1235. Maddeye daha ağırlık verilmesi lazım geldiği anlayışında bulunuyorum. O hükümler niye sevk edilmiş? Geminin yola çıkabilmesi, yola devam edebilmesi için. Limanlara giriyor, resimler, harçlar, vergiler doğuyor, o vergiler dolayısı ile otomatik olarak gemi alacaklısı hakkı doğuyor. Kumanya alıyor, parasını ödemiyor, gemi alacaklısı hakkı doğuyor. Geminin doğrudan doğruya kendisi ile ilgili, maliki ile ilgili bir sorun değil. Ama Türk hukukunda büyük problem yaratıyor, bugünkü tartışmalar sırasında bunu da ele alacağız.

Tatbikatta çıkan bir diğer sorun, opsiyon haklarının haczi ile ilgili, o da şu: Kanunumuz imkan vermiş, Finansal Kiralama sözleşmesine hüküm konulabilir ve hüküm var ise sözleşmenin sonunda kiracı tek taraflı irade beyanı ile Finansal Kiralama konusu malın mülkiyetini kazanır. Bu opsiyon hakkı dediği-

miz budur. Ve bu mülkiyet hakkı kazanmakta çok düşük bedelle bazen bedelsiz olabilir. Yalnız bununda vergi bakımından söz konusu olan neticesini bir tarafa bırakıyorum. Sorun şu, benim böyle bir Finansal Kiralama sözleşmesi dolayısıyla bir opsiyon hakkım varsa, benim alacağım bunu haczettirebilecek midir? Bu hak esas itibarıyla, kanunda düzenlenmiş şekliyle, kiracının kiracılık sıfatına bağlı olarak doğmuş bir haktır. Yoksa müstakil bir nitelik kazanıyor değildir. Onun için ben tereddüt içinde olmakla birlikte, opsiyon hakkının haczine cevaz verilmemesine meylediyorum. Ama beri taraftan da haciz yasaklarında hakikaten çok titiz davranmalıyız. Ve burada bir iktisadi kıymetin varlığı da tereddüt götürmez, ama buna rağmen opsiyon hakkının doğuş sebebini ve tanınış sebebini dikkate almak icap edebilir. Benim kanaatime göre eğer bu görüş kabul edilecek olursa çok büyük bir kayıp da yok, o kayıp da şu bakımdan: opsiyon hakkını kullandıktan sonra haczi uygulayabilir, o zaman belki sorun opsiyon hakkının ihtiyati haczine imkan verilip verilmemesi noktasına çıkabilir ki, bu noktada daha benim kanaatime göre anlayışlı davranmak mümkün olabilir.

Başkan - Bülent TAŞAR

Hocam toparlıyoruz değil mi?

Prof. Dr. Ünal TEKİNALP

Evet bitiriyorum. Notlarımdan bir tanesi de temerrüde ilişkin hükümlerdir. Bir diyorlar ki çok dar istisnalarda feshe imkan veriliyor. Bu doğru değil. Bunu cevapladım tahmine göre, yatırım modeline oturmuş olmamız dolayısıyla. İkincisi diyorlar ki fesih süreleri çok uzun. Opsiyon hakkı yoksa 30 gün, varsa 60 günlük süreler söz konusu. Bunun konulmasının sebebi de finansal kiracıyı korumak düşüncesidir ama hukuk politikası buna elvermiyorsa bir değişikliklikle bu düşünülebilir.

Tenkit edilen bir nokta da fesih sonucunun çok ağır olduğudur. Gerçekten 25. Madde hem malın iadesini öngörüyor hem ödenmiş olan kira paralarına el konulmasını öngörüyor hem de diğer zararlar varsa bu zararların talep edileceğini de söylüyor. Ağır bir hüküm olduğu muhakkak ama hüküm amacına benim kanaatime göre hizmet etmiştir. Bugün Finansal Kiralama alanında baktak kredi bankalarla, özel finans kurumlarıyla kıyaslanmayacak bir seviyededir, hemen hemen hiç yok gibidir. Buradaki temel düşünce şudur: değiştirilebilir ama temel düşünce budur, ben kiracı istediği için bir gemi aldım, başka birşey için almadım. Bu gemiyi herhangi bir şekilde bana iade etse ben gemiyi ne yapacağım, nerede kullanacağım? Öyleyse imkan nispetinde ben kira-

ciyı Finansal Kiralama sözleşmesine girerken düşünceye sevk etmeliyim ve onun bir maceraya atılmasına yer vermemeliyim.

Araçlarda resen tescil konuları var, bunlar da kanaatime göre tatbikat içerisinde çözülebilecek konulardır.

Teşekkür ederim.

Başkan - Bülent TAŞAR

Hocam çok teşekkür ederiz. Değerli konuklar birazcık ben bu bildiri kısmında süre aşılmasına özellikle izin verelim diye düşündüm. Çünkü her iki hocamız da Kanunun yazıldığı birinci günden beri elleriyle bu işi ta o günden beri yazdılar, yaşadılar. Sadece kitaplarda kalmadı birçok leasing şirketine, sektöre çok büyük danışmanlık bazında, problemimiz olduğunda her zaman koştığımız hocalarımız olduğu için belki de soru cevap kısmında birçok gelecek soruya kendiliğinden cevap verecek hale geldi konu. O yüzden süreyi biraz aştık, ama son derece kapsamlı, doyurucu bir konuşma tebliği aldık hocamızdan. Çok teşekkür ederim.

Hocamızın özellikle söylemek istediği önemli konulardan bir tanesi, bu sektörün Türkiye'nin özellikle dünyayla bütünleşmesi, öncelikli olarak da tabii Avrupa Birliği bizim içinde bulunduğumuz blok. Bu normlara hazır hale gelmemiz gerektiği konusunda da bir hatırlatmayı kendisi yaptı. Ben bunun çok önemli olduğunu düşünüyorum. Çünkü bizim en önemli konumuz, birilerinin bizi arkadan itmesi. Yani IMF istiyor diye yüzde 25 enflasyon düşünmemeliyiz, halkımız istiyor diye biz istiyoruz diye olmalı. Onun için bu normları onlar bize söylemeden bizim oturturmamız lazım. Tekrar teşekkürler hocam.

Kahve molası verelim mi diye düşünüyorduk ama Erden hocam dedi ki ben yirmi dakikada tutacağım. Zaten kahvaltıyı da birazcık geç yaptık onun için biraz burada demokratik davranmayıp, hocamla beraber karara varıp bu tebliğin arkasına bırakalım, onun için sizden bir 20 dakika rica ediyoruz.

Erden hocamız da gerçekten bu sektöre başından beri gönül veren hocalarımızdan. Kendisi ilk,orta öğrenimini Galatasaray Lisesi'nde yaptı. (Kendisine Chelsea maçında başarılar diliyoruz) Lisans öğrenimini İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde daha sonra doktorayı Ankara Hukuk Fakültesi'nde yaptı. İsviçre'de üç yıl süren bir çalışması oldu. Halen Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde Özel Hukuk Bölümü Başkanlığı ve Medeni Hukuk Ana Bilim Dalı Başkanlığı görevini sürdürmektedir. Kendisinin çok sayıda yazılı makale, eserleri vardır. Birçok kuruluşa da hepimizin bildiği gibi danışmanlık yapmaktadır.

Çok teşekkür ederiz, hocam. Kürsü sizin. Buyrun efendim.

İKİNCİ BİLDİRİ

Prof. Dr. Erden KUNTALP

Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

Sayın konuklar, Finansal Kiralama hukuku adı altında, FİDER'in düzenlemiş olduğu bu sempozyumun, Türk hukukundaki Finansal Kiralamaya ilişkin çok büyük bir eksikliği kapatmaya yönelik olması nedeniyle çok mutluyum. 1985 yılı Tekinalp arkadaşım sözünü etti, Kanunun hazırlık çabalarının nihayetlendiği senedir. 1985'ten önce, Tekinalp arkadaşım Kanunun ilk hazırlama çalışmalarına katılmış, kanun metninin ortaya çıkmasındaki çalışmalarda görev almış. Arkasından kanun, tasarı yasallaşmak üzere hükümete geldiği zamanda Adalet Bakanlığı bünyesinde kurulmuş komisyonda da o tarihte de görevli olduğum Ankara Hukuk Fakültesi'ndeki bir çağrı nedeniyle ben de görev aldım. Ve ilginçtir, kanun Adalet Bakanlığı'ndaki çalışmalarıyla, kanun üzerindeki çalışmalarıyla, Büyük Millet Meclisi'ndeki kanunlaşma aşamasında, Adalet Komisyonu'ndaki toplantılara uzman kişi olarak çağırıldım ve katıldım. Bu toplantının neden bu derece önemli olduğunu biraz o toplantılardan hareketle ve kendi konuma da oradan girerek başlamak istiyorum.

Esasında leasing hemen belirtiyim, Türk hukukunda ve Türk ekonomik yaşamında çok yabancı olan bir kurumdur. Ben leasing'in ilk defa adını 1964-1967 yıllarında İsviçre'deki çalışmaların sırasında, konumla ilgili olarak adını duydum, çalışmalar gördüm, notlar aldım ama ne olduğunu gerçekten tam anlamıyla bilmiyordum. Kurumu çok yakından tanımaya başlamam 1981 yılında rahmetle anmamız gereken, gerçekten büyük Türk hukukçusu Haluk Tandoğan ile beraber; Merkez Bankası'nın bir isteği üzerine ünlü İsviçreli hukukçu Giovanelli'nin bir makalesini ortaklaşa tercüme etmekle girdim. Bu konuda biraz bilgi edindikten sonra, Adalet Bakanlığı Komisyonu ve Büyük Millet Meclisi'ndeki Adalet Komisyonu'ndaki görevlerimde çok ilginç tablolarla karşılaştım. Bunlardan bir iki tanesini size yansıtmak istiyorum. Bunun nedeni de kurumun ne derecede Türk hukukuna yabancı olduğu ve Türk uygulamasınının Türk yargısının gerçekte Türkiye'de hiç işlenmemiş bir konuyu uygulamak ve onun hakkında karar vermek durumunda kalmış olmalarını belirtmek için söylüyorum.

Kanunun bir 31. Maddesi var. Bu sözleşmeden doğan davalar ticaridir diyerekten. Çok ilginç bir hüküm. Bu hükmün çok tatlı bir anısı var. Adalet Ba-

kanlığı'nda toplantı yapıyoruz, bir yığın kurumdan kişiler çağırılmış ve yargı organlarından da çağırılmış. Ve iki günlük toplantı, sürekli toplantı halindeyiz, toplantı içinde komisyon başkanımız kulağıma eğildi, hocam ben bundan hiç birşey anlamadım dedi. Bende kendisine sadece siz değil, çalışma yapanların dördte üçü bunu anlamadılar dedim. Ve o komisyon başkanlığı görevini sürdüren Sayın üyemiz, Yargıtay üyelerine, hepsi değerli arkadaşlarım ve meslektaşlarım, onlar için hoş bir anı olacaktır bu anlatacağım öyle umut ediyorum, bunu söyleyen bir Yargıtay üyesiydi ve kira sözleşmelerine bakıyordu. Bana dedi ki , "hocam, es kaza bunlar bizim daireye gelir, biz bunların içinden çıkamayız" dedi. Peki, ertesi gün geldi, dedi ki "hocam, bunlar 11. Daireye gitsin." O sırada 11. Daire ticari işlere bakan daireydi. Ama tabii kanunda ticari işlere bakan daire tabiri geçemeyeceği için "ticari davalardır" deyip, bunu 11. Dairenin üzerine yıktı. Tabii kendisi komisyon başkanı olduğu için, hiç kimse de buna karşı çıkamadı. Şimdi bu çok ilginç, üzerinde uzun uzun durmak gerekir.

FİDER'in bu toplantısının gerçekte hem teşekkür ediyorum FİDER yetkililerine ama hem de gecikmiş bir toplantı olduğunu özellikle belirtmek istiyorum, çünkü bu toplantılar çok daha önceden yapılmış olsaydı, belki bugün sektörde karşılaştığımız hukuki sorunların büyük bir kısmı çözüm kavuşmuş olurdu.

İkinci anımı tekrar belirtmek istedim. Bu kez Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu'nda tasarı tartışılıyor ve Adalet Komisyonluğu başkanlığında şu anda rahmetli olmuş olan Alpaslan Pehlivanlı yürütüyor. Madde madde okunmaya başlandı, birinci madde, ikinci madde, finansman lafları geçiyor, Finansal Kiralama şimdi tartışacağımız dördüncü maddeye geldiğimiz sırada üçüncü şahıstan temin edilmekti yok başka surette temin edilmekti birdenbire Alpaslan Pehlivanlı konuşmaları kesti. Ve döndü bana "hocam," dedi, "lütfen söyler misiniz bu kanun iyi mi?" Dedim ki Sayın Başkan iyi bir kanun, önünüze hazırlanıp bir gereksinmeyi karşılamak üzere getirilmiş bir kanun. "Siz" dedi, "iyi olduğunu ısrarla söylüyor musunuz?" Söylüyorum, dedim. "Peki o zaman biz bu Kanunu kabul edeceğiz." dedi. "Günahı sizin boynunuza!". Şimdi o Kanunun günahı benim boynumadır.

O Kanunun, Sayın Tekinalp arkadaşım söyledi, fesih süresi 60 gün. Uzun hakikaten. 60 gün değil o süre, o süre hafızam beni yanıltmıyorsa, 30 günlük falan bir süre idi. Kira aktinde biliyorsunuz fesih 30 gündür. Bedeldeki temerrüt odur. Finansal Kiralama dediler çok daha tehlikeli bir kanun, hiç olmazsa bunda bir değişiklik yapalım dendi ve 60 güne çıkartıldı. Tekinalp arkadaşımın dediği gibi finansal kiracıyı korumak için yapılmıştır. Yani şirketlerin feshetme olanaklarını biraz ellerinden alabilmek için yapılmıştır.

Kanun yürürlüğe girdi, ve çok ilginçtir ki 15 yıllık uygulama dönemi içinde

hakikaten çok bayağı bir gelişme gösterdi, ciddi bir gelişme gösterdi. Fakat bu arada yapılmış olan en büyük eksiklik, bilgilendirmenin sağlanmamış olması. Esasında bugün bunu uygulayacak olan sayın yargıçların ellerinde kaynak olarak kullanabilecekleri kitap yoktur. Hele bunun yeni çıktığını düşünün, uygulamaya girdi, elde hiçbir kaynak yok. Bütün kaynaklar yabancı kaynaklar. Bu kaynaklardan Türkiye'ye getirilmiş olan çok sınırlı sayıda, 1985 yılında bir tek, bir arkadaşımızın, bir doçentlik tezi çalışma denemesi vardı, onun dışında da hiçbir eser yoktu. Tabiatıyla kurum yepyeni ve kurum hukukı açısından oldukça yenilik getiren zor bir kurum. Medeni hukukun çok önemli bir prensibini ortadan kaldıran, güven ilkesini ortadan kaldıran, iyi niyetle mülkiyetin kazanılması kuralını değiştiren... Temelden değişti, bu açıdan çok eleştiri konusu yapıldı kanun. Ama bilgilendirme olsaydı çok daha farklı sonuçlar olurdu. Ve bilgilendirme gerçekten yapılmış olsaydı, belki bugün sizin karşınıza ben bir konuşmacı olarak çıkmazdım., Bir konuşmacı olarak çıkmazdım, çünkü benim bugün üzerinde duracağım sat ve geri kirala konusunda da Yargıtay'ımız, Hukuk Genel Kurulu böyle bir karar almazdı, gerçekten bilgilendirmeyi zamanında yapmış olsaydık. Çünkü Ünal Tekinalp arkadaşım anlattı. Esas sistem bir finansman, bir finansman tekniği söz konusu burada. Esasında finansman çok soyut ve genel bir kavram. Burada çok özgün ve yepyeni bir finansman tekniği kullanılıyor.Şimdi, bu çerçeve içinden hareket edildiği zaman, Yargıtay'ın, hepimizin bildiği Hukuk Genel Kurulu kararı sat ve geri kirala işlemini Finansal Kiralama Kanununun kapsamı dışında tutmaz, Finansal Kiralama Kanunu kapsamı içinde görerek bir değerlendirmeye tabi tutardı.

Orada Yargıtay'ı böyle bir karar almaya yönelten, iki tane neden var, baktığımız zaman Hukuk Genel Kurulu kararına. İki tane görünen neden var, bir tanede görünmeyen bir neden var. İki tane görünen neden, sat ve geri kirala işleminin biçimsel açıdan bakıldığı zaman, gerçekten dördüncü maddedeki üçüncü şahıstan malın sağlanması koşulunu yerine getirmediği izlenimini vermekte ve bu anlamda da Kanunun kapsamı dışında kalmakta. Nitekim Yargıtay'ın kararının ağırlıklı olarak oturduğu nokta da bu. Diyor ki Yargıtay'ın Hukuk Genel Kurulu kararında: Finansal Kiralama ilişkisi bir üçlü ilişkidir. Mal üçüncü şahıstan sağlanacak. Kimin talebi üzerine sağlanacak? Kiracının talebi üzerine sağlanacak. Bunun kullanımı kiracıya terk edilecek ve kullanım karşılığında da kiralama bedelleri ödenecek. O halde üçlü bir taraf ilişkisi vardır. Sistem budur. Peki sat ve geri kiralamada kaç kişi var. İki kişi var. Halen malik olan kişi, işletmeci malı Finansal Kiralama şirketine satıyor, fakat özel bir nedenle finansal kiracı sıfatı ile bu malı kullanmaya devam ediyor. Bu kadar basit. Burada iki kişi var, orada üç kişi var, o halde kanun kapsamı dışındadır.

Yargıtay kararında, yine önemli noktalardan bir tanesi - bunu da varmış olduğumuz sonucu doğrulamak için diyor - diyor ki, esasında sat ve geri kiralama işleminin yapılma nedeni, alt kiralalar oluşturabilmektedir. Üretici veya herhangi bir kişi malı satmakta, geri kiralamakta ve buradaki amacı bunların alt kiralama suretiyle kullanımını başkalarına devretmek.

Tabii, bir noktayı da belirtmem lazım. (Ben tebliğimde ona pek girmedim çünkü o biraz konuyu saptırmak anlamına gelecek ve bizi çok farklı bir alana götürür) Yargıtay'ı böyle bir karar almaya iten temel nedenlerden bir tanesi - ki çok önemli bir konu, bunun üzerinde belki ayrı olarak durup tartışmak gerekir - sadece Sat ve Geri Kiralama işlemine ilişkin değil: "acaba burada mal kaçırma amacı mı güdülüyordu?" , mal kaçırma amacının güdülmesi olgusu başka bir olgudur, yaptığınız işlem mal kaçırma amacını gütmüyorsa o da başka bir olgudur. Ama Yargıtay sanki karardan edinilen izlenim, (benim görebildiğim) - nitekim bunu Ankara'da Sayın Tekinalp arkadaşımın vermiş olduğu tebliğde de tartışmıştık- sanki Yargıtay burada Sat ve Geri Kiralama işleminin bir mal kaçırma enstrümanı olarak kullanılmakta olduğunu, (esasında bu nitelikte bir enstrüman olduğunu) kabul ederek, bunu kanunun koruma alanından çıkartmak istemiş.

Tabii burada çok önemli bir konu var. Medeni Hukukçu olarak hemen altını çizmem lazım: İşlemin, (Sat ve Geri Kirala işleminin) teknik anlamda Finansal Kiralama Kanununun kapsamına girmediğini kabul edersek, bu kabulumuz işlemin geçersiz olduğu anlamına gelmez. İşlem ayaktadır, işlem sadece Finansal Kiralama Kanunu kapsamına dahil değildir. Peki o zaman ne olacaktır? O zaman işte karşımıza 690. Madde çıkacaktır, yani hükmen teslim maddesi çıkacaktır. Nitekim bugün İsviçre'de bir Finansal Kiralama Kanunu mevcut olmadığı için, Sat ve Geri Kirala işleminin gerçekte bir hükmen teslim olduğunu ve İsviçre Medeni Kanunu 717. Maddesi hükmüne tabi olduğunu görürüz. İşlem geçersiz değil, ama hükmen teslim. Şimdi peki üçlü taraf ilişkisiyle yaptığımız bir işlem de hükmen teslim midir? Hayır değildir. Üçlü taraf ilişkisiyle yaptığınızda bir klasik diyeceğimiz bir Finansal Kiralama modelidir, hükmen teslim yoktur. Hükmen teslim nerede vardır? Çok basit bir klasik bir kürsü örneğidir. Bir malınızı teminat olarak vereceksiniz, sıkışmışsınız, (Sat ve Geri Kiralamada var bu) karşı tarafa (size kredi verecektir, para verecektir, borç verecektir), teminat vermeniz lazım; malı satarsınız, geri kiralarsınız, mal hiç bir zaman elinizden çıkmış olmaz, o tarihe kadar malik olarak kullanmış olduğunuz malı, o tarihten sonra kiracı sıfatıyla kullanmaya başlarsınız. Hükmen teslimin klasik yapısı ve örneği budur. Şimdi bunu niye söylüyorum. Sat ve Geri Kirala bu modele uygundur. Aynen bu modeldir. Bu modeldir ve 690. Maddeye tabidir.

Şimdi 690. Maddenin hükmü, nedir? 690. Maddenin hükmü şudur, alacak-

lılara karşı bu işlem ileri sürülemez. İyi niyetli alacaklılara karşı bir geçersizlik söz konusudur yani kalkıp diyemezsiniz ki “ya, ben malımı ona sattım, artık o malik, ben malik değilim, siz bu malımı haczedemezsiniz” diyemezsiniz, çünkü iyi niyetli alacaklılara karşı hükmen teslim ileri sürülemez. Medeni Kanunun 690. Maddesinde özel bir yaptırıma bağlanmıştır. Öyle olunca Sat ve Geri Kirala bu çerçeveye içine girince, kanun yapıcısı ve kanunun hazırlanması amacıyla bunu kurtarmak istenildi. Sat ve Geri Kiralama işlemi bu müeyyideden 690. Maddeden kurtarılmak istendi. Bunun için Finansal Kiralama Kanununa özel bir hüküm getirildi, 690. Madde uygulanmaz diyerekten.

Şimdi buradan şu sonuca varıyorum: 690 Finansal Kiralama Kanunu yorumu filan değil, Finansal Kiralama Kanunu kanun yapılırken çok açık biçimde Sat ve Geri Kirala işlemini düzenlemiştir. Bu işleme ilişkin bir düzenleme getirilmiştir. Bir işleme ilişkin düzenleme getirmek, işlemi tanımlamak hüküm ve sonuçlarını belirlemek değildir. Bazen bir tek kelimeyle dahi, bir işlemi bünyesine alır kanun ve düzenleme getirir. İşte Kanunda 690. Maddenin uygulanmayacağına ilişkin getirilmiş olan düzenleme, Sat ve Geri Kirala işlemini düzenlemek amacıyla öngörülmüş bir hükümdür. Aksi takdirde 690. Maddenin o kanunda bir hükmü yoktur. Müsaade ederseniz. Fontur’un, büyük hukukçu Fontur’un ünlü bir lafıyla: “kanun abesle iştigal etmez”. Şayet kanun 690. Madde uygulanmayacak dediyse, bu kanunun Sat ve Geri Kirala işlemini bünyesine aldığı ve düzenlemek istediğidir.

Şimdi ikinci bir adım daha atıyoruz. İkinci adım da şu, 4. Maddenin kapsamına dahil değil mi? Hayır kapsamına dahil. Üçlü taraf ilişkisi 4. Madde, hayır, üçlü taraf ilişkisi. Burada gözden kaçan çok önemli bir nokta var. Esasında gerçekte baktığınız zaman, klasik anlamda Finansal Kiralama işlemi de yani üçüncü şahıstan mal teminindeki işlemde, gerçekte ikili bir işlemdir,. Üçlü bir ilişki değildir, ikili bir ilişkidir. Niye ikili bir ilişkidir? Çünkü kanunun temelinde Finansal Kiralama işleminin bir finansman tekniği olduğu iddia edilmiştir, daha 1. Maddede düzenlerken finansman amacına yöneliktir. Şimdi finansman dediğiniz zaman Finansal Kiralama sözleşmesinde finansman işlevi açısından bir yaklaştığınız zaman burada ilk soracağınız soru şudur: kim kime ne finansman sağlıyor? Ne sağlıyor? Cevap çok basit, Finansal Kiralama şirketi finansman sağlayan, kendine finansman sağlanan, kiracı. O zaman gerek klasikte de durum aynıdır, gerek Sat ve Geri Kiralama da aynıdır. O halde burada üçlü bir taraf yoktur. Finansman üçüncü kişi üzerinden sağlanmıyor, hiç ilgisi yok. Finansman doğrudan doğruya taraflar arasında sağlanıyor. Sat ve Geri Kiralamada taraflar arasında, klasik diyebileceğimiz, üçlüye, görünüşteki üçlü, üçüncü kişinin devreye girmesi sadece malın sağlanmasına ilişkin. Malın sağlanması nedir? Esasında finansman çok soyut, deminde söyledim, genel bir kavram. Bu soyut ve genel kavramın içeriğini doldur-

mamımız gerekir. Bir türlü finansman tekniği yok. Bir banka nakdi kredi verir, ödünç sözleşmesi burada bir finansman tekniği olarak karşımıza çıkar. Factoring şirketleri var, alacağı temlik almak suretiyle finansman sağlarlar, onlarda alacağın temlikli satın alınması bir finansman tekniğidir, bir finansman metodudur. Aynı şekilde kar ortaklığı dediğimiz sistemde de gene bir finansman sağlanma vardır. Yani finansman çok genel bir terimdir. Finansal Kiralama ilişkisindeki finansmanın sağlanma metoduda gereksinim duyulan malın sağlanarak kullanımının terk edilmesidir, ama sağlanan finansman nedir? Kiracıya o malı edinmek için harcamayacağı bedeli harcatmadan malın kullanımı sağlanıyor.

Esasında burada hemen bir hususu belirteyim. Finansal Kiralamayı en güzel anlatan iki tane deyiş vardır, fevkalade önemli deyiş. Birisi Aristo'dan gelen bir laftır. "Zenginlik bir mala sahip olmaktan çok o malı kullanmakta yatar. Böylece, malın verimliliğini esas alıyor: Leasing'in bir düşüncesi budur. Burada bir malı kullanımını sağlamak suretiyle, o kimseye siz kiracıya, o malı edinme bedelini ödemedi, malı elde edip kullanmak imkanını veriyorsunuz. İkinci gene Finansal Kiralama işlemlerine özgü bir şey var, Amerikan düşüncesinden kaynaklanan kendi kendini finanse etme olgusu. Malı kullandığınız sürece, mal kendi kendini finanse edecek, ödeyecek ve böylece kiracı bu malı eski klasik anlamı ile bir malı yatırımda kullanmak için, mülkiyetini kazanıp bir para ödeyeceği yerde, doğrudan doğruya sadece malın mülkiyetini kazanıyor.

Şimdi o halde klasik diyebileceğimiz Finansal Kiralama türü ile Sat ve Geri Kiralama türü arasında finansman açısından hiç bir fark yoktur. Her ikisinde aynıdır. Sağlanan finansman değişmez, iki taraflıdır. Mal sağlamaya ilişkin bir farklılık vardır, orada da Giovanelli'nin çok güzel bir sözü var, çok hoşuma gitti okuduğum zamanda, malın sağlanma zamanı bir işlemin Finansal Kiralama sayılıp sayılmaması açısından önemli değildir. Bakın ben bugün ne yapıyorum sistemde, gidiyorum Finansal Kiralama şirketine diyorum ki, benim şöyle bir mala ihtiyacım var, onu satın al bana kullanımını devret. Burada malın sağlanma olgusu Finansal Kiralama işlemi ile eş zamanda geliyor. Peki ben bundan moment olarak, zaman olarak bir gün önce gidip malı kendim alsam, sonra dönüp Finansal Kiralama şirketine desem ki, ben şu malı aldım ama sen bunu satın al kullanımını bana bırak ve bana böylece bir finansman sağla. Birinci hal ile ikinci hal arasında ne fark var, o mallar da üçüncü şahıstan temin edilmiştir. Peki, diyeceksiniz ki tanımda kiracının seçimi ve talebi üzerine, bu çok önemli, bunun Finansal Kiralamanın doğrudan doğruya unsurlarını, özelliklerini belirlemek, tanımını yapmakla ilgisi yok, başka bir özelliğini vurgulamak içindir. O "seçim ve talep" tabiri hem klasik Finansal kiralamada mevcuttur hem de Sat ve Geri Kiralama da mevcuttur. Klasikte siz seçim ve

talebinizi işlemiden önce yaparsınız, işlem anında yaparsınız pardon, Sat ve Geri Kiralamada seçim ve talebinizi işlemiden önce yapmış olursunuz. Bunun ne önemi var? Bu çok önemli. Tekinalp arkadaşım sözünü etti, Finansal Kiralamada Finansal Kiralama şirketinin malla en ufak bir ilgisi yoktur. O nedenle malın ayıplı olması, malın istenilen niteliklere haiz olmaması, bunların hiç bir tanesi Finansal Kiralama şirketini ilgilendirmez. Bu kimi ilgilendirir sadece? Kiracıyı ilgilendirir. İşte malla kiracı arasındaki bu ilişkiyi belirleyebilmek için o tabir kullanılır. O seçmiştir ve kiracı seçiminin sonuçlarına katlanmak zorundadır. Şayet mal ayıplıysa, sonucuna o katlanacaktır. Mal istenilen niteliklere haiz değilse, o katlanacaktır.

Ben burada Maddi Hukukçu olarak bir adım daha atayım Tekinalp arkadaşım, Finansal Kiralama işleminde gerçekte, pek hukuki değil tabirim ama iyi anlatılabilmek için, güzel bir seçim, Alman hukukunda kullanılan ekonomik mülkiyet ile hukuki mülkiyet birbirinden ayrılmıştır. Malın ekonomik mülkiyeti yani maldan her türlü yararı elde etme ve maldan doğabilecek bütün zararları katlanma doğrudan doğruya kiracıya aittir. Hukuki mülkiyet de sınırlıdır, niye sınırlıdır? Finansal Kiralamada ekonomik mülkiyete, hukuki mülkiyete yükletilmiş görev, işlev doğrudan doğruya bir teminat işlevidir. Finansal Kiralama şirketinin, malla ilgisi olmayan Finansal Kiralama şirketinin, bu malın sağlanması için kullanmış olduğu fonlara yani sağlamış olduğu finansmanın kendisine geri dönmesi lazım. İşte kendisine geri dönüşü sağlamak üzere, mülkiyet bir teminat olarak değerlendirilir. Ve burada teminatın, mülkiyetin, teminat amacıyla devir şeklinde değerlendirilmesi lazım ve fırsat olup tartışmalarda o görüşümde açıklayacağım, fesih sonunda malın geri iade edilmesinin temel nedeni, — çok ağır geliyor, eleştiriliyor deniyor, hayır hiç ağır gelmesin — teminat fonksiyonundan kaynaklanır.

Düzenleme doğrudur ama eksiktir. Şu anlamda eksiktir: Finansal Kiralama şirketi, sözleşmeyi feshettikten sonra, geri almış olduğu malı teminat amacıyla kullanacaktır, yani bunun için tahsis ettiği fonların kendisine geri dönmesini sağlayacak. Artan bir değer varsa, o takdirde onu kiracıya iade edecektir. Teminat işlevi bunu gerektirir.

Efendim, ben fazla vaktinizi almayayım. Biz galiba buraya geçince fırsat bu fırsat diyerekten çok konuştuk, çok özür dilerim. Hepinizi saygıyla selamlarım, beni dinlediğiniz için teşekkürler ederim.

Başkan - Bülent TAŞAR

Evet hocam teşekkür ederiz, yine son derece içerikli, birçok konuya değinen bir tartışma. Şunu söylemek isterim: Satış ve Geri Kiralama aslında kanunda tanımlanmıştır, kanun koyucu ve kontrol edici Hazine tarafından da biz

yıllarca aylık bazda, şimdi üç aylık bazda Hazine'ye yaptığımız işleri bildiririz ve birçok da Satış ve Geri Kiralama işlemi bildirmişizdir. Bununla ilgili herhangi bir negatif cevap da almamışızdır, yani uygulamadan kaynaklanan bir sorundur, kullanım hakkının veya kötü kullanımın, mülkiyet hakkının kaçırılmasıyla ilgili konuya hocamın söylediklerine katılıyorum. Bunun gerçekten engellenmesi, önlenmesi lazımdır ama, şunu ifade etmem lazım ki, sektörde bu işi doğru yapanların yanında birkaç tane kötü yapan için tüm sektörü de cezalandırmamak lazımdır, çünkü dünyada yapılan leasing işlemlerinin yüzde 30'a yakını Satış ve Geri Kiralama yoluyla yapılmaktadır.

Yine dünya normlarında bir Finansal Kiralama, daha sonra operasyonel leasing'i getirmekle genel anlamda leasing yapmak istiyorsak, bu normların mutlaka oturtulması lazımdır.

Hocam çok teşekkür ederiz, çok içerikliydi gerçekten. İsterseniz şimdi bir kahve molası alalım. Zaten soru cevap kısmında genişleteceğiz konuları. Çok teşekkürler.

ÜÇÜNCÜ BİLDİRİ

Başkan - Bülent TAŞAR

İçerikli ve güzel konuşmalar yapıyoruz. İnanıyorum ki bu somut öneriler ve açıklamalarla bu sempozyumun arkasında güzel sonuçlar ve iyi geçmiş birkaç gün bırakacağız. Şimdi tabii bu bölüme geçerken — Ünal Hocam şimdi katılacak bize birazdan — ben onu söyledim, ilginç bir şey var. Hep onu merak etmişimdir, normal şartlarda hukukçularla konuştuğunuz zaman veya hukukçular size bir şey yazıp verdikleri zaman, çok anlaşılır değildir. Böyle baktığınız zaman üç beş kere okumanız lazımdır. Ben hep sorarım niye bu böyledir diye, „biz bundan para kazanıyoruz, bu kadar kolay olsa” diye. Fakat bugün dikkat ettiniz mi, ben iki hocamında konuşmasının içeriğine baktığım zaman, inanın şunu hissettim, bugün ilk defa bir leasing ile, Finansal Kiralama ile tanışan kişi bugün buraya gelmiş olsaydı, şu anda altı çizilmiş olan sorunları, konuları son derece iyi bir şekilde anlayıp gidebileceğini düşünüyorum. Gerçekten kendilerine bu konuda bir kez daha teşekkür etmek istiyorum. Son derece içerikli, yalın anlatımlı çok iyi bir tebliğ oldu.

Tabii şunuda ifade etmem lazım, Finansal Kiralama Kanunu ile ilgili olarak tespit edilmiş konuların hepsi doğrudur ama bizi bugünlere taşıyan da bu kanundur. Burada mühim olan bu kanunun zaman zaman elden ve gözden geçirilmesidir. Bunu yapabildiğimiz ve eksiklikleri yerine koyabildiğimiz müddetçe gerçekten bu sektörün önü açılacaktır. Erden Hocama katılıyorum, hakikaten ekonomik mülkiyet en büyük zenginliktir. Fakat burada çok önemli bir konu var onu da açıklamam lazım. Amerika’da toplam sabit yatırımların yüzde 33’ü Finansal Kiralama ile (veya leasing diyelim, hem operasyonel planda yapıldığı için) yapılmaktadır, fakat bunu bütünleyen bir şey var, sosyal güvenlik sistemi. Eğer bir ülkenin sosyal güvenlik sistemi yerine oturmamışsa, insanların mülk edinme alışkanlıklarını kolay kolay bırakması söz konusu değildir, yani yarın birgün çocuğumun okulu, bizim geleceğimiz, emeklilikte ne yaparız gibi soruların cevabını bir sosyal güvenlik sistemi içinde iyice oturtabilirsek, inanın ki kimse artık o eski mülkiyet kavramı ile çok fazla ilgilenmeyecek, bir yaşam süreci içinde hakettiği şekilde en üst yaşam standardında bir ekonomik mülkiyet anlayışı içinde yaşayacaktır. Bunun bir daha altını çizmeyi kendime borç biliyorum.

Bir şey daha söyleyeyim bu gibi toplantılarda akılda kalan, genellikle akıl-

da kalan verilmiş olan örneklerdir, bir örnek vermek isterim, sınai mülkiyet ile ilgili olarak, bundan iki sene önce, bira üretimin yapan ünlü Guinness sadece isim hakkını 4 milyon pounda iki yıllığına leasing etmiştir yani kiraya vermiştir. Yani dünyada elle tutulamayan kavramlar büyük boyutta lease edilebilmektedir. Bizim de artık bunları yerine koymamız lazım, özellikle yazılım tarafı, bilgisayarların software yazılım taraflarını artık bizim de lease edebilir hale gelmemiz lazım. Çünkü, biliyorsunuz bazen hardware kısmından yazılım kısmı daha pahalı olabiliyor. O yüzden belki bu bileşimi yapmamız lazım. Bunu neden yapmamız lazım onu da söyleyeyim, dünyada artık leasing salt mal kiralamasından çıkmıştır, servisi muhakkak yanına koymamız lazımdır, bundan daha ötesi çözüm kiralamasıdır. Yani kimse ben sadece gidip iş makinası almak istiyorum demiyor, bunun operatörünü de bulun diyor, kimse artık bilgisayar makinasını almak istemiyor, içinde muhakkak çözüm istiyor. İnsanlar dünyada sadece internet satmak suretiyle, büyük paketi lease ediyorlar, bu çok önemli bir gelişme, bizde bu trendi yakalamamız lazım, onun da bir kez daha altını çizmek istedim.

Ve yemekten önceki, sorulardan önceki son konuşmacımız, bizim Finansal Kiralama Derneği'nin çok değerli çalışma grupları vardır, bu değerli çalışma gruplarının içinde de ben yine şahsi fikrimi söylüyorum, en çok emek harcayan, en çok çalışma yapan çalışma grubu da bu komitede . Bu hukuk komitesindeki arkadaşlarımız, bu sempozyumun baştan sona gelişmesinde, olgunlaştırılmasında büyük emekleri olmuştur ve sektörün bütün problemlerini toparlamışlardır. Bir sözcü olarak Sefa Bey bu hukuk komitemizin sözcüsü olarak onların oluşturduğu bütün tebliği sunacak.

Şunu belirtiyim, belirli konulara birkaç kere değinilebilir, ama bazı şeylerinde zaman zaman altını çizmek önemlidir diye düşünüyorum ve Sefa Bey'e sözü veriyorum, teşekkürler. Bu arada fırsattan istifade kısa bir özgeçmiş, kendisi avukat, birçok leasing şirketinde çalıştı sektörün önemli bir zamanında önemli bir kısmında. Ayriyeten İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu. Halen Garanti Leasing'te hukuk müşavirliği yapıyor ama biz tüm hukuk müşavirlerimizi sektörün şirketlerine bağlı olarak görmüyoruz, tüm sektörümüzün hukuk müşaviri olduğu için, sektörümüzün hukuk müşaviri diğer arkadaşlarımız gibi. Buyrun efendim.

Sefa POLAT

FİDER Hukuk Komitesi Sözcüsü, Garanti Leasing Hukuk Müşaviri

Teşekkür ederim. Sayın konuklar biz uygulamanın içindeki hukukçular olarak, Sayın Başkanın belirttiği gibi, yaşadığımız sorunların ağırlıklı ortalamasını bulmaya çalıştık. Ve tebliğimizde onları belirtmeye çalıştık. Değerli hocalarım

aslında bizim yaşadığımız sorunların epey bir kısmını tebliğlerinde geçtiler. Şimdi ben yeniden altını çizdiğim sıra, hoşgörü ile karşılamalarını diliyorum.

19 Nisan 1996 tarihinde İstanbul'da bir seminer yapılmıştı, bu seminerde genellikle Finansal Kiralamanın hukuksal ve vergisel sorunlarına değinilmiş, ve o zaman temel bir talepte bulunulmuştu. (Zaten seminerin düzenleme amaçlarından bir tanesiydi bu) Finansal Kiralama yasasının değiştirilmesi isteniyordu. Finansal Kiralama yasasının değiştirilmesinin istendiği tarihlerde, Finansal Kiralamanın uygulamaya konulmasından itibaren 11 yıl geçmişti. 11 yıl sonra, doğallıkla pratik teoriyi belirlemiş, ciddi bir dinamizm içinde olan sektörün yasa değişiklikleri yapılarak önünün açılmasının sağlanması gerektiği üzerinde durulmuştu. Şimdi dönüp arkamıza baktığımızda o zaman yasal düzenlemelerden kaynaklanan sorunlardan şikayetimiz vardı, şimdi ise hiç değişmeyen bu mevzuattaki haklarımızın dahi korunmasında güçlüklerle karşılaştığımızı şikayet ediyoruz.

Bundan sonraki bölümlerde o zaman yaşadığımız, şimdi de yaşamaya devam ettiğimiz sorunların üzerinden, (bir sürü sorun yaşıyoruz ama bu sorunların en önemlilerinin üzerinden) geçmeye çalışacağım.

Öncelikle Finansal Kiralamanın niteliği üzerinde durmak istiyoruz. Çok fazla teorik bilgilere girmeden, başınızı ağrıtmadan geçmeye çalışacağım. Bilindiği gibi Finansal Kiralamanın hukuki niteliği hakkında karşılaştırmalı hukukta çeşitli görüşler bulunmaktadır. Hukukumuzda da kullanılan terminoloji Finansal Kiralamanın nitelendirilmesini epeyce güçleştirmektedir. Gerçi çok değerli görüşler bulunmakta, örneğin değerli hukukçularımızın bir kısmı kullanım devri sözleşmesi diye nitelendirmekte, bir kısmı ödünç ağırlıklı teminat amaçlı mülkiyet devri sözleşmesi diye nitelendirmekte. Ve yine yakın görüşleri savunan bir sürü değerli hukukçularımız bulunmaktadır. Kanaatimizce yasa metninde kullanılan kiracı, kira bedeli gibi kavramların, önemi ve sözleşmenin nitelendirilmesinde önemleri büyüktür. Ancak Sayın Altop ve Sayın Köteli'nin de haklı olarak belirttikleri gibi bir hukuki ilişkiyi, o ilişkiyi kuran ya da düzenleyen metinlerde kullanılan terminolojilerden hareketle nitelendirmeye çalışmak, metinlerin yorum ve değerlendirmesinde yanlış sonuçlara götürebileceğinden yasal düzenlemeyi, ilişkinin ekonomik amaçlarını gözönünde bulundurarak hukuki bütünlüğü içerisinde ele almak ve hukuki nitelik sorunu-na bu bütünlük içerisinde yanıt aramak doğru olacaktır.

Öyleyse Finansal Kiralamanın nitelendirilmesinde ekonomik amaç temel unsurlardan biri olmalıdır. Ayrıca hepimizin bildiği gibi, daha Finansal Kiralamanın, Kuntalp hocamın da anlatırken özellikle üzerinde durduğu gibi, daha birinci maddesinde Finansal Kiralamanın amacının finansman sağlamak olduğu belirtilmektedir. Dolayısıyla, sözleşmenin kredi niteliğini görmezlikten gelmek mümkün değil. Bizim kanaatimiz Finansal Kiralamanın ekonomik

amaçlarını dikkate aldığımızda, kira, intifa ve kredi unsurlarını kapsayan bir karma sözleşmedir Finansal Kiralama sözleşmesi. Ancak nitelendirmede varolan mevzuatı gözönünde bulundurursak, bu güçlüğün devam edeceğini tahmin ediyoruz. Bunun önüne geçmek için, yasa koyucunun Finansal Kiralama Kanununda değişiklikler yaparak, yaşanan gerçeklerle bu gerçeğe uymayan yasal kavramların çarpışmasına son vermesi gerektiği kanısındayız.

İkinci sorumuz kiracının temerrüdü, sözleşmenin ihlali meselesi. Bilindiği gibi leasing kira borcunu ödemede temerrüde düşen kiracılara leasing şirketleri satın alma hakkı bulunanlara 60 gün, bulunmayanlara 30 gün, satın alma hakkı bulunan kiracılara 60 gün süre vermek zorundadır. Bu sürelerde borç ödenmediği takdirde leasing şirketi sözleşmeyi tek taraflı olarak feshedebilmektedir. Söz konusu maddeden kaynaklanan pratik sorunlar giderek yoğunlaşmaktadır. 60 ve 30 günlük süreler ülkemiz koşullarında çok uzundur ve çoğu kez leasing şirketini telafisi mümkün olmayan zararlarla karşı karşıya bırakmaktadır. Her defasında bu süreyi sonuna kadar kullanmak isteyen kötü niyetli borçlular karşısında, leasing şirketi zor durumda kalmakta, söz yerindeyse sözleşme bazen leasing şirketi açısından yük haline dönüşmektedir. Hatta her temerrüt durumunda 60 günlük süre verilen ve ödemeyi her zaman 59. günde yapan kiracılara leasing şirketleri adeta gönülsüz kredi vermeye zorlanmaktadır. Çünkü bu durumlarda leasing şirketi işin karakteri gereği, kiracılara ek finansmanlar sağlamakta, dolayısıyla da adeta gönülsüz, istemeyerek kredi vermektedir. Bunun önüne geçmek gerekiyor. Gerçi Kuntalp hocam bu 60 günlük sürenin hikayesini anlattı, hukukçular zamanında bunun üzerinde durmuş belli ki, fakat maalesef - hangi sebeptendir bilemiyoruz - 60 günlük sürenin önüne geçilememiş ve bu konulmuş.

Bir yasal düzenlemeyle bu 60 günlük sürenin her durumda satın alma hakkı bulunan sözleşmelerde de, satın alma hakkı bulunmayan sözleşmelerde de en azından bir ortalama ölçü olsun diye 30 günle sınırlandırılması mümkün olabilir. Mevcut durumda bir çözüm nasıl bulunabilir? 59.güne, 58. güne, 57. güne ödemelerini bırakan kötü niyetli borçluların önüne birden fazla veya tarafların kararlaştıracağı sayı kadar temerrüt durumlarında leasing şirketine sözleşmeyi fesh hakkı verilerek bu sorunun önüne geçilebilir. Bizim kanaatimiz budur.

Fakat, hatta uygulamada da bu yapılmaktadır, genellikle on iki aylık dönemde ikinci kez temerrüde düşen kiracı veya iki defa temerrüde düşen kiracı diye tanımlar kullanılarak, sözleşmelere bu tür maddeler konularak sorunun önüne geçilmeye çalışmaktır. Fakat uygulamada, 6570 sayılı Kanundaki iki haklı ihtar çağırıştırması sebebiyle, bu tür anlaşmalara itibar edilmemektedir. Tabii 6570 sayılı Kanundaki iki haklı ihtarla Finansal Kiralama sözleşmelerine konulan iki defa temerrüde düşen işte benzeri hükümler koyarak söz-

leşmeyi feshetme hakkını elinde tutma durumunu benzeştiği açık. Fakat ikisi birbiriyle aynı değildir. Finansal Kiralama sözleşmesinde eğer, 6570 sayılı Kanundaki işte şu madde uygulanır veya 6570 sayılı Kanundaki iki haklı ihtar burada uygulanır gibi maddeler konuluyor olsa, kesinlikle itibar edilmemelidir çünkü zaten Finansal Kiralama Kanunu 6570 sayılı Kanunun uygulanacağı açık. Burada ise 6570 sayılı Kanunun dışında başka bir anlaşma yapılmaktadır. Yani orada iki haklı ihtar diyor, belki burada beş kere temerrüde düşen, düşme durumunda sözleşme feshedilebilir denebilir. Böyle bir anlaşma yapılabilir. Bu neye benzeyecek? Dolayısıyla biz Finansal Kiralama sözleşmelerindeki bu tür anlaşmaların geçerli kabul edilmesi gerektiği kanısındayız. Zaten aksi takdirde yaptığı anlaşmaya güvenemeyen, yaptığı anlaşmanın bir gün kendisini koruyamayacağı inancında olan bir vatandaşın güvensizlik içerisinde sözleşme ilişkisini yürütmesini bekleme haksızlığına düşmüş oluruz.

Başkan - Bülent TAŞAR

Sefa Bey, sektörün çok sorunları var, zamanımız daralıyor, biraz zamanı iyi kullanalım, hocalara müdahale edemedim, size müdahale edeyim.

Sefa POLAT

Ben zaten, konuları biraz ...

Başkan - Bülent TAŞAR

Konulara değinelim ama biraz daha zamanı kullanarak, çünkü bakıyorum bayağı bir konumuz var.

Sefa POLAT

Dikkat ederim.

Bir katılımcı

Teşekkür ederim. Soru cevap kısmını da..

Sefa POLAT

Finansal Kiralamanın en önemli sorunlarından bir tanesi de 23/2. Madde-
sindeki sözleşmenin yürütülmesinin beklenemeyeceği hallerdir. 60 gün süre-

de de borcunu ödemeyen kiracının sözleşmesini feshedileceği objektif kuralı karşısında, genel ve muğlak olan 23/2. Madde leasing şirketlerini güç duruma düşürmektedir. Leasing şirketleri uygulamada sözleşmenin yürütülmesinin beklenemeyeceği halleri kendileri kendi anlayışlarına göre sıralamakta, örneğin yukarıda değindiğim gibi işte iki defa, üç defa temerrüde düşme halinin sözleşmeyi feshetme yetkisi vereceği, buna benzer hükümler koymaktalar, fakat yine bu tür anlaşmalar uygulamada pek itibar görmemekte, leasing şirketlerini güç duruma düşürmektedir, yine demin belirttiğim gibi yaptığı anlaşmaya güvenemeyen ve o anlaşmayı yürütmek zorunda bırakılan leasing şirketi ile karşı karşıya kalıyoruz.

Sözleşmenin feshi ile sözleşmenin sona ermesinin mutlu sonuçlarına değinmek istemiştik, ben sözleşmenin feshinin sonuçlarına değinmeyeceğim, Tekinalp hocam buna yeteri kadar değinmişti; fakat sözleşmenin sona ermesinin sonuçlarına değinmek istiyorum kısaca. Bilindiği gibi, sözleşme Finansal Kiralama hukukunda iki şekilde sona ermektedir. Bir tanesi normal sürenin sona ermesi ile sona ermektedir, diğeri de Finansal Kiralama Kanununun 22. Maddesindeki sebeplerle sona ermektedir. Çabuk geçeyim, şirketin sona ermesi, tüzel kişiliğin hitamı, kiracının iflası gibi sebepler belirtilmektedir 22. Maddede. Sözleşmenin normal süresindeki sona ermesiyle 22. Maddedeki sebeplerle sona ermesi arasında çok ciddi bir nitelik farkı olmasına rağmen, sözleşmenin sona ermesinin hukuki sonuçları bakımından Kanunda ayırım gözetilmemiş. İkisine ortak madde konulmuş 24. Maddede. Satın alma hakkı bulunmayan veya bu hakkını kullanmayan, kullanmak istemeyen kiracı kiradığı malı geri vermekle mükelleftir denilerek, ortak bir madde konulmuş. Halbuki 22. Maddedeki sebeplerle sona ermek leasing şirketi bakımından zararlı sonuçlar, haksız sonuçlar doğurabilir. Her zaman bu böyle olmayabilir ama haksız sonuçlar doğurabilir. Bu sebeple 22. Maddedeki sona erme sebepleri için ayrı bir düzenleme getirilmesi ve leasing şirketlerinin 22. Maddedeki sona erme durumunda karşılaşıacağı sorunların giderilmesi gerekir.

Kiralamaya konu malın sigortalanması konusunda öğleden sonraki oturumda Sayın Altop ayrıntılı olarak değinecek, ben kısaca bir cümle ile yetinmek istiyorum. Bilindiği gibi leasing şirketleri malın sigortalanmasında mecbur tutulmuşlardır, bir amir hüküm konularak biz bu amir hükmün açıklayıcı bir hükme veya amir olmayan bir hükme çevrilerek sözleşme serbestisi içerisinde sigorta ilişkisinin kurulması taraftarıyız.

Uygulamada karşılaştığımız sorunlardan bir tanesi de hepimizin bildiği gibi taşınmaz leasing'i. Taşınmaz leasing'inde yaptığımız çalışmada temel iki tane sorun tespit ediyoruz. Bunlardan bir tanesi amortisman hukuku. (Yani taşınmaz leasing'inin yaygınlaşmasını engelleyen faktörler olarak yazmışız)

Pardon, üç ana başlık: (1) taşınmaz leasing'inin yaygınlaşmasını engelleyen vergisel faktörler, (2) bir arsa üzerinde kurulacak bir binanın inşaatının kiralanıp kiralanamayacağı sorunu, (3) feshedilmiş sözleşmelere konu taşınmazlarla ilgili olarak izlenecek hukuki yoldaki belirsizlikler.

Bu sorunların giderilmesinde de üç çözüm önerimiz var (1) Taşınmaz leasing'inin yaygınlaşmasının sağlayacak faktör olarak amortisman hukuku ile, taşınmazların alım satım masrafları hakkında özel düzenlemeler yapılarak taşınmaz leasing'inin yaygınlaşması sağlanabilir. (2) İnşaat döneminin kiralanmasında yeni bir düzenleme yapılarak inşaat döneminin kiralanıp kiralanmayacağı netleştirilmelidir. Ve bu anlamda yapılacak leasing ancak yaygınlaşabilir. (3) Taşınmazda feshedilmiş sözleşmelere konu taşınmazların geri alımında izlenecek hukuki yolda ise görüşümüz bu dala taşınmazın boş olarak teslimi ve şerhin terkin davası olarak açılmalı. Ve dava açılırken genel yetki kuralları uygulanmalıdır. Uygulamada leasing şirketlerinin karşısına kesin yetki kuralları çıkarılmakta bu davaların taşınmazın aynına ilişkin konuya ilişkin iddiayla, taşınmazın bulunduğu yerdeki mahkemelerde açılması gerektiği gerekçesiyle genel yetki kuralları uygulanmamaktadır. Bunun yanlış olduğu, sözleşmeye dayalı bir dava olduğu kanısındayız. Bu sebeple genel yetki kurallarının uygulanması, dolayısıyla Finansal Kiralama sözleşmelerinde ki yetkili mahkeme anlaşmasına itibar gösterilmesi gerektiği kanısındayız.

Ağırlıklı olarak yaşamakta olduğumuz sorunlardan bir tanesi de kötü niyetli kiracıların giderek sözleşme feshedildikten sonra borçluların leasinge konu olan malları gizlemeleri, kaçırmaları ve leasing şirketlerinin kaçırılan ve geri almakta zorlandığı mallar konusunda kaldığı durum.

Leasing şirketlerinin kaçırılan, gizlenen malları geri alamaması karşısında biricik dayanağı emniyeti suistimal davaları olmasına rağmen, ve aynı zamanda Yargıtayın da çeşitli olumlu kararlarına rağmen mahkemeler emniyeti suistimal, savcılıklar emniyeti suistimal davalarında takipsizlik kararı vermekte, takipsizlik kararı veriliyorsa mahkemeler red kararı vermektedirler. Belki anlaşılabilir bir şeydir Finansal Kiralama Kanununun yanlış hatırlamıyorsam 31. Maddesinde bu kanundan doğan davalar ticari niteliktedir diye bir maddesine dayanarak bu kararlar veriliyor fakat bu normal bir ticari ilişki, Finansal Kiralamanın normal işleyişindeki ticari ilişkiyi düzenleyen, ticari ilişkinin bütün boyutlarını düzenleyen durumlarda, oluşan ihtilaflarda açılacak olan davalar ticari davalardır tabii. Ama kötü niyetle malı tahrib eden, malın tahrib edilmesi durumunda nasıl bir ceza davası açılacaksa, açılacaksa, öyle de kötü niyetle malı kaçırp, gizleyip leasing şirketini zor durumda bırakan kiracılara karşı emniyeti suistimal davası açılabilmelidir. Leasing şirketi bu ilişkiyi kurarken kiracılara sadece zilyedliği devretmiştir. Ve Finansal Kiralama ilişkisinden doğan güvene dayanarak bunu yapmıştır. Dolayısıyla emni-

yeti suistimal davalarında mahkemelerin olumlu kararlar vermesi gerektiği kanısındayız.

Sorunlarımızdan bir tanesi de herkesin ağırlıklı olarak yaşadığı gibi Finansal Kiralamaya konan malların kiracının borçları nedeniyle haczedilmesi sorunu. Bu soruna yine Tekinalp hocam ve Sayın Nazlıoğlu öğleden sonraki oturumda değinecekler, kısaca bir iki bir şey söyleyerek bitirmek istiyorum. İcra memurlarının bu durumlarda takip dışı kararları vermekte zorlanmaları anlaşılabilir bir şey değildir. Gerçektende Finansal Kiralama sözleşmelerinde Finansal Kiralamaya konu mallar eğer çok muğlak ifade edilmişse, işte tarifi anlaşılmaz bir biçimde ise biz bunu anlayabiliriz, fakat bu çok uç bir nokta. Finansal Kiralama sözleşmesinde Finansal Kiralamaya konu olan malların listesini alıp haczedilen malların listesini de alıp bununla tutanağı karşılaştırıp, takip dışı karar vermesi gerektiği açıktır.

Genellikle şöyle bir durum yaşanmakta: işte haciz esnasında leasing şirketi huzurda bulunmamakta, kiracılarda bu malların leasing'e konu olduğunu söylemek istememekte veya o bilinçte olmadıkları için söylememekte. Leasing şirketleri genellikle haciz işleminden günlerce sonra muttali olmaktadır haciz işlemlerine ve muttali olduğunda gidip müdahale etmektedirler. Hukukçu olmayanlar başışlasınlar, hukukçu olanlar bilir, talimat dosyalarından talepte bulunamadığı için esas dosyalarına gidilmekte ve takip dışı taleplerinde bulunmaktadır İcra memurlarından ve hazırlıklı gidilmektedir. Buna rağmen takip dışı kararları verilmemektedir. Gerekçesi İcra Memurunun kendisinin aldığı kararı İcra Memurunun kendisinin kaldıramayacağı gerekçesidir. Halbuki ilk kararı veren talimat dosyasıdır genellikle, takip dışı tutulma talebi ise esas dosyaya yapılmaktadır. Her neyse, İcra Memuru bu kararında zorlanabilir, Tetkik Mercilerine gittiğinde de zorlanmaktayız. Buna mukabil Tetkik Mercilerinde yine hocamın belirttiği gibi istihkak prosedürü yolu gösterilmektedir. İstihkak prosedürü yolunun gösterilmesi leasing uygulaması içerisinde bulunan avukatlar tarafından bugüne kadar anlaşılamamıştır. Bana göre de anlamak da istemiyoruz.

Teşvikli işlemlerde herkesin bildiği 146, 150 no.lu tebliğlere de kısaca değinerek sunuşumu tamamlamak istiyorum. Bilindiği gibi teşvik işlemlerinin ilk düzenlemesi (yanlış hatırlamıyorsam) 1986 yılında yapıldı. 1986'da Hazine'nin o zamanki ismiyle Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın yayınladığı bir tebliğde teşvikli işlerin bütün boyutlarıyla nasıl izleneceği, nasıl yatırımın gerçekleştirileceği, yatırımın gerçekleştirilmesinden sonraki dönemde nasıl izleneceği belirtildikten sonra, bir paragrafında yatırım indirimi istisnası ile ilgili düzenlemenin Maliye Müsteşarlığı'nca yapılacağı belirtildi ve Maliye bu tebliğdeki bu düzenleme sebebiyle, 146 ve devamında 146'nın 6. Maddesinin değiştirilmesi için 150 no.lu tebliğde bu düzenlemeyi yaptı. Belki yılda bir

defa belki yılda iki defa ama, 1998'in Mayısına kadar bu tebliğler, Hazine'nin tebliğleri çeşitli nedenlerle değişikliğe uğradı. Her değişiklikte Hazine tarafı yatırım indirimi ile ilgili istisnanın durumunu düzenlemedi, bunu her defasında Maliye'ye bıraktı. Maliye 86'da yayınladığı 146 ve 150 no.lu tebliğlerle yetinmek istedi ve öyle kaldı. Genellikle 1998 Mayısına kadar Hazine'nin tebliğleriyle Maliye'nin tebliğleri paralel kaldı.

Fakat 98'de 98-1 no. lu Tebliğ'de Hazine radikal değişiklikler yaptı. Gerçekleşmiş leasing yatırımlarının orijinal kiracısı tarafından yürütülmesi dahi devam etmesi için haklı olarak özel çaba sarfetti çünkü yatırım bir noktada durduğunda teşviksiz yatırıma dönüşüyordu zaman zaman. Özellikle Finansal Kiralama sözleşmelerinin leasing şirketinin elinde olmayan nedenlerle bittiğinde, leasing şirketinin sözleşmeyi feshetmesinden sonraki dönemler için geçerli oluyordu bu. Hazine tarafı bir düzenleme yaparak, feshedilmiş sözleşmelere konan malların teşvik belgesi sahibi başka yatırımcılara kiralanabileceğine dair özel düzenlemeler yaptı. Ama maalesef buna rağmen Maliye 146 ve 150 no. lu tebliğlerini gözden geçirip bu doğrultuda bir düzenleme yapmadı. İkili bir durumla karşı karşıya kaldı leasing şirketleri. „Acaba feshedip malı geri aldığı anda yatırım indirimi istisnası nedeniyle bir müeyyide ile karşılaşacak mıyım, yoksa Hazine'nin yayınladığı tebliğ nedeniyle hiç bir yaptırımla karşılaşmayacak mıyım?“ tereddütü içerisinde bulunmaktadır. Bu nedenle maliyenin 146 ve 150 no.lu tebliğlerini gözden geçirip 98'e bir no.lu tebliğle paralel olarak getirmesinde büyük ihtiyaç bulunmaktadır.

Saygılar sunuyorum.

TARTIŞMA

Başkan - Bülent TAŞAR

Teşekkürler Sayın Polat. Bu tür sempozyumlar böyledir. Ana amacının yanında, böyle küçük ilgili yerlere, küçük göndermeler yapılır. Anladığım kadarıyla biz bu sempozyumun ardından bir de Maliye ve Hazine'yi kapsayacak bir sempozyum yapalım, ama bu arada da önden mesajlarımızı verelim şeyi gütmüştür. Bu şeye benziyor, böyle hani şey vardır, bu sempozyumların en güzel tarafı soru-cevap şeklidir. Onun için biraz zamanımız kısaldı, biraz yemeğe geç kalırsak ve bu gecikmeden dolayı herhangi bir şey olursa, kişisel sorumluluğu üzerime alıyorum. Akşam yemeği ile birleştirme kararı aldık. Şey gibi bu hakikaten çok incedir bu soru-cevap konusu. Çok önemlidir ve gerçekten olayın gerçek boyutu ortaya çıkar ama hep de şöyle bir şey yapılır. Bunu yapan da başkandır, bunun da sorumluluğunu üzerime alıyorum. Hep öyle balıktan önce bir şeyler yenir, balık yenmez bu da onun gibi. Öyle yapıyoruz , ondan sonra soru cevap kısmını kısaltıyoruz.

Ama samimi olarak söylüyorum, ilk defa tebliğlerin sunuşlarına müdahale etme isteği içimden gelmedi. Son derece içerikli ve güzeldi. Bu sorumluluğu da üzerime alıyorum. Kötü yönettiğimi düşünmüyorum. Şimdi şöyle bir şey söylemekte yarar var. İcra memurları ile ilgili olarak konuda arkadaşımın söylediği şeye açıklık getirmek lazım. Madem ki bazı konuları açık ve net olarak konuşuyoruz. Aslında bu konu anlaşılabilir bir konu değildir. O anda onu uygulayacak olan İcra Memurunun üzerinde kimin gücü fazlaysa o kararı o al-dırıyor. Orada leasing şirketleri olmadığı için, biz gücümüzü yeterince kullanmıyoruz. Bu gücün adının ne olduğu konusunu açık bırakıyorum.

146 ve 150 no.lu gelir vergisi tebliği ile ilgili olarak konunun altını şundan dolayı çizmek istiyorum: böyle bir düzenleme yapılmazsa ülkemizde zaten kıt olan orta vadeli kaynaklar, ülkemizin ihtiyacı olan alanlarda kullanılmayacaktır. Hiç bir leasing şirketi Maliye'nin uygulamalarından dolayı bu kıt kaynakları gidip de teşvik belgeli işlemlerde kullanmayacaklardır. Son dere-

ce rahatsız edici bir durum. Amacımız Türkiye'nin geleceğine, Türkiye'nin teşvik belgeli öngördüğü sektörlerine bu kıt kaynakların plase edilmesidir. Ama hiç bir kimse de bu tür riskleri alarak, böyle bir sorumluluğun altına girmek istememektedir. Ya bunu düzenleyeceğiz ya biz gideceğiz araba lease edeceğiz. Bunu düzenlersek, tekstil makinası lease edeceğiz. Bunun kararını da beraber vermemiz lazım. Gerçekten Türkiye'ye gelen orta ve uzun vadeli kaynaklar çok kıttır. Bunun doğru kullanılması lazım. Bunun önünü tıkayan en önemli nedenlerden birisi, Gelir Vergisi Kanunu (Tebliği) 146 ve 150'dir.

Ben başkan olarak bu hakkımı da kullandıktan sonra, soru ve cevap kısmına geçelim diye düşünüyorum. Bir şeyim var, öncelikli olarak rica edeceğim: Hazine temsilcimizin bir iki ilavesi olacak. Ondan sonra da şey yapacağız. Kanunla ilgili bir düzenlemeler yapılmış galiba, onu belirtecek.

Feyhan Hanım, kısa tutarsanız memnun oluruz, çünkü bir takım yeni ve güzel düzenlemeler olmuş galiba, onu duymak bizi memnun edecek.

Feyhan KAYAALP

Daire Başkanı,

Hazine Müsteşarlığı Banka ve Kambiyo Genel Müdürlüğü

Sayın Tekinalp hocamızın söylediği alt kiralama ile ilgili kısma açıklık getirmek istiyorum. Cross-border işlemlerinde özellikle, uçaklarda ..... yoluyla alt kiralama yapılabilir" dediğimiz olay mürettebatı kiralamaktır. Dolaşısıyla, mülkiyet devredilmediği için bunda bir sakınca yok.

Diğer taraftan müşterek kiracı olayına da yol açtık. Geçtiğimiz yılın sonuydu sanıyorum. İki tane kiracı cross-border yoluyla uçak istediler...

Prof. Dr. Ünal TEKİNALP

Bir şey sorabilir miyim? Sizin düzenlemeniz başlangıçtan itibaren müşterek kiracılığa imkan veriyor. Ben burada görüşlerimi arzederken, ilerlemiş bir safhada bir kimsenin işe dahil olarak müşterek kiracı olmasını da teklif ettim. Ona imkan veriyor musunuz?

Feyhan KAYAALP

Sözleşme değişikliğinde olabilir.

Prof. Dr. Ünal TEKİNALP

Çok güzel bir gelişme, o zaman. Bir soru daha sormak istiyorum, affedersiniz. Uçak leasing'lerinde söylediğiniz değişiklik yapıldığında Sivil Havacılık Sicilinde ne türlü bir tescil yapılmaktadır?

Feyhan KAYAALP

Şimdi bunu ben şirket ismi de vererek söyleyebilirim, sakıncasını görmüyorum. Pegasus Havayolları'na yapıldı. İlk altı ay Pegasus kullandı daha sonra Almanya'da bir şirkete gitti uçak, tekrar geldi. Sicilde bir terkin işlemi yapılıyor, tekrar Türkiye'ye geldiğinde ikinci bir teslim işlemi yapılıyor.

Prof. Dr. Ünal TEKİNALP

Siz "terkin-yeniden-tescil" yapıyorsunuz.

Feyhan KAYAALP

Hayır, bize gelmesine gerek kalmıyor işlemin. Sadece biz ilk geldiğinde sözleşmenin tescilini yaptık. Ve müşterek kiracı olarak düzenlendi sözleşme. O şekilde sivil havacılığa gönderdik. O da ona göre işlemini yaptı.

Prof. Dr. Ünal TEKİNALP

Sözleşme değişikliği acaba yasal süreler olmadan nasıl yapılıyor?

Cevaz, yani, benim sorduğum sözleşme değişikliği biliyorsunuz. Sayın Hazine temsilcisinin sorusuna itibar edilirse onlara uyulmaması gerekiyor. Acaba onun diyeceği var mı? Sözleşme değişikliği süreler dolmadan acaba ne şekilde yapılabilir?

Feyhan KAYAALP

Sözleşme süresinin dolmadan, zaten bizi kiralayan ...

Prof. Dr. Ünal TEKİNALP

Cross-border için buna bir olanak tanıdık demiştiniz. Acaba süreler dolmadan böyle bir olanağı nasıl sağlıyorsunuz?

Feyhan KAYAALP

Zaten süre dolmadan yapılır. Süre dolduktan sonra böyle bir değişikliğe gidemeyiz ki sözleşmede.

Bülent TAŞAR

Buyrun. Feyhan Hanım, tamam mı, sözünüzü toparladınız mı? Çok teşekkür ederiz. Zaten Hazine'nin, samimi olarak da itiraf etmem lazım ki birinci günden beri sektöre bakışı, sektörle çalışması son derece olumludur, onun için sektör adına bir kez daha teşekkür etmek isterim.

Bir katılımcı

Sayın Başkan acaba, konuşmalarımız banta geçiyor mu?

Ahmet BULDAM

Konuşmalarımız banta geçiyor, sonradan kitapçık haline getireceğiz. Ama banta geçmesini istemediğimiz bir bölüm olur ise de onu dışarıda bırakabiliriz.

Bir katılımcı

O anlamda sormadım, çünkü karşılıklı böyle konuşmayla bantların çözümü yapılamaz. O yönden yardımcı olmak istedim.

Bir katılımcı

Çok sağolun.

Gönen ERİŞ

Konuşan arkadaşların isimlerini de söylemeleri bantın açılışında yararlı olur. Söz alabilir miyim?

Erden KUNTALP

Sayın Eriş bir dakika, usule ilişkin bir söz söyleyeceğim. Şimdi bu alt kira meselesi Altop arkadaşımızın tebliğinde zaten tartışma konusu yapılmış, şimdi zamandan kazanabilmemiz için icra iflas ile ilgili uygulamalarda görüş-

lerinizi o aşamada, Gültekin Bey'in şeyinde(alt kira meselesinde, çünkü ben de farklı görüşler ortaya atacağıma inanıyorum, değişik bir görüş açacağım) orada tartışalım. Burada tartışırsak zaman kaybetmiş oluruz.

Affedersiniz, özür dilerim.

Gönen ERİŞ

Kent Finansal Kiralama

Çok teşekkür ederim. Bana yardımcı oldunuz.

Kent Finansal Kiralama'dan. Herşeyden önce Finansal Kiralama Kanunu, ilk etapta, tüm hükümlerinin buyurucu kurallar olduğu izlenimini çok yüksektir. Şimdi buyurucu kurallar göz önünde tutulduğu zaman, böyle sözleşmenin her an veya tarafların anlaşmasıyla değiştirilmesinin çok güç olacağı kanaatini taşıyorum. Şimdi (burada Sayın Tekinalp'in değindiği gibi) sözleşme baştan birlikte elbette yapılabilir. Asıl önemli soruya açıklık getirilip, sözleşme yapıldıktan sonra ki birkaç kiracının daha girip giremeyeceğidir. Kanımca buyurucu kurallar içeren bu sözleşmeler ışığında bu kanunu da gözönüne alırsak mümkün değildir. Kanımızca bu mümkün değil. Ama başka yasal yollar, kanuna karşı hile olmamak kaydıyla elbette düşünülebilir. Mesela bunlar nedir? İşte kapasite fazlasının bir başkası tarafından, söz gelimi, vekaleten doldurulması. Veya ayrı bir sözleşme yapılarak zilyetliğin belli olmaksızın başkası tarafından bir yardımcı durumu getirilerek, bu sağlanabilir. İşte birinci şık bu.

İkinci şık, diğer bir konu burada her ne kadar sigortaya fazlaca değinilmedi ama, yine bir önceki maddede açıkladığım gibi buyurucu kurallar var. Burada kiralayan kendi malını sigorta etmek zorunda, primleri de kiracıya yansıtabilir. Bu nasıl olacak?

Bülent TAŞAR

Şu sigorta konusunu da yarın enine boyuna ele alacağız. Zamandan kazanmak adına. Mevzuat konularına değindik ama içerikli olarak yarın sigorta konusuna değineceğiz.

Gönen ERİŞ

Bir de efendim, burada 31. Maddede olan konu, ticari davalar sözcüğü gündeme geldi. Gerçekten bu fazla bir sözcük, yani maddeyi tümüyle kaldırmak gerek, eğer bir kural getirmek gerekiyorsa, o zaman asliye ticaret mahkemelerinin görevli olması gibi bir kural getirmekte yarar olur. Ama kanımca bunlara da gerek yok. Ama madem Maliye Bakanlığı temsilcisi de burada,

bir kural getirmek gerekirse bu düşünülebilir. Teşekkür ederim.

Bülent TAŞAR

Çok teşekkürler, sağolun. Buyrun efendim.

Mete GÜNEL

Yargıtay 19. Hukuk Dairesi Başkanı

Ben, yalnız, kürsüden konuşabilir miyim?

Başkan - Bülent TAŞAR

Lütfen. Çok sağolun. Mümkün olduğu kadar zamanı iyi kullanmayı rica ediyorum. Kötü bir başkan olmak istemiyorum günün sonunda.

Mete GÜNEL

Finansal Kiralama Kanunu gibi yeni bir yasanın uygulama alanına girip, belli eleştirileri de gerek uygulamada gerek yargı kararlarında topladığı bir anda bu sempozyumun yapılmasında yarar görüyorum. Ve bu kapsamda, Sayın Tekinalp'in çok doyurucu, gerçekten konuya çok yakın ilgisi bulunmayanları dahi bilgilendirecek konuşmasından dolayı şahsen ve dairem adına da teşekkür ediyorum.

Gayet tabii bu uygulamalar yargı kararlarında da bazı aksamalara neden olmuştur. Ve bunun bir örneği de Hukuk Genel Kurulu kararıdır. Sayın Kuntalp tebliğinde ve bilebildiğim kadarıyla öncesinde de bu karara karşı görüşlerini ortaya koymuştur. Bunu ilgili arkadaşlar gündeme getirecektir mutlaka. Fakat şunu açıklıkla söyleyeyim ki kanunun 27. Maddesinde yeralan 690. Madde sat-geri-kiralamaya imkan vermek için bu yasaya konmuş değildir kanaatimce. Bunun yanı sıra gerek Medeni Kanunun 688, 689 gerek Borçlar Kanunu 222 ve devamı maddeleri de bu maddede yer almıştır ve uygulanmaz denmiştir. Bunu ilgili arkadaşlarımız, tabii 12. Hukuk'un değerli Başkan ve Üyeleri de burada, gerekirse onlarda değinecektir.

Şimdi efendim ben de, bazı arkadaşlarımız da belli yasaların yapılmasında komisyonlarda görev almışızdır. Sayın Kuntalp ile 83'te Yargıtay'a seçilene kadar Medeni Hukuk komisyonunda birlikte de görev aldık. Orada Sayın Kemal Tahir Gürsoy'un çok esprili konuşmalarına, öğrencisi olarak bizlere takılmalarına da şahit olduk. Şimdi bu komisyonda, yani Finansal Kiralama tasarisinin görüşüldüğü komisyonda bir Yargıtay Üyesinin espri niteliğinde söy-

lediği lafı, öyle anlıyorum, yapılmış, herhalde Kuntalp'e göre yapılmıştır, burada konuyu ta o zamanda pek bilinmiyordu, şimdi de pek inceliğine varılmadı imajını yaratacak şekilde ortaya koymayı zarif görmedim, pek şık görmedim. 31. Maddeyle ilgili görüşümü ben şöyle belirtmek istiyorum. Gerçekten bazı konularda yetkili mercileri belirtmek lazım. Görevli mahkemeleri belirtmek lazım. Burada „ticari dava niteliği” demek her iki yönden de ticari iş niteliğinde olması demektir.

Konuşmam biraz uzuyor ama şunu belirtmek istiyorum: Rekabet kurumuyla ilgili ihtilaflar yeni yeni dairemize veya Yargıtay'a geliyor. Bunu haksız rekabet olarak tanımlarsanız, Yüksek 11. Hukuk Dairesi bakacaktır. Şimdi önümüze gelen bu işlerde, ticari davalara bakan, ticari alım satımlara bakan daire olarak biz mi bakacağız, yoksa 11. Hukuk dairesi bakacaktır şüphesini tereddütünü Kanunda yeralana bir hükümle bertaraf etmek mümkündür. Neden bunlar Finansal Kiralama Kanunu gibi, mevzuatımıza yeni giren ve haliyle bazı tereddütleri varılan sonuçlar yönünden bazı eleştirileri kendisine çekecektir. Bence yararı olmuştur, teşekkür ediyorum.

Başkan - Bülent TAŞAR

Evet sayın Başkanımız teşekkür ederim. Bir sözüm vardı ondan sonrada size söz vereyim. Sektörden arkadaşların da soruları olursa, Atilla Bey'in sorusu var bu konuyla ilgili, buyrun Sayın Başkan.

Gültekin NAZLIOĞLU

Yargıtay 19. Hukuk Dairesi Üyesi

Sayın Tekinalp ve Sayın Kuntalp'in açıklamalarına çok teşekkür ediyoruz. Sat- geri-kirala konusunda Kuntalp'in ve Tekinalp'in ileri sürdüğü fikirleri ve düşünceleri ileriki aşamalarda değerlendireceğiz. Hukuk Genel Kurul'na gelen olayda verilen karar isabetlidir. Somut olaya özgü olarak verilmiş bir karardır. Bunun tartışması Ankara'da yapılan panelde görülmüştür. Şimdi buna rağmen ben yine sat-geri-kiralama şeklindeki sözleşmenin yasa kapsamı dışında olduğunu düşünüyorum. Kanunun gerekçesine bakıyoruz, sat-geri-kirala konusunda en ufak bir kelime yok. Kanunun metnine bakıyoruz, Finansal Kiralama sözleşmesini üçlü ilişkiye dayandırmış ve tarifini yapmıştır. Biz yasayı uygulayan kişiler olarak, yasanın getirdiği ilkelere bakarız bence. Şimdi tabii Sayın hocam, çok değerli hocam. Her zaman fikirlerine hürmet ettiğimiz hocam 4. Maddede başka türde, başka biçimde elde edilmiş, edilecek mallarda sat-geri-kiralamanın saklı bulunduğunu söylüyor. Şimdi o zaman yasa koyucu, sat kiralama müessesesini getirmek istiyorsa böyle gizli lafa ge-

rek yoktur, açıkça bir tarif getirirdi.

Şimdi ben bu tabirden, kanundaki 4. Maddeyi okursanız, başka surette temin ettiği sözünün üzerinde çok durdum. Çok düşündüm, acaba yasa koyucu ne demek istemiştir diye düşündüm. Şimdi düşünün bir Finansal Kiralamaya konu mal, kiracının parasını ödemediğinden dolayı bir yıl sonra feshedildi ve mal geri Finansal Kiralama şirketine döndü. Şimdi bu Finansal Kiralama şirketinin elinde kalacak değil ki, elbette Finansal Kiralama şirketi bu malı yeni bir talibine Finansal Kiralama sözleşmesi ile kiralayacaktır. İşte başka surette temin. Size bir misal. Yine bir misal vereyim. Bir fabrikada üç kişi ortak, iki tanesi hissesini satmak istiyor, üçüncüsü bunu almak istiyor ama parası yok. Gelir finansal şirketine der ki, bu iki ortağımın hissesini satın al ve onların hissesini bana kirala der. Kanun bunlara cevaz veriyor diye düşünürüm, bilmem yanılıyor muyum?

Sayın başkanım da değişti, değerli hocam 690. Maddenin Finansal Kiralama sözleşmelerine uygulanmamasından dolayı sat kiralama sözleşmelerine cevaz verdiğini ifade ettiler ama ben o kanıda değilim. 8. Maddeyi okursak, bakınız, tescil veya şerhten sonra üçüncü kişilerin Finansal Kiralama konusu mal üzerindeki aynı hakkı kiralayana karşı ileri sürülemez. Şimdi yasa da böyle bir hüküm yer aldıktan sonra, ki Finansal Kiralamanın amacı başkasından mal kaçırmak veya başkasını zarar sokmak değil, kanunun amacı bu, o halde 690. Madde ile bir tartışmaya girmemek için bu kanun metninden hareketle 690. Maddeyi kaldıralım ve işe son verelim. Ben fazla konuşmayacağım çünkü öğleden sonra tebliğimiz var, tebliğde de bazı konulara fırsat bulursak, zaman bulursak değiniriz. Teşekkür ediyorum, iyi günler diliyorum.

Başkan - Bülent TAŞAR

Çok teşekkür ederiz. Buyurun efendim.

Burada ilginç bir şey oluyor: kanun koyucu ve yazıcı kanun maddesini belgede iyi tanımlayamadığı için, dolayısıyla kanunu da uygulayıcılar bunu direkt olarak böyle algılamak zorunda oldukları için, ki hak vermek lazım doğru olan da odur, ülkenin önünde aslında Satış ve Geri Kiralama gibi biraz önce bahsettiğim toplam dünyada yapılan leasing işlemlerinin yüzde 30'una tekabül eden bir şeyi, bir fırsatı kaçırmıyoruz.

Bugün Türkiye'de bilançosunda binlerce, milyarlarca dolar, sabit kıymet oturan şirketler vardır; bankaların kapısında üç beş kuruş için, yurtdışından birkaç dolar için kredi beklemektedir. Biz de burada bunların karşılığında para vermeye hazır bir sektör olarak duruyoruz. Bunun mutlaka, rica ediyorum, bir şekilde, çok süratli bir şekilde halledilmesi gerektiğini düşünüyorum. Her iki taraf da haklı ama sonuç negatif. Her zaman haklı olduğumuz zaman so-

nucun pozitif çıkması diye bir şey yok belki de, bunu yerinden ele alıp düzenlemekte fayda var. Biz de üzerimize düşen görevi yapacağız.

Buyrun efendim.

Yaşar KORUR

Yargıtay 12. Hukuk Dairesi Üyesi

Şimdi Sayın hocamız Genel Kurul kararlarını eleştirdi. Oraya geçmeden önce, tabii İcra İflas Kanununun, pardon, Finansal Kiralama Kanununun 19. Maddesine İcra İflas Kanunu açısından değinmek gerekiyor. Daha önce de belirtildiği gibi 19. Maddesi kiracının iflası ve icra takibine uğraması halini düzenlemektedir. Madde birinci fıkrasına göre İcra Memuru masa teşkilinden önce, Finansal Kiralama konusunda malların tefrikine karar vereceğini, ikinci fıkrasında ise kiracının icra takibine maruz kalması halinde sözleşmeye konu malların takibin dışında tutulmasına karar vereceğini öngörmektedir. Her iki karara karşı da kiracının alacaklıları Tetkik Mercii'ne şikayet edebilirler. Kanun ona itiraz diyor ama bu teknik anlamda şikayettir. Tetkik Mercii de ortada geçerli bir Finansal Kiralama sözleşmesi yasa çerçevesinde geçerli bir kira sözleşmesi bulunup bulunmadığına göre şikayeti çözümlenecektir. Ben şeye geleceğim, somut olaya gireceğim onun için kısaca değinmek istedim. Kanunda Memurun olumsuz davranışına karşı, ne yapılacağına dair bir hüküm bulunmamaktadır ama tabii ki olumsuz davranma halinde de İcra İflas Kanununun 16. Maddesi gereğince İcra iflas dairelerinin kanuna veya hadiseye uygun olmayan kararlarına, davranışlarına karşı şikayet edebileceği öngörülmektedir. Bu pasif davranışlarına karşı da, yani karar almama haline karşı da tabii ki şikayet edilebilecektir.

Şimdi iflasta tefrike karar verilmemesi halinde doktrinde bazı muhalifler bunun mecburen verilmesi gerektiğini aksinin düşünülmemeyeceğini, söylemekte, aksine davranışta ne gibi yola başvurulacağını belirtmemektedirler. Bazıları da İcra İflas Kanununun 228. Maddesi gereğince istihkak iddiasında bulunabileceğini belirtmektedirler. Sayın hocamızda bu görüşünü belirttiler. Ama Finansal Kiralama Kanunu, İcra İflas Kanununun 228. Maddesinden ayrı bir sistem belirtilmiştir. Bence burada şikayet yoluyla başvurulur, istihkak prosedürüne bir gerek yoktur. Şikayet yoluyla da bu karar kaldırılabilir. Kiracının icra takibinde bulunulması halinde, Finansal Kiralama konusu malların takibin dışında tutulması halinde ve malların haczine karar verilmesi halinde, yani takibin dışında tutulmaması ve haczine karar verilmesi halinde, İcra İflas Kanununun 96. ve 97. Maddeleri gereğince işlem yapılacağı tabiidir. Bu arada kiracı da İcra İflas Kanununun 97. Maddesi gereğince bu malın kiralayana ait olduğu şeklinde istihkak iddiasında bulunabilir. Ama kiracının hiç bir za-

man doğrudan Tetkik Merciine istihkak davası açma hakkı yoktur. Şimdi bu çok kısa açıklamadan sonra, tenkit edilen Hukuk Genel Kurulu kararına göre (kalem var mı? Yoksa, böyle devam edeyim.) şimdi tabii somut olayın detayına girmeden, somutlaştırılmadan olay Yargıtay Genel Kurulu kararı tenkit edildi. Şimdi orada TETRA A.Ş., pardon Ziraat Bankası Meysu aleyhine icra takibi yapar. İşte bu icra takibi sırasında, Ziraat Bankası'nın alacağından dolayı, Finansal Kiralamaya konulan mal haczedilir. Burada TETRA A.Ş. kendi malını finans şirketine satmakta, aynı anda Finansal Kiralama yoluyla kiralamaktadır. Şimdi burada TETRA, demin bu maddeleri bunun için açıkladım, doğrudan doğruya Tetkik Merciine geliyor, bu malların haczinin kaldırılmasını istiyor. Şimdi Finansal Kiralama Kanununun 4. Maddesi açıkça sözleşme kiralayanın kiracının talebiyle üçüncü, pardon seçimi üzerine üçüncü kişiden satın aldı veya başka surette temin etti. Bu üçüncü kişiden satın aldı veya üçüncü kişiden başka surette temin etti demektir. Yoksa kiracıdan temin ettiği mal demek değildir. Ayrıca 13. Madde kiracının zilyetliği devredemeyeceği, kiracı finansal kiralanan malı sözleşmeye göre itina ile kullanmak zorundadır. Yani sözleşme süresince bunu zilyetliğinde tutmak zorundadır. Halbuki bizim olayımızda bunu zilyetliğinde tutmadı, gitti Meysu'ya tekrar adi kira sözleşmesiyle devretti. Şimdi bu durumda bu şeyin, kiracının korunmaya değer hakkı var mıdır? Finansal Kiralama ve sözleşme karşısında 4. Madde, 13. Madde, 15. Maddesi karşısında bu sözleşme geçersizdir. Korunmaya değer bir hakkı yoktur. Malı devrettiği için şikayet hakkı da bulunamaz.

Arzederim. Teşekkür ederim.

Başkan - Bülent TAŞAR

Sayın Başkan, çok teşekkürler, böyle çok şey hale geliyor, ateşli bir güzel konu. Yani vaktimiz de olunca şey yapacağız fakat Erden hocanın bir söz hakkı doğdu.

Erden KUNTALP

Çok ufak bir noktaya değineceğim. Sayın Yargıtay Üye ve Başkanlarından bir ifadenin yanlış anlaşılmış olması dolayısıyla gerçekten kendi iyi ifade edememiş olmamdan dolayı özür dilerim. Benim orada söylemek istediğim şeydu: Konu iyi bilinmediği için ve konuda Finansal Kiralama geçtiği için sayın Başkan bunun kendi dairelerine gelmelerinin yanlış olacağını, 11. Daireye gitmesi gerektiğini çünkü işin niteliği itibariyle ticari olduğunu ifade için söylemiştir. Bir başka deyişle sayın Başkan'ın böyle bir öneride bulunmasının temel nedeni herhangi bir şekilde, yanlış kiralamadan çünkü bu bir kira

değil, bir kira ilişkisi de değil. Belki doktrinde tartışılıyor sui generis bir kira ilişkisi düşüncesiyle, oraya gitmesi ve yanlış bir değerlendirmeye konu yapılması için böyle bir öneri getirilmiştir. Kesin olarak Yargıtay'ı - böyle bir düşünce varsa - bundan tamamen hariç tutarım. Çünkü Yargıtay'ın yeni gelen bütün kurumlara ilişkin ne derece yapıcı kararlar verdiği hepimizin malumudur. Ve bugün Yargıtay Türk Hukukuna önderlik etmektedir. Hem de çok zor koşullarda önderlik etmektedir. Bu konuda asla, özellikle Mete Bey'e çok - dostumdur benim - özellikle belirtmek isterim, Mete Bey'in - onu da ifade edeyim - Mete Bey önderliğinde kredi kartı sorunu Türkiye'de çözümlenmiştir. Kredi kartı da yeni bir konudur. Lütfen sakın öyle bir düşünce olmasın, hatırlınıza öyle bir düşüncenin gelmiş olması ziyadesi beni üzmemekten daha öteye çok şey yapar, yani kesin öyle bir düşünce ifadem ve düşüncem yoktur.

Başkan - Bülent TAŞAR

Teşekkür ederiz. Şimdi şöyle bir şey yapacağız. Sağolun hocam belki bir yanlış ifade anlaşılması oldu. Atilla Bey'e söz vereceğim, ama yine bir fırsat şey yapayım. Şunu söylemek isterim, yani Satış ve Geri Kiralama işlemleri kanunun hazırlayıcısı, yazıcısı, koruyucusu olan Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı tarafından düzenlenmiş olan kanun çerçevesinde bu karar alınana kadar leasing sektöründe çok ağırlıklı olarak uygulanmıştır. Her ay da biz bunu report ederiz. Yani satıcısı da aynıdır, kiracısı da. Kanun koyucudan bize herhangi bir şey gelmediği için biz bu işlemlere devam ettik. Dolayısıyla demek ki orada o kanun maddesinin algılanması, anlaşılması kanun koyucu tarafından yanlış algılanıp oraya koyulmuş , çünkü aksi olsaydı zaten bizim işlemlerimize karşı çıkılacaktı ya da böyle bir anlaşmazlık konusu var ama bu konuyu mutlaka çözmemiz lazım gerekiyor diye düşünüyorum.

Erden KUNTALP

Sayın Başkan, söz hakkımı bu konuda saklı tutuyorum.

Dursun AKBULUT

Satış ve Geri Kiralama bir Finansal Kiralama tekniğidir. Bu kelimeye dikkat ettiğimiz zaman satış Finansal Kiralama Kanunu var, Satış ve Geri Kiralama bir Finansal Kiralama tekniğidir yani başka bir kiralama tekniği değildir. Ve Satış ve Geri Kiralamanın Finansal Kiralama tekniği olmasının bir nedeni zarurettten kaynaklanmaktadır. Örnek vermek gerekirse, özellikle uzun vadeli yatırımlarda - ki bunlar altyapı yatırımlarıdır - kiralayan şirketin yatırım öde-

melerini ve yatırım performansını takip etmek mümkün değildir. Bu nedenle genellikle ilişki iki şekil üzerine kurulu. Yatırım döneminde kiracı yatırımı takip eder ve o dönem içerisinde banka kiracıyı finanse eder, yatırım dönemi bittikten sonra kiralayan şirket, kiracı satın almış olduğu malı kiralayan şirkete satar ve oradan elde etmiş olduğu parayla da banka kredisini kapatır. Dolayısıyla üçlü ilişki zaruri olarak ikili ilişkiye dönmüş oluyor. Bu nedenle de tekrar söylüyorum, Satış ve Geri Kiralama bir Finansal Kiralama tekniğidir.

Başkan - Bülent TAŞAR

Sayın Akbulut teşekkürler. Atilla Bey'e bir söz verelim. Atilla Bey aynı zamanda öğleden sonra tebliğ de sunacak onun için belki bu konuyu kısa tutup tebliğ sırasında değinebilir.

Doç. Dr. Atilla ALTOP

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

Ben zaten özellikle öğleden sonraki tebliğlere ilişkin konulara hiç girmek istemiyorum ama, burada da o kadar fazla konu ortaya kondu ki eksiklikler konusunda, onlar içerisinde çok önemli gördüğüm birkaç tanesine mümkün olduğunca en kısa şekilde açıklamalarda bulunmak istiyorum. Şimdi bunlardan bir tanesi çok tartışılan Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararı. Burada öncelikle iki şeyi birbirinden ayırmak istiyorum. Somut olayın gerçekleri karşısında verilen kararın doğru olup olmadığını burada kesinlikle tartışmıyoruz. O, tartışma dışı bir şey. Zaten tartışılmasını da doğru bulmuyorum ama, tartışmalıyım da, bir takım nedenler nedeniyle verilen karar doğru. En azından bana doğru gibi gözüküyor, şey açısından, tabii tabii somut olay açısından diyorum. Yalnız tartışılması gereken nokta, Sat ve Geriye Kira yani Sale- and Lease-Back sözleşmeleri Finansal Kiralama Kanunu çerçevesinde mümkün müdür, değil midir? Bu noktada bende Sale- and Lease- Back sözleşmelerinin Finansal Kiralama konusuna dahil olduğuna inanıyorum. Gerçi şu noktada tamamen hak veriyorum Sayın Yargıtay Üyelerine: baştaki maddeyi okuduğumuz zaman, bana sorarsanız da belki biraz hocalarımdan da farklı düşünüyorum, ben de okuduğum zaman metni, metin ifadesi karşısında bunun üçüncü bir kişiden alınması gerektiği çok net anlaşıyor. Sadece burada kalıyorsa, ben de bunu savunmakta zorluk çekerdim ama arkadan gelen, özellikle 690. Madde buna imkan veriyor zannediyorum. Tek düşüncem de şu - başka bir şey düşünmüyorum - Finansal Kiralama sözleşmelerinde Sale- and Lease-Back haricinde bu 690. Maddenin söz konusu olabileceği başka bir hal düşünmüyorum. Demek ki özellikle buraya getirildi ve özelliklede uygulan-

mayacağı söylenince buna cevaz verildiğini düşünüyorum. Yani birlikte değerlendirilmesi, çünkü bir şey daha söylemek istiyorum, Sayın Sefa arkadaşım ona bir şekilde değindi, ifadelerle de çok fazla bağlı kalmak istemiyorum. Şimdi bir iki örnek vermek gerekirse: kanunda "...tapuda beyanlar hanesine şerh edilir." diyor. Şimdi, hiç bir hukukçu açısından bunun doğrudan olmadığı kesin; ya beyanlar hanesine kaydedilir ,ya şerhler hanesine şerh edilir.

Doç. Dr. Atilla ALTOP

... devam

Onun için kavramda veya ileride ... önce diyor ki alım hakkı ileride, diyor, otomatik geçiş olduğu takdirde, diyor. Yani ifadelerle de çok fazla bağlı kalmayarak ... ama, özellikle çelişen iki ifade varsa onlar içerisinden en uygun olanın yorumunu yapmak daha doğru olur diyorum. Hele ki uygulamanın çok yaygın olduğunu gördüğümüz zaman cevaz verilmesinin uygun olacağı kanısındayım.

Onun dışında bir iki nokta, bir tanesi operational lease dediğimiz operasyonel leasing yok. Gene hocalarımın belli ölçüde değindikleri gibi zaten bu kanunda olması mümkün değil. Bu kanun financial lease'i düzenliyor. Finansal Kiralamayı! Olması zaten mümkün değildi. Ayrıca düzenlenip Sayın Bülent arkadaşımızın söylediği gibi kanunu artık bu bir leasing kanunudur deyip bunun çeşitli uygulamaları vardır diye yapalım mı? Ona hiç bir şekilde prensipte karşı değilim, yalnız operasyonel leasing'i getirirken, bugün Borçlar Kanununda düzenlenen kira sözleşmesinden ne farkı var bir düşünelim, varsa bir farkı getirelim. Hiç bir şekilde karşı değilim ama, yoksa da olan bir kurumu uygulayabileceksek, mesela Finansal Kiralama şirketleri adi kiralama da yapabilir iznini verip bu yoldan çözebiliyorsak, yeni yeni kurumlar sırf dışarıda var diye, almaya pek o kadar cazip bakmıyorum. Ama ihtiyaç varsa alalım... farklı bir şey getiriyorsa!

Fesih konusuna gelince, fesihdeki düzenlemenin ben açıkçası biraz ağır olduğunu,... ama ağırlığı da tartışmak istemiyorum,... ağır mıdır değil midir,... kanunumuzun genel prensiplerine aykırı olduğu kanısındayım. Çünkü bizde prensip: zarar tazmin edilir, zararın ötesinde bir şey tazmin edilmez. Onun adı ceza olabilir, o yani zarara bağlı kalmadan. Ama, kanuna bakarsanız zarar tazminini düzenliyor. Çünkü hemen arkasından diyor ki: aşan zararlarını da tazmin eder. Oysa ki zararının... şunu da söyleyeyim Finansal Kiralama şirketlerinin uğradığı zararı son kuruşuna kadar almaları gerektiği konusunda da en ufak bir tartışmamız yok... o zaman ne olmalı? O nedenle daha önce hazırlanmış metinlerde yapılan değişikliği de, tam tersine bu sefer Finansal Kiralama şirketleri açısından zararlı görürüm. Yani genel hükümlere göre taz-

minat isterler, o da uymuyor, çünkü (Erden hocam da bir noktada değindi ona) Finansal Kiralama şirketinin hiç bir zarar görmemesi lazım. Bu nasıl olur, ona bir seçimlik hak verirsiniz: dersiniz ki sen zararları son kuruşuna kadar alacaksın, ne alman gerekiyorsa. Bunu da iki yolla alabilirsin: ya dersin ki ben malı alıyorum, değerini düşünüyorum, üste kalanı senden istiyorum; veya hiç mala girmek istemiyorum, (o da son derece hakkıdır, çünkü hocalarım da belirttiler: malla hiç bir ilişkisi yoktur Finansal Kiralama şirketinin) der ki mal sende kalsın, ben bütün zararlarımı istiyorum; ödenmemiş Finansal Kiralama bedelleri de dahil olmak üzere (tabii ki ön ödeme nedeniyle belli bir indirim yapıldıktan sonra). Bunu getirmemiz lazım, çünkü bu haliyle zarar tazmininden öte menfaat sağlamaya götürüyor. Yalnız, şu kadarını da söyleyeyim, Finansal Kiralama şirketlerinin de bunu hiç arzu etmediklerini ve bunu mümkün olduğunca uygulamadıklarını da biliyorum. Kimsenin hakkını da yemeyelim yalnız bazen mecbur kalıyorlar uygulamaya, çünkü bu sefer soru geliyor, senin alman lazımdı nasıl bırakırsın bunu diye Maliye'den soru geliyor bu sefer. Onlar da haklı. Alman lazım diyor kanunun metnine göre diyor, o nedenle buna mutlaka bir çözüm getirilmesi gerekiyor.

Sefa arkadaşımızın değindiği bir nokta vardı, o da iki haklı ihtar nedeni ile sona erdirmeye. Gerçekten de Yargıtay'ın (getirdiği?) uygulamaya katılıyorum, şöyle ki katılıyorum, kanunun ilk hazırlanışında ilk tasarıda bu vardı ve bilinçli olarak bu çıkarıldı, bu nedenle, belki kiracıyı korumak için, neyse. Yalnız bir noktayı unutmayalım, Sefa arkadaşımız vurguladı, hakikaten kötüye kullanılıyor. Her ay 59. günde öderseniz kirayı, bunu kimse karşılayamaz. O zaman işte kanuna, yapılacak sözleşmeye iki haklı ihtarda ortadan kalkar değil de, bir ikinci fıkrası vardır onun, çekilmez hale geldiği anda sözleşme feshedilebilir diye, lütfen sözleşmelere iki demeyelim ona da (Yargıtay'ı zor durumda bırakmamak için) en az üç kere böyle bir durum karşılaştığı takdirde, sözleşme kiralayan açısından çekilmez hale gelecektir maddesini koyalım. O zaman zannetmiyorum uygulamacıların da buna ters bir tavır takınacağını.

Bir de ayıba karşı tekeffül olayı var ki, üçlü ilişkide - hepimiz biliyoruz ki - şirketin hiç bir tekeffül hükümlülüğünün olmaması lazım, Finansal Kiralama şirketinin. Yalnız tabii çok büyük bir sorun var: - kanunda bunu düzenlemek lazımdı - kiracı isteyecek. Nasıl isteyecek kiracı? Satım sözleşmesi kiralayanla satıcı arasında yapılıyor. Satımdan doğan ayıba veya zapta karşı tekeffül hükümleri doğrudan kiralayanın. Ha, denilebilir ki: "devredebilir". Doğru, devredebilir, yalnız devrettiği kendi zararlarının tazminini devredebilir. Yani, hal bu ki bizim olayımızda zarara uğrayacak bizzat satıcı. Bunun da açık bir şekilde bizzat düzenlenmesi lazım... şeyin sorumlu olmadığı. Ama, kiracının da, direkt satıcıdan kendi uğradığı zararların tazminini isteyeceğinin de düzenlenmesi lazım.

Bir tek de düzeltme yapmak istiyorum, Sayın Erden hocam müsaade ederlerse, dendi ki, özellikle sale and lease back konusundaki karar açısından söze geldi, biz hiç anlatamadık, bunlar yazılmadı dedi. O noktada kendimi en azından bunun dışında tutmak istiyorum, çünkü yazdığım çalışmada özel olarak sat ve geriye kirala sözleşmelerinin geçerli olduğunu ve özellikle 690'a göre geçerli olduğunu ve İsviçre'de bunun neden geçersiz sayılma gibi durumunun olduğunu da belirtmiştim. O nedenle, bir ölçüde bu görevi de yerine getirdiğimiz kanısındayım. Teşekkür ederim.

Başkan - Bülent TAŞAR

Sayın Altop'a çok teşekkür ederiz. Bence devam edelim, son derece güzel bir konu. Buyrun efendim. Ben bu arada fırsattan istifade ederek şunu söylemek istiyorum: özel bir olaydır, Yargıtay'ın kararı doğrudur. Ben de olsam aynı kararı alırdım, çünkü kötüye kullanım vardır, ama, sektörün genelini son derecede yıpratın bir karardır. Çünkü dürüst ve iyi çalışan da bir sektör vardır. Ben şunu söylemek isterim, altını çizmek isterim, hiç bir kanuni zorunlulukla kurulmamış olan bir dernek kendi etik kurallarını, kendi kendini bağlayıcı kararlar alamaz, onun için sektörümüzün iyi niyetinin altını bir kez daha çizmek isterim. Buyrun efendim.

Erbay TAYLAN

Yargıtay 19. Daire Üyesi

Sabahtan beri olan konuşmaları dikkatle izledim. Ancak bir karşılıklı anlaşma olmadığı kanaatindeyim, Sayın Yaşar Korur Beyefendi, Sayın Gültekin Nazlıoğlu Beyefendi Yargıtay'ın kararının tutumunu özel olaya ilişkin olarak çok açık ve net biçimde ortaya koydular. Fakat sanki burada Yargıtay bir kural getirmiş bu kural da sat geri kirala müessesesi, bu yasa içerisinde değerlendirilebilir diye taş gibi oturmuş, ve bu kural değişmez gibi bir izlenim uyandırıyor. Öyle değil efendim, bizim kuralımız Yaşar Korur Beyefendinin çok açık ve net, (hatta tebeşir var mı diye istemesi o nedendendi) oradaki somut olaya özgü olarak: burada bu dava dinlenemez, akdi husumet ehliyeti yoktur anlamındadır. Yoksa ortaya konmuş bir kural, değişmez bir kural net açık ve seçik ve sanki din kuralları gibi değişmez bir kural ortaya konmuş değildir. Şimdi bu sözüm hiç bir Yargıtay mensubunu da bağlayıcı değildir. Bu bana ait. Kişiler, Üyeler değişirler, müessese kalıcıdır. Bu kalıcı müessese içerisinde yine Üyeler gelirler, seçilirler, Üyeler emekli olurlar, yasa bu halde kalmış olmakla beraber yasanın yorumu değişebilir.

Şimdi Sayın hocam Kuntalp buyuruyorlar ki biz daha önce bilgilendirsey-

dik - aynen cümle böyle - Genel Kurul kararı böyle çıkmazdı. Gördüm ki şimdi bilgilendirdiler ama gene Genel Kurul kararı yerinde, yani.

Hepinize saygılar sunuyorum efendim, teşekkürler.

Başkan - Bülent TAŞAR

Son derece güzel bir tespit. Hakikaten tebrik etmek lazım, çok güzel. Sektörün içinden bir arkadaşımız Murat Bey'in bir şeyi var. buyrun efendim.

Murat TAŞKIN

Arap-Türk Leasing Genel Müdürü

Efendim biraz evvel de belirtildiği gibi sabahtan beri yapılan konuşmaları keyifle, zevkle ben de dinliyorum. Ancak yirmi yıldır finans sektörünün içinde olmama rağmen sayın hocalarımızın ve yüksek yargı organı üyelerimizin konuşmalarından sonra kafam bayağı karıştı. Şimdi, yasanın birinci maddesine baktığım zaman bu kanunun amacı finansman sağlamaya yönelik Finansal Kiralamayı düzenlemektir, diyor. Bir defa Finansal Kiralamanın ne olduğunu bu yasada nerede görüyoruz. Ben bunu çok merak ediyorum ki bundan yola çıkarak , biliyorsunuz Finansal Kiralama dünyada uygulanan leasing'in bir türü, yani ikiye ayrılıyor, bir operasyonel kiralama bir de Finansal Kiralama. Bu yasada sırf burada Finansal Kiralamayı düzenlemektedir denildiği için mi bu yasanın operasyonel leasing'e izin vermediğini veya alt kiralamaya izin vermediğini mi tartışıyoruz? Bu sorunun cevabını aldıktan sonra benim kafamda yer alan bazı noktalar var, onları da tartışmak isterim, belki de bu yasa operasyonel leasing'e izin veriyor.

Bir ikincisi bir de şuna takıldı kafam, yasa gerektiği takdirde, Sayın Nazlıoğlu söyledi galiba, açıkça koymak istediği noktayı yasada belirtir dedi ve 4. Maddedeki başka surette temin ettiği malın açıklamasında da örnek olarak zorlama, açıkça yazılmadığı için, şeyi söyledi, bir şirketin hisselerinin değeri. Şimdi burada nasıl bir leasing olacağını ben pek düşünemedim çünkü hisse yapısında bir değişiklik olacak şirketi ben kiralayacağım, yani zorlama ise aslında belki de bu daha da fazla bir zorlama oluyor diye düşünüyorum. Bu da şey olabilir. Şunu öğrenmek istiyorum, Finansal Kiralama tanımı bu kanunun neresinde yer alıyor? Sayın hocalarımdan beklediğim cevap bu.

Başkan - Bülent TAŞAR

Evet. Şimdi sorular kısmını herhalde toparlatıp çok hızlı bir şekilde ben hocalarımdan, sSayın tebliğcilerden, Sefa beyden rica edeceğim. Bunu çok

sûratlı bir şekilde toparlayalım. Şunu rica edeceğim, öğleden sonra vaktimiz olacak, öğleden sonra ki konuların içeriği ve özelliği adına çok geniş kapsamlı değil. Çünkü bugün bu kısımda kanunu tartıştık, 34 maddelik, belki de orada tekrar soru sorma, belki bu konuları biraz daha tekrar tartışma imkanı bulabiliriz, yemeğe geç kalmayalım diye söylüyorum. Buyrun.

Prof. Dr. Ünal TEKİNALP

İzin verirseniz ben bu soruyu cevaplayabilir miyim?

Finansal Kiralamanın tanımı Finansal Kiralama Kanununun isminde yer almaktadır. Sizin de biraz evvel işaret buyurduğunuz gibi, kiralamanın öteki tipi olan, operational olandan hiç bahsedilmemiştir. Bunun için bu kanunun dışındadır, bu bir.

İkincisi, en aşağı dört yıl sözleşme süresi öngören ve bunu katı bir şekilde ortaya koyan ve fesih sebeplerini numerus clausus olarak, tahdidi olarak belirleyen bir kanunda operational leasing'ten, kiralamadan bahsetmek mümkün değildir. Onun için ayrıca Finansal Kiralama kavramının tanımlanılmasına bence gerek yoktur. İsminden başlayarak kanun Finansal Kiralamayı düzenlemiş bulunmaktadır.

Teşekkür ederim.

Başkan - Bülent TAŞAR

Teşekkürler sayın hocam. Evet Erden hocama bir söz vereyim, bir sürü soru birikti galiba. Bir on dakikayı hedeflersek son olarak, toplu soruların cevapları olarak.

Erden KUNTALP

Çok kısa olarak sorulan suallere veya getirilen eleştirilere cevap vermek istiyorum. Bir defa şunu özellikle belirteyim. Sayın Altop'un söylediği ve burada ortaya çıkan düşünceye göre, hukuk Genel Kurulunu somut olayın özellikleri içinde o türlü bir karar almaya yönlendirmiş olan nedenleri ben soyutlaştırma çerçevesini bir tarafa bıraktım ve sadece sat ve geri kirala işlevi Finansal Kiralama Kanunu kapsamına dahil midir değil midir sorusuna cevap aradım. Her yargı kararı - tevhide içtihat niteliğine bürünmedikçe - sadece ilgili olduğu olayla... Bunun dışındaki olaylarla ilgili değildir. Ama ne var ki bir hukuk Genel Kurulu kararında şayet genel bir değerlendirme olarak bu olaya özgü olmak üzere sat ve geri kiralama kanunun kapsamı dışındadır denmişse ve Türkiye'deki mali kurumlar bu yargı kararından hareketle o güne kadar mali

mevzuat itibariyle bir Finansal Kiralama işlemi olarak değerlendirilmiş sat ve geri kiralama işlemine geçmişe dönmüş olarak cezalar uygulamaya başlarsa, o zaman hepimizin oturup düşünmesi lazım. Konu budur.

Şimdi burada uygulayıcı, kesin çözümler ister. Karşısındaki, yaptığı işlem Finansal Kiralama kapsamına giriyor mu, girmiyor mu? Bu somut olayın özellikleri çerçevesi içinde değil. Genelde giriyor mu girmiyor mu? Çünkü o türlü bir amaçla hareket etmemiş bir yığın uygulayıcı vardır. O takdirde bunlar acaba bu hukuk Genel Kurulu kararından etkilenecekler mi, sorusu var.

Burada basit bir örnek vermek isterim. Geçen Ankara'daki toplantıda da aynı şeyi söylemiştim. Bir muvazza işlemini yapabilmeniz için bir satım veya bir kira yani bir sözleşme yaparsınız, bir tip sözleşme yaparsınız ama şayet yapmış olduğunuz bu satım sözleşmesi muvazaalı, danışıklı ise geçersizdir. Şimdi bir sözleşmenin muvazaalı ve kötü amaçla yapılmış olması o sözleşme tipinin yasaklanması sonucunu doğuramaz. Şayet sat ve geri kiralama işleminde mal kaçırma çerçevesi içinde hareket edilmişse, kanunda buna ilişkin müeyyide var, yaptırım var. Onlar devreye girer, ama sat ve geri kiralama işlemi gene Finansal Kiralama Kanununun çerçevesinde değerlendirme konusu yapılır. Benim söylemek istediğim buydu, unsurları, yapısı itibariyle bir Finansal Kiralama işlemidir.

Sayın Altop'a bir konuyu iyi açıklayamadım herhalde. Onu belirtmek istiyorum. Tabii eserinde buna değinmişti, yalnız eserinin yayınlandığı tarihte Sayın Altop'un, Finansal Kiralama Kanunu yürürlüğe girmişti. Yürürlüğe girmiş ve uygulanmaya başlamıştı, kimse bilmiyordu.

Bilmemek hakikaten şey değil, yani Türkiye'de birdenbire 80'den sonra biz çok ilginç kurumlarla karşılaştık ve hala karşılaşıyoruz. Swap'lar var, factoring işlemleri var, durmadan yeni yeni kurumlar geliyor ve biz bu yeni kurumları birdenbire uygulamanın içinde buluveriyoruz. Tabiatıyla buna ulaşabilmemiz, bilgilenebilmemiz çok önemli. Bilgilenmek önemli bir olay, çağımızın en önemli olaylarından biri, çünkü korkunç büyük bir ve süratli bir gelişim var. Fakat çoğu kez insan bunun gerisinde kalabiliyor. Bugün sayın Yargıtay Üyeleri de beni doğrulayacaklardır, 1980'den önceki bankacılık uygulamalarıyla bugünkü bankacılık uygulamaları aynı mı? O nitelikte kararlar arasında ne kadar büyük bir farklılık var. Çok ciddi farklılıklar var. Tabiatıyla ister istemez, bu bilgilenebilmemiş bir dönem. Yeterli midir 15 yıl? Hayır hiç yeterli değildir. Bugün bu konuda, İsviçre'de durmadan, her federal mahkeme kararında bir tane Finansal Kiralamaya bir yollama buluyorsunuz, leasing'e bir yollama buluyorsunuz. Hala onlar çözebilmiş değiller. Hala İsviçre'de çok ilginç bir şey söyleyeyim, factoring'in ve leasing'in yasaklanması isteniyor. Bu görüşler savunuluyor. Var bu görüşler. Ama şimdi bizim burada yapmak istediğimiz, önümüzde bir kanun var, ve Türkiye'de çok önemli bir gereksinmeyi

karşılamiş. Biz bunu en doğru uygulamak zorundayız. Yasaklar hiç bir zaman gelişimi sağlamaz, aksine gelişimin sağlanabilmesi için yasakları kaldırıp, yasakların getirilmesine neden olan olaylar için engeller koymak lazım, yoksa yasaklar dediğim, düşüncem o çerçevedeydi.

Bir konuda hakikaten ısrarlıyım. Medeni Kanun, Sayın Altop da benim görüşüme katıldı, 690. Maddenin yer almasının başka hiç bir nedeni yok. 688 ve 6570 bile var, uygulanmayacak kanunlar. Borçlar Kanununun taksitle satım hükümleri var. Bunun nedeni çok basit. İsviçre uygulaması içinde ortaya çıktığı zaman Finansal Kiralama, leasing hukuki niteliği çok tartışma götürdü, acaba bu bir taksitle satım mıdır, bir kira mıdır, nedir? Bunun arasında gidip gelinildi. Ve ona göre farklı sonuçlar ortaya çıkmaya başladı. Yani taksitle satım dediğiniz zaman, sonuç farklı, uygulanacak hükümler farklılaşıyor, kira dediğimiz zaman farklılaşıyor. İşte bütün bunları engelleyebilmek için kanun hatta çok kesin bir tavır takınmaksızın hukuki niteliğine sadece uç noktaları taksitle satım hükümleri uygulanmaz, mülkiyeti muhafaza kaydıyla işlem uygulanmaz, çünkü taksitle satım, bir mülkiyeti muhafaza kaydı dediğiniz zaman İsviçre’de leasing ödüyor zaten. Sicile işlenmemiş oluyor orada, ödüyor. Halbuki Türkiye’de bir de sicil getirildi buna, sicile işlenme.

Sayın Altop’un söylediği bir nokta var ona katılıyorum, kanunda hatalar var. İfade hataları var. Beyanlar hanesine. Fakat bunlar niye var, bunların olmasının nedeni şu, 1980 sonrası aşağı yukarı Türkiye’de özellikle finansman sektöründe çok büyük atılımların yapıldığı yeni modellerin, yeni şeylerin çıktığı dönem. Ve Finansal Kiralamanın getirilmesi konusunda çok büyük bir istek var. Finansal Kiralama, leasing, hemen şunu da özellikle belirtiyim, Türkiye’de ilk uygulaması, finansal leasing’in benim hatırlayabildiğim, bulabildiğim örnek, 1977 senesidir. İslam sermayesiyle Türkiye’de yapılan bir işlem dolayısıyla kullanılmıştır ve Konya’daki motor fabrikası nedeniyle kullanılmıştır, Suudi Arabistan’dan alınan bir kredi Finansal Kiralama biçiminde kullanıldı, çok ilkel bir biçimde. Finansal Kiralama 1980’den önce de var. Ben söyleyeyim, Devlet Sanayi ve İşçi Yatırım Bankası’nın ana sözleşmesini açtığınız zaman, ana sözleşmede bu sisteme değinilmiştir. Ama ne olduğunu kimse bilmiyor o tarihte. Gerçekten bilmiyor ve Konya’da uygulandığı zamanda farkında değiller niye uyguladıkları. Bir model almışlar, gelmişler Suudi Arabistan’dan, uygulamışlar o modeli. 1984-85’te bu model uygulanmaya başladığı zaman, aynı şaşkınlıkla ve aynı bilgisizlikle, itiraf edeyim ki üniversitelerde de vardı. Üniversitelerde de leasing’in ne olduğu konusunda el yordamıyla, şimdi biliniyor seminerler yapılıyor ama o tarihte, 84 yılında ve o tarihte iki üç tane çalışma çıktı, benim bildiğim kadarıyla. Bir benim çalışmam çıktı, bir Altop’un çalışması çıktı, Haluk Köteli’nin çalışması çıktı bir de Bülent arkadaşımızın - o da burada - bir çalışması çıktı. Bunun dışında çalışma hiç yok orta-

da. Yargı kararı yok, hakikaten bir bilinmezlik içinde buna nasıl çözümler getirilecek sorunu önemli. Bilgilenmeden hiç bir şey yapamazsınız, zaten çağımız bilgilenme çağı, bu temel insan hakları için de bilgilenmeler fevkalade önemli.

O nedenle ben, tabii, şeye katılıyorum... bu sadece Hukuk Genel Kurulu kararını biz eleştirirken, ortaya getirirken, şunu vurgulamak istiyoruz: ... lütfen, hatta benim tebliğimin örneğini aldığınız zaman hiç olayın özelliklerine bile girmedim... bu Yargıtay Hukuk Genel Kurul kararı bize bir tartışma fırsatı verdi. Sat ve geri kirala bir finansal geri kirala işlemi midir değil midir, onu tartışıyoruz. Hiç... Hukuk Genel Kurul kararı yerinde midir, değil midir, doğru mudur... kesin, öyle bir şey yapmıyoruz. Çünkü kendi özellikleri için varmış olduğu sonuç doğru bir sonuçtur. Fakat o karar o kadar... üzerinde durulduğu çok belli fakat, o kadar tartışmalara yol açtı ki... Öğleden sonra Sayın Altıtop'un şeyinde tartışacağız, benim farklı bir görüşüm var. Zilyetlik devredilebilir mi edilemez mi sorunu. Buyurucu nitelikte. Sayın Gönen Eriş'in söylediği gibi buyurucu nitelikte. Benim orada farklı bir görüşüm var ona fırsat bulursam açıklayacağım.

Şimdi bir teminat meselesine geliyorum, Şu meşhur malın geri istenmesi hikayesi, sözleşme feshedildikten sonra... Şimdi kanunun gerekçesinde malın mülkiyetinin Finansal Kiralama şirketinde teminat amacıyla bulunduğu ifade edilmiş, hatta ilk görüşmemde de söyledim, bir ekonomik mülkiyet tabiri geçer gerekçede ve bir de hukuki mülkiyet ayırımı geçer. Hukuki mülkiyet, teminattır. Teminat dediğiniz zaman teminat hukukunun ve teminatının işlevi gereği olarak muhakkak bir alacağınız vardır. Yani bir alacağa o hizmet edecektir,... alacağın elde edilmesine hizmet edecektir. Şimdi uygulama yanlış gelişmiştir bana sorarsanız. Hem malı geri alıyor, hem de bütün Finansal Kiralama bedellerini istiyor,... kanunen ifade,... bu yanlıştır. Finansal Kiralama bedellerini talep etmesi onun alacağıdır, bu alacağın güvencesi de mülkiyet yani teminattır. Bu teminata başvuracaktır, şayet işletme sahibi derse ki, kardeşim senin iki tane taksidin kaldı, al taksitlerini, mal bendedir. Tabii hiç gık diyemez, çünkü orada Finansal Kiralama şirketi bu malın sağlanması için kullanmış olduğu fonları almış, artık hiç bir alacağı kalmamıştır. Teminatı gerektiren bir alacağı kalmamıştır. Şayet ödememişse geri alacaktır ve kendi alacağını elde edebilmek için bunu tutacaktır ve tutarken... çok önemli bir nokta var burada, hemen dikkatinizi çekerim, meşhur Medeni Kanunda hiçbir zaman mülkiyetini elinde tutamaz!... satacak, alacağını alacak, fazlasını iade edecek, yoksa eksikliğini tamamlayacak. O nedenle bunun bu türlü değerlendirilmesi gerektiği görüşündeyim.

Tabii birden çok temerrüt söz konusu olursa hemen çare 23. Maddenin 2. fıkrasıdır. Çekilmez hale gelmiştir ve fesih nedeni olabilir. Ama Yargıtay be-

nim bilebildiğim kadarıyla bu tip kararda çok net olarak sözleşmede çekilmezlik nedenlerinin gösterilmesi hususunda ısrarlı oluyor. Konuyu şey için, o nedenle, yazılabilir,... iki denebilir, üç denebilir, dört denebilir,... böylece koruyucu hükümler getirilebilir.

Efendim ben çok teşekkür ederim.

Başkan - Bülent TAŞAR

Hocam çok teşekkür ederiz. Sağolun çok açıklayıcı cevaplar oldu. Sefa Bey bir cümle rica etti, ondan sonra öğlen arasını mutabık olduğumuz gibi 1.5 saati daha önce, bir saat 15 dakika yapalım derim, öğleden sonra 2.30 gibi buraya dönelim, 2 yerine (uygun ise) ki, çünkü, çok kısa olacak öğlen arası, programı bu şekilde değiştirmiş olalım derim. Dolayısıyla hemen bundan sonra yemeğe gidip 2.30'da ikinci bölüm için biraraya gelmeyi söylemek istedim.

Sefa POLAT

Ben birkaç temerrüt halinin hangi madde kapsamında değerlendirileceğine ilişkin sevgili Altop'un belirttiği hususa değineceğim. Aslında Altop'la aynı düşünüyorum. Yalnız tebliği sunarken zaman ekonomisi nedeniyle, ana hatlarıyla geçtim, notlarımda birkaç temerrüt halinin 23/2 madde kapsamındaki hallerden biri olarak değerlendirilmesi ve öyle kabul görmesi gerektiğine aynen katılıyorum.

Başkan - Bülent TAŞAR

Evet, şimdi ilginç bir şey var konunun içeriği ve çalışma şeyi adına, iki tane, ben kapatacağım hemen ama, iki tane önemli konu var.

Bir tanesi kanunun hazırlama ve uygulama döneminde bu işle ilgili devletin fonksiyonlarının, ki özellikle burada Maliye temsilcisi olduğu için de açıklıkla Hazine ile olan koordinasyonsuzluğun sonuçlarını bugün yaşıyor olabildiğimizi görüyorum. Mesela bir tanesi bu olay münferit bir olaysa ben bugün leasing şirketi olarak satış ve geri kiralama yaptığım zaman ve bunun gerçekten satış ve geri kiralama olduğunu gelip Yargıtay nezdinde ispat edebildiğim zaman vergisel boyutundan kurtuluyor olabileceğimi bilmem lazım. Yani bu işlerin vergisel boyutu var.

İkinci olarak, 25. Madde... diyor ki Maliye, kiralaları da muaccel hale getireceksin ve bunun vergisini vereceksin diyor. Şimdi biz de biliyoruz... hem malı alalım,... bir koyundan iki post çıkmayacağını... ve bunun elimizden alınacağını çok iyi biliyoruz, hiç birimizde ekstra gelirler peşinde değiliz. Öyle bir

koordinasyonsuzluk öyle bir şey içinde olduğumuzu hissediyoruz ki bunu sonuçları da hep bize çıkıyor... onun için bunları burada vurgulamak ve tartışmak gereği duydum.

İki tane mesaj aldık sektör olarak, onu da bitireyim daha sonra ben konuşmayacağım, bir tanesi bilgilendirme konusunda Finansal Kiralama olarak, çalışanlar olarak eksiklerimiz var, biz yayın yapılması konusunda maddi manevi bütün desteği vermemiz lazım, onda eksik kaldığımızı görüyorum. Sayın hocamın fikrine katılıyorum. İki: sempozyumlar konusunda gecikme olduğuna evet, fakat bundan sonra bu arayı kapatmak içinde elimizden geleni yapacağız.

Teşekkür ediyoruz, bu seans için, değerli fikirleriniz için.

Pardon çok özür dilerim, sayın Danıştay Üyemizin çok kısa bir söylemek istediği bir şey varmış, onu da isterseniz dinleyelim. Çok özür diliyorum.

Vahit POLATKAN

Danıştay Üyesi

Sayın başkan tabii ben bir özel hukukla iştigal eden yargı camiasında çalışan kişi değilim. Bu işle iştigal eden kişilere sonsuz güven ve saygı da duyuyorum. Bunu öncelikle belirtiyim. Fakat benim burada sayın dinleyicilerin ve sizlerin takdirine önünüze sunmak istediğim bir konu var.

Bir defa burada açık ve net değil, sat geri al ve... bu konuşmaları sayın hocalardan dinliyorum, yargıdaki iştigal eden arkadaşlarımdan dinliyorum, şöyle bir sonuca varıyorum kişisel olarak,... bir defa buradaki söz konusu olan bir ilişki değil, yani acaba bu bir finansal ilişki içinde yürüten bir konu mu yoksa normal adi kira ilişkisi mi? Bu noktaya varıldığı zaman ben şöyle düşünüyorum. O zaman tarafların iradesine gitmek lazım. Yani bu ilişkiyi kuran kişiler... Finansal Kiralama Kanununda böyle bir yasak konmadığına göre,... ortada böyle bir ilişkinin finansal kira ilişkisi olamayacağına dair hüküm yok yasada; olduğunu açıklayan bir hüküm de yok. Ama akit serbestisi tarafların iradesine tabi bir konu. Yani bugüne kadar da akit serbestisinde... eğer bunun... yasalara, genel ahlaka ve adaba aykırı olmadığı sürece bunu yasaklayan herhangi bir kural da bilmiyorum. Dolayısıyla ben şöyle bir kanaate varıyorum bu konuda: taraflar eğer bu konunun, bu ilişkinin bir finansal ilişki içinde kurulmuş bir ilişki olduğunu net olarak koyuyorlarsa, buna saygı duymak gerekiyor, o kanaatteyim. Dolayısıyla muvazaa olabilir, hiç kimse burada muvazaa olduğunu inkar etmiyor. Nitekim vergi kanunlarında örneğin, kurumlar vergisi kanunlarında örtülü kazanç konusuyla ilgili olarak, holdinglerin kendi camiasına dahil şirketlere vermiş olduğu kredilerin, bunların bir muvazaa ilişkisine dönüşüp dönüşmediği konusunda... yasada böyle bir kredinin verilmesini en-

gelleyen bir hüküm yok. Yani bir holding kendi bünyesindeki şirketlere bir kredi tahsis edebilir, ama burada bir muvazaa olup olmadığı keyfiyeti emsalleri ile, olayın oluşuyla mukayese etmek suretiyle tespit edilebilir. Söyleyeceklerim bu kadar, teşekkür ederim.

Başkan - Bülent TAŞAR

Çok teşekkür ederiz sayın Polatkan.

Herkese afiyet olsun, öğleden sonra buluşmak üzere.

İKİNCİ OTURUM

Cüneyt AKPINAR

Oturum Başkanı

FİDER Finansal Kiralama Derneği Yönetim Kurulu Üyesi - Genel Sekreteri

Hoşgeldiniz. Biz bu sempozyum çalışmalarını başlattığımızda sonuçlarına dönük oldukça büyük umutlarımız vardı. Katılımın belli bir seviyenin üzerinde olacağını hesaplamıştık. Ancak şu anda ulaştığımız nokta gerçekten beklentilerimizde ötesinde. 340 misafirimiz var ve 225 aktif katılımcı var. Bu başarı sabahki seansta yaşadık sadece pardon sayılarla sınırlı kalmadan çok nitelikli bir başlangıç yaptık, umarım öğleden sonraki seansta da aynı tempoyu sürdüreceğiz.

Bir iki arkadaşımızı daha bekliyoruz, bu arada ufak bir iki not var onları da aktarmak istiyorum. Yarın panelde biraz daha rahat olalım talebi geldi, o nedenlerle spor kıyafetlerle katılmamız mümkün olacak. Peki bu tepki aldığımız kararın doğruluğunu gösterdi bize sağolun.

İkinci bir nokta, sadece bu sadece Finansal Kiralama derneği üyesi şirketlerin genel müdürlerini ilgilendiriyor, yarın saat dörtte yapmayı planladığımız toplantıyı yine yoğun istek üzerine iptal ettik. Ancak şöyle bir karar aldık. Bu bizim için oldukça önemli bir toplantı olacak, daha geniş zamanda daha geniş bir katılımıla yapma hedefini kendimize koyarak toplantıyı iptal ettik. Yemek sonrası sempozyumu tamamen bitirmiş oluyoruz.

Sanırım artık asıl konularımıza yavaş yavaş dönsek iyi olacak. (...) Sabah oturumunda bildiğiniz gibi daha çok genel konulara değinildi. Genel kavramlar tartışıldı, genel sorunlar üzerinde duruldu, şimdi ise biraz daha özele inmeye çalışacağız değerli katılımcıların katkılarıyla, oturuma önce Sayın Atilla Altop ile başlamak istiyoruz. Kendisi İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mezunu, 1987 yılında Finansal Kiralama Sözleşmesi isimli doktora tezi hazırlamış, 1993 yılında da bankaların verdikleri banka bilgilerinden dolayı hukuki sorumluluklar isimli çalışmasıyla doçent olmuş. Halen İstanbul Üniversitesi

tesi Hukuk Fakóltesi Medeni Hukuk Anabilim dalında görevini sürdürüyor. 1991 ve 1997 yılları arasında Almanya'da ve ABD'de çeşitli üniversitelerde misafir öğretim görevlisi olarak ders vermiş. Bir kısmı leasing ile ilgili olan çok sayıda kitapları, makaleleri ve çevirileri var.

Buyrun.

DÖRDÜNCÜ BİLDİRİ

Doç.Dr. Atilla ALTOP

İ.Ü. Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

Değerli konuklar, ben bu tebliğimde Finansal Kiralama uygulamalarında karşılaştığımız üç tane noktaya değinmek isteyeceğim. Bir tanesine çok kısa olarak sabah bölümünde de değinildi ama onunla ilgili tartışmaları da öğleden sonraya bıraktığımız için o konuya da değinmek istiyorum.

Şimdi ilk olarak değineceğim konu, Finansal Kiralama konusu malın sigorta ettirilmesi hususu ki uygulamada gerçekten bir takım sorunlar yaratıyor. Nedir düzenleme? Kanun diyor ki Finansal Kiralama konusu malı kiralayan sözleşme süresince sigorta ettirmek zorundadır. Primleri ödeme borcu ise kiracıya yüklenmiştir. Şimdi bu düzenleme zaten tahmin ediyorum, (sigorta konusunda uzman değilim ama) bilebildiğim kadarıyla oldukça enteresan düzenleme. Bir tarafa sigorta sözleşmesini yapma, öbür tarafa da primleri ödeme borcunu yüklüyor. Bunun tabii getirdiği bazı sorunlar var kaçınılmaz olarak. Şöyle ki ilk olarak bu yaptırılacak sigorta sözleşmesinin içeriği nasıl olacak? Kanun herhangi bir düzenleme getirmiyor bu konuda. Hiç bir şey söylemiyor. Bir içerik belirlenmesi lazım. Denilebilir ki Finansal Kiralama şirketi bunu tayin edecek, madem ki kendisine veriliyor bu görev, bunu tayin edecek, çok haksız bir değerlendirme olmayacaktır bu. Ama bir şeyi unutmamak lazım sigorta bedellerini karşı taraf ödüyor, kiracı ödüyor. Bu nedenle de öyle hiç gereksiz bir takım menfaatlerinde sigorta ettirilmesi durumuyla karşı karşıya kalabiliriz. Keza özellikle yakın bağ nedeniyle kendi grup şirketlerini normalin üstünde birtakım ücretlerle bunların sigorta ettirilmesi durumu istisnaen karşımıza çıkabilir. Tüm bu noktaların da önlenmesi lazım.

O nedenle şöyle bir ölçüt koymakta yarar görüyorum. Diyebiliriz ki Finansal Kiralama konusu malın mutad olan kullanımı açısından mutad olan her türlü riske karşı sigorta ettirilmesi lazım. Şimdi bu da tabii çok somut bir değerlendirme olmayacak. Somut değerlendirmenin kaçınılmaz bir şekilde her

olayda bizzat gerçekleştirilmesi lazım.Ama burada iki türlü tehlike var. Bir tanesi söylediğim gibi kiracının zor durumda bırakılması söz konusu olabilir. Ama ikinci bir olay da “aman kiracıyı zor durumda bırakmayalım” diye hareket ettiğimiz zamanda bu sefer tam tersine Finansal Kiralama şirketlerinin sorumlulukları artabilir. Nasıl artabilir? Çünkü Finansal Kiralama konusu mal bir hasara uğradığı zaman bunun sorumlusu kiracıdır, hiç şüphesiz öyle olması gerekir. Ama bir sınırlamayla, sigorta menfaatiyle karşılanmayan kısmını ödemekle yükümlüdür. O nedenle de çok doğal olarak kiracı bir hasar meydana geldiği zaman dönüp diyebilecektir ki sen bu sigortaları yaptırmak zorundaydın, yaptırmadığına göre ben seni yaptırmış gibi kabul etseydik, ne onun ötesinde ne ödemem gerekiyorsa sadece onu öderim. Yoksa senin yaptırmayı ihmal ettiğin sigortanın sorumluluğunu da ben yüklenmem. Bu da kanundaki düzenlemenin çok doğal bir sonucu, gerçekten de belirli sigortaların yaptırılması lazım. Burada tabii dürüstlük kuralından hareketle bu içeriğin doldurulması lazım. Ama tüm bunları söyledikten sonra, herhangi bir risk alınmak istenmiyorsa en doğru olan kanımca uygulamada, hukuki açıklamalar bir yana, Finansal Kiralama şirketlerinin böyle bir sigorta yaptırırken kiracıyla mutabık kalmaları en doğru çözüm olacaktır. Yani şu, şu, şu sigortaları ben yaptırdım, başka bir sigorta yapılmasını istiyor musun diye bir soru yöneltip veya yapılan sigortalar yeterlidir şeklinde kendisinden bir yazılı açıklama alındığı zaman, yarın öbür gün bir hasar meydana geldiğinde, “bunları da katsaydın, bunlar da mutad içine girer” dediğiniz zaman, “ben sana sormuştum, senin öyle bir şeyin yoktu, beraberce kararlaştırdık” dediği zaman herhangi bir sorumluluk alması önlenmiş olacaktır. O nedenle dediğim gibi uygulamada bu yönde bir çözüm bulunursa, zannediyorum bu açıdan karşılaşılabilecek sorunlar ortadan kaldırılmış olur. Ama çok iyi biliyorum ki böyle sorunlar yaşandı, belli şeyler alınmadığı için zor durumda kalındı. Öbür taraftan kiracı açısından da bakacağımız somut olayda uygulamanın önüne geldiği zaman gerçekten dürüstlük kuralına aykırı olarak hiç gerekli olmayan sigortalar yaptırılıp da bedeller ödenmişse sonuçta bunları da karşı tarafın geri talep etme hakkı olabilecektir.

İkinci bir sorun sigortayla ilgili, sabah da çok kısa olarak değinildi acaba bu bir emredici hüküm mü? Hangi açıdan emredici hüküm mü,... yani, mutlaka ve mutlaka bunu sigorta şirketinin mi yaptırması lazım? Çünkü bu neden böyle bir sorunu ortaya atma ihtiyacı duyuyorum,... çünkü bir sürü sözleşmelerde bunun kiracı tarafından yaptırılacağına,... tabii ki kiralayan lehine ama kiracı tarafından da bu sözleşmenin yaptırılabilmesi öngörülüyor. Açıkçası şahsi fikrim olarak, çok katı davranılmaması gerektiği kanısındayım ve üçüncü yani kiracı bunu yaptırmaya kalktığı zaman aralarında bir anlaşmayla bunu yaptırdıkları zaman, yani “ben üstleniyorum, bunu ben yaptıracağım” de-

diği zaman daha sonra dönüp de “neden sen bunu yaptırmadın ben bunu karşılamayacağım” diyemeyecektir. O nedenle zaten görebildiğim kadarıyla, yanılıyorsam sayın Yargıtay üyeleri de düzeltebilirler. Kararlardan edindiğim izlenim, onların da bu görüşü paylaştığı yönünde yani bunun bir mutlaka kiralatan tarafından yaptırılma zorunluluğu olmadığı şeklinde ama eğer yanılıyorsam bu görüşümde düzeltebilirler kendileri. Ben, açıkça söylenmemekle beraber, kararları okuduğum zaman böyle bir izlenime kapılıyorum ki son derece katıldığımı da söylemek istiyorum.

Bir diğer karşılaşılan sorun, gene uygulamada bildiğim kadarıyla, kiracılar neden olduğunu bilemediğim şekilde bazen biz sözleşmeleri yaptırdık, Finansal Kiralama şirketleri sigorta bedellerini istedikleri zaman, biz yaptırdık zaten sigortaladık, ödüyoruz primlerimizi de size ödememiz gerekmiyor şeklinde bir itirazla karşılaşıyorlar ki bunun hiç bir hukuki geçerliliği yok. Özellikle iki taraf ta anlaşıp bu kiracıya verilmediği takdirde bu görev, bunu yaptırmak kiralanın görevidir ve kiralanın yaptırdığı sigortalarında - dürüstlük kurallarına aykırı olanlar hariç, onu kenara bırakıyorum - prim bedellerini kiracının ödemesi gerekir. Bir de çok ufak bir nokta, kime ödenecek bu sigorta primleri? Kanunu okuduğumuz zaman - zaten en mantıklısı da odur - doğrudan bunun sigorta şirketine ödenmesi gerekir. Ama taraflar, bu emredici bir şey değildir, taraflar bunun aksini de kararlaştırabilirler, diyebilirler ki kiralanaya ödenecek, o sigorta primlerini ödeyecektir. Zaten kiracı ödemekle yükümlü olmasına rağmen kesinlikle kabul ettiğimiz bir görüş ki çok doğal bir sonucu zaten, kiracı primleri ödemekte şayet gecikirse kiralan şirket kendi menfaatini düşünerek çok doğal olarak bu primleri bizzat kendisi ödeyebilir, sigorta menfaati ortadan kalkmasın diye ki bu zaten her iki tarafın da lehinedir, sadece şirketin lehine değildir, kiracının da lehinedir. Ondan sonra da bu ödediği sigorta primlerini tabii ki gecikme faizleriyle beraber kiracıdan tahsil edebilecektir. Burada da herhangi bir kuşkuya gerek yok. Aynı şekilde ama, Finansal Kiralama şirketi bu yükümlülüğünü yaptırmadığı, yerine getirmediği takdirde - ki öyle bir şey olabileceğini pek uygulamada ihtimal vermiyorum ama o bu yükümlülüğünü yerine getirmediği takdirde - kiracı da bu sefer onun adına bu sözleşmeyi yapabilir ve primlerini de tabii ki kendisi ödemekle yükümlü olacaktır. Sigortayla ilgili olarak benim söylemek istediklerim bu kadar.

İkinci bir sorun olarak burada incelemek istediğim konu, Yargıtay kararlarında da yer aldığı için buraya getirme ihtiyacı duydum, gemi alacaklısı haklarıyla Finansal Kiralama şirketlerinin haklarının çatışması durumunda kimin hakkının daha üstün olduğu konusu. Bu birkaç karar da Yargıtay tarafından ele alınmıştır. Olay şu, bir gemi lease edildiği zaman, bu gemi üzerinde Ticaret Kanununun deniz ticaretine ilişkin hükümleri uyarınca gemi alacaklısı hakkı doğarsa eğer, ve bu gemi alacaklısı hakkına ilişkin bir takip yapıp gemi-

nin satışa çıkarılması söz konusu olduğunda, acaba Finansal Kiralama şirketleri, meşhur 19. veya 20. Madde hangisine uygun düşünüyor, ona dayanarak diyebilecekler midir ki bu malın maliki biziz, kiracının borçlarından dolayı bize herhangi bir takip yapılamaz, bunun ayrılması lazım ? Böyle bir talepte bulunabilecek mi, sorun burada yatıyor. Yargıtay'ın kararlarına baktığımız zaman, bir iki kararında gene ben yanlış değerlendirmiş olabilirim, şöyle bir farklı durum gördüm, bir tanesinde çok açıkça, Finansal Kiralama konusu mal üzerinde gemi alacaklısı hakkı doğmaz, Finansal Kiralama şirketinin hakkı önce gelir şeklinde bir karar var. İkincisinde çok açık bir başka kararda bu çok açık bir şekilde bu söylenmemekle beraber, şahsi borçlu değildir o nedenle davadan ayrılması gerekir, şahsi borcu yoktur o nedenle davadan ayrılması gerekir deniliyor.

Burada tabii gemi alacaklısı haklarının zorunlu olarak niteliğine bakmamız lazım. Acaba gerçekten bu takip sırasında ayırma maddesi bunları kapsıyor mu? Şimdi orada dikkat ederseniz Finansal Kiralama Kanununun öngördüğü sistemde, kiracının borçlarından dolayı bir takip yapıldığı zaman mal üzerine, mal Finansal Kiralama şirketine ait olduğu için, o malın ayrılmasını isteyebilecektir. Ama burada bir özellik var, burada borç evet kiracının bir borcu var, ama onun dışında kanuni rehin hakkından doğan borç kiracının borcu değil. O doğrudan doğruya geminin üzerinde doğan bir borç. Ve malikinin kim olduğu, kimin işlettiği hiç önemli değil. O doğrudan doğruya geminin üzerinde doğan bir borç. Ve o borca karşılık takip yapılıyor, kiracının şahsi borcu ayrı, ondan ayrı olarak bir kanuni rehin hakkı doğuyor.

İkinci -tabii çok önemli- bir özellik, bu hiç bir şekilde tescile falan tabii bir rehin hakkı değildir. Otomatik doğan bir rehin hakkı, onun için kimsenin bakipte aman bunun üzerinde Finansal Kiralama şirketinin şeyi var mıymış, ben bir araştırayım, bakayım, öyle bir şeye zaten imkanda yok. Tabii burada çok önemli bir olay, neden kanun böyle çok da alışık olmadığımız şekilde bizim eşya hukukundaki rehin haklarına ilişkin düzenlememizde pek de alışık olmadığımız bir şekilde neden böyle bir kanuni rehin hakkı yaratmış, o da tabii ki deniz hukukunun kendi özelliğinden geliyor. Çünkü bu gemi denizde seferde olduğu süreç içerisinde, mutlaka belli bir takım ihtiyaçları var, onlar karşılanacak. Artı bir takım idareyle, bir takım ücretler nedeniyle zorunlu ücretler doğacak, bunlardan kaçınmak mümkün değil. Ama buna karşılık gemi deniz tehlikelerine maruz. Diğer bir maldan çok daha fazla, ne kadar tedbir alırsanız alın, önlenemeyecek bir takım tehlikelere maruz deniz ticaretinde, o nedenle bunlara bu şekilde mal veya işte erzak verenler veya yakıt verenler veya işte bir limana girdiği zaman orada olacak alacaklara sahip olanlar emin olmalı ki diğer bir nedenle olabilecek borçlarından çok daha önce gelebilirler burada. O nedenle böyle bir kanuni rehin hakkı düzenlenmiştir ve bu

çok özel bir düzenlemedir.

Açıkçası, sabahki konuşmasında Tekinalp hocam da çok kısa olarak değindi, ben herhangi bir kanun değişikliği yapıp madde konularak dahi bunun aşılmasının pek mümkün olabileceğine katılmıyorum. Bunlar zaten o geminin faaliyetini sürdürmesi için çok zorunlu şeylerdir. Bunlara mutlaka ihtiyaç var bir gelir elde edebilmesi ve faaliyetini sürdürebilmesi için, o nedenle bunlara her hal-u-karda öncelik tanımamız gerekir. Zaten teknik olarak da kanuni rehin hakkından doğan borç kiracının borcu olmadığı için, şahsi borcun dışında bir borç kanunla doğduğu için, bunların öncelik hakkının olması lazım gelir kanısındayım, o nedenle umuyorum ki uygulamada da bundan sonraki kararlarda bu yönde bir değişiklik olacağına inanıyorum. Zaten bildiğim kadarıyla çok başka sempozyumlarda da bunlar gündeme geldi, deniz hukukuyla ilgili sempozyumlarda da o da belli bir değişikliğe uğrayacak.

Ben süreme oldukça sadık kalmak istiyorum o nedenle üçüncü konuya geçiyorum, bunu da burada kesip.

Üçüncü konumuz gene sabah bir nebze değinilen alt kiralama yasağı ile ilgili. Bu konuda kanundaki maddelere baktığımız zaman, işte Kuntalp hocam da sabah buna değindi, şimdi 15. Maddeye baktığımız zaman kanunda çok açık bir ifade var. Kiracı Finansal Kiralama konusu maldaki zilyetliğini bir başkasına devredemez. Sanırım bundan daha açık bir şekilde yazılmasına imkan yoktu. Belki de kanun içerisindeki en güzel ve açık düzenlemelerden bir tanesi. Bu bir yanı. Ha, bu Finansal Kiralama sistemine uygun mudur bu tamamen ikinci bir nokta. Oraya geldiğimiz zaman, ama şunu tekrar vurgulamakta yayar görüyorum, şu maddeye baktığımız zaman, alt kiralamanın mümkün olmaması lazım. Gerekçeleri nedir, bir de onu anlamamız lazım. Niye böyle bir yasak getirilmiş? Şu kadarını söyleyeyim, diğer Avrupa ülkelerindeki uygulamayı da mümkün olduğunca yakından takip etmeye çalıştığımız için, oralarda bu derece katı ve kesin bir yasak yok.

Oralardaki yasak nedir? Çok makuldür durum. Kiralayan izin verdiği takdirde ancak yapılabilir ve bu zaten kaçınılmaz bir şey. Tabii ki kiralayan şirketi koruyacağız, orada hiç şüphe yok ama bizim kanun koyucunun bu maddeyi getirmesinin altında üç tane neden var. Bir tanesi söylediğim gibi kiralayanı korumak, ama onu bertaraf etmek kolay. Kiralayanın izniyle ancak yapılabilir dersiniz, olay biter. Ama onun arkasında iki tane daha şey var. Nedir bunlar? Bir tanesi işte bir yönetmeliğimiz var, o da yanılmıyorsa 1992 tarihinde değiştirilen süre ve yapılacak işlemlerin sınırına ilişkin yönetmeliğimiz var. Orada Finansal Kiralama şirketlerinin kendi ben öyle ifade edeceğim, kanundakinden, yönetmelikteki tam ifadeyi kullanmak yerine, kendi grup şirketleri ile yapılabilecek işlemlere bir sınır getiriliyor. Şimdi alt kiralamaya izin verirsiniz hele bugünkü sistem içerisinde, bu yasağı kontrol etmenize imkan

yok, çünkü ancak birinciye kontrol edebiliyorsunuz, birinci sadece tescil ediliyor, ondan sonrakilerde bir tescil zorunluluğu yok, alt kiralamalar için. Bu sistemde işlemleri kontrol etmenize imkan yok. Çok rahatlıkla araya başka birini sokup bu yasağın delinmesi mümkün olabilir düşüncesi var. Bu ikinci gerekçe. Üçüncü bir gerekçemiz daha var o da çok önemli bir gerekçe bana sorarsanız, üçüncü kişileri korumak, hangi üçüncü kişileri, iyi niyetli üçüncü kişileri. Yani bir üçüncü kişi gidip bir kişinin elinden mal satın aldığı anda bugünkü sistemimiz Finansal Kiralama şirketini koruyor, Erden hocamız da belirtti, çok yeni bir şeydir bizim hukukumuz için, böyle bir özel sicile alenilik fonksiyonunun verilmesi ve iyi niyetin bertaraf edilmesi çok yeni bir sistemdir. Çok da yararlı bir sistem olmuştur onu da kabul ediyorum. Ama şu gerekçeyle, şu düşünceyle, şu varsayım la bu yapılmıştır, getirilmiştir, denmiştir ki böyle bir mal alacak kişi, gitsin özel sicile baksın, var mı böyle bir Finansal Kiralama sözleşmesi yoksa eğer o zaman alsın. Bakmıyorsa katlansın buna.

Şimdi eğer biz alt kiralamaya izin verirsek bu şansı elinden alıyorsunuz. Çünkü üçüncü kişinin bulunduğu yerdeki noterde tescilli değil ben nereden bileyim o daha önce kimden aldı, o daha önce kimden aldı, takip etmeme hiç imkan ok. Belki şimdi bazıları tebessüm ederek diyecek ki sanki birinciye takip etme imkanımız var mı diye. Onu, hiç girmiyorum o konuya. O da zaten çok zor bir olay, o nedenle zaten hep yenilediğimiz bir önerimiz var, onu şeyde görüncede çok sevinmiştim, daha önceki bir değişiklik tasarısında yani bu sicilin, inşallah kurulmasını hepimizin arzu ettiği birlik kurulduğu zaman, birlik nezdinde tek bir sicil tutulması ve herkesin rahatlıkla birliğe sorup bilgi edinebilmesi, o gelirse bu sakıncayı ortadan kaldırmış olacağız.

Bir de ilaveten şeyi gerçekleştirebilirsek her yapılan devrin de alt kiralamalarında alt kiracıların bulunduğu, daha doğrusu o zaman o noterede gerek kalmayacak, alt kiralamalarda tek tek şeye bildirilmekle ancak geçerli olacağına, bu tutulacak olan birlik nezdindeki sicile, o zaman o gerekçeyi de ortadan kaldırmış olacağız. Bu sistemi getirdiğimiz takdirde, çok rahatlıkla kanunu değiştirip, kanunda da değişiklik yapıp, alt kiralamaya da izin verilmesinde hiç bir sakınca kalmayacağı fikrindeyim. Çünkü açık söyleyeyim, alt kiralama bir ihtiyaç. Bunu kimse yadsıyamaz bu sektör içinde olan. Çünkü şimdi ne oluyor, şimdi yapılmıyor mu alt kiralama? Ben duymamış olayım diyor Finansal Kiralama şirketi. Ben bilmiyorum diyor, iznimde yok duymuyorum diyor. Bu ihtiyaç çünkü bundan kaçışımız yok. Bu arada bir noktayı daha belirtmeden geçersen, haksızlık etmiş olurum, bu nokta da gerçekten Hazine Müsteşarlığı'nın, Banka Kambiyo Genel Müdürlüğü'nün Finansal Kiralamaya bakan bölümünün çok iyi bir yaklaşım içerisinde olduğunu vurgulamak isterim. Sabahleyin Feyhan Hanım belirttiler, gerçekten de uçaklara ilişkin sözleşmelerde, Finansal Kiralama sözleşmelerinde alt kiralama mümkün değildi ama Sayın

Ünal Tekinalp hocamın söylediği gibi bir birlikte kiralama sistemi ile bu engel aşıldı. Açıkçası ben o aşamada Feyhan Hanım'la çok yakın mesai içerisindeydim, çünkü ben bu sistemi önermiştim, bu sistemin mümkün olabileceğini ben söylemiştim. Sonuçta gerçekleştince de gerçekten çok mutlu oldum, çünkü sadece bu o olaya özgü veya o şirketin, bu şirketin menfaati değildi söz konusu olan, özellikle şunu belirtiyim ki, bu fikri verirken, bu işleme girerken, bunu tavsiye ederken kiracının tarafında da değildim işin komik tarafı, kiralayan bunu destekliyordu. Yurtdışından kiraya veren şirket dahi bunu destekliyordu. Bu çok önemliydi ve en önemli gerekçelerden bir tanesi de devlete kazandırdığı yararlardı, bu çok önemliydi çünkü uçak örnek olarak verdiklerinde, bu örnek değil, gerçek bir şey, altı ay boş duruyor o uçak, bu ülke ekonomisine çok büyük bir zarar yani maliyeti çıkardığınız zaman bir tek uçak da çok büyük rakamlara ulaşıyordu, ve bu noktada birlikte kiracılık, ha birlikte kiracılık acaba sonradan mümkün olabilir mi dendi. Bu bahsettiğim somut olayda sonradan bir değişiklik yapılmıştı.

Yalnız Finansal Kiralama Kanununa baktığımız zaman oradaki hükümlerin çoğunun emredici olduğu söyleniyor, ben de katılıyorum buna, ama hiç bir yerinde birlikte kiracılığı engelleyen bir hüküm yok. Yapılan değişikliklerin, hangi türde değişiklik yapılamayacağı onun yasak olduğu yazılmış, ama yazılmayan konularda değişiklik yapılmayacağı gibi bir sonuca varmak hele hele varmak istediğiniz sonuçları düşündüğünüzde hiç de doğru bir yorum olmadığı kanısındayım. Çok basit bir şekilde eğer o kanunda buna ilişkin bir düzenleme yoksa ki yok, benim görebildiğim kadarıyla en azından, varsa yanılıyor ama yok böyle bir düzenleme, o zaman nereye gidecektik, o zaman en yakın benzer bir sistem olan kiraya bakacaktık. Kiralamada da hiç bir şekilde birlikte kiraya gerek önceden, gerek sonradan katılmak suretiyle herhangi bir yasak getirilmiş değil. O nedenle bunun mümkün olabileceğini söyledik, dediğim gibi son derece büyük anlayışla görüldü bu konu da, ve bana kalırsa özellikle geniş açıdan baktığımızda ülke ekonomisi açısından da çok yararlı bir karar verilmiş oldu. Ama bunlara gerek kalmadan, hepimizin arzusu nedir, bunlara gerek kalmadan yapılacak bir değişiklikle, söylediğim noktalara da ama gerekli tedbirleri almak kaydıyla alt kiraya kiralayanın izin vermesi suretiyle bunun mümkün olabileceğine dair açık bir hüküm koymaktan geçiyor kanısındayım.

Çok teşekkür ederim.

Başkan - Cüneyt AKPINAR

Sayın Altop'a biz de teşekkür ediyoruz. Gündemin bir başka sıcak konusunda bilgi almak üzere Sayın Gültekin Nazlıoğlu'na platformu bırakıyoruz.

Ben Sayın Nazlıoğlu ile ilgili bir iki kısa bilgi vermek istiyorum. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi mezunu olan Nazlıoğlu yurdun çeşitli yörelerinde hakimlik görevi yaptı en son Ankara hukuk hakimliği görevinde bulunmuş daha sonra da Yargıtay Üyeliğine seçilmiştir. Halen Yargıtay 19. Hukuk Dairesi Üyesi olarak görevini sürdürmektedir.

BEŞİNCİ BİLDİRİ

Gültekin NAZLIOĞLU

Yargıtay 19. Hukuk Dairesi Üyesi

Değerli konuklar, benden önce konuşma yapan tüm konuşmacılara çok teşekkür ederim, çok güzel bilgiler sundular. Anladığım kadarıyla bu kanun değişecek, iyisi mi biz değişmeden o değişinceye kadar kanundaki bilgileri sizlere aktaralım. Ben de sizlere uygulamada pekçok sorun yaratan Finansal Kiralama sözleşmesinin taraflarının iflası ve icra takibine uğramasının sonuçları hakkında bilgi sunacağım.

Öncelikle kiracının iflas ve icra takibine uğraması sonucunda alacağı önlemler hakkında kısa bir açıklama yapmak istiyorum. 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanununda kiracının hak ve borçları yasanın 2. bölümünde yer alan 13, 14, 15 ve 19. Maddeleriyle düzenlenmiş olmakla beraber kiracının finansal sözleşmeye konu mala haciz, tedbir, iflas gibi el konulması halinde ne gibi bir önlem alacağı yasada belirtilmemiştir. Biraz önce bahsettiğimiz yasa metinleriyle, Finansal Kiralama yasasının 26 ve 27. Maddeleri birarada değerlendirildiğinde özellikle 26. Madde bu konuda hüküm olmayan hallerde Borçlar Kanunu genel hükümleri sözleşmenin niteleşine uygun düştükleri oranda ise, özel hükümleri uygulanır denmiş olması nedeniyle formüller kira sözleşmesinde yer alsın, almasın kiracı böyle bir tehlikenin varlığı halinde derhal Finansal Kiralama şirketini yani kiralayanı haberdar etmelidir. Ayrıca İflas Müdürüne ve Haciz Müdürüne bu malın Finansal Kiralama şirketine ait olduğunu, onun mülkiyetinde bulunduğunu, özel sicile kayıtlı olduğunu, kanunun tabiriyle tapu kaydına ve Gemi Siciline şerh verildiğini de bildirmesi yükümlülüğü vardır. Bu yükümlülük şüphesiz adi kiralamaya ilişkin Borçlar Kanununun 256. Maddesinin üçüncü fıkrasındaki ihbar mükellefiyetine de uygundur. Bunun dışında kanımca kiracının İcra Tetkik Mercilerine bir şikayet ve istihkak davasında bulunma hakkı yoktur. Çünkü Finansal Kiralama konusu malın sözleşme süresince haczedilemeyeceği ve zilyetliğinin devredilemeyeceği yasa gereğidir. Bu emredici hüküm istisnalar hariç, İcra İflas Kanununun 82/1 maddesindeki haczedilmezlik hükmüne de aykırı değildir. O hal-

de haczedilmezlik iddiası malın malikine ait olmakla, bu nedenledir ki kiracı bir şikayet ve istihkak davası açma hakkına sahip değildir. Zaten önümüze gelen olaylara baktığımızda tip sözleşmelerde de kiracıya bir dava hakkı tanınmıyor. Bunun istisnasını ileride kiralayanın icra takibine uğraması bölümünde açıklayacağız. Nitekim bildirimin birinci sayfasında 12. Hukuk Dairesi olarak geçen terimi lütfen 21. Hukuk Dairesi olarak düzeltiniz. 1998 tarihli bir kararında 21. Hukuk Dairesi Finansal Kiralamayla ilgili bir davada kiracının istihkak iddiasında bulunma ve haczin kaldırılması isteminde bulunamayacağını bu hakkın kiralayana ait olduğunu kabul etmiş ve o yolda karar vermiştir.

Bu kısa açıklamadan sonra, yasanın 19. Maddesini açıklamaya çalışalım. Yasa metinleri önünüzde olduğu için ben okumayacağım. Kiracının iflası ve icra takibine uğraması başlığını taşıyan 19. Madde ile kiracının iflas veya icra takibine uğramasının Finansal Kiralama sözleşmesine etkisi ve takip edilecek usul düzenlenmiştir. Şüphesiz kanun koyucu bu Finansal Kiralamaya konu malın mülkiyetinin, Finansal Kiralama şirketinde olduğu düşüncesinden hareketle bu düzenlemeyi getirmiştir. Ayrıca alacaklıların haklarının korunması yönündede itiraz hakkı tanımış ve yine bu maddenin son fıkrası uyarınca da İcra Tetkik Mercisinde bu tür uyuşmazlıkların bir ay içerisinde halledilmesi gerektiği de vurgulanmıştır. Kanunun 19. Maddesinin birinci fıkrası, kiracının iflası halinde, İflas Müdürü İcra İflas Kanununun 221. Maddesinin birinci fıkrası uyarınca masa teşkilinden önce o finansal sözleşmeye konu malın tefrikine karar verilmesi gerekir. Yasanın bu hükmü emredici niteliktedir. Yukarıda da söylediğim gibi, böyle bir emredici hükme konmasının nedeni malın malikinin Finansal Kiralama şirketi olduğu düşüncesidir. Bu emredici hükmün uygulanabilmesi için, İflas Masası dışında bırakılacak olan malların hiç bir tereddüte meydan bırakmadan açık bir şekilde Finansal Kiralama konusu olduğu ve malın zilyedinin de kiracı olması gerektiği söylenmektedir ve böyledir.

Bunun için Finansal Kiralama Kanununun 8. Maddesine uygun biçimde özel sicile tescil, gayrimenkullerde Tapu Kütüğüne tescili, zorunludur. Aksi halde İflas Müdürü bir malın Finansal Kiralama konusu olup olmadığını kendisi araştırmaya başlayacak, sözleşmeyi inceleyecek, mal bu mudur, şu mudur diye üzerinde tartışmalar yapacak ve bir sürü sorunlar çıkacaktır ama bir özel sicil olursa, özel sicile bakmak suretiyle malın Finansal Kiralamaya konu olup olmadığını anlayacaktır. Tabii bu yasanın getirdiği bu tescil ve şerh işlemi dışında Finansal Kiralama şirketleri de kendilerince biraz tedbir almalıdır. Mesela malın bulunduğu yere levhalar asmak, üzerine silinmesi, sökülmesi zor yazılar yazmak ve sık sık bunu denetleyip varlığını denetlemek gibi. İflas Müdürünün yukarıda açıklanan şartlar çerçevesinde malın ayrılmasına karar verdiği durumlarda kiracının alacaklıları, işlemi öğrendikleri tarih-

ten itibaren 7 gün içerisinde İcra Tetkik Merciiine başvururlar ve İcra Tetkik Mercii de şikayet anlamında olan bu müracatı basit yargılama usulüne göre ve 19. Maddenin üçüncü bendi uyarınca çözümlemek zorundadır.

Şimdi buraya kadar tabii normal yasanın uygulanmasını inceledik. Ya İcra Müdürü veya İflas Müdürü malın tefrikine karar vermezse, bu durumda nasıl bir yol izlenecek? Yasada bu hususta bir hüküm getirilmemiş olmakla beraber öğretilerde farklı görüşler ileri sürülmektedir. Sayın Kuntalp, özetle, kısaltarak anlatıyorum, Finansal Kiralama konusu malın tefrikine karar verilmesinin zorunlu olduğunu, burada kiralayanın ayrıca İcra İflas Kanununun 228. Maddesine göre istihkak davası açmasının gerekli bulunmadığı görüşündedir. Sayın Tezcan ve Sayın Altop ise iflas memurunun Finansal Kiralama konusu malın tefrikine karar verilmemesi halinde 228. Madde doğrultusunda istihkak davası açılabilceği görüşündedirler. İflas davalarına bakmakla görevli Yargıtay 19. Hukuk Dairesi 1995 tarihli bir kararında özetle, Finansal Kiralama şirketinin istihkak davası açma süresi malın İflas Masasından çıkarılması talebinin reddine ilişkin kararın usulen tebliğinden itibaren başlayacağını; ve yine Yargıtay 19. Hukuk Dairesi '98 tarihli bir kararında da özetle kiracının iflası halinde malın iadesi ve kira bedellerinin İflas Masasına kaydının kiralayan şirket tarafından istenebileceğini belirterek kiralayanın icra iflas yasasının 212 ve 245. Maddeleri hükümleri doğrultusunda istihkak davası açma hakkının varlığını benimsemiştir. Bu açıklamalara göre, baskın olan görüş yasanın amir hükmüne rağmen masadan tefrikine karar verilmediği hallerde kiralayanın en kısa ve en akılcı yolunun istihkak davası açması olduğu düşüncesindeyiz. Dairemizin kararında bu yöndedir.

Buna rağmen kiralayanın şikayet ve adi istihkak yolunu seçme hakkı da vardır ama bu icra ve iflas prosedürüne biraz ters düşmektedir. Çünkü iflasta ikinci alacaklılar toplantısından sonra, şikayet isteminin reddinin kararının temyiz edilemeyeceği endişesi vardır. Nitekim 13. Hukuk Dairesi 1993 tarihli bir kararında Finansal Kiralama sözleşmesinde malın masadan tefriki talebini reddeden ikinci alacaklılar toplantısı kararının iptaline yönelik şikayetin reddine ilişkin kararın temyizi kabil değildir diye bir kararı mevcuttur. Dairemiz ise bunun bir şikayet anlamında değil bir istihkak davası olduğu görüşünde olup temyizinin kabil olduğunu kabul etmektedir. Seçilecek yol istihkak davası olmakla beraber Yüksek 12. Hukuk Dairesi 1996 tarihinde kendilerine intikal eden iki olayda özetle: "Finansal Kiralama konusu malın mülkiyeti kiralayan şirkete aittir; sözleşme sonunda mülkiyetin kiracıya geçeceğinin kabulü malın mülkiyetinin önceden kiracıya geçtiği anlamına gelmez; müflise henüz intikal etmeyen mahsus malın Finansal Kiralama Kanununun 19. Maddesi hükmü gereği tefrikine karar verilmelidir." gerekçesiyle, kiralayanın şikayet hakkını da kabul etmiştir. Yani biz uzun bir yol dedik ama böyle bir şikayet

gelirse 12. Hukuk Dairesi de bu şekilde karar vermektedir.

Kiracının icra takibine uğraması durumunda, yasanın 8 ve 18. Maddelerinde aradığı şekle uygun geçerli bir Finansal Kiralama sözleşmesinin varlığı halinde kiracı aleyhine icra yoluyla takip yapılması halinde İcra Müdürü Finansal Kiralama konusu malların takibin dışında tutulmasına karar verir. Aynen iflas prosedüründe olduğu gibi, yine kiracının alacaklıları bu karara karşı Tetkik Mercii yönünde şikayet hakkını kullanıp 19. Maddenin ikinci fıkrası ve üçüncü cümlesi doğrultusunda sorunu bir sonuca bağlamakla görevlidir. İcra Müdürünün aksine kararlarında ise gerek öğretide ve gerekse uygulamada birlik vardır. Bu birlik kiralayanın İcra İflas Yasasının 96 ve 99. Maddelerinden yararlanması biçimindedir. Kiralayanın istihkak davası açmaması veya açamaması durumunda Borçlar Kanununun 61. Maddesi uyarınca kiracı hakkında sebepsiz zenginleşmeye dayalı dava hakkı bulunduğu gibi, kiracının kusurunu ispat etmek koşuluyla da onun hakkında tazminat isteme hakkına da sahiptir. Yine burada da kiralayanın - iflas prosedüründe olduğu gibi - şikayet hakkı da vardır.

Acaba kiralayan kiracının alacaklısı hakkında sebepsiz zenginleşmeye dayalı bir dava açabilir mi? Böyle bir sual akla gelebilir. Alacaklı haczettirdiği ve satışını yaptırdığı malın Finansal Kiralama konusu mal olduğunu biliyor ve bilerek bu işi yapıyorsa böyle bir davaya karşı muhatap olabilir. Ve kiracının kusuru halinde de her ikisine birlikte böyle bir dava yürütebilir.

Yeri gelmişken, Finansal Kiralama Kanununun 22. Maddesinin sadece kiracının iflası ve icra takibine uğraması halinde takibin semeresiz kalması durumunda kısaca açıklamak istiyorum. Kiracının iflası - sözleşmede aksine hüküm yoksa - Finansal Kiralama sözleşmesi süresini ve varlığını sona erdirir. Kiralayan bu halde madde 24 uyarınca malın kendisine iadesini ister. İflas kasıt dışı hareket olduğu için karşılıklı olarak kiralayan ve kiracı birbirinden tazminat talep edemezler. Ancak iflas tarihine kadar geçen süre içinde biriken kira alacakları İflas Masasına yazdırılır ve garameye tabi bir alacak olarak değerlendirilir. Kiracının iflası halinde sözleşmenin sona ermeyeceği kabul edilmiş ise bu durumda İflas İdaresi ya sözleşmenin devamını veya son bulmasına karar vermelidir. Devamına karar verirken tabii tarafların çıkarlarını gözönünde tutması gerekir. Devam halinde kira ücretleri iflas idaresinin masa borcu olarak değerlendirilir, biraz önce söylediğim gibi iflas tarihine kadar birikmiş alacaklar ise garameye tabi bir alacak olarak İflas Masasından ödenir. Eğer sözleşmenin devamına karar verilmemişse, bu durumda kiralayanın iflas nedeniyle alacağı ve tazminat hakkı kira hakkı mevcuttur ve masaya yazdırılır.

Kiracının icra takibine uğramasının semeresiz kalması halinde de aksine bir hüküm sözleşmede yer almadıkça sona erer; fakat taraflar kendileri

bu hükmü değiştirir, değiştirecek hükümleri sözleşmeye koyabilirler.

Kiracının icra takibine uğramasında ve Finansal Kiralamaya konu malların haczedilebileceği durumlar,... Kanunun 15. Maddesi Finansal Kiralamaya konu malın devredilemeyeceğini emretmektedir. Bu açık hüküm karşısındaki kiracının hakkı, bir hakkından sözedilemez. Kiracının sözleşmeden doğan maldan yararlanma hakkı Kanunen devredilemeyen haklardan olup, bu hakkın haczi de olanaksızdır. Keza uzayan sözleşme sonunda uzayan hakkın haczi mümkün değildir ancak İcra İflas Yasasının 88, 89, 94 ve 121. Maddeleri birlikte değerlendirildiğinde müstakbel hakların haczedilebileceği de olasıdır. Finansal Kiralama açısı bakımından değerlendirildiğinde bunun iki halde olanaklı olduğunu düşünüyoruz. Bunlardan bir tanesi yine kanunun tabiriyle otomatik olarak Finansal Kiralama süreci sonunda malın kiracıya geçmesi halinde, sözleşmenin sonuna etkili olmak üzere malın haczinin mümkün olduğu bir de ikincisi de bir bedel ödeme karşılığı, malın kiracıya geçmesi halinde kiracının alacaklarının bu bedeli ödemek suretiyle malın haczinin olanaklı olduğu düşünüyoruz. Nitekim bu kısa açıklamalarımıza paralel olarak Yargıtay 19. Hukuk Dairesi, '96 tarihli bir kararında, özetle: "Finansal Kiralama konusu malın borçlunun satın alma hakkı nedeniyle, sözleşme sonunda geçerli olmak üzere borçlu adına tescil ve haczinin olanaklı bulunduğu" kabul edilmiştir.

Kiralayanın iflas veya icra takibine uğraması hakkında da, yani 20. Madde hakkında da, kısa bilgi sunalım. Madde metnini okumuyoruz. Bu maddeyle kiracının ekonomik yararlanma hakkı ve kullanma hakkı korunmaktadır. Finansal Kiralama şirketinin iflasına rağmen sözleşmenin süre sonuna kadar devam edeceği ve malın süre içinde haczedilemeyeceği öngörülmüştür. Yasanın 8. Maddesine uygun kurulmuş bir Finansal Kiralama sözleşmesi kiralayanın iflası halinde feshi mümkün olmayıp, ana sözleşme süresince devam edecektir. Ve İflas Masasına karşı da geçerliliğini sürdürecektir. Yalnız burada önemli bir sorun var. Finansal Kiralamaya konu mal, özel sicilde tescilli değilse, veya gayrimenkulde Tapu Siciline kayıtlı değilse ve gemilerde Gemi Siciline şerh verilmemişse, bu durumda ne olacak? Bu durumda kiracı sözleşmeye devam etmek istediğini ve İflas İdaresi de bu devama karar verdiği halde, fesih mümkün olmayıp, sözleşme süresince devam edecektir. Ancak İflas İdaresi sözleşmenin devamına kendisi doğrudan doğruya karar vermişse o zaman kiracı yönünden sakıncalar doğabilecektir. O da nedir: özel sicile kayıtlı olmadığı için malın elden çıkarılması rizikosu vardır. Bu halde öğretide de kabul edildiği gibi, kiracıya akti feshetme hakkı tanınıp belli bir tazminatı da iflas idaresine ödemesi gerekmektedir.

Kiralayanın icra takibine uğraması, genelde Finansal Kiralama sözleş-

melerinde malın bedeli peşin olarak ödendiği için burada ancak finans kurumuna kredi sağlayan şirketler veya kişiler tarafından bir takip yapılabilir. Yine Finansal Kiralama Kanununa uygun bir biçimde sözleşmenin varlığı halinde 20/2 madde hükmü uyarınca bu sözleşme süresince bu malların haczi de mümkün değildir. Ancak sözümün başında da söylediğim gibi Finansal Kiralama şirketi ile alacaklının anlaşıp malı kiracının elinden haczet-tirip alma olasılığı düşünülerek burada kiracıya bir şikayet hakkı tanınma-sının uygun olacağı da öğretilmektedir.

Özel sicile tescil olunmadığı durumlarda kiracının malın haczine ve ma-lın satılmasına el koyamayacağına da bir duraksama yoktur.

Son olarak, kiracı Finansal Kiralama esasına uygun sözleşmelerde fi-nans kuruluşunun şahsi borçlarından dolayı kira bedellerinin haczi olanak-lıdır ve kiracı bu bedeli icra iflas yasasının 89. Maddesi uyarınca icra da-iresine ödemek zorundadır.

Değerli konuklar benim özellikle finans şirketlerine bir tavsiyem var. Şu anlattıklarımı ortadan kaldırmak için yapacağınız tek iş var. 8. Madde hü-kmü doğrultusunda Finansal Kiralamaya konu malları taşınır mal ise özel si-cile, taşınmaz malsa tapu kütüğüne, kayıt tescil ve gemi ise Gemi Siciline şerh ediniz. Aksi takdirde 15. Hukuk Dairesi'nin bir kararı gibi bir kararla da karşılaşabilirsiniz. 15. Hukuk Dairesi 1996 yılında vermiş olduğu bir kararda (hepsini okumayacağım) kısaca: " taraflar arasındaki sözleşmenin ge-çerli olup olmadığı yönünden noter tescil defterinin Merci hakimince celp edilerek numaralarının teselsül edip etmediği, aktin geçerliliği üzerine du-rulmalıdır" diye bozmasıyla ve böyle bir bozmayla da yani mahkemenin ve-receği bir kararın bozulmasıyla da karşılaşabilirsiniz.

Hepinize teşekkür ediyorum, iyi günler diliyorum.

Başkan - Cüneyt AKPINAR

Sayın Nazlıoğlu'na teşekkür edip sözü hemen Şaban Bey'e aktarıyo-rum. Daha sonra kahve molası vereceğiz. Bu arada Şaban Bey ile ilgili bir iki notu hemen aktarmak istiyorum. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fa-kültesi Mezunu, Maliye Bakanlığı Teftiş Kurulu'nda Müfettiş Muavinliği ve Müfettişlik görevlerinde bulundu. Daha sonra 1978 yılında Arthur Andersen firmasına girerek burada çalışmalarını sürdürdü. 1986 yılında şirketin part-ner'liğine ve vergi bölümü başkanlığına yükseldi. 1991 yılından itibaren Türkiye Country Managing Partner'lığı ve Office Managing Partner'lığı ün-vanlarını aldı. 3568 sayılı kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren Yeminli Mali Müşavir ünvanını elde eden Sayın Şaban Erdikler yeminli mali müşa-vir olarak çalışmalarını sürdürmektedir. Aynı zamanda TUSİAD üyeliği,

YASED (Yabancı Sermaye Koordinasyon Derneği) ve İstanbul Yeminli Mali Müşavirler Odası Yönetim Kurulu üyeliğini sürdürmektedir. Buyrun Şaban Bey.

ALTINCI BİLDİRİ

Şaban ERDİKLER

Yeminli Mali Müşavir - Arthur & Andersen - Türkiye

Teşekkür ederim sayın başkan. Çok değerli konuklar, sözlerime başlama-
dan önce hepinizi saygıyla selamlarım.

Bana izin verirseniz şu anda karşı karşıya bulunduğum birkaç tane zorluk-
tan bahsetmek istiyorum. Şimdiye kadar konuşmalar anladığım kadarıyla
herkes için gerekli, herkese lazım hukuk ana başlığı etrafında toplandı. Be-
nim birinci zorluğum vergi gibi herkese hatta vergi dairesine de itici gelen bir
konuda sizlere hitap etme. İkincisi itici olmakla beraber vergi konusu, bünye-
sinde birçok belirsizlik, çelişki taşıyor. Bunların hepsini bana ayrılmış 20 da-
kikalık süre içerisinde ele almam, irdelemem mümkün değil. Üçüncüsü ve
belki de en önemlisi dışarıda hava güzel, güzel bir öğle yemeği yenmiş, bun-
dan sonra yapılacak şey herhalde Abant Gölü'nün etrafında tur atmaktır.
Ama ben, siz beni dinleyeceksiniz ben de sizlere hitap edeceğim. Bunları gö-
zönünde bulundurarak en iyisi sizleri bir küçük Avrupa turuna çıkarayım, şö-
yle üç beş dakika içerisinde Avrupa'yı dolaşıp, ondan sonra Türkiye'ye baka-
lım diyoruz. Böylece belki konunun iticiliğinden, sıkıcılığından uzaklaşırız.
Ama maalesef Avrupa'nın gezilecek, görülecek yerlerinden çok, bu ülkeler-
deki gene muhasebe ve vergi uygulamalarına bakacağız.

Efendim Avrupa'da Finansal Kiralamalar konusunda uygulamalar nelerdir
başlığı altında vergi ve muhasebe boyutu itibariyle, başlığı altında, benim ele
aldığım birkaç tane ülke oldu. Bu ülkelerde genellikle düzenlemelerin kirala-
ma adı altında, hem Finansal Kiralamayı ve birçok halde de normal kiralama,
faaliyet kiralama veya adi kiralama denilen türde işlemleri kapsadığını görü-
yoruz. Bu ülkelere bakarkende ben bir, işlemin çok temel hukuki özellikleri
nelerdir onlara bakmaya çalıştım. Muhasebe bakımından yerine getirilmesi
gereken ilkeler nelerdir onları irdemeeye çalıştım. Ve nihayet vergi kanun-
larıyla muhasebe uygulamaları arasında bir çelişki var mıdır onları işaret et-

meve çalıştım.

İlk ülkemiz Fransa. Fransa'da Finansal Kiralama faaliyeti veya kiralama faaliyetlerinde bulunmak için, işin gerekliliği veya bankacılık gözetim zorunlulukları var mıdır? Cevabımız finans kurumu veya banka şeklinde kurulmuş olan firmalar ancak Finansal Kiralama faaliyetlerinde bulunabiliyorlar. Sözleşmenin niteliği,... iki türlü sözleşme öngörülmüş Fransız hukukunda, satın alma opsiyonlu sözleşmeler, bizim Finansal Kiralama Kanununca düzenlenen sözleşmelere benzer bizim sözleşmeler, adi kiralama, orada bazı yazım hataları var lütfen onları maruz görün, adi kiralama ise faaliyet kiralaması olarak anılan türde sözleşme. Satın alma opsiyonlu sözleşmelere bakacak olursak, bu sözleşmelerde kira süresi bakımından minimum bir süre var mıdır, hayır. Satın alma opsiyonunun zaten tanım gereği olması gerekiyor. Tescil mükellefiyeti öngörülmüş mü, buna da verilen cevap evet. Muhasebeleştirilmesinde, muhasebeleştirme yaparken ayırım ölçüsü hukuki mülkiyet olarak kabul edilmiş. Sabit kıymet kimin kayıtlarında gösteriliyor diye baktığımızda kiraya verenin kayıtlarında yer alıyor ve amortisman da gene kirayı veren bakımından bir gider niteliği taşıyor. Vergi mevzuatında da aynı esaslar muhafaza edilmiş. Yani Fransa hemen hemen tamamen bizdeki uygulamayı, 3226 sayılı kanunun ve buna bağlı diğer metinlerin kabul etmiş olduğu uygulamayı muhasebe ve vergi bakımından da kabul etmiş bir ülke görünümünde karşımıza çıkıyor.

Diğer ülkelere de böyle birer birer bakacak olursak, Almanya biraz özellik gösteren bir ülke, Almanya'da hukuki mülkiyetten ziyade ekonomik mülkiyete ağırlık verilmiş. Ekonomik malikin biraz önce bahsettiğimiz sabit kıymet kaydı, amortisman ayrılması gibi konularda yetkili olduğu, bu tür işlemlerin onun tarafından yapılacağı benimsenmiş. Kısa kısa geçmeye çalışıyorum.

Almanya'dan sonra ele alacağımız üçüncü ülke, İngiltere. İngiltere'ye de baktığımızda Finansal Kiralama faaliyetinde bulunacak kuruluşlar için izin gerekliliği veya banka gözetiminin öngörülmediği anlaşıyor. Finansal Kiralama sözleşmelerinde satın alma opsiyonunun olup olmaması, sözleşme süresi, tescil mükellefiyetleri bakımından herhangi bir düzenleme yok. İngiliz hukukunun genel anlayışına uygun bir yapı var anlaşıldığı kadarıyla. Kapitalizasyon bizden farklı olarak kiracı tarafından yapılıyor, amortisman da gene kiracı tarafından ayrılıyor. Birleşik Krallık'ta da durum böyle.

Bundan sonra gelecek olan ülkeler İtalya ve Yunanistan. Bu ülkeleri de birer birer ayrıntılı olarak girmeyi gerek görmüyorum, gerek görülürse ben materyelleri daha sonra da dağıtabilirim, ama bu iki ülkede de tamamen bizimkine paralel düzenlemeler var. Özellikle vergi muhasebe uygulamaları bakımından bu ülkeler, bir anlamda öyle söyleyelim, Türk sistemini benimsemiş durumdalar. Türkiye'de olduğu gibi bu ülkelerde de mal kiraya verenin mülki-

yetinde, kiraya veren amortisman ayırıyor. Hem muhasebe uygulamaları bakımından hem vergi uygulamaları bakımından, kiracı kendisine çıkarılan faturalarda yer alan kira tutarlarını gider olarak gösteriyor muhasebe kayıtlarında ve vergi matrahını tespit ederken gene bu kira giderini ödeme dönemi itibarıyla gider kaydedebiliyor.

Avrupa turunu burada bırakalım. Çünkü hepimizin çok fazla hoşuna gidecek, belki Türkiye'de yeteri kadar zaman ayırmamıza imkan vermeyecek.

Türkiye'ye baktığımızda aynı prensipler çerçevesinde, Türkiye'de Finansal Kiralama faaliyetlerinde bulunmak için izin alma gerekliliği hepimiz tarafından bilindiği üzere vardır. Banka gözetimi, banka niteliğinde olanlar için bankalar için öngörülmüş olan gözetim sistemi içerisinde yürütülmektedir. Sözleşmenin niteliği itibarıyla, minimum süre kanunda yazılı olduğu üzere mevcuttur. Satın alma opsiyonu zorunluluk olarak öngörülmüş değildir ama çok yaygın olarak uygulanmaktadır. Tescil mükellefiyeti de daha önce konuşmacılar tarafından isabetle işaret edildiği gibi vardır. Muhasebeleştirme hukuki mülkiyet esasına göre düzenlenmiştir. Hukuken malın maliki kimse onun kayıtlarında sabit kıymet olarak gösterilmektedir. Gene aynı şekilde kiraya veren amortisman ayırma hakkına sahip bulunmaktadır. Vergi mevzuatında muhasebe uygulamalarını izlemekte, muhasebe uygulamalarıyla vergi mevzuatı arasında bu bakımdan herhangi bir farklılık, ayrıcalık söz konusu olmamaktadır.

Bu düzenlemelere biraz daha ayrıntılı olarak girdiğimizde şunları söylemek mümkün belki, Türkiye'de faaliyet gösteren kurumları, belli başlı iki gruba ayırabiliriz. Bunların bir tanesi Bankalar Kanununa tabi olanlar, bir tanesi Bankalar Kanununa tabi olmayanlar. Bankalar Kanununa tabi olmayan şirketlere işaret ettiğimiz zaman özellikle vurgulamak istediğim konu şu, Ticaret Kanununa göre faaliyet gösteren şirketler olabilir, elbette Ticaret Kanununa göre faaliyet gösteren her şirket gibi bu şirketler aynı zamanda vergi usul kanununun, muhasebe değerlendirme ilkeleri vs. ilkelerine uymak zorundadırlar. Bu şirketlerin bir kısmı Sermaye Piyasası Kanununa da tabi olabilirler. Ama Bankalar Kanununa tabi olmadıkları takdirde bunların Finansal Kiralama işlemlerinin muhasebeleştirilmesine ilişkin olarak herhangi bir düzenlemeye tabi olmadıklarını çok rahat bir şekilde söyleyebiliyoruz. Genel ilkelerden hareketle, bunlar finansal muhasebe işlemlerinde yapacaklardır. Bankalar Kanununa tabi kuruluşlara baktığımızda ise bunların kiracı veya kiralayan olmaları durumuna göre farklı muhasebe esaslarının benimsendiğini görüyoruz. Tabii burada çok geniş bir Finansal Kiralama kesimi olduğu için bu kavramların üzerinde derinlemesine durmayı gereksiz görüyorum. Ama biliyorsunuz ki dünyada Finansal Kiralama işlemlerinin muhasebeleştirilmesi bakımından geliştirilmiş, uygulanmakta olan 17. Sayılı bir uluslararası muhasebe stan-

dardı var. Bu 17. Sayılı Uluslararası Muhasebe Standardı bankalar bakımından hemen hemen tamamen Türkiye'de de uygulanıyor. Yani bu muhasebe standardının öngördüğü şekilde kiraya veren aslında sabit kıymetini kayıtlarında değil, bu işlemden dolan alacağını gösteriyor. Aynı şekilde kiraya veren kira gelirini değil bu işlemden elde ettiği faiz gelirini gösteriyor. Buna paralel şekilde de kiracı ekonomik mülkiyet ilkesinin bir gereği olarak kendi kayıtlarında sabit kıymeti gösteriyor, sabit kıymetin amortismanını ayırıyor ve ödeme yapmış olduğu kira ödemelerini de finansman giderleri olarak muhasebeleştiriyor. Bu düzenlemeler bir daha altını çizerek söylemek gerekirse sadece Bankalar Kanununa göre faaliyet gösteren şirketler için, bir diğer ifadeyle bankalar için uygun görülmüş olan hesap planını uygulayan kuruluşlar için geçerli. Onun dışındaki bütün kuruluşlarda, ister SPK'ya tabi olsunlar isterse Ticaret Kanunu kanununa tabi olsunlar sadece, hukuki mülkiyet ilkesinin gerekleri yerine getiriliyor.

Bu açıklamalardan sonra, ben izin verirseniz, bir Finansal Kiralama işleminde dört boyutu muhasebe ve vergi uygulamaları bakımından ele almak istiyorum. Bunlardan bir tanesi Finansal Kiralama işleminin bizi kendisi. İkincisi Finansal Kiralama kuruluşu, üçüncüsü bu işlemin, bu kuruluşun vücut bulmasına yol açan Finansal Kiralama Kanununun kendisi ve nihayet, tabii, kiracı.

İşlemin ekonomik katkısı üzerinde çok fazla durmaya gerek yok. Biraz önce işaret ettiğimiz gibi buradaki büyük çoğunluk Finansal Kiralama kuruluşlarının yetkili temsilcileri. Ama satır başları itibarıyla belki bir daha hatırlatmakta fayda olabilir. İşlem ödemede esneklik sağlamakta ve kredi kaynaklarının kullanılması konusunda geniş bir manevra alanı bırakmakta, borçlanma sınırlarının aşılmasına yol açmakta, kiraya verene garanti, kiracının ihtiyacını gidermesi imkanını sağlamakta, işlemde ileride olacak faiz hadlerinden, enflasyondaki gelişmelerden etkilenmeme imkanı sağlamakta, marjinal yatırımcıyı gerçek yatırımcı, efektif yatırımcı haline dönüştürmekte katkısı olan bir nitelik taşımaktadır. Bütün bu olumlu nitelikleri, sadece ana başlıkları ile, sadece satırlar itibarıyla değiniyorum, bunların elbette altının çok önemli açılması, irdelenmesi, vurgulanması gerekiyor ama dediğim gibi bizbizyiz burada, bütün bu nitelikleri, bu olumlu yanları olan bir Finansal Kiralama işleminin elbette ekonomik olarak teşvik edilmesi yararlı görülen diğer faaliyetler gibi, belli bazı teşviklerden faydalanılması doğru, yerinde bir uygulama olarak kabul edilmelidir görüşündeyim. Dolayısıyla Finansal Kiralama işlemi önünün kapatılması gereken bir işlem olarak anlaşılmamalı, bilakis önünün açılması, yaygınlaştırılması için çaba gösterilmesi gereken bir işlem olarak algılanmalıdır.

Bu çerçevede bakınca, doğrusunu isterseniz, zaman zaman Finansal Kiralama işlemlerinde iki defa taşıt alım vergisi ödenmesi gerektiğini, iki defa ta-

pu arzı, gayrimenkul tapu harcı, Finansal Kiralama işlemlerinde iki defa tapu harcı ödenmesini, bu yönde kanun düzenlemeleri olmasına rağmen en azından bu tür anlayışlara imkan veren kanun düzenlemelerinin mevcut bulunmasını bilmeme rağmen, çok fazla sistemin avantajları ile bağdaştırma imkanı bulamadığımı belirtmek isterim. Eğer Finansal Kiralama işlemi ekonomik anlamda, ekonominin canlanmasına, ileriye gitmesine, gelişmesinde katkı sağlıyorsa, elbette bu teşvik edilmelidir ve teşvikte kullanılacak unsurların bir tanesi de her zaman olduğu gibi vergi teşvikleri olmalıdır diye düşünüyorum. İşlem konusunda söyleyeceklerim bu kadar.

Kanunun kendisine baktığımızda , kanunun haksız yere bazı eleştirilere tabi tutulduğunu görüyorum. Finansal Kiralama Kanunu tam ve mükemmel bir metin midir, her ne kadar bu konuda çok fazla söz söylecek durumda değilsem de benim gözlemleyebildiğim kadarıyla uygulamadan elbette Finansal Kiralama kanunları bütün yazılı metinlerde olduğu gibi bir takım zaafı bünyesinde barındırmakta, bir takım yönleri itibarıyla geliştirilmesinde fayda görülmektedir. İşlemin amacına dair hizmet etmesi bakımından ortada olan bazı sebeplerin giderilmesi bakımından Finansal Kiralama Kanununda değiştirilmesi gereken bazı hükümler vardır. Bunlara evvelce zaten işaret edilmişti. Ama Finansal Kiralama Kanununa bu kanun Finansal Kiralama işlemi ile faaliyet kiralamalarını birbirine karıştırmış, karmakarışık hale getirmiş, saçma sapan bir sistemin ortaya çıkmasına yol açmış dendiği zaman burada bir kere daha düşünülmesini, bir kere daha insanların ellerini vicdanlarına koymasını gerektiğini düşünüyorum. Finansal Kiralama Kanununun kanun metnini okuyan, kanunun gerekçesini okuyan herhangi bir kimse bu kanunla Finansal Kiralama işlemleriyle operasyonel kiralama işlemleri birbirine karıştırılmıştır demeye bana göre hakkı yok.

Finansal Kiralama kuruluşlarına baktığımızda, Finansal Kiralama kuruluşlarının genellikle imtiyazlı kuruluşlar gibi anlaşılması gerektiğini ileri süren bazı görüşlerle karşı karşıya olduğumuzu görüyoruz. Gerçekten Finansal Kiralama kuruluşlar imtiyazlı kuruluşlar mıdır diye kendi kendime sorduğumda, bununla alakalı olarak, özellikle bu tebliğ metnini hazırlarken bir daha kanunlara baktığımda çok samimi söylemek gerekirse, hiç bir vergi kanununda Finansal Kiralama kuruluşlarına, Finansal Kiralama kuruluşları oldukları için vergi avantajı sağlayan hiç bir madde, hiç bir hüküm görmedim. Dolayısıyla, şirketlerin vergi avantajlarıyla ayakta durdukları konusunda zaman zaman ileri sürülen görüşler gerçek anlamda bir nesnele dayalı olmaktan bana göre oldukça uzaktırlar. Birer kof iddia mahiyetindedirler. Şirketler ekonomik anlamda yaptıkları işlevleri sebebiyle gerek duyulan kurumlar oldukları için ayakta dururlar, buna herhangi bir vergi avantajı sebebiyle bu varlıklarını sürdürmek durumunda değildirlar. Ekonomik işleyiş içerisinde bir fonksiyonu üstlen-

dikleri için, bir fonksiyonu yerine getirdikleri için, faaliyetleri sürdürmektedirler. Bunları avantajlı, imtiyazlı olarak görmek bana çok doğru gelmiyor.

Hemen üzerinde durulması gereken başka konu belki, tamam anladık, bunlar avantajlı veya imtiyazlı kuruluşlar değil, bunlar özel olarak destekleniyor mu? Benim de bu soruya cevabım, Finansal Kiralama Kanunu uyarınca faaliyet gösteren kuruluşların özel bir desteğe sahip olmadıkları yönünde. Bu yargıya nasıl varıyorum diye baktığımda, Finansal Kiralama kuruluşlarının hak etmedikleri bir destek ve faaliyet gösterdikleri konusundaki görüşlerim, ağırlıklı olarak bu kuruluşların yapmış oldukları işlemlerde % 1 oranında katma değer vergisi oranının uygulanmasını gösterdiklerini görüyorum. % 1 oranındaki KDV uygulaması Finansal Kiralama kuruluşlarına uygulanan bir oran değildir. Oradaki ayırım zaman zaman bilerek veya bilmeyerek kanımca gözden kaçırılıyor. Finansal Kiralama kuruluşu kendi ihtiyacı için bir mal veya hizmet aldığı zaman % 15 oranındaki KDV'ni her halukarda ödemektedir. Finansal Kiralama işlemlerinde KDV'nin % 1 olması Finansal Kiralama kuruluşunun buradan doğrudan doğruya bir fayda sağladığı, destek sağladığı yolunda değildir. İsterse oran % 1 olsun, isterse % 15 olsun, bu sonuçta kiracıya yansıtılacak olan kiracı tarafından dikkate alınması gereken uygulamadır. Şunu da söylemek lazım, üzerine çok sık durulan bazı kavramlar var. Bu (anlaşılmıyor) kavramı, rekabet kavramı, rekabet kavramı eğer burada Finansal Kiralama işlemlerine sağlanmış avantaj sebebiyle yatırım yapacak olanların otomatik olarak Finansal Kiralama tercihini benimseyecekleri yolunda bir inanca yol açıyorsa, rekabet kavramının anlaşılmasıyla bu kavramın arasında bir çelişki vardır görüşündeyim. Rekabet diğer unsurları da benzer yakın maliyet yapıları, benzer yakın koşullar içerisinde faaliyet gösterme gereğini yaratacaktır, doğuracaktır. Zaten o yüzden rekabet teşvik edilmektedir diye düşünüyorum.

Kiracıya baktığımızda doğrusunu isterseniz, Finansal Kiralama işlemlerinde bulunan kiracıların birçok bakımdan eleştirildiklerini görüyoruz. Finansal Kiralama ödemelerinin gider kaydı Türkiye'de vergi uygulamaları bakımından gerçekten çok uzun sürmüş, çok gereksiz bir yanlış anlamadan ibarettir kanısındayım. Biliyorsunuz bu konuda şimdiye kadar iki görüş ileri sürülmüştür. Finansal Kiralama işlemlerinde ödenen kiralara gider kaydında ödemenin yapıldığı dönemde gider kaydı birinci görüş, ikinci görüş de ödemenin yapıldığı dönem önemli değildir, Finansal Kiralama döneminde ödenen kiralara bu dönem içerisinde eşit yüzdelerle paylaştırılması yoluna gidilmesi gerekir görüş de bir diğer görüş.

Başlangıçta bu ikinci görüş, yani Finansal Kiralama süresi içerisinde kira ödemelerini eşit yüzdelerle dağıtılması, bir hayli taraftar bulmuştu. Fakat zaman içerisinde gerek yüksek yargı organlarının konuya yaklaşımları gerek Fi-

nansal Kiralama sözleşmesi niteliğinin kanundan doğan özel bir sözleşme olarak daha iyi anlaşılması gider kaydı bakımından ikinci görüşü, biraz önce bahsettiğim eşit yüzdelere gider kaydetme görüşünün taraftarlarının dahi zaman içerisinde görüşlerinden vazgeçilerek birinci görüşü benimsemelerine yol açtı. Tereddüt etmeye gerek yok, bu konuda çok iyi tanınmış vergi yazarları dahi başlangıçta kira dönemi içerisinde eşit yüzdelere gider yazılması görüşlerini benimsemişlerken daha sonra yayınlamış oldukları sirkülerlerde, kitaplarda özellikle mahkeme kararlarından sonra, ödeme dönemlerine dayalı gider kaydının yerinde bir uygulama olduğunu benimsediler. Ama, maalesef şunu da görmüyor değiliz, bazı kitaplarda Danıştay'ın çeşitli daireleri tarafından verilmiş kararlara, Vergi Dava Daireleri Genel Kurulu tarafından verilmiş karara rağmen hala ödeme dönemine dayalı gider kaydının eleştiriye açık olduğu, bu içtihatların zaman içerisinde değişebileceği görüşü ileri sürülmektedir. Doğrusunu isterseniz anlamakta güçlük çektiğim konulardan bir tanesi bu. Benim takip edebildiğim kadarıyla, sale- and lease-back işlemlerine ilişkin olarak şimdiye kadar verilmiş bir tane Yargıtay kararı vardır. Bu Yargıtay kararı uyarınca, vergi uygulamalarında sale- and lease-back esasına dayalı işlemlerin Finansal Kiralama işlemleri olarak kabul edilemeyeceği dolayısıyla en azından KDV bakımından % 1 yerine % 15 oranında KDVne tabi tutulacağı inceleme elemanları tarafından giderek sık ve giderek yaygın biçimde ileri sürülmeye başlanmıştır. Bir tane mahkeme kararı benim bahsettiğim gibi bir tane Yargıtay kararı biliyorum ben. Bir tane Yargıtay kararına istinaden. Bu kadar geniş çaplı bir uygulama başlatılırken, Danıştay'ın 3., 9., 7. Dairesinin onlarca kararı ve onların üstüne de bir tane Vergi Dava Daireleri Genel Kurulu kararı varken hala bu içtihat haline gelmemiştir. Bu değiştirilebilir görüşünün ileri sürülmesi, bunun kitaplarda yazılması bana göre çok gerçek bir değerlendirme olarak kabul edilmemelidir.

Vergi uygulamalarıyla alakalı olarak üzerinde durmaya gerek gördüğüm, başlangıçta bir nebze işaret etmiş olmakla beraber, gerek gördüğüm bir diğer husus da Finansal Kiralama Kanununun yeniden yazılması gündemdeyse, bu konuda bazı çalışmalar varsa, bu çalışmaların içerisine diğer ülkelerde yaygın şekilde yapılan hatta işlemlerin % 20' sinden fazlasını oluşturan gayrimenkul kiralalarının işlerlik kazanması bakımından tapu harçlarına ilişkin uygulamaların açıklığa kavuşturulması gerçeği ile karşı karşıya olduğumuza işaret etmek istiyorum. Gerçekten bugünkü ekonomik şartlar içerisinde, bugünkü mevzuat düzenlemeleri çerçevesinde gayrimenkullerin Finansal Kiralama yoluyla edinilmesi son derece riskli veya limitli işlemlerdir. Bu işlemlerin önünün açılması bakımından mutlaka bu tür işlemlerde işlemin özünün gerçek niteliği ile anlaşılacak, bir: mükerrer tapu harcı alınmasının önüne geçilmesi, iki: - belki bundan da daha önemli olarak - vergi değeri kavramının bu

tür işlemlerde uygulanmaması gerektiğinin altının çizilmesi gerekir kanaatindeyim.

Efendim inşallah sizi çok fazla tutup, çok fazla da yormadım, beni sabırla dinlediğiniz için şükranlarımı sunarım, sağolun.

Başkan - Cüneyt AKPINAR

Şaban Bey'e doyurucu açıklamalarından dolayı teşekkür ediyoruz, ancak sabahtan bu yana devam etmekte olan bir yanlışın altını çizmek istiyorum.

Finansal Kiralama sektörünün bir çalışanı olarak, bizlerin Finansal Kiralama Kanununa dönük yaptığı eleştiriler tamamen Finansal Kiralamaya dönük eleştirilerdir. Operasyonel kiralama yapamıyoruz diye Finansal Kiralama Kanununu eleştirmiyoruz, bizim yaptığımız Finansal Kiralamaya dönük hizmetlerde olan aksamaların altını çizmektir. Nedir, biraz önce konuştuk, bütün dünyada patent, yazılım gibi bir takım değerler Finansal Kiralamaya konu olabiliyor ancak biz bunu yapamıyoruz, bu bir ihtiyaçtır, düzeltilmesi gereken budur ya da gayrimenkule ilişkin konular, operasyonel kiralama ise tamamen bunun dışındadır. Bu noktadaki talebimizi ise tekrar etmek istiyorum. Sektörün ufkunu açmak, yeni bir boyut ekleme üzere, operasyonel kiralamaya dönük düzenlemeler de yapılırsa daha geniş bir kitleye ulaşma şansımız olur, daha büyük bir leasing hacmine erişmemiz mümkün olur. İkisi tamamen birbirinden bağımsızdır.

İsterseniz şimdi yirmi dakikalık bir kahve arası verelim, çeyrek geçe burada olabilirsek tartışmamıza devam edebiliriz. Teşekkür ederim.

TARTIşMA

Başkan - Cüneyt AKPINAR

Efendim tekrar hoşgeldiniz. Umarım bu kahve arası öğle sonrası rehavesini almıştır biraz, çünkü oldukça hareketli bir tartışma ortamının eşliğindeyiz. řu ana kadar aldığım sorulardan bu sonuca varıyorum.

şimdi sorulara geçmeden önce, bir iki ufak noktanın altını çizmek istiyorum. Burada gündeme gelen konular sadece bize özel değil, geçtiğimiz haftanın başında Paris'te LEASEEUROPE'un toplantısı vardı. Orada da tartışılan konuların önemli bir kısmı bizim tartıştığımız konularla benzerlik gösteriyordu. şaban Bey'in yaptığı Avrupa turunda da gördük, ülkeler arası uygulamalar çok farklı ve bu ülkeler bir ortaklığa gidiyor, bu ortaklığa giderken bu farklılıkları nasıl bağdaştıracaklarını tartışıyorlar. Ve her biride kendi hukuk sistemi içinde yerel çözümler üretiyor, sanırım bizim de yapmamız gereken bu yönde. Bu çalışmaların sonucunda bize özel çözümleri üretmek.

Bir başka konu arada bana aktarıldı, alt kiralama, alt kiralamadan anladığımız burada tartışılanın biraz dışında da değerlendirilmeli diye düşünüyoruz leasing şirketleri olarak. Sadece Finansal Kiralama şirketinin satın alarak kiraladığı ekipmanların, kiracı tarafından kiralanması değil Finansal Kiralama şirketinin bu ekipmanları elde ederken de alt kiralama yapabilmesi gündeme getirmek istediğimiz bir nokta. Literatürde sub-lease olarak geçiyor, konunun bu açıdan da tartışılmasını talep ediyoruz. şimdi arzu edersiniz soruları almaya başlayayım. Zamanı ayarlamak açısından beş buçukta bitirmeyi öngörüyorum. Eğer soruları bitirebilirsek.

Ahmet Bey buyrun. Soru ve açıklama.

Ahmet BULDAM

Benim iki sorum olacak bunlardan birini Sayın Nazlıoğlu'na yöneltmek istiyorum diğerini Sayın Erdikler'e. Önce Sayın Nazlıoğlu'nun işlemiş olduğu konular içinden kiralayanın iflası konusu, aslında çok yeni yeni gündemimize

gelecek olan bir hususu yakından ilgilendiriyor. Bu da Finansal Kiralama alacaklarının menkulleştirilmeye konu olması hali. Finansal Kiralama alacaklarının belirli şartlar altında devri ve temlik suretiyle menkul kıymet ihraç edilmesi konusu zannediyorum önümüzdeki günlerde, yıllarda hem uluslararası piyasalarda hem de yurtiçi piyasalarda giderek artan ölçüde gündemimize girecek. Şimdi bu durumda toplam 3-4 yıl vadeli bulan alacaklar söz konusu, bu süre içinde kiralayan şirket varlığını sürdürdüğü sürece malların mülkiyetini üzerinde taşıdığı için aynı zamanda sözleşmelerde geçerliliğini devam ettiriyor ve kiralayan şirket bu devredilmiş ve temlik edilmiş alacakları için fatura kesmeye devam edecektir ve yükümlülüklerini yerine getirecektir doğal olarak. Ancak bu süre içinde herhangi bir sebeple kiralayan şirketin iflas etmesi halinde, kiracının ve kiralayan şirketin yerine kaim olacak olan İflas Masasının karşılıklı hak ve yükümlülüklerinin neler olacağı yatırımcıları çok yakından ilgilendiriyor. Bu tür menkul kıymetlere yatırım yapacak olan çevreleri yakından ilgilendiriyor. Şöyle özetleyelim durumu. Kiralayan iflas ettiği takdirde ve sözleşmeler özel sicile kaydedilmişse, sizin işlediğiniz koşul yerine getirilmişse - soruyu şöyle formüle edeyim - bu halde Finansal Kiralama Kanununun 20. Maddesi hükmü bir amir hüküm olarak mı algılanmalıdır, yani İflas Masası bu sözleşmelerin aynen devam etmesini bir amir hüküm olarak algılamalı ve aynı şekilde kiracı da bu hükmeye uygun şekilde mi davranmalıdır yoksa kiracının veya İflas Masasının 23'ün ikinci bendini gündeme getirerek bu sözleşmelerin çekilmezlik sebebiyle tek taraflı feshini talep etme hakkı doğar mı? Bu belki bilmiyorum etüt edilmesi gereken bir konudur. Ama bu konuda oluşmuş bir fikriniz varsa veya bazı ön yorumlarınız olaksa bunu istihdam edecektim.

İkinci sorumu da ben gündeme getireyim, Sayın Erdikler'e yönelik olacaktır. Bu sorudan önce ben bir konuda bir hatırlatma yapmak istiyorum. Finansal Kiralama Derneği'nin çalışmaları çerçevesinde geliştirdiği etik ilkeler çerçevesinde, bu etik ilkelerden biri yani yasaklardan biri burada bizim öngördüğümüz, tüketiciye yani gerçek şahıslara leasing yapmaktır. Bu kanunen öngörülmüş bir yasaklama değildir ama biz bundan kaçınmayı öngördük. Bunun nedeni de nihayi tüketiciye Finansal Kiralama yapıldığında gerçek anlamda bir KDV kaybı ortaya çıkıyor. Nihayi yüklenicisi nihai tüketici olduğu için KDV'nin burada gerçek anlamda bir kayıp ortaya çıkabiliyor. Ancak yine sizin de o şekilde altını çizerek işlediğiniz gibi esas itibarıyla KDV indirimi bir kere Finansal Kiralama şirketlerine tanınmış bir ayrıcalık değil. Doğrudan doğruya kiracıya tanınmış bir ayrıcalık. Üstelik kiracıya tanınmış olan bu ayrıcalık da sadece kullandığı Finansal Kiralama hizmeti veya Finansal Kiralama çerçevesinde kullandığı finansman hizmetiyle sınırlı. Ürünü satarken, nihai ürününü satarken normal KDV oranını uygulayacağı için bir anlamda belirli bir

süre için KDV yükümlülüğünün, KDV tahsil yükümlülüğünün ertelenmesi neticesini verecektir bu ve bütün tanınan kolaylıktan ibarettir diyebilir miyiz? Böyle bir yorum yaparak bir adım daha ileri giderek böyle bir yorum da yapabilir miyiz? Yani sonuç olarak ortada bir vergi kaybı kesinlikle söz konusu değil, ancak bir tahsilatın belli bir süre ertelenmesinden belki söz edilebilir diyebilir miyiz? Teşekkür ediyorum.

Gültekin NAZLIOĞLU

Şimdi bu iflas kiralayanın iflası halinde 20. Maddenin amir hüküm olup olmadığını sordunuz. 20. Madde hükmü gerçekten amir bir hükümdür çünkü İflas Masasına karşı Finansal Kiralama sözleşmesi kiralayanın iflası halinde hükmünü sürdürecektir. Ve icra takibinde de malın sözleşme süresinde haczedilemeyeceğini de amir olarak koymuştur. Ancak İflas İdaresinin sözleşmenin devamına karar vermesi halinde kiracı için riskler doğabilir. Özellikle söyledim, özel sicile kayıtlı olmayan taşınmaz mallarda bunun satın elden çıkarma riski vardır. Bu durumda kiracıya bir fesih hakkı tanınmalıdır yani 23/2 anlamında bir fesih hakkı tanınması gerektiğini düşünüyorum.

Özel sicile kayıtlıysa zaten kiracının böyle bir hakkı yok, çünkü kiracı Finansal Kiralama bedellerini masaya ödemek zorunda.

Şaban ERDİKLER

Benim cevabım çok kısa olacak: Evet!

Başkan - Cüneyt AKPINAR

Evet, Erdal Bey, buyrun.

Erbay TAYLAN

Yargıtay 19. Daire Üyesi

Efendim saygılarımla, gerçekten çok güzel bir sempozyum. Bütün tebliğler birbirinden güzel. Ama Gültekin Beyefendinininki bir harika. Ne yapsa bana şirin gözüküyor çünkü benim arkadaşım.

Şimdi hoşgörülerine sığınarak kendilerine bir soru yöneltmek istiyorum. Buyurdular ki, taşınmaz mallarda ve gemilerde sicile kayıt kurucu unsurun yan ögesi, yani kurulmuş olur sözleşmede daha sonra onlarda gereklilik koşulu diye. 15. Hukuk Dairesi'nin aksi bir kararından, pardon aksi değil, ters görüşlü bir kararından bahsettiler ve onun içinde bir tavsiyede bulunmaya ça-

lıştılar. Şimdi Harçlar Kanunu Genel Tebliği, '86 tarihli, diyor ki, bunları bahsettikten sonra, bu hükümlerden de anlaşılacağı üzere, söz konusu sözleşmenin kanundaki amaca uygun surette Finansal Kiralama sözleşmesi olarak hüküm ifade edebilmesi için - tekrarlıyorum - hüküm ifade edebilmesi için kanunun 8. Maddesinde belirlenen ilgili sicillere şerh veya tescil edilmesi gerekmektedir. Şimdi demek ki Maliye ve 15. Hukuk Dairesi bir düzeyde, paralel olarak düşünüyorlar. Bu konuda benim anlayacağım dilden net ve kesin olarak aydınlatırlarsa çok memnun olurum. Teşekkürler efendim.

Başkan - Cüneyt AKPINAR

Lütfen isimlerimizi söylersek, mersi.

Gültekin NAZLIOĞLU

Değerli arkadaşımın sözüne, sorusuna cevap vereyim. Aslında bugün 8. Madde tartışılmadı o nedenle 8. Madde hakkındaki görüşlerimi açıklamadım. Öğretide 8. Maddedeki tescil ve şerh keyfiyeti kurucu bir unsur olarak kabul edilmiyor. Ama ben şahsi fikrimi söyleyeyim. Yasayı tek tek okursak bu özel sicile tescil ve şerh bence emredici bir kuraldır ve sözleşmenin kurucu unsurudur diye düşünüyorum. O 8. Maddenin isterseniz metnini beraber okuyalım. Bakınız sözleşme düzenleme şeklinde noterlikçe yapılır, siz bunun dışında çıkıp ta dışarıda bir sözleşme yapıp getirip notere tasdik ettirebilir misiniz? Hayır. Kanun diyor ki sözleşme düzenleme şekli noterce yapılır. Yapılır lafı emredicir. Taşınır mala dair sözleşme kiracının ikametgahı noterliğinde özel sicile tescil edilir. Edilir ne demek edeceksin demek. Taşınmaz mala dair sözleşme ise taşınmaz malın bulunduğu yere şerh edilir. Şimdi ikinci fıkrasında da diyor ki, tescil veya şerhten sonra, üçüncü şahısların, kişilerin Finansal Kiralama konusu mal üzerinde aynı hak iktisapları kiralayana karşı ileri sürülemez. Yasa koyucu bu tescilin ve şerhin yapılmasının gerekli olduğunu var kabul ederek bunu kanımca kurucu bir unsur olarak kabul etmiştir.

Başkan - Cüneyt AKPINAR

Hanımefendi, buyrun.

Saliha Tuba KABAALİ

Vakıfdeniz Finansal Kiralama

Benim hocamız Atilla Altop'un tebliğine ilişkin bir takım açıklamalarım ve sorularım olacak. Bundan bir süre önce Sayın Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin de katıldığı Deniz Hukuk Derneği'nin bir sempozyumu oldu Mayıs ayında. Orada da leasing konusu gemiler üzerinde, gemi alacaklısı hakkının tanınıp tanınmayacağı yönünde bir konuşma ve bir tartışma düzenlendi. Orada da aşağı yukarı bugün sizin ileri sürdüğünüz yönde görüş bildirildi. Denildi ki gemi alacaklısı hakkı üstün bir haktır. İşte gemiden ayrılamaz bir haktır. Bu geminin sahibinin başkasının olup olmaması önemli değildir bu nedenle bu hak tanınmalıdır bize göre. Neden tanınmalıdır? İşte gemiler bütün dünya üzerinde seyrederler, insanlar alacağını teminat altına alabilmek için böyle bir hakkını ileri sürmelidir. Orada da ben karşı görüşlerimi sundum, çünkü şimdi de belirteceğim üzere benim bu konuda bazı tereddütlerim var, tüm araştırmalarıma ve hocalarımla görüşmelerimize rağmen. Sizin tebliğinizi de arada inceledim ben, arada 1235. Maddeye değinmişsiniz. Ve çok haklı olarak demişsiniz ki 948'den kaynaklanmaktadır. Yani donatanın sınırlı aynı sorumluluk ilkesi nedeniyle bu gemi alacaklıları donatanın kara servetine giremedikleri için ellerinde tek varlık olan gemi, o geminin navlun gelirlerine ve gitmektedir. Benim size bir sorum olacak, size göre leasing'li bir gemide Finansal Kiralama şirketi donatan mıdır?

Hayır değildir. Çünkü donatan gemisini deniz ticaretinde kullanan kimselelere denir, dolayısıyla Finansal Kiralama şirketinin donatan olması söz konusu değildir. İşletmeciyse, yani kiracıya döndüğümüzde onun donatan olduğunda herhalde bir tereddüt olmaması gerekiyor. Peki kiracının mal varlığı içinde olmayan, yani Finansal Kiralama şirketinin mülkiyetinde olan bir gemi kiracının sanki mal varlığındaymış gibi deniz serveti dahilindeymiş gibi sayıp buna gemi alacaklısı hakkını tanımak bence hukukun mantığıyla çelişkili bir şeydir. Sizin olmayan bir gemiyi deniz servetine dahi sayıyorsunuz.

Devam etmek istiyorum. Yine sizin tebliğinizde kaynak olarak kullandığınız görüşlere baktım hocam ben. Bizim değerli deniz hukuku hocalarımızın görüşleri. Onlara dayanarak teşkil etmişsiniz. Ben bu konunun, yani gemi alacaklısıyla leasing şirketi arasındaki bu ihtilafın uluslararası hukuktaki uygulamasını merak ediyorum. Acaba bu konuda bir araştırma fırsatınız oldu mu? Çünkü bu konuyla ilgili geçen sempozyumda Almanya'da da buna benzer uygulamalar yapıldığını duyduk, 1988'de Ottawa'da imzalanan bir konvansiyon var dendi sonradan, araştırdık ki zaten o konvansiyon uygulamaya konulmamış. Yani leasing şirketlerinin gemilerinin ya da uçaklarının haczedilmesi söz konusu değil. Anglo-sakson hukukunda, yine bizim başka bir gemi ile ilgili, İngiltere'yle bu konuda çok büyük bir hukuk firmasıyla yazışmalarımız oldu.

Orada da bu konuda “evet, siz leasing şirketinin gemisini haczedebilirsiniz” denilip bir düzenleme yok. Ben bizim hem deniz hukuk derneğindeki hukukçularımızın hem de sizlerin nasıl bu sonuca, bu çelişkilere rağmen, vardığını zı gerçekten merak ediyorum.

Bir de, sizin yine görüşünüzün devamında leasing şirketlerine bazı önerileriniz var. Diyorsunuz ki evet sen bunları aşmak istiyorsan bir takım şeyler yapabilirsin. Ne yapabilirsin, kiracıya rücu edebilirsiniz, işte PNI Kulüp dediğimiz havuz sigortalarını mali sigorta sorumlulukları yapabilirsiniz ama PNI Kulüp hiç bir şekilde bir geminin yakıt, acentalık ücretini teminat kapsamına almaz.

Ve birşey daha söyleyeceğim o da çok trajik birşey bana göre, bu geçen bu sempozyumdan bu yana dünyada çok iyi bilinen güvenilir iki PNI Kulübü battı, şu anda bizim kiracılarımızdan birkaç tanesi çok zor durumda. Kuver altında olmadıkları gibi kendi primlerini alma derdindeler. Ve benim için en önemli sorun şu, ben zaten Finansal Kiralama taksitlerimi alabilsem zaten yakıtçıya ya da acenteye 10 bin, 100 bin dolar borcunu ödeyemeyen kiracı, muhtemelen bana milyonlarca dolar kira taksitlerini de ödememektedir.

Bu arada diğer bir sorum da var, sabah Tekinalp hocamız dedi ki, leasing'in en önemli esprisi bankaların ya da finans kurumlarının enstrümanlarında olduğu gibi, teminat istememesidir. Bizi cazip kılan şey bizim teminat istemememizdir. Bir yandan benim teminat istememem için cazip olmamı öneriyorsunuz, diğer taraftan miktarını ve rakamını asla öngöremeyeceğim bir gemi alacaklısı hakkı için kiracımdan teminat istememi istiyorsunuz ki - özür dileyerek - bu da bana çok şey gelmiyor hocam.

Başkan - Cüneyt AKPINAR

Sanırım yanıtları almaya başlasak.

Saliha Tuba KABAALİ

Devamında da hocanın yanıtlarından sonra başka soru. Efendim bir şey söyleyeceğim. Ben bunu kendimde doğal bir hak olarak görüyorum çünkü benim müvekkilimin 34 tane gemisi var. Ve bu olay doğrudan doğruya ilgilendiriyor onu.

Başkan - Cüneyt AKPINAR

Hanımefendi sorularınız muhakkakki yanıtlayacağız ama ikili görüşmeye dönmesin lütfen. Ben söz hakkını Atilla Bey'e aktarıyorum.

Atilla ALTOP

Evet, şimdi tepkileri tabii, yaşanan bir takım olaylardan sonra bir tepki gösterilmesini son derece doğru buluyorum, yani hiç ters gelmiyor ama bunları da dinledikten sonra açıkçası görüşlerimde de bir farklılık olmadı.

Şimdi şöyle bir şey söyleyeceğim, dediniz ki ilk başta başlayarak tek tek gidersek, donatan mı dediniz Finansal Kiralama şirketi. Finansal Kiralama şirketi kesinlikle donatan değil. Dediniz ki kiracı donatan mı? Donatan değil, gemi işletme müteahhidi diyoruz ona. Donatan gibi sorumlu olan gemi işletme müteahhidi çünkü donatan gemisini kendi adına deniz ticaretinde kullanan kişidir. Kiracı gemi kendisine ait olmadığı için donatan değildir. Ama gemi işletme müteahhidir ve donatan gibi sorumlu olur.

İkinci bir nokta dediniz ki, nasıl oluyor da o zaman donatan olmayan kişi buna rağmen sorumlu tutuluyor? O sorunu pek anlayamadım açıkçası, çünkü Finansal Kiralama sözleşmesini bir kenara koyalım, ben normal şartlarda adi bir kirayı da verdiğim zaman bir başkasına kullandırttığım zaman, ben gene deniz ticaretinde kullanmıyorum gemimi, sadece kiraya veriyorum. Deniz ticaretinde kullanan kiracı ama o zaman da çok rahatlıkla benim gemim üzerinde doğuyor bu alacak hakları. Tamamen benim gemim üzerinde doğuyor, hiç tartışma yok. Gene benim üzerimde doğuyor gemi alacaklısı hakkı. Gemi alacak hakkının doğumunda geminin maliki kimdir, kim bunun lehine kullanıyor, kim şunu yapıyor hiç biri önemli değil. Bu tamamen o belirlenmiş alacaklara bunlar çok sınırlıdır. Siz de söylediniz sizin müşterinizin bilmem ne kadar milyon dolarlık alacağı yandı, onlar çok sınırlıdır hepsi zaten. Bunlar niye tanınmıştır, onu düşünmemiz lazım. Bunlar bu sistemin yürümesi için, siz bunlara bu hakkı onlara tanımazsanız, o kişi orada vermez size yakıtı. Peşin parayı almadan o yakıtı vermez size. Hiç tanımadığı bir yere, dünyanın bir yerinden gelen bir şeye vermesini bekleyebilir misiniz? Bunu sağlayabilmek için bu konulmuştur. Şimdi sırf Finansal Kiralama şirketleri var diye birden bire bu sistemi yıkmanıza hiç bir şekilde izin verilmez. Yani bu sistem olarak görmek lazım. Yoksa ben sizin tepkinizi anlıyorum, çok doğru siz görmezsiniz bunu, siz tamamen haklısınız. Baştan nereye varacağını görmezsiniz bunun. Tamamen katılıyorum. Ama onlar da hiç bir zaman için bu sefer deniz ticareti sistemini hayatı sürdürmeniz mümkün değil, o nedenle bu bir zorunluluk, yani bir yük getirmiyor mu, getiriyor, katılıyorum ben de size. Ama bu Finansal Kiralama şirketlerinin sorunu değil, bizzat kendisi deniz ticaretinde kullanmayan kişilerin hepsinin karşılaştığı bir sorun, ama sorunu da dediğim gibi bir bütün içerisinde düşünün. Sistemi yürütmeniz mümkün değil, onun için bu az miktarda da olsa alacaklılar açısından katlanmak zorundayız. Yaptırabilir misiniz yaptırılmaz mısınız, tartışmalı ona bir şey diyemiyorum. Yaptırmanızı, yani yaptırmaya çalışmak lazım bunları.

Şeye, tabii, söyleyecek hiç bir şey yok. Bende biliyorum her ne kadar doğrudan kendi uzmanlık alanıma girmese de, kendi master programımı tamamen deniz ticaretinde yaptığım için çok da uzak değilim o alana, o nedenle PNI kulüplerinin malesef, bir iki çok önemli PNI kulübünün batmakta olduğunu, ama bu her zaman için onarılır bir şey. Türkiye'de üç tane banka battı, o nedenle bunlarada engel olmamıza gerek yok, o nedenle sistem gereği bunun böyle devam etmesi gerekiyor kanısındayım, bu sadece şahsi görüşüm. Zannediyorsamda Yargıtay'ın da görüşü bilmiyorum ne doğrultuda, onu da zaten kendileri tekrar söyleyecekler. Çok teşekkür ederim.

Başkan - Cüneyt AKPINAR

Teşekkürler Sayın Altop. Buyrun hocam.

Erden KUNTALP

Her üç konuşmacıya da tebliğleri dolayısıyla teşekkür ederim. Müsaade ederseniz bir takım konularda çok ufak başlıklarla görüşlerimi açıklayacağım ve bir takım sualler sunacağım. Fakat müsaade ederseniz bu zilyetliğin geçirilmesine ilişkin konuya en son değinmek istiyorum. Sayın Altop'un tebliği ile ilgili bir konuya ilk önce değineceğim en son gene onunla kapatacağım.

Bu gemi alacaklısının rehin hakkına ilişkin yapmış olduğu açıklamaya, tabii ben deniz ticareti hukukunu pek fazla bilmiyorum, o nedenle o konuya ilişkin bir takım açıklamalarda bulunmayacağım, yalnız bir şey çok dikkatimi çekti, Sayın Altop'un bu deniz, gemi alacaklarının rehin hakkının Finansal Kiralama şirketinin mülkiyet hakkından daha önce geldiğini ifade ederken yani ona bunun kullanılacağını ifade ederken, Medeni Kanundaki benzer bir kurumda çağrışımında bulundu: Yapımcı İpoteği. Medeni Kanunda bir yapımcı ipoteği vardır, bir bina üzerinde, bir arsa üzerinde bir bina yapan, bu binanın yapımına malzeme vererek veya emek sarfederek katılanlar doğrudan doğruya bir ipotek hakkına sahip olurlar, alacakları o arsa üzerindeki, o taşınmaz üzerinde kurulmuş kanundan doğan bir ipotek hakkına sahip olur. Bu yapımcı ipoteği yarın öbürgün taşınmaz leasing'i söz konusu olduğu zaman bizim karşımıza gelecektir. Leasing şirketi arsa sahibi olup da orada bir bina yaptırmaya kalktığında, o takdirde bir başkası için kiracı için yaptırmaya kalktığında, o binanın yapımını sürdürmüş olan müteahhitlerin yapımcıların kanundan doğan bir ipotek hakları söz konusu olacak ve bu ipotek haklarını bu kişiler leasing şirketine, Finansal Kiralama şirketine karşı kullanacaklardır. Bu hususu belirtmek istedim. Tek konu değil.

İkinci belirtmek istediğim konu, Sayın Nazlıoğlu'na teşekkür ederim tebli-

ği için. Bir iki noktada bir görüş ayrılığımız var ben ona değinmeyeceğim, sadece 8. Madde için vermiş olduğu açıklamaya bir katkıda bulunmak istiyorum. Benim kişisel görüşüme göre, sözleşme kanunen bir şekle tabi tutulmuş, düzenleme şeklinde yapılacak. Bir defa düzenleme şeklinde yapılmamışsa geçerli değil. Hiç onda kuşku yok. Düzenleme şeklinde yapılmış bir sözleşme fakat tescil edilmemiş yani tescil yapılmamış. Tescilin tabii kurucu niteliği var. Tescilin kurucu niteliği nerede var biliyor musunuz? 3226 sayılı kanundan doğan korumalardan yararlanabilmesi işlemin tescil edilmiş olması gerekir. Tescil edilmemişse hiç bir korumadan benim kişisel görüşüme göre yararlanamaz, çünkü tescile bizim kanunun bağladığı o kadar önemli bir hukuki sonuç var ki tescil üçüncü kişileri iyi niyetini tamamen ortadan kaldırıyor. Hiç kimse iyi niyetle mal iktisab ettim diyemiyor. Niye diyemiyor? Çünkü tescil edilmiş oluyor. Şayet tescil edilmediyse, zaten buna bağlı olarak getirilmiş bütün korumalar, bu korumaların hiç birinden o takdirde yararlanamaması söz konusudur.

Peki böylesine bir ilişki nedir? En azından şunu söyleyeyim, tescil edilmiş bir ilişki bana sorarsanız, 3226 sayılı kanunun öngördüğü bir Finansal Kiralama sözleşmesi değildir. Başka bir sözleşmedir. O zaman bizim karşımıza neler çıkar? İşte öylesine yapılmış bir sözleşme, sat ve geri kiralama ise, o takdirde 690. Madde hükmen teslim hükmü hemen devreye girer ve devreye giren üçüncü kişilere karşı ileri sürülemez. Böyle bir konu mala ilişkin, üçüncü kişinin iyi niyeti koruma görür. Sonuçlar bunlardır. İcra iflasla ilgili takiplerle ilgili korumalardan yararlanması bana sorarsanız söz konusu olmaz. O bakımdan Sayın Nazlıoğlu'na katılıyorum.

Şimdi burada benim hemen kısaca başka bir konuya geçmek istiyorum. Zilyetliğin devri meselesi. Ben de kendi çalışmamda bu hükmü çok kısa olarak emredici bir hükümdür devredemez diye değerlendirdim, fakat kafama takıldı, bunu tartışmak istiyorum gerçekte. Çok kesin bir tavır takınıp, görüşüm budur demek istemiyorum ama, tartışmak istiyorum. Şimdi Finansal Kiralama konusu yaptığımız bir takım mallar var. Şayet bu malların o işletme bünyesi içinde kullanılabilmesi, bunların zilyetliğinin devri suretiyle mümkün olacaksa, bu hükmü nasıl değerlendireceğiz o zaman? Yani şöyle, rant akarlar var, basit bir örnek olarak söylüyorum, orada bir rant işleminde işletmenin yürüyebilmesi için siz mecbursunuz o arabaları bir başkasına kullandırmaya. O zaman ya şunu diyeceğiz, bir başkasına kullandırılması zorunlu olmayan, doğal olarak zorunlu olmayan nesneler ancak Finansal Kiralamaya konu olabilir.

Mesela uçak... sabahleyin anlattı... söylendi. Uçağa leasing, THY'nin başına gelmişti, aynı olay geldi. Bütün uçağı kiralayamaz mı acaba, bir işletme ciye kiraya veremez mi, çünkü uçak ancak böyle kullanılabilir. Bizde uçağa müşteri olarak bindiğimizde bize kir alıyor, en azından oturduğumuz koltukta

biz zilyetiz. Belki bütün uçakta değiliz ama bir unsur olarak devreye giriyor. Şimdi burada ben şöyle bir şey düşündüm Sayın Altop'un bu konudaki görüşünü gerçekten şey yapacağım. Kanun diyor ki zilyetliğini devredemez. Şimdi zilyetliğin devredemez dediğimiz zaman iki imkan çıkar karşımıza. Bir, hiç bir şekilde zilyet olmaktan çıkamaz devrederek, yani nesne üzerindeki fiili egemenliğine son veremez. Bu birinci anlamıdır. Ki anladığım kadariyle çoğu kez bu anlam öne çıkıyor. İkinci anlamıyla, maldaki zilyetliğini devam ettirebilip, alt zilyetlikler yaratabilir, yani tek başına zilyetken bir anda birden çok zilyet, esasında tek başına değil, birden çok zilyet var gerçekte orada da. Ama bir başka zilyet yaratabilir. Şimdi bunun mümkün olabildiği düşüncesini şahsen taşıyor gibiyim ama çok kesin değil görüşüm. Yalnız bir şey var onu çok dikkatle ayırmamız lazım, alt kira dediğimiz zaman neyi kast ediyoruz. Alt kiralama ile kiracı durumunda olan finansal kiracı olan durumunda olan kişinin yeniden bir Finansal Kiralama yapmasını kastetmiyoruz. Doğrudan doğruya kira sözleşmesi çerçevesi içinde bu malın zilyetliğini devretmesini düşünüyoruz. Şimdi böyle bir kiraya verme işleminin kendi zilyetliği devam ettiği sürece mümkün olabileceği inancını taşıyorum. Tabii burada şu sorun karşımıza çıkıyor, ciddi olarak şu sorun karşımıza çıkıyor, zilyetliğin devredilemeyeceğine ilişkin getirilen ilkenin koruduğu çıkarlar var. Sayın Altop onları çok güzel olarak ortaya koydu. Kiralayanın mafaatleri, onu bir tarafa bırakıyorum. O sorun değil, fakat kamunun menfaati, yani üçüncü kişinin menfaati açısından acaba kanun gerçekten burada zilyetliğin devredilemeyeceğini öngörürken mutlaka finansal kiracının fiili egemeninde malın görüntü olarak dahi kalmasını mı istemiştir yoksa onun zilyetliği kendisinin devrettiği kişi alt kiracı tarafından tanındığı sürece de zilyetliğinin devam ettiğini kabul etmek mümkün müdür değil midir sorunu var galiba değerlendirebildiğim kadar burada. Ama öyle görüyorum ki, bir takım ekonomik ihtiyaçlar bizi artık bu konuda zorlar hale geldi. Kanun değişikliği tamam, ama kanun değişmeden de acaba zilyetliğin devredilmez hükmünü biraz geniş yorumlamak suretiyle kendisinin de zilyet kalarak ve bir başkasının zilyetliğine bunu devretmesinin mümkün olabileceği gibi bir sonuç bilemiyorum ne derece sorunlara yanıt verebilir, teşekkür ederim.

Murat TAŞKIN

Hocam, pardon, hazır oradayken benim size bir sorum olacak bu durumda. Bizim anladığımız anlamda, yani Finansal Kiralama şirketinin yurtdışından kiralama yaparak edindiği malların lease edilmesi konusundaki görüşünüz nedir? Bu şu anki yapıya uygun olmadığı ve mümkün olmadığını biliyoruz.

Erden KUNTALP

Şimdi şunu söylemek istiyorum lease dediğiniz zaman ben o lease dediğiniz kelimeyi pek anlamıyorum.

Murat TAŞKIN

Finansal Kiralama şirketi olarak.

Erden KUNTALP

Bunu söylerken ufacık bir anımı aktarmak isterim, Finansal Kiralama Kanunu yürürlüğe girdikten sonra bir seminer yapıldı, biz iki tane konuşmacı bu seminerde konuşuyoruz. Ben Finansal Kiralama Kanununu anlatmaya gayret ediyorum, o çok değerli arkadaşım da, Amerika'da eğitim görmüş olduğu için Amerika uygulaması çerçevesi içinde leasing'i anlatıyor. Bizim şeylerimiz birbirine o kadar zıt bir havaya geldi ki, bir anda ikimizde bıraktık anlatımı, döndük birbirimize biz ne anlatıyoruz dedik. Onun söylediği farklı, benim söylediğim farklı... Şimdi lease dediğiniz zaman kiraya vermeyi mi anlıyorsunuz, yoksa Finansal Kiralama mı yapmayı?

Murat TAŞKIN

Finansal Kiralama yapmayı kastediyorum. Zaten

Erden KUNTALP

O esasında yurtdışından Finansal Kiralama yoluyla gelmiş olan bir nesne, cross-border gelmiş, Türkiye'ye girmiş olan bir nesnenin Türkiye'de tekrar Finansal Kiralamaya konu edilebilmesi üzerinde tartışılmaya değer bir konu. Yani biraz zor gibi geliyor bana. Neden? Çünkü, bizde mülkiyet esastır. Mülkiyet esas olduğu için öyle bir imkanın olabileceğini zannetmiyorum. Sistem Finansal Kiralama şirketinin mülkiyeti üzerine kurulmuştur, daha doğrusu Sevgili Tekinalp arkadaşım burada olsaydı onunla tartışacaktım, 25. Maddenin 2. fıkrası, bu teminat fonksiyonu, söylediğine katılıyorum, demin bir arkadaşımız da söyledi, Finansal Kiralama işleminin getirdiği en büyük yarar ve ucuzluk teminatını kendi içinde taşımış olmasıdır. Bugün bir bankadan nakdi bir kredi aldığınız zaman o nakdi kredinin çok önemli maliyetini sağlayacağınızı, vereceğiniz teminatlar oluşturur. İşte o teminatları ortadan kaldıran sistem, bu sistemdir. Mülkiyet hesabına dayalı olduğu için bir alt Finansal Kiralama yapılması mümkün değil, ama alt kira tartışılabilir. Teşekkür ederim efendim.

Başkan - Cüneyt AKPINAR

Teşekkürler.

Atila ALTOP

Ben hocamın söylediği bir iki noktaya temas edeceğim. Bir tanesi acaba zilyetliği, zilyetlik devam etmesine rağmen, ikinci bir zilyetlik, yani daha teknik tabirle vasıtalı-vasıtasız zilyetlik durumu söz konusu olduğu zaman da acaba izin verebilir miyiz dedi. Ama ben konuşmada da söyledim özellikle üçüncü kişilerin korunması açısından bunun ancak fiilen kiracıda olduğunu görüp onun bağlı bulunduğu noterden kontrol etme imkanı olduğu için alt kiralayanın fiilen elinde olduğu zaman onun Finansal Kiralama konusu olup olmadığını öğrenmek için onun bulunduğu yerdeki gidecekler, hiç bir şey olmadığını görüp gönül rahatlığıyla alacaklar ama sonra bir bakacaklar ki bir üstteki kiracı, o nedenle ben tam o açıdan üçüncü kişilerin korunmasının sağlanamayacağını düşündüğüm için şu sistemde... Ama dediğim gibi tek sicile geçilir ve bu alt kiralamalarında mutlaka alt kiracının siciline de tescil zorunluluğu getirilirse o zaman bu sakıncanın ortadan kalkabileceği kanısındayım.

Bir de teminat konusuna değinildi ama hepimiz biliyoruz ki, sektör içerisinde olan herkes biliyor ki, bu gerçekten Finansal Kiralama için hep söylenen avantajlardan bir tanesidir ama ben bizim uygulamamızda böyle bir avantajın varlığını göremiyorum çünkü hiç bir zaman için bir kişiden onu çok açık bir şekilde de duydum, dendi ki sohbet sırasında, malı hiç bir zaman bir teminat olarak görmüyoruz biz dendi. Bu doğru bizim uygulamamız açısından. Mal teminat olarak görülüyor, o nedenle gidiyor ama değişiklik için Sayın Cüneyt Bey'in söylediği yönde bir değişiklik olabilir mi diye, hep bu ihtiyaç duyuluyordu, mutlaka mülkiyet bizde olmasın, bazı durumlarda kiralamayalım, biz de alt kiraya verelim deniyordu ama enteresandır tabii buna ilişkin bir yasa tasarısı hazırlanınca gene ilk tepki Finansal Kiralama şirketlerinden geldi haklı olarak. Çünkü hocamın da belirttiği gibi mülkiyet evet bir teminat aracı görünmüyor ama mülkiyete bağlanan çok önemli avantajlar var Finansal Kiralama şirketlerine. Eğer kira yoluyla alıp kiralarsanız bu avantajlardan vazgeçmek zorunda kalacaksınız ki o bence bir takım yükler getiriyor. O nedenle getirisi nedir götürüsü nedir, onu tartışıp ondan sonra bu yöne gitmekte yarar var kanısındayım.

Teşekkür ederim.

Başkan - Cüneyt AKPINAR

Buyrun efendim.

Avukat Emel TEZCAN

Rant Finansal Kiralama Hukuk Müşaviri

Değerli katılımcılar ve misafirler, aslında bu toplantının biz hukukçular için çok büyük önemi var. Şöyle bir örnek vererek, benim çok hoşlandığım bir örnek vererek konuşmaya başlamak istiyorum. Çok değerli bir makale yazarına sormuşlar, bir makaleyi ne kadar sürede yazarsın diye, 32 yıl altı ay yarım saatte yazarım demiş. Bu toplantı da bizim için aslında aşağı yukarı '92 yılında kurduğumuz FİDER çatısı altında hukuk komitesinin bugüne kadarki değerli çalışmalarının vücut bulmasıdır. O bakımdan ayrı bir onurla gurur duyuyorum ve hepinize tekrar hoşgeldiniz diyorum.

Benim değerli katılımcılara soracağım birkaç soru olacak. Bunlardan birincisi uygulamada gerek benim gerekse avukat arkadaşlarımın yakinen yaşadığı yargı bazında yaşanan yeknesak olmayan uygulamalar. Bunlardan birincisi biliyorsunuz sözleşmenin feshinden sonra, ihtiyati tedbir kararı almak üzere mahkemelere başvurduğumuz bir vaka. Bu ihtiyati tedbir başvurularında, birkaç tane ayrı görüş olduğunu tespit ettik arkadaşlarla.

Bunlardan birincisi tedbir kararlarının verilmemesi yönünde, malumunuz davanın sonucunda ortaya çıkarılacak bir menfaati ya da hakkı davanın başında tedbire verilmesi uygun olmaz görüşünden hareketle, bazı başvurularımız reddedilmektedir. Tedbir kararı verilmesi düşüncesini savunan yargı kesimini ise bu tedbir kararlarını verirken mal mülkiyeti bize ait olmasına rağmen teminatlar konusunda sorun yaratmaktadır, o da şudur, teminatlar teminatsız veya % 15'le hatta % 40'la verilmektedir. Düşünün ki, yeteri kadar zarara girmiş bir leasing şirketini minimum maliyetleri milyarları bulan mallarda bir de üstüne üstlük % 15 ve % 40'lara varan bir teminat vermesi durumunda leasing şirketlerine oldukça uzun süren bir dava safahatinde teminatın içeri- de kalması ve fahiş zararlara sebep olacak karar niteliğinde olmaktadır. Bizim talebimiz ihtiyati tedbir verilecekse verilsin, verilmeyecekse verilmesin, veriliyorsa da malın mülkiyeti bizde olduğundan ve sözleşmelerde de teminatsızlık şartı kiracı tarafından noter huzurunda açıkça kabul edildiği halde teminatsız olarak verilsin.

İkinci sorun sözleşmelerden dolayı ihtiyati haciz taleplerimizin ağırlıklı olarak yargılamayı gerektirdiğinden bahisle reddi konusudur. Malumunuz bankadan alacakların tahsilinin hızlandırılmasıyla ilgili hükümlerde bankalar noterde bile yapılmayan banka kredi sözleşmelerinde bir günlük süre dahi ve-

rerek hesabı katedip ihtiyati haciz kararları alabilmektedirler. Banka dışında kredi kurumu olan biz leasing şirketlerinin neden bu hakkı bize verilmiyor? Dolayısıyla noter huzurunda yani kayıtsız şartsız bir borç ikrarı ve bir borç ödeme planına havi leasing sözleşmelerine usulüne uygun biçiminde ihtarnameler göndererek feshedildiğinde alacakların tahsili için bu hakkı bize neden çok görüyorsunuz? Bu konuda görüşlerinizi rica etmekteyim.

İkinci sorum, malumunuz Finansal Kiralama Yasasında sözleşmenin feshi ile ilgili olarak 23/1 maddesinde Finansal Kiralama alacaklarıyla ilgili yani kira ödemelerini temerrüde düşen kiracılara karşı 60 günlük süre verilmesinden bahsedilmektedir. Tabii bunun dışında kalan alacaklar için konu yoruma açıktır. Uygulamada ağırlıklı olarak bütün Finansal Kiralama sözleşmelerinde 23/2'ye girecek şekilde örnekler vermek gerekirse, sigorta ve diğer fer'i alacaklardan dolayı bir sözleşmenin feshinin diğer sözleşmenin de feshi sonucunu doğuracağı, ve diğer sair sona erme sebeplerinin de fesih sebebi yapılması yoluna gidilmektedir. Dolayısıyla sorum şu, özellikle 23/2'ye açıklık getirilmesi gerekmektedir. Yani kiracı borçlarını ödüyor ya da gecikerek ödüyor ama bunun dışında sözleşme maddelerini ihlal ediyorsa iki haklı ya da üç haklı ihtar değil sorum, 23/2 acaba yargı kesimi tarafından nasıl algılanıyor? Biz uygulamada hukukçular 23/2'yi devreye sokma konusunda inanılmaz güçlükler çekiyoruz, özellikle kira alacaklarını ödeyen fakat diğer borçlarını ödemeyen kiracılara karşı 23/2'den faydalanmanın dışında yasa da bir yol yok. O bakımdan bu sorumunda cevabını sizlerden arıyorum.

Başkan - Cüneyt AKPINAR

Pardon, Emel Hanım, soruların muhatabı kimdi? İsterseniz bu soruları yöneltin.

Emel TEZCAN

Bir numaralı sorum yani ihtiyadi tedbir ve ihtiyadi hacizlerle ilgili yargı kesiminin değerli bir temsilcisi olması sıfatıyla Sayın Gültekin Nazlıoğlu'na , iki numaralı sorum Sayın Altop'a. Son bir sorum olacak. Arkadaşlarıma bana verdiği yetkiye dayalı olarak bunu söylüyorum. Opsiyon hakkının temlik konusu da bizim için sık sık karşılaştığımız ve bize sorulan bir sorudur. Bu konuya da açıklık getirilmesini Sayın Altop'tan rica ediyorum. Teşekkür ederim.

Başkan - Cüneyt AKPINAR

Teşekkürler Emel Hanım.

Gültekin NAZLIOĞLU

Emel Hanım'ın şikayetlerini burada bulunan hakim arkadaşlar izlediler, dinlediler. Biz yargı merci olarak son merci olarak bu ihtiyati haciz, ihtiyati tedbir verilir mi verilmez mi, teminata bağlanır mı bağlanmaz mı gibi bir soruya cevap veremiyoruz. Özür dileriz.

Başka bir şey yok herhalde. Evet, benim aldığım notlara göre öyle.

Emel TEZCAN

Neden?

Gültekin NAZLIOĞLU

Şimdi, Emel Hanım, bu yargı yetkisinin kullanılması ile ilgilidir. Değerli hocalarımdan cevap verebilirler belki ama biz yargı yetkisi nedeniyle veremiyoruz.

Cüneyt AKPINAR

Buyurun beyefendi.

Saadettin ÖZİSKENDER

İstanbul 6. Ticaret Mahkemesi Üyesi

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu gayet açıktır. Tamamen bu konuda ihtiyati haciz kararı verilmesi, ihtiyati tedbir kararı verilmesi hakimın takdirine kalmıştır. Bunun için Türkiye'nin dört bucağında değişik kararlar verilir ve bu doğaldır. Hukuk yaşayan bir olaydır, her önümüze gelen kararda değişik bir görüş belirtmek mümkündür. Bu olay onun için tamamen takdire kalmış, tartışılması mümkün olmayan bir olaydır görüşündeyim teşekkür ederim.

Başkan - Cüneyt AKPINAR

Teşekkürler. Buyrun.

Atilla ALTOP

Ben sevgili Emel arkadaşımın ilk yönelttiği soru karşısında zaten soru gelirken de tepkimi belirttim, herhalde yanlışlıkla benim adım söylendi diye

çünkü aynı şekilde 23. Maddenin ikinci fıkrasının Sayın yargı mensupları tarafından nasıl acaba değerlendiriyor, biz çekiniyoruz dendi, sonra da benim adım verildi herhalde bir yanılsılık olduğunu zannediyorum. Ama şahsi görüşümü soracak olursanız, bu kendisinin de belirttiği gibi o sıkıntıyı hissetmesi çok doğal ve zannetmiyorum ki hiç bir yargı mensubunun veya bizlerin bu sıkıntıyı gidermesine de imkan yok. Çünkü kavram tamamen her somut olayda yapılacak değerlendirme sonucu verilecek bir olay. Yani her somut olayda yaşanan o kira bedeli dışındaki söz edilen diğer borçların gerçekten çekilmezliğe yol açıp açmadığı her somut olayın şartlarına göre değerlendirilebilecek bir şey, onun için ne benim ne de tahmin ediyorum Sayın yargı üyelerinin genel bir ifadeyle burada cevap vermeleri mümkün değil. O işin doğası gereği taşınması gereken bir risk diye niteleyebileyim, bunu önlememize imkan yok.

İkinci olarak bana yönelttiği bir soru için de bir iki cümleyle sadece cevap vermek istiyorum. Opsiyon sözleşmelerinin açısından bunun haczi mümkün mü diye bir galiba soru yöneltmişti. Tabii ki opsiyon sözleşmelerinin de bir değeri var. Olmadığını söylemeye imkan yok. Ama burada ve prensip olarak haczinin de mümkün olması lazım, burada sorun opsiyon hakkı, hakkın ancak kullanılması lazım ki bir değer oluşsun, o nedenle acaba tek düşünülmesi gereken nokta üzerinden şöyle veya böyledir diye cevap vermeden önce, düşünülmesi gereken nokta bu opsiyon hakkını kullanmıyorum dediği zaman haczedene kişinin, haciz yaptıran kişinin senin yerine ben kullanıyorum, sen kullanmasanda demesine izin verecek miyiz, vermeyecek miyiz, çok açıkçası gerçekten üzerinde düşünülmesi gereken bir şey ve şu anda öyle veya böyle bir cevap vermenin de zor olduğu kanısındayım. Çünkü, bütün nokta da orada, yoksa kullanıldığı zaman hiç problem yok, tabii ki haczedilebilecek bir şeydir ve uygulanacak ama o ancak sözleşme bitiminde. Kaldı ki zaten şartlı bir olay, bütün sözleşmenin tüm şartlarını yerine getireceksiniz ancak o zaman opsiyon hakkını kazanıyorsunuz, bir de ondan sonra kullanıp kullanmamakta serbestsiniz, o serbestliğiniz de haczedilebilir mi, o biraz - açıkçası, çok açık yüreklilikle ifade etmek istiyorum - benim uzmanlık alanımın dışında çok... İcra ve İflas Hukukunu ilgilendiren bir şey, onun için çok bağlayıcı bir şey söylemek istemiyorum.

Temlik tabii ki mümkün ama iradi olarak temlik ettiğiniz zaman ben bir sorun görmüyorum orada. Ama tabii ki ancak bundan doğacak haklar da gene şartlıdır, bütün sözleşmeler gereği gibi yerine getirilip de hakkı kazandığınız zaman o zaman temlik alanının kullanılmasında bir sakınca görmüyorum.

Başkan - Cüneyt AKPINAR

Sanırım hocamın bu konu ile ilgili bir notu var. Buyrun. Çok kısa rica edeceğim.

Erden KUNTALP

Sayın Altop'un açıklamalarına ben katkıda bulunmak istiyorum. Biz yaptık bu uygulamayı. Çok rahat yaptık. Burada sorun şu, opsiyon hakkı yenilik doğuran bir haktır, yenilik doğuran haklar kural olarak temlik edilmez, fakat federal mahkeme benzer bazı nitelikteki hakların temlikini kabul etmiştir o halde bir defa kavram olarak opsiyon hakkını haczedebilirsiniz. Fakat opsiyon hakkını haczettığınız zaman bunu o hakkı paraya çevireceksiniz, bunun o anda bir değeri yok. Bu nedenle o uygulamada şu yapılıyor, birkaç tanede yapıldı, özellikle Finansal Kiralama yoluyla çok değerli 7-8 tane araba almış birisi, ödemişler bedellerini ödemişler, ödemişler, son bir takside gelmiş, taksidi hem ödemiyorlar, bankaya karşı borçlular hem de arabalar üzerinde... 7 tane ... Jaguarlar filan da vardı... üzerlerine haciz konacağı kaygısıyla opsiyon haklarını da kullanmıyorlardı. Burada izin alındı, Tetkik Mercinden 97/2'ye göre, karar da var, - zaten Sayın Nazlıoğlu'nun tebliğinde o karara değiniliyor-, o izin üzerine opsiyon hakkı, onun namu hesabına kullanıldığı ve onun namu hesabına son bedel ödendi, mülkiyeti kazandığı anda da haczedildi. Bu uygulama yapıldı ve sadece bir tane değil 4-5 tane uygulaması oldu. O konuda açıklamak istedim.

Mersi.

Başkan - Cüneyt AKPINAR

Teşekkürler. Gönen Bey, buyrun.

Gönen ERİŞ

Kent Finansal A.Ş.

Efendim, ben açıklamalarda bulunmak istiyorum sorudan ziyade.

Şimdi sabahki konuşmamda da kısmen değinmiştim. Şimdi daha ayrıntılı konuşacağım. Sayın Altop'un açıklamış olduğu bu sigorta konusuna aynen katılıyorum genellikle. Yalnız burada bir açıklık getirmek istiyorum. Buyurucu kural bu değil mi? Efendim bu buyurucu sözcüğü bugün çok kullanıldı. Gerçekten Finansal Kiralama Kanununun hemen hemen tüm hükümleri buyurucu niteliktedir. Ve aynen uygulanması gerekmektedir. Şimdi sigorta konusu-

na gelince, burada iki menfaat söz konusudur, bir kiralayanın menfaati, bir kiracının menfaati. Ve bunlar farklı menfaatlerdir. Kiracıda kendine ilişkin menfaati sigorta ettirebilir, kiralayan yönünden ise yasa bir düzenleme getirmiştir. Buradaki düzenleme zorunlu bir sigortadır. Ancak primler kiracıya yansıtılacaktır. Tabii ki uygulamada şöyle yapılmakta bazı sözleşmelerde, kiralayan sigorta etmekte ve bir takım bedel ödemelerinde primleri bu taksitlere yansıtmaktadır. Ve bu da doğru bir yaklaşımdır.

Şimdi, bazı sözleşmelerde kiracıya da sigorta etme hakkı tanınmaktadır. Bu yasal olmamakla beraber buradaki tanıma bir yetki kullanımı anlamındadır. Yani buyurucu kuraldır , aksine bir eylem değil, buyurucu kural nedeniyle hak sahibi olan kiralayan kendi menfaatini kiracı tarafından sigorta edilmesi için kiracıya bir hak tanımaktadır. Kiracı sözleşmede bu hak nedeniyle, bunu sigorta etmesi gerekir ve sigorta şirketlerinin de bu yetki nedeniyle sigorta etmeleri icap etmektedir. Diğer bir nokta burada kiracının sigorta etmeme durumunda ne olur? Böyle bir kural olmasına rağmen sigorta etmedi, ne olacak? Bu yetkisini kullanmıyor demektir. Yine kiralayan bunu takip ederek sigortayı kendisi yaptırmalıdır: Eğer yapmamışsa tabii ki burada tarafların kusur durumu düşünülerek belki kiracının sorumluluğuna gidilebilir.

Sonuç olarak şunu söylemek istiyorum asıl görev kiralayana düşmektedir, bu kesinlikle devredilemez ama yetki tanınması yönünde bir yorum getirilerek bu hakkın devrine cevaz vermek lazımdır.

Başkan - Cüneyt AKPINAR

Çok teşekkür ederim.

Gönen ERIŞ

Diğer bir nokta, alt kiracılık konusuna, çok konuşuldu onun için ben de fazla söz söylemek istemiyorum, yalnız şunun üzerinde durmak istiyorum. Bu uçakların kiralanması yönünden, birlikte kirada değişik düşünmekteyim. Şimdi yine buyuru olarak getiriyorum, bu sözleşmelerin sona ermesi tamamen özel biçimde getirilmiştir. Taraflar acaba anlaşarak bu sözleşmeden cayabilirler mi? Şimdi bunu halk tabiriyle “alan razı - veren razı” dersek belki bir sonuç alamayız ama kanımca kesinlikle dönülemez bu sözleşmelerden. Niçin dönülemez? Şimdi birlikte kiralama nasıl olacak? Baştan birlikte kiralama elbette mümkün, zaten bu tartışma dışı bir şey. Kiralandıktan sonra ikinci bir kiracı yanına alınabilir mi? Her ne kadar resmi merciler buna izin vermişselerde bu yeterli değildir. Bu sözleşmenin noterde ayrıca tescili lazım. Yarın noter bunu tescil etmez, belki de sorumlu olur. İşte tescil etmediği zaman yani

tarafklar yapar noter bunu tescil ederse bir sorun çıkmaz, ama noterin tescil etmediği bir ahvalde, bu yargının önüne gelecektir, kişisel düşünceimiz bu noktada buyurucu kuralların dışına çıkılamayacağından bunu alt kira yönünden kiralanması mümkün değildir kanısını taşımaktayım, bu açıdan. Diğer bir nokta, madem bir yasal değişme söz konusu, şimdi çok değerli iki hocamız bu yasanın oluşumunda katkıda bulunmuşlar. Ancak öyle anlaşıyor ki Meclis çalışmalarında bu yasa biraz - tabirimi mazur görün - sulanmış. Şimdi 31. Madde burada,... pardon, 21. Madde efendim, çok kötü kaleme alınmıştır, burada sözleşmenin dolması sebebiyle sona ermesi halinde,... şimdi, sona ermeden üç ay önce taraflar birbirlerine ihtar gönderiyorlar, yine de oturup bir anlaşma yapıyorlar, efendim böyle bir cümlenin tümüyle kalkması lazım. Böyle bir cümle bu yasada yer alması bence talihsizlik olmuştur. Şöyle olmalıydı: “sözleşmedeki süre bittiği zaman sona erer, taraflar yeni bir anlaşma yapabilirler”. Bu anlaşmanın niteliği nedir, tarafların yapacağı anlaşmaya bağlı. Nitelik kira da olabilir, adi kira, ve öbür yanda, efendim, Finansal Kiralama da olabilir. Elbette Finansal Kiralamanın tercihi uygun olur, eğer bir yasa değişikliği yapılacaksa, yapılacağı söyleniyor, o bakımdan bu hükmünde değıştirilmesin önermekteyim. Teşekkür ederim.

Başkan - Cüneyt AKPINAR

Adi kiralanması sizce mümkün mü, Finansal Kiralama şirketi olarak sadece Finansal Kiralama işlemleri yapabilmekteyiz.

Gönen ERİŞ

Tercih etmez. Tabii

Başkan - Cüneyt AKPINAR

Bülent Bey buyrun.

Pardon, Feyhan Hanım ufak bir... şey yapacak,...

Feyhan KAYAALP

Müşterek kiralamayla ilgili değışiklik yapıldığında ilk sözleşmeyle aynı mahiyette, yani noterden tasdikli olmak durumundadır. Farklı şekilde yapıldığı zaman zaten biz müsaade etmeyiz.

Atilla ALTOP

Ben de bir şey ilave etmek istiyorum burada. Sözleşmenin bütün şartları, özellikle de ilk başta tek kiracı olarak bulunan diyelim, kiracının bütün yükümlülükleri sözleşme süresi, her bir şey, hiç bir şey değişikliğe uğramıyor, onu özellikle belirtmek istiyorum. Yoksa hiç bir şekilde sözleşmeyi ortadan kaldırma, süresini değiştirme en ufak bir şey yok ve bütün yükümlülükleri aynen devam ediyor kiracının. Sadece yanına ikinci bir kiracı giriyor. Yoksa o sözleşmenin şartlarının değişmesi hiç bir şekilde yok... ve, noterde tabii.

Feyhan KAYAALP

Değişiklik de aynı şekilde yapılıyor.

Gönen ERİŞ

O zaman, yapacak hiç bir şey yok. Noter zaten bunu yapmıyorsa ama orada da şöyle bir durum var tabii, onu bilemiyoruz hiç haklısınız noter ne yapar diye. Bana sorarsanız onaylaması lazım ama onaylamazsa yapacak hiç bir şey yok, yapamazsınız bunu noter onaylamadıkça. Ama oradaki özellik cross-border olduğu için zaten anlaşma dışarıdan yapılıyor ve Hazine'ye tescil ediliyordu orada da bir problem olmadığı için orada öyle bir şey yaşanmadı sadece.

Başkan - Cüneyt AKPINAR

Biz bu platformda noterlerin de olmasını arzu etmiştik ama mümkün olmadı. Umarım bundan sonraki çalışmalarda onların görüşlerini de birinci ağızdan iletme şansı bulacağız.

Bülent TAŞAR

Evet, ben hiç yorum yapmayacağım, net sorular soracağım. Finansal Kiralamaya tabi rent-a-car araçlarındaki zilyetlik durum nedir? Şu anda Hazine'ye sorumlu olduğumuz bildirimlerin içinde bir sürü rent-a-car şirketine araba kiralamışızdır biz. Onlarda zilyetlik hakkını her gün devrediyordur, yoksa kendileri alıp bir köşede tutmuyorlardır, bunların durumu nedir? Bunlara açıklık getirilmesini rica ediyorum.

Başkan - Cüneyt AKPINAR

Bu soruyu kime soruyorsunuz lütfen?

Bülent TAŞAR

Hazine yetkilisine de soruyorum, bu konu ile ilgili çünkü zilyetlik hakkı her gün devrediliyor.

Bir ikinci konu gemiyle ilgili. Biz bunu yaşadığımız için anlatmak istiyorum.

Başkan - Cüneyt AKPINAR

Arzu ederseniz ilk sorunun yanıtını alalım Feyhan Hanım'dan. Daha sonra devam edelim, çünkü bu konu üzerine zaten yeterince konuşuldu.

Feyhan KAYAALP

Rent-a-car'lara normalde yapılmaması lazım ancak sürücü eğitimi veren yerlerde Finansal Kiralama yapılıyor ama orada zaten zilyetliğin devri söz konusu değil, sürücü eğitiminde mutlaka başında o şirketin personeli olan bir şöför ya da başka birisi var. Ama rent-a-car leasing işlemine girmemesi lazım.

Bülent TAŞAR

Hocama katılıyorum, zilyetlik hakkından kasıt aslında mülkiyette zilyetliği tutup alt kullanıma imkan verilmesi lazımdır onun için açmak istiyorum, onun için Atilla Bey'le çok şey de değilim.

Atilla ALTOP

Ben de bir cümleyle aynı görüşe katıldığımı söylemek istiyorum. Kendisinin zilyetliği devam ettiği halde mümkündür. Onun dışında ne rent-a-car'lar ve bir şey daha ben ilave etmek istiyorum. Yapıldığını bildiğim bir sözleşmeler daha, decoder'lar. Yani her ikisinin de buradaki kavram karşısında olması, yapılmaması gerektiği kanısındayım.

Feyhan KAYAALP

Belki cevap verildi ama onda zaten mürettebatla kiralama söz konusu olduğu için herhangi bir şekilde yok orada.

Bülent TAŞAR

Feyhan Hanım, bunları size bildiriyor ama bu şirketlere yapılmaması gerektiği konusunda bir bilgi gelmiyor olabilir, devam ediyor olabilirler.

Bir katılımcı

Yaklaşık on küsur yıldır devam ediyor bu rent-a-car'lara Finansal Kiralama eyleminiz.

Feyhan KAYAALP

Genelde yazışmalarımızda rent-a-car'lara yapılmaması gerektiğini söyledik çünkü zilyetliğin devredilmeyeceği esastır.

Bülent TAŞAR

Şöyle bir hüküm var, süre ve sınırla ilgili, kısa keseceğim. Rent-a-car şirketlerine iki yıllık leasing yapılabileceğine dair hüküm yazılı olarak Hazine'den.

Bir katılımcı

Rent-a-car da var.

Bülent TAŞAR

Hemen geçiyorum. Şaban Bey'e bir sorum var. İlk defa belki size bu soru geliyor. 146 ve 150 kesinlikle gelir vergisi ile ilgili olarak kanunla düzenlenmiş maddeler, kanun koyucu ve uygulayıcılar kanun değişmediği müddetçe bu konuda herhangi bir kolaylık yapamayacaklarını söylüyorlar, bende o makamda olsam yapmam, ama bugünkü uygulamada leasing sektörünün canını acıtmayacak şekilde nasıl bir orta yol, kolaylık bulunur? Bundan şikayetim şu, biz kıt kaynakları çok kötü bir şekilde kullanabiliriz leasing sektörü olarak, oysa devletin öngördüğü teşvikler çevresinde kullanmak hepimizin ülke adına yararlıdır diye, aksi takdirde hakikaten teşvik belgesiz yatırımları finanse eder duruma geleceğiz. Bir sorum bu.

Bir tane daha soracağım. Onu söylemek istiyorum. Burada sayın hocamın söylediği konu, Maliye ile ilgili konular var, kendi içimizde çözüyoruz ama Maliye'yi de düşünmemiz lazım. Son kirayı ödemiş olan kişi herhangi bir şe-

kilde kötü niyetli olarak öbür taraftan mallara el konulup, arabaları almak isterse, Maliye'nin devir sırasında alması gereken vergiler söz konusu, kaybı söz konusu olabilir. Ve kötü niyetli olarak da kullanılabilir. O yüzden bu tür şeylerin yapılması konusunda Maliye'den bence görüş alınması ve vergi, - çünkü normal yoldan devir olmuş olsaydı, son kira ödenmiş olsaydı bir vergi ödenecekti, alım satım vergisi, bir katma değer... Öbür türlü olduğu zaman hukuken el konulup alınmış olduğu için Maliye'nin bundan bir kaybı söz konusu olabilir, kötü niyetli kullanılabilir diye düşünüyorum.

Bir çok önemli şeyi paylaşmak istiyorum. Uçak, mesela gemi ile uçağı ben aynı şeye koymak istemiyorum, biz bir uçak kiralamıştık. Uçakla ilgili olarak benzin ödemesi konusunda şunu söylemek istiyorum bizim hakkımızda, şirketimiz hakkında dava açıldı, bundan önceki leasing şirketinde. Ve biz bunu savunduk, biz leasing şirketiyiz, bunları bizim ödememiz lazım dedik ve uluslararası mahkemede bu davayı kazandık. Şunu söylemek istiyorum, gemi ve uçak bana göre yani, leasing şirketi olarak bizim öncelikli haklar konusunda, şunu söylemek istiyorum, arabayı lease ettiniz, adam gitti benzini borç aldı, aldı, aldı ondan sonra da biz mi ödeyeceğiz, yoksa kullanan mı ödeyecek. Eğer böyleyse ve bu iyi bir örnek teşkil edecekse bizim hiç araba, kamyon leasing'i yapmamamız lazım, çünkü bu tür borçlar hepsi üstümüze yıkılabilir.

Son bir şey söylemek istiyorum, son. Danıştayla ilgili olarak bir fikrim var. Belediyelerin leasing işi yapması tamamen ihaleye çıktı ve leasing şirketlerini buna dahil ediyorlar, leasing şirketlerinin bu işi yapabilmesi için de prototip haline gelmiş sözleşmelerini kullanmak zorunda. Danıştay bu sözleşmeleri kullandırtmıyor. Teminat aldırtmıyor gerektiği takdirde, bence bu konuda bir esneklik getirmek lazım yoksa biz belediyelere de orta ve uzun vadeli kaynak veremez duruma gelebiliriz. Bizim paramız kısıtlı, istediğimiz her yere satıyoruz, para da kazanıyoruz. Ama benim düşüncem şu: madem bu toplantıları yapıyoruz, bu kaynakların ülke yararına kullanılması lazım, zaten hepimizin burada olmasının arkasındaki neden de budur diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

Başkan - Cüneyt AKPINAR

Teşekkürler Bülent Bey. Buyrun Şaban Bey.

Şaban ERDİKLER

Bülent Bey'e teşekkür ediyorum. 146 ve 150 Sayılı Gelir Vergisi Genel

Tebliğleri kiraya verenin Yatırım İndirimi hakkından ne şekilde faydalanacağına ilişkin esasları düzenleyen metinler. Aslında iki metin birbirini yineliyor, sadece 150 no.lu Tebliğde ceza uygulanmayacağına ilişkin bir düzenleme var, başka da pek fazla bir şey yok. Bu tebliğler uzun süredir yürürlükte ve Maliye'nin şimdiye kadar pek fazla şikayeti olmadığı için bundan,.. değiştirirler mi.. yönünde bir girişim ve yahut mali yönden bir çalışma yapıldığını bilmiyorum, zannetmiyorum da. Nasıl bir düzenlemeyle bu konu çözülebilirdi ve yahut Finansal Kiralama kuruluşlarının lehine düzenlenebilirdi? sorunuza cevap, birkaç tane alternatif üzerinde durulabilir. Bir tanesini genel sistemden biraz koparak biraz önce bahsettiğimiz muhasebe ve vergi uygulamalarından kopararak doğrudan doğruya Yatırım İndiriminin kiracıya verilmesi yoluna gidilmesi üzerinde durulabilir. Veya Yatırım İndiriminin kiracıya aktarılması uygulaması çok fazla problem yaratacaksa, - problemler yaratabileceği şimdiden öngörebiliyorum ama , çok ciddi problemler yaratacaksa - onun yerine belki genel sistemden farklılaştırılmış bir Yatırım İndirimi uygulamasının Finansal Kiralama şirketleri için düzenlenmesi yoluna gidilebilir. Yani kiracıdan bağımsız olarak Finansal Kiralama şirketinin yatırım konusu, sabit kıymet edinmesine bağlı olarak ve onunla ilişkiyi orada kopararak bir teşvik uygulamasına gidilebilir.

Ama biraz önce söylediğim gibi, Maliye Bakanlığı tebliğleri bunlar, Maliye Bakanlığı'nın bu tebliğlerini değiştirme ihtiyacı içinde olduğunu zannetmiyorum.

Teşekkür ederim.

Başkan - Cüneyt AKPINAR

Teşekkürler, hanımefendi buyrun.

Hüveyda KARAKIŞ

Yargıtay 12. Hukuk Dairesi üyesi

Değerli konuklar, değerli meslektaşlarım. Öncelikle FİDER Derneği'ne böyle bir toplantıyı düzenlediği için teşekkür etmek istilorum. Gerçekten bu kadar ciddi işleyen bir mekanizma kendi içinde bir takım kuralları olan böyle bir topluluğun varlığını öğrenmem beni şahsen çok rahatlattı. Bu bilgilenme yerinde oldu hocam. Özellikle böyle genç dinamik arkadaşları da görünce, Türkiye'yi yarına taşıyacak bu arkadaşlarımızdan gerçekten ümitlendim. Son derecede keyif aldım. Sanıyordum ki bizi buraya toplayan Hukuk Genel Kurulu'nun kararı idi. Ama görüyorum ki sorun çok büyük mekanizma, sistemin kendi işleyişinden doğan bir takım sorunlarda var.

Benim üzerinde durmak istediğim şey, Hukuk Genel Kurulu kararındaki varılan ilkelerin genelleştirilip, genelleştirilmeyeceği. Şu konuda sanıyorum ki hiç birinizin zihninde en ufak bir şüphe yoktur, orada varılan ilkeler orada ki olaya tam uygunluk arz ediyor. Ancak 8. Maddeyle ilgili 3226 sayılı kanunun 8. Maddesiyle ilgili sorular yöneltildi, katılan arkadaşlarımız hatırlayacaklardır, bu konu Hukuk Genel Kurulu'nda da detaylı incelendi ve sanıyorum karara da yansıtılmıştı, Tetrapak ile Meysu arasındaki kira ilişkisinde borçlunun ikametgah noter sicilinde kaydı olmadığı için akit geçerli sayılmamıştı. Demek ki 8. maddede noterde düzenlenecek ve kiracının ikametgah özel siciline de tescil edilecek, bu kurucu şarttır, olmadığı takdirde geçerli bir akit yoktur diyoruz. Bu ilkeyi genelleştirebiliriz. Yasadan da doğan bir zorunluluk.

İkinci varılan ilke, üçüncü şahsın dosyada, takip dosyasında haczedilmezlik itirazında bulunamayacağı idi. Doğru genel ilke olarak, üçüncü şahıs haczedilmezlik itirazında bulunamaz. Ancak istihkak prosedürü içinde hakkını arar. Çünkü burada ihtilaf konusu olan mülkiyettir, mülkiyet borçluya mı ait, üçüncü şahsa mı ait. Yargılama sonucunda anlaşılacaktır, istihkak davası açılması gerekir. İcra İflas Kanununun 82. Maddesi borçlunun hangi halde mallarının haczedilip haczedilmeyeceğine ilişkindir. Haczedilmezlik itirazı bu madde kapsamı içinde sadece borçlu tarafından ileri sürülür, bu da doğru. Ne var ki 3226 sayılı kanunun 19. Maddesi, 20. Maddesi bu ilkelerden ayrı bir tarzda düşünmemizi gerektiriyor. O da şu, kiralayan veya kiracı icra takibine uğrarsa veya iflas ederse, burada genel anlamda bir haczedilmezlik itirazı olarak düşünmeyelim bu maddeyi, bu tamamen yasa ile konulmuş özel nitelikteki bir hüküm. Bu nedenle isterse kiralayan, isterse kiracı haczi yapan memura veya takip dosyasına gelip bu mal Finansal Kiralama konusu maldır dediği zaman, İcra Müdürü bunu takip dışı bırakmak zorundadır. Bırakmadığı takdirde, hakkı haleldar olan kişi 7 gün içinde mercie şikayet edebilir, bırakmadığı takdirde de kiralayan veya kiracı bu şekilde şikayet hakkını kullanabilir. Dairemizin son oluşturulan içtihatları da bu yöndedir. Yani 3226 sayılı yasanın 19 ve 20. Maddesini kiralayan ve kiracı kullanabilir. Bu genel anlamda bir haczedilmezlik veya bir istihkak niteliğinde değildir. Yasadan doğan bir haktır. Ama arzu ederse istihkak davasını da açmasını engelleyen bir hüküm yok. İsterse gider, kiralayan, istihkak davası da açabilir, bunu engelleyen bir hüküm yok. Ancak bu maddeyle çok kolay bir şekilde halledebileceği, şikayet yoluyla halledebileceği bir konuyu istihkak davasına taşıması kendi sorunu.

Üçüncü konu, sat geri kirala. Sanırım - yanılıyorsam arkadaşlarım beni uyarınlr- Genel Kurul kararı bu üç konu etrafında dönmüştü, bu konuda söyleyeceğim şeyler, dairemi ve diğer daire arkadaşlarını bağlayıcı nitelikte değildir, tamamen kendi görüşümdür. Bence Finansal Kiralama sistemi için-

de, sat ve geri kirala müessesesi vardır, bunu engelleyen hiç bir hüküm yoktur. Bunun işlemesi için de bu şarttır, ancak zannediyorum bu zamana muhtaç bir şey, zamanla bu da yaygınlaşacak şekilde düşünüyorum. Teşekkür ediyorum.

Başkan - Cüneyt AKPINAR

Nazik iltifatlarınıza teşekkür ederim Hüveyda Hanım. Sayın Taşkın buyrun.

Murat TAŞKIN

Benim sorum Sayın Nazlıoğlu'na yönelik, Finansal Kiralama Kanununun 9. Maddesi, bu madde hükmü çerçevesinde ve Sayın Nazlıoğlu'nun tebliğini okuduğumuz zaman iştirah hakkı bulunan ve bulunmayan Finansal Kiralama sözleşmelerinden sözedilebileceği ortaya çıkıyor. Yani Finansal Kiralama şirketi müşterisi ile bir sözleşme imzaladığında mülkiyet hakkının devrini öngörebileceği gibi, mülkiyet hakkını devretmemeyi de bir hak olarak kullanabilir. Sorum şu: mülkiyet hakkının devri öngörülmemişse, Finansal Kiralama şirketinin hukuki durumu nedir? Bu malları geriye aldıktan sonra ikinci bir kez bir müşterisine lease edilebilir mi, kiralayabilir mi? Bu Finansal Kiralama Kanunu 4. Maddesinde sözedilen üçüncü kişiden satın aldığı veya başka surette temin ettiği bir mal kapsamına girebilir mi? Yani bu şekilde kiracısından geriye alıp bu madde kapsamına girip tekrar kiralanabilir mi? Sorum bu.

Başkan - Cüneyt AKPINAR

Teşekkürler, buyrun Gültekin Bey.

Gültekin NAZLIOĞLU

Ben tebliğimde bu hususta cevap vermiştim. Finansal Kiralamaya konu olan malın sözleşmeden önce veya sözleşme bittikten sonra Finansal Kiralama şirketine dönmesi halinde yeni bir Finansal Kiralama sözleşmesine konu olabileceğini tebliğimde söylemiştim. Ayrıca iflas durumunda kiralayanın durumlarını ve kiracının durumlarını tebliğimde açıkladım.

Tabii bir Finansal Kiralama, operasyonel leasing te olmaz yani adi kiralama olmaz ama Finansal Kiralama sözleşmesine konu olabilir.

Bir katılımcı

Değerli misafirler, öngördüğümüz sürenin sonuna geldik. Son üç tane soru alacağım. Buyrun efendim.

Işıl ULAŞ

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi Başkanı

Seçkin konuklar,

Dairemizi ilgilendiren konu bakımından sadece Sayın Altop'un tebliği konusunda iki konuya değineceğim. Bunlardan ilki sigorta ilişkisi. Finansal Kiralama Kanunuyla getirilen sigorta ilişkisi, bence yeni bir olay değil. Yıllardan beri kredi kurumlarının kredi vererek veya mülkiyet muhafaza kaydıyla yapılan satışlarda daim ve mürtehin dediğimiz krdeyi veren veya mülkiyeti muhafaza kaydıyla satış yapan kurumlar lehine yapılan bir sigorta türü vardı. Neydi o, satan kimse lehine sigorta yapıyordu. Burada kanun vazı, emredici bir hükümle bu sistemi biraz değiştirmiş ve finansal kiralayana kendi lehine sigorta yaptıрма yükümlülüğünü getirmiştir. Değişiklik sadece bu, yani bir makyaj değişikliğidir. Bu esasen ülkemizde uygulanan bir sistemdir.

Özür dilerim, bu bakımdan Finansal Kiralama Kanununun getirdiği çok özel ve yeni bir olay değildir demek istiyorum, bunu vurgulamak istiyorum. İkinci konu gemi alacaklısı bakımından. Seçkin konuklar dairemiz Sayın Altop'un da belirttiği gibi, iki görüş belirledi daha önce, bir olumlu, bir olumsuz. Ama bu olumlu olumsuz derken, taraflara göre değişiyor tabii. Özellikle Saliha Hanım bakımından çok değişik sonuçlar getiriyor. Efendim sonuçta dairemiz altı ay süreyle bunu incelemeye aldı. Bu arada iki sempozyumda yapıldı. Bütün bu görüşleri değerlendirerek, bir menfaatler dengesini oluşturmaya çalıştı. Burada deniz ticareti hukukunun özelliğini dikkate aldık ve Sayın Altop'un da tebliğinde açıkladığı gibi gemi alacaklısı bakımından deniz hukukunun özelliğinde yine belirtiyorum dikkate almak suretiyle bu sonuca varıldı. Değerli hocamın tebliğinde bizim son kararımız yeralmamış. O da 4.6.1999 tarih ve 98'e 8202, 99'a 4832 karar sayılıdır. Dört sayfalık çok geniş bir karar. Ben bu kararı da sayın hocama şimdi vereceğim, eğer imkanı varsa bu kitap haline dönüştürülecekse, bu karara da tebliğde yer verilirse memnun oluruz çünkü bizim son görüşümüz bu. Hepinize ben de teşekkür ediyorum dinlediğiniz için.

Başkan - Cüneyt AKPINAR

Efendim Işıl Bey'in nazik uyarısını almış bulunuyoruz. Süre konusunda epeyce aştık süreyi. Bu nedenle burada kapatmak istiyorum toplantıyı. Yalnız son bir şey söylemek istiyorum. Bu organizasyonu yürüten FİDER personeline ayrıca teşekkür etmek istiyorum, onlar gerçekten profesyonelce bu işe sahip çıktılar ve bu noktaya getirdiler. Oktay Bey'e ve hanımefendiye ayrıca teşekkürlerimi, Özbil Hanım'a teşekkürlerimi iletiyorum. Akşam saat 20'de bildiğiniz gibi gala yemeğimiz var. Oldukça eğlenceli birakşam olacağını umuyorum. Hepinize sonsuz teşekkürler.

PANEL

Finansal Kiralama Mevzuatı ve Uygulamaları

Panel Başkanı Dursun AKBULUT

FİDER Finansal Kiralama Derneği Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı

Ahmet BULDAM

FİDER Finansal Kiralama Derneği Yönetim Kurulu Başkanı

Prof. Dr. Erden KUNTALP

Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

Sedat ÖZYERLİ

Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü Daire Başkanlığı

Feyhan KAYAALP

*Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı Banka ve Kambiyo Genel Müdürlüğü
Banka Dışı Kurumlar Daire Başkanı*

Şaban ERDİKLER

Yeminli Mali Müşavir - Arthur & Andersen - Türkiye Genel Müdürü

Avukat Halil ALDIRMAZ

Meksa Finansal Kiralama A.Ş. Hukuk Müşaviri

FİDER Hukuk Komitesi Üyesi

PANEL

Dursun AKBULUT

Panel Başkanı

FİDER Finansal Kiralama Derneği Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı

Hepinize günaydın, tekrar hoşgeldiniz. Finansal Kiralama mevzuatı ve uygulamalarıyla ilgili bu panel. Süresi aldığım baskılara istinaden iki buçuk saatten bir saate düşürülmüş durumda. Belki bir buçuk saat te yapabiliriz. Bu panelin süresi 11'e kadar sürecek. Panelin gelişimi şu şekilde olacak: her panelist beş dakika konuşacak, her paneliste ise on dakikalık süre içerisinde soru yöneltilecek. Yalnız sizlerden ricam bu on dakikalık süreyi lütfen tasarruflu kullanalım ve de zamanı panelin süresini tam 11'de bitirelim. Sanıyorum bu hususta herkes hem fikir galibe, tamam. Ben de zamanı çok tasarruflu bir şekilde kullanabilmem için dün akşam burada dün bildirilerde ve tartışmalarda anlatılan konuların özetini çıkardım ve bu özetin Finansal Kiralama mevzuatı ile nasıl bağlaştığını ve neler olması gerektiğini çok kısa bir şekilde yazdım. Ama ben bunu zaman tasarrufu olsun diye çok çabuk bir şekilde okuyacağım. Ve arkadan sorulara geçeceğiz.

Bir önceki gün sunulan tebliğlerde ve yapılan tartışmalarda, genel olarak icra iflas, satış ve geri kiralama, alt kiralama, sigorta ve gemi alacağı konularına değinildi. Ben de bir uygulamacı olarak mevcut mevzuatlara göre bu konular hakkında uygulamadan edindiğim bilgiler ışığında bazı değerlendirmelerde bulunmak istiyorum. Kira sözleşmelerinin tescil ve şerh işlemleri yapılsa dahi uygulamada iflas dairesinin Finansal Kiralama konusu malı tefrik etmemesi veya yanlış tefrik etmesi halinde Finansal Kiralama şirketlerince yapılan itirazlar Tetkik Merciiince en geç 1 ay içerisinde karara bağlanmamakta bu nedenle Finansal Kiralama şirketleri istihkak davası açmaktadır. Açılan davaların getirdiği maliyet yükü yanında davaların uzun sürmesi nedeniyle kiralaayan şirket mağdur duruma düşmektedir. Bu durum özellik arzeden ve periyodik olarak bakım ve onarım yapılması gereken mallarda daha da belirgin olmaktadır. Aynı problemle icra takibinde de karşılaşılmaktadır.

Diğer taraftan noterlerce özel sicile tescil işlemi genel olarak önemsenme-

mektedir. Burada üç tarafa da iş düşüyor, Finansal Kiralama şirketleri mutlaka kira sözleşmelerinde malın tanımını mutlaka çok iyi yapması lazım ve kira sözleşmelerini mutlaka tescil ettirmeleri lazım. Diğer taraftanda icra memurlarının da biraz daha anlayışlı davranarak tefrik işlemini başka bir mercie atmamalarını düşünüyorum.

Diğer bir konu dün, satış ve geri kiralama işlemiydi. Şimdi yurt dışı uygulamalar edindiğim bilgilere göre, satış ve geri kiralama işlemi genel olarak Finansal Kiralama işlemlerinde uygulanmakta, diğer kiralama işlemlerinde ise bu uygulamaya rastlanmamaktadır. Esas itibarıyla yurt dışındaki Finansal Kiralama işlemine baktığımız zaman bir Finansal Kiralama, bir kira işleminin Finansal Kiralama işlemi olabilmesi için şurada yazmış olduğum üç tane kriterin olması gerekmektedir. Bunlardan bir tanesi, kira bedellerinin malın maliyeti artı malın bu malı temin etmek için sağlanan finansmanın maliyetine yaklaşık eşit olması lazım. Malla ilgili riskin tamamen kiracıda olması lazım, yani malın bozuk, kırık veya işte değerinin tamamen kiracıda olması lazım, bir diğeri ise kira süresinin makinanın ekonomik kullanım ömrüne yakın olması lazım. Yurt dışında bir kira sözleşmesi, bir kira aktinin Finansal Kiralama akti olmasını belirleyen unsurlar bu üç tane. Malın nasıl temin edildiği, kimden temil edildiği hiç önemli değildir. Böyle bir kriter yoktur. Bu nedenle satış ve geri kiralama, daha öncede söylediğim gibi bir Finansal Kiralama tekniğidir. Bu nelerde, ne zaman bu satış ve geri kiralama işlemi Finansal Kiralama işlemlerinde uygulanmakta? Bunları şöyle söyleyebilirim. Bu uygulama klasik anlamda üçlü ilişkinin, ki ben özünde ikili ilişki olduğuna inanıyorum, teknik olarak zor veya mümkün olmadığı durumlarda ortaya çıkmaktadır. Bir Finansal Kiralama tekniği olan satış ve geri kiralama işlemleri genel olarak aşağıdaki hallerde uygulanmaktadır. Meblağ yüksek ve yapım süresi uzun olan yatırımlarda bu model uygulanmakta. Bu modelin bu tür yatırımlarda alternatifi bulunmamaktadır. Diğer bir deyişle klasik anlamdaki üçlü bir ilişkinin bu tür yatırımlarda uygulanması hem zor ve hem de önemli riskleri beraberinde getirmektedir.

Net işletme sermayesi olmayan şirketler sabit kıymetlerini satarak net işletme sermayesi yaratabilmektedirler. Piyasa değeri defter değerinden yüksek olan sabit kıymetlerle ilgili oluşan kar bu yöntemlerle bilanço'ya yansıtılabilmektedir. Satın alınan sabit kıymetlerin finansmanı için önceden ödenen veya alınan mevcut şartlarda ise çok pahalı olan borçların daha uygun şartlarla değiştirilmesine imkan vermektedir.

Diğer taraftan Sayın Elden Kuntalp Bey'in belirttiği gibi Finansal Kiralama Kanununun hazırlanması sırasında yurt dışı uygulamalardan faydalanıldığı gözönüne alındığında Finansal Kiralama Kanununun 4. Maddesinde belirtilen sözleşme konusu malın başka bir suretle temin edilmesi ibaresi satış ve

geri kiralama yoluyla malın temin edilmesini kastetmektedir. Çünkü daha önce belirttiğim gibi satış ve geri kiralama bir Finansal Kiralama tekniğidir. Bu ibare herhangi bir şekilde geri alınan malın tekrar Finansal Kiralamaya konu edilmesi teminine yönelik değildir çünkü Finansal Kiralama Kanununda malın kiracıya devri şartı yoktur. Bu nedenle sözleşmede devir şartı yoksa, her halükarda kiralanan mal geri alınacak ve tekrar Finansal Kiralamaya konu edilecektir. Diğer taraftan Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun konuyla ilgili vermiş olduğu kararın uygulamada pek çok mali, hukuki sonucu bulunacak ve bu sonuçlar bir takım sıkıntılar meydana getirecektir. Ben hemen bununla ilgili örnek vermek istiyorum. Şimdi Sayın Ahmet Erol Bey, İstanbul Defterdar Yardımcısı, Mart 1999 tarihinde Mükellefin Dergisi'nde bu konuya değinmiş ve Maliye'nin bu işlerle ilgili takip yapacağını belirtmiştir. Dolayısıyla bu kararlar ilgili olarak Finansal Kiralama şirketleri sanıyorum zor duruma düşeceklerdir.

Ben bir diğer konuya girmek istiyorum: alt kiralama. Alt kiralama dün Cüneyt Bey'in de ifade ettiği gibi Finansal Kiralamanın yaygın olarak kullanıldığı gelişmiş ülkelerde başka bir anlam ifade etmektedir. Bir yabancı Finansal Kiralama şirketi yerleşik bir kiracıya bir malı kiralamak istemektedir ancak yabancı şirket yerli ülkedeki mevzuat uygulamalarını tam olarak bilmemekte veya takip etmekte zorlanmaktadır. Diğer yandan kiracıyla ilgili ticari riski tam olarak değerlendirmemekte ve kiracının temerrüdü halinde malın geri alınmasıyla ilgili her türlü riski en aza indirmek istemektedir. Bu durumda yabancı Finansal Kiralama şirketi yerleşik Finansal Kiralama şirketini aracı olarak kullanarak, ki bu firmalar iyi tanıdığı muhtemelen de ortağı olduğu firmadır, bu şirketi malı kiralamakta, bu kiralama şirketi ise kiraladığı bu malı esas kullanıcıya kiralamaktadır. Alt kiralama genel olarak bu şekilde anlaşılmaktadır. Türkiye'de yaygın olarak kullanılan alt kiralama ise, bu şekilde değildir. Türkiye'de alt kiralama işlemini kullanan kiracıdır. Kiracı yaptığı faaliyet gereği zaman zaman verdiği kaliteli servis gereği kiraladığı ekipmanları fasoncusuna verip, fasoncusunun da kendisinin istediği standartlarda malın üretimini sağlamak için malın istediği standartta üretimini sağlamaktadır. Yani kiraladığı malı bilfiil kendisi kullanmamakta ancak dolaylı olarak kendisinin kullanımına vesile olmaktadır.

Burada biraz bu konuyu bir miktar açmak istiyorum. Bu kullanım hakkı sanki teknoloji geliştikçe bir miktar esnek bir kavram olması konusunda bir düşüncem var. Şöyle diyelim ki bir paketleme şirketi paketleme üretimi yapan bir şirket, paketleme makineleri var, bu paketleme makinelerini üretici firmanın fabrikasına götürüp, üretim hattında birleştirip, buradan üretilen mamüllerin paketleme işlemini yapmaktadır. Şimdi eğer paketleme şirketi bu makineyi kiralamışsa bunun kullanım yeri şirketin kendi binası değil, alt kiralama olarak nitelendirdiğimiz kiracının binasında bu işlemi yapmaktadır, ama bu onun

işinin gereği ve dolaylı olarak kendi işinde kullanmış oluyor, dolayısıyla burada sanıyorum biraz... zilyet veya kullanım hakkının biraz daha esnek düşülmesi gerekmektedir.

Ben bir miktar da dün konuşulan konulardan bir tanesi olan operasyonel kiralamaya değinmek istiyorum. Türkiye’de faaliyet gösteren Finansal Kiralama şirketleri kiralama işlemleriyle ilgili kazandıkları 14 yıllık deneyime rağmen sadece Finansal Kiralama işlemleri yapabilmekte, kiralamanın diğer türlerine, özellikle operasyonel kiralama alanına bunca deneyim ve mevcut olan geniş finansman imkanlarına rağmen girememektedirler. Bu kiralama yöntemi finansman imkanı çok az olan küçük işletmelerce yürütülmektedir. Bu sektörün gelişmesi, Finansal Kiralama şirketlerinin bu alana girmesiyle mümkündür. Bu sektörün gelişmesiyle birlikte, ikinci el piyasalarının gelişmesi, ikinci el piyasanın sıhhatli bir biçimde oluşması sağlanacak, bu da hem yatırımcıların hem kreditorlerin şirketin sahip olduğu sabit kıymetlerin doğru bir şekilde değerlendirilmesine imkan verecektir.

Finansal Kiralama şirketlerinin mevcut yasayla bu alana girmesine en büyük engel şu andaki süre kısıtlamasıdır. Süre tespiti ise kanun değişikliği gerektirmemektedir. Bu yetki Hazine Müsteşarlığı’na verilmiştir. Ayrıca kaldı ki birçok Avrupa ülkesinde Finansal Kiralamayla ilgili bir süre kısıtlaması yoktur. Ancak yeni bir kanun düzenlenirse bu kanundan Finansal Kiralama şirketlerine bu faaliyette bulunma imkanları sağlanmalı, teşvik ve vergi ile Sayın Ünal Tekinalp Bey’in dün belirttiği gibi, birtakım tereddütlerim var demişti bu konuda, bir takım şeyleri kaybedebilirsiniz. Ben de şöyle yorum yapıyorum, teşvik ve vergiyle ilgili verilen bir takım avantajlar yapılan işlemlerin niteliğine göre verilebilir, yeni eğer bir kiralama şirketi Finansal Kiralama işlemi yapıyorsa, Finansal Kiralamayla ilgili teşvik verilmeli eğer yapmış olduğu kiralama işlemi Finansal Kiralama işlemi değilse bununla ilgili teşvik, Finansal Kiralamayla ilgili teşvik verilmemelidir.

Bütün gelişmiş ülkelerde rekabetten dolayı finansman şirketleri artık paranın yanında servis vererek ayakta durmaktadır. Diğer bir deyişle Finansal Kiralama şirketleri paranın değerinin yanında kiraladıkları ekipmanların değerini bilmek zorundadır. Dönem bu döneme gitmektedir, Finansal Kiralamanın ben doyum noktasına geldiği yönünde düşüncem var bu nedenle mutlaka bu alanın da mutlaka açılmasını arzu ediyoruz. Bunun içinde sizlerden yardım bekliyoruz, teşekkür ederim.

Ben şimdi biraz zaman çaldım galiba, ama ancak çünkü konuşulan konuların değerlendirmesini yapmam gerekiyordu. Ben şimdi sözü ilk olarak Erden Kuntalp Bey’e veriyorum, yine zamandan tasarruf etmek için Erden Bey’in dün özgeçmişini anlatılmıştı, dolayısıyla sayın hocama söz vereyim buyrun.

Erden KUNTALP

Teşekkür ederim sayın Başkan. Bir sempozyumun son dönemecine geldik, fazla zamanınızı almayacağım çünkü dün yeteri derecede konuştuk. İkinci sempozyumlar hiç bir zaman sorun halletmez. Sempozyumlar sadece sorunu ortaya koyar, sorunun çözümü zamana bağlı bir olgudur. Bir gelişimdir, düşüncelerin oluşmasıdır. O nedenle dünkü sempozyumun birinci bölümünde Finansal Kiralamaya ilişkin sorunlar enine boyuna tabii tamamen değil ama enine boyuna ortaya kondu. En azından bir Finansal Kiralama uygulama sorunları olduğu belirtildi bu da çok önemli bir aşamadır. Çünkü bugüne kadar Türk hukuk hayatında çok yaygın bir biçimde Finansal Kiralama sözleşmesinin uygulanmasına ilişkin sorunlar olduğu bugünkü kadar çok vurgulanmamıştı ve bugünkü kadar çok bilinmiyordu, sadece mesleğin içinde faaliyetle bulunanlar kaşılaştıkları sorunlar içinde bir savaş veriyorlardı. Ama şu andan itibaren bu sempozyum aracılığıyla Finansal Kiralamanın 15 yıllık uygulanmasının ortaya çıkarttığı sorunlar dile getirildi hatta bir kanun değişikliğine gidilmesinin yararlı olabileceği hususunda düşünceler, temenniler açıklandı.

Dün ben tebliğimde Finansal Kiralamanın sadece Türk uygulamasında önemli olarak ortaya çıkmış olan bir noktasına değindim, sat ve geri kirala işlemi bir Finansal Kiralama işlemi midir, değil midir o konu üzerindeki düşüncelerimi açıklamak fırsatı buldum. Bugün ben kısaca bir başka noktaya değinmek istiyorum. Biraz da konuyu bir başka açıdan değerlendirmeye çalışacağım. Esasında bir toplumun, hele Türkiye gibi gelişmekte olan bir toplumun geleceğe ilişkin projeler üretmesi şarttır. Geleceğe ilişkin projeler üretmeyen bir toplumun gelişebilme şansı yoktur. Geleceğe ilişkin projeler üretebilmenin temel altyapısı da hukuka güvendir, hukukun güvenilir olmasıdır. Hukukun güvenilir olmasıyla kastettiğimiz hukukta kesin ve değişmez kavramların ve düzenlemelerin bulunmasıdır, çünkü kişiler geleceğe yönelik bir takım projeler yaptıkları zaman bu projelerin uygulanabilir olduğu konusunda hukuki düzene bakarlar. Hukuki düzen böyle bir projenin gelişmesi için elverişli midir, değil midir. O nedenle uygulayıcıların toplumsal yaşam içinde geleceğe yönelik, herkesin sadece uygulayıcının değil, herkesin bir takım projeler yapabilmesi hukuk düzeninin sabit ve değişmez olmasına, sabit ve değişmez kavramlar kullanmasına bağlı. Bugün yaptığınız bir şeyden dolayı yarın sorgulayacak olursanız, hareket etmek yeteneğine sahip olamazsınız. O nedenle Finansal Kiralama daha Türkiye’de çok yeni bir kurum ve üstelik Türk toplumunun yarattığı bir kurum değil. Dışarıdan gelmiş olan bir kurum. Bu kurumun bütün temel unsurlarıyla, temel düzenlemeleriyle yerli yerine oturması ve uygulayacak olanlara geleceğe ilişkin bir takım adımlar atabilecek imkanlar sağlaması gerekir.

Tabii şunu da belirtmek istiyorum, hukuk ne derece statik bir yapı göstermek zorundaysa da aynı zamanda da dinamik olmak zorundadır. Dinamik olmayan bir hukuk gelişmelere kapalıdır. Bu nedenle Finansal Kiralamaya ilişkin hukuk uygulamasında biz bir takım kurumları sabit ve değişmez unsurlarıyla ortaya koyup, uygulayıcıya bakın bunu yaptığınız takdirde bundan şu sonuçları elde edebilirsiniz dememiz gerekir. Fakat aynı zamanda yaşamın gelişimlerine de ayak uyduracak dinamik bir yorum içine girmemiz lazım. Bu dinamik yorumu ihmal ettiğimiz takdirde günün koşullarına uygun bir hukuk yaratmış olmayız. O zaman hukuk gelişmenin hizmetinden çıkar, gelişmeyi engelleyen bir düzenleme olarak belirlir. Bunu engellemek lazımdır. Bugüne kadar Sayın Yargıtay çok önemli konularla, yepyeni kurumlarla karşılaştı ve bu yepyeni kurumlara ilişkin sağlıklı düzenlemeler getirdi ve getirmeye de devam edecektir. Hukukun dinamik yapısıyla statik yapısı arasındaki bu büyük ahengi kuracak olan da gene Yargıtay'dır.

Ben sözlerimi burada bitirmek istiyorum. Herşeyi iyi kötü tartıştık, söyledik başkalarına da tartışmak imkanı vermek istiyorum. Hepinize teşekkür ederim.

Başkan - Dursun AKBULUT

Bir beş dakikalık süre için soru sorabilirsiniz arkadaşlar.

...O zaman soruları en sonunda alıyoruz. O zaman ben sözü ikinci panele veriyorum.

Çok özür diliyorum bir hata yaptım aslında birinci sözü SayınAhmet Buldam Bey'e vermem gerekirdi...

O zaman, sözü Sayın Sedat Özyerli Bey'e veriyorum. Sedat Özyerli Bey'in özgeçmişi hakkında bilgi vereceğim. Sedat Bey 1955 yılında Erzurum'da doğdu, ilk ve orta öğrenimini Erzurum'da tamamladı. Ankara İktisadi Ticari Bilimler Akademisi mezunudur. Milli Eğitim Bakanlığı'ndan alınan bursla bir yıl süreyle İsviçre'de dil eğitimi görmüştür. 1979 yılında Maliye Bakanlığı'na stajyer Gelirler Kontrolörü olarak göreve başlamıştır, 1982 yılında Gelirler Kontrolörü, 1989 yılında Gelirler Başkontrolörü görevine getirilmiştir. 1998 yılından itibaren Gelirler Genel Müdürlüğü Daire Başkanlığı görevine atanmış olup halen bu görevi sürdürmektedir.

Sedat ÖZYERLİ

Daire Başkanı, T.C. Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan. Değerli misafirler, Maliye Bakanlığı adına hepinize hoşgeldiniz diyorum, ayrıca bu sempozyumu düzenledikleri

için de Finansal Kiralama Derneği'ne teşekkürlerimi arz ediyorum.

Dün konuşmalarda özellikle Finansal Kiralamanın vergisel boyutu konusunda Sayın üstadımız Şaban Erdikler gerekli dünya uygulaması ve Türkiye'de karşılaşılan sorunlar konusunda doyurucu bir açıklama yaptı. Ben sadece spesifik bir konu üzerinde durmak istiyorum. Vergisel boyut konusunda.

Finansal Kiralamayla ilgili olarak önem arzeden tek husus istisnalar. Teşvik konusu bizim dışımızda kaldığı için başka bir kamu kurumunu ilgilendiriyor, ben sadece istisnalar üzerinde bir iki söz söylemek istiyorum. İki ana başlık altında toplamamız mümkün: bir kendisinin yani 3226 sayılı kanunda öngörülen istisnalar, bir de normal bizim vergi mevzuatında tüm diğer şirketlere tanıtmış olduğumuz istisnalar şeklinde iki ana başlık altında toplayabiliriz.

Kendi kanununda 3226 sayılı kanunda 30. Maddesinde özellikle sözleşmeler konusunda, sözleşmelerin vergi resim harçlardan istisna olduğuna dair bir düzenlememiz var. Bu ilk yıllarda sadece sözleşmeye münhasır olarak yürütülmüş, sözleşme dışında yapılacak diğer işlemler konusunda öyle bir istisna tanınmamıştır. Ancak konu idareyle mükellefler arasında ihtilaflara neden olmuş, bu ihtilaflar sonucunda yargının devamlı şekilde idare aleyhine karar verilmesi neticesinde , sadece yapılan sözleşmeler değil, bu sözleşmeler için bu sözleşmenin hüküm ifade edebilmesi için alınan ipotekler, rehin ve buna benzer işlemlerin de damga vergisi ve harçlardan istisna edilmesi şeklinde uygulamaya yön verilmiştir.

Yalnız bir konuyu,... tabiatıyla leasing konusuyla Maliye Bakanlığı içerisinde ayrı bir birim yoktur ben onu özellikle belirtmek istiyorum. Her birim kendisi şirketlerle ilgili ortaya çıkan gerek Kurumlar Vergisi, Katma Değer Vergisi, damga vergisi, harç vergisi, motorlu taşıtlar vergisiyle ilgilenmekte. Dün aldığım mesajlardan aslında Finansal Kiralamanın bankaların teminat istemesi dolayısıyla Finansal Kiralama şirketlerinin böyle bir teminata gerek duymadan iş yapabilmeleri şeklinde bir açıklama vardı, ancak bize yapılan başvurulardan aslında bunun böyle olmadığı, Finansal Kiralama şirketlerinin de kendilerini güvenceye almak için kiracılardan bir güvence talep ettikleri bir teminat tabelinde bulundukları ortaya çıktı ki, biz bu nedenle bunlardan alınan, kiracılardan alınan teminatların ve ipotekler için düzenlenecek belgelerden ve ipotek işleminden de harç ve damga vergisi almadığımızı genelgeyle tamim etmiş bulunuyoruz. Şu halde benim daha önceden bu konuyla ilgili bilgim olmadığı için - affınıza sığınarak söylüyorum - demek ki Türkiye'deki uygulamayla hukuktaki uygulamasında bir farklılık var ve genelde böyle bir teminatın alındığı bizim yayınlamış olduğumuz bu genelgeyle ortaya çıkmış oluyor.

Diğer bir düzenlememiz, dün bir nebze de bahsedildi, bizim harçlarla ilgili 13 seri numaralı, harçlarla ilgili bir tebliğimiz var. Bu tebliğde kurumun yeni

olması nedeniyle uygulayıcılara hemen akabinde çıkmış, ışık tutmak amacıyla getirilmiş bir tebliğ, yalnız burada tabiatıyla bu sicillere kayıt hadisesi ortaya çıkıyor. Kanun içerisinde tek tek belirlendiği için... neler belirlenmiş, tapuya şerh verilmesi ve gemi siciline kayıt işlemlerini kapsıyor, ancak bunun dışındaki bir işleme biz uygulayıcı olarak bir başka ifadeyle Maliye Bakanlığı tarafı olarak örneğin uçaklarla ilgili bir yaklaşımda bulunmamız bizim mümkün değil. Mükelleflerden, tabiatıyla haklı olarak, geliyorlar "bu meyanda düşünelemez mi" düşünebilir ancak, laf içinde geçmediği için idari olarak yorum yapmakta biz bir hayli zorlanıyoruz. Bunu da burada bu vesileyle belirtmek isterim.

Diğer bir konu, mükerrer vergileme hadisesine ben bir nebze değinmek istiyorum. Özellikle bu mükerrer vergileme hadisesi taşıtlarda kendisini gösteriyor. Kayıt ve tescile tabi olan taşıtlarda, diğer iş makinaları v.s.'de zaten böyle bir sorunumuz yok, idareyle gene mükellefler arasındaki ihtilaflar idare aleyhine sonuçlanmış, en son bizim uygulamamız şudur, yapılan Finansal Kiralama sözleşmelerinde bir opsiyon varsa, yani sözleşme süresi sonunda bu taşıtın kiracıya devredilmesine ilişkin bir hüküm ifade ediyorsa sözleşme içeriğinde biz bundan taşıt alım vergisini alıyoruz. Tabiatıyla Finansal Kiralama şirketleri de haklı olarak biz bir taşıtı iktisap ederken bir taşıt alım vergisi ödüyoruz, ikinciside kiracıya bıraktığımız zaman, başka bir ifadeyle kiraladığımız zaman mükerrer bir vergileme oluyor diyor, haklı şikayetleri var bu konuda. Ancak şu andaki mevcut uygulamada bunun dışında bizim bir şey yapmamız mümkün değil, ancak bir kanun değişikliğiyle, ikinci bir başka ifadeyle kiracıya devretme hadisesini ya verginin mevzuna çıkarabiliriz veya Finansal Kiralama şirketlerinin ilk iktisaplarını bizim ana bayilere, bayilere tanıdığımız istisna şeklinde ilk iktisaplarında taşıt alım vergisinden istisna tutmak şeklinde bir uygulama yapabiliriz. Ancak şu andaki mevcut uygulamada farklı bir işlem yapmamız mümkün değil.

Dün Yatırım İndirimiyle ilgili olarak 146 ve 150 seri sayılı Gelir Vergisi Tebliğlerimizin, Hazine tarafından bir takım değişiklikler yapıldı, Maliye Bakanlığı tarafından yapılmadığı şeklinde bir eleştiri vardı. Ben Bakanlığımı temsilen burada bulunduğum için şöyle bir açıklama yapma ihtiyacı hissediyorum. Bizim tebliğlerimiz, iki türlü tebliğlerimizi vardır, bunlardan birincisi açıklayıcı tebliğler, ikincisi düzenleyici tebliğler. Örneğin düzenleyici tebliğler olarak bizim damga vergisi ve harç istisnasıyla ilgili olarak kanundan alınan bir yetkiyle Maliye Bakanlığı ile Hazine'nin beraberce hazırlamış oldukları çok önemli 4 seri numaralı bir tebliğimiz, bu tebliğimiz düzenleyici mahiyette bir tebliğdir. Ancak bizim diğer çıkarmış olduğumuz diğer tebliğlerin hepsi açıklayıcı mahiyette tebliğlerdir, yani oradaki Yatırım İndiriminin ne şekilde uygulanacağı, hangi esasların gözönünde bulundurulacağı şeklinde mükellefe yol gösterici

açıklayıcı bir tebliğdir. Bizim bu tebliğlerde kanunun üzerine çıkıp ta farklı bir yorum yapmamız beklenemez. Ancak kanun değişiklikleri olduktan sonra biz o değişikliğe uygun olarak böyle bir düzenleme getirebiliriz. Aksi takdirde Maliye Bakanlığı'nın kanunda bulunan hükümleri kendi yetkisini aşmak suretiyle ihtiyaca cevap verir, vermez o ayrı bir hadise. İstedığımız gibi tebliğleri düzenlememizde mümkün değil.

Bir başka,... zamanımız var herhalde sayın Başkan, bir iki konuya daha çünkü çok geniş bir yelpazedir vergi kısmı. Gider yazılma konusu epeyce bir ihtilaf konusu olmuştur, yazılan raporlarda farklı argümanlarla yaklaşılmıştır, 4 yıllık sürenin eşit şekilde olması şeklinde ama netice itibariyle bu ihtilaf ta hallolmuştur gider yazma konusunda herhangi bir sorun da şu anda mevcut değildir.

Sabırla dinlediğiniz için beni teşekkür ediyorum.

Başkan - Dursun AKBULUT

Biz de teşekkür ederiz. Şimdi sözü Sayın Feyhan Kayaalp'e bırakmak istiyorum. Feyhan Kayalap 1956 yılında Aksaray'da doğdu. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İktisat ve Maliye Bölümü'nden 1978 yılında mezun oldu, 1979 yılında Hazine Müsteşarlığı'nda Hazine Uzmanı olarak göreve başladı, bu söz konusu müsteşarlığın banka ve kambiyo genel müdürlüğünün çeşitli birimlerinde görev aldı. 1995 yılından beri Banka ve Kambiyo Genel Müdürlüğü'nde Banka Dışı Mali Kurumlar Daire Başkanlığı görevini yürütmektedir. Buyrun efendim.

Feyhan KAYAALP

Sayın Başkan, değerli konuklar, böylesine güzel ve faydalı bilgilerin tartışıldığı bir ortam hazırladığı için FİDER yöneticilerine teşekkür ederim. Öncelikli dünkü konuşmadan bir iki şeyi düzeltmek istiyorum. Hazine kanun koyucu değil. Hazine Müsteşarlığı kanununu uygulayıcı bir mercidir. Bizler kanunu hazırlarız ondan sonra sunma aşaması gelir, kanun koyucu başka bir mercidir. Bir de burada hep kiralayan temsil edilmekte, ama kiracılardan hiç kimse bulunmamakta, bundan sonraki sempozyumlarda dileriz ki kiracılardan da temsilcilerin olması...

Şimdi ben çok detaya girmeyeceğim, dünden beri hepsi söylendi, ancak 1985 yılında çıkarılan 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanunu 1987 yılında dört tane şirketle uygulanmaktaydı, Finansal Kiralama şirketi... Oysa 99 Ağustos itibariyle Finansal Kiralama şirketi 112 taneye ulaşmıştır. Ben size gelinen durumu özetleyen bir rakam vereyim. 97 yılında sektörde faaliyet

gösteren şirketlerin aktif toplamı 501.5 trilyon iken 31.12.98 itibariyle bu rakam 1 katrilyon 25 trilyona ulaşmış. Özkaynak toplamı 65 trilyondan 105.8 trilyona çıkmış.

Sektör bugün bu durumda, dolayısıyla kanun bugün ihtiyaca tabii ki cevap veremez hale geldi. Kanunda değişiklik yerine bence kanunun yenilenmesi gerektiğini düşünüyorum, tamamen. Bunda bir kere, başlıklarıyla geçeceğim ben, yapmayı düşündüğümüz değişiklikleri özellikle, sözleşme süresinin mutlaka değişmesi gerekiyor. Zaten uygulamada fiilen bu yapılmakta çünkü kira 4 yıldan önce ödenip bitirilmekte, iki yıl gibi bir sürede. Sonra çok cüzi rakamlarla kira ödemesi yapıyormuş gibi davranılmakta.

İşletme kiralamasına imkan verilmesi gerekiyor, tabii ki bugün gelinen durum sonucunda. Alt kiralamaya cevaz vermesi lazım, kanunun 25. Maddesinde değişikliğe gidilmesi lazım, sigorta primlerinin ödenmesinde değişikliğe gidilmesi lazım, kiracının iflası veya kiralama konusu malın kiracının borcu nedeniyle haczi bunda değişiklik olması gerekiyor, temerrüt nedeniyle sözleşmenin feshi için gereken süre ve Finansal Kiralama şirketlerince icra takibi yapılabilmesi hususlarında değişiklik olması gerekiyor. Aslında bir de birlik oluşturulması gerekiyor tabii ki. Bu birliğin sadece, bir başka şeyi de şirketlerin kendi otokontrolünü de sağlamasına yönelik olmalı. Otokontrolten sonra devletin denetimi gelmeli bence. Tamamen tüm denetim devlette olmak yerine önce şirketler kendi içerisinde bir otokontrolünü sağlayabilmeli ki yaptırımların daha farklı olması lazım bunun yanında. Kanunda bu değişikliklerin de getirilmesi gerektiği düşüncesindeyim ben.

Benim söyleyebileceklerim şu anda bu kadar. Çok teşekkür ediyorum ama sorularınıza keyifle cevap vereceğiz.

Başkan - Dursun AKBULUT

Feyhan Hanım'a gerçekten çok teşekkür ediyoruz, tam böyle içimizden geçenleri söyledi ve söylediklerine baktığım zaman hakikaten sektöre umutla bakıyoruz. Ben şimdi sözü Sayın Şaban Erdikler'e veriyorum. Şaban Erdikler'in özgeçmişi ile ilgili dün arkadaşlarım bilgi vermişti onun için tekrar vermiyorum. Buyrun Şaban Bey.

Şaban ERDİKLER

Teşekkür ederim Sayın Başkan, efendim sizi tekrar saygıyla selamlarım. Ben bugün 5 dakikalık süre içerisinde 4 tane ayrı konuyu ele alıp sizlere sunmaya çalışacağım. Bunlar dün ve bugün arasında bana satır aralarında iletilen konular.

Bir tanesi nihai satışta KDV uygulaması, şu andaki uygulamaya bakıldığında Finansal Kiralama konusu malın bedeli kiralama dönemi içerisinde ödendiği için aslında nihayetle satın alma opsiyonunun kullanılması sırasında uygulanan cüzi, sembolik bir rakam, 100 bin, bin, bir milyon gibi rakamlarla devir yapılıyor. Bu uygulamanın son zamanlarda Katma Değer Vergisi kanununa ilişkin hükümler sebebiyle eleştiriye açık olup olmadığı konusunda tartışmalar, tereddütler yaşandığını görmeye başladık. Bu tereddütlere ben- ce hiç gerek yok çünkü Finansal Kiralama işleminde özün hiç bir şekilde ortadan kaybedilmemesi lazım, öz işlemin özü gözönünde tutulduğunda işlemin sonunda, sembolik bedelle yapılan devir işleminde emsal bedelden satıldığı, emsal bedele uygun davranılmadığı iddiasıyla Katma Değer Vergisi alınmak istenmesini, emsal bedel üzerinden alınmak istenmesini son derece yersiz olduğu kendiliğinden ortaya çıkacaktır diye düşünüyorum.

Tescil konusu üzerinde de defalarca duruldu, 13 numaralı harçlar kanunu veren tebliğinde de belirtildiği üzere Maliye Bakanlığı anlayışı tescilin Finansal Kiralama işlemlerinde yapıcı unsurlardan, zorunlu şartlardan biri olduğu şeklinde. Dolayısıyla tescil işlemi, usulüne uygun olarak kanunun öngördüğü biçimde yerine getirilmemiş bir Finansal Kiralama işleminin 3226 sayılı kanun kapsamında yapılmış bir işlem olarak mütala edilmemesi riski vardır, bu riski gerçekleşmesi halinde de öncelikle Katma Değer Vergisi bakımından şirketler risk altında kalacaklardır, ikincisinde Kurumlar Vergisi bakımından Finansal Kiralama işleminin özelliğine uygun olarak yapılan tahsile dayalı, gider yazma ve gelir yazma uygulaması eleştiri konusu edilebilecektir.

Üçüncü bir konu, kanunun 25. Maddesinde düzenlenmiş olan sözleşmenin feshi halindeki kiralayan tarafından feshi halinde, kanuni sayılan sebeplerle gene üzerinde durmaya gerek yok, muaccel hale gelen, geleceğe ait borçların Finansal Kiralama kuruluşu kayıtlarında gelir olarak gösterilmesine gerek olup olmadığı, bu noktada hemen Kurumlar Vergisinin matrahının tespitinde önemli olan tahakkuk ilkesini gözönüne almamız gerekiyor. Tahakkuk, biliyorsunuz, bir şeyin mahiyet ve tutar olarak kesinleşmesi anlamındadır. Finansal Kiralama işlemlerinde gelirin vergiye tabir gelir haline gelmesi için tahakkukuna, tahakkukun yanı sıra bir ikinci unsurun gerçekleşmesi gerektiği kanısını taşıyorum. Burada hukuki tasarrufun sağlanmış olması gerekiyor. Hukuki tasarruf dediğimiz zaman ben şunu kast ediyorum: mahiyet ve tutar olarak kesinleşmiş olan şeyin istenebilir hale gelmesi. Kanunun 25. Maddesi gözönünde tutulduğunda geleceğe dönük kira ödemeleri sözleşmenin feshi halinde muaccel hale gelir. Ve dolayısıyla bunlar için tahakkukun yanı sıra hukuki tasarrufunda gerçekleşmiş olması gerekiyor. Bu noktada muaccel hale gelen alacakların Finansal Kiralama kuruluşu kayıtlarında gelir olarak gösterilmesi gerektiği düşüncesini taşıyorum. Bunu bana göre, ekono-

mik tasarruf niteliği taşıyan tahsile dayalı hale getirmek bugünkü ticari kazançların vergilendirilmesinde geçerli olan ilkeler gözönünde tutulduğunda pek mümkün görünmüyor. Gelir olarak kaydettikten sonra hiç bir zaman tahsil imkanı olmayan belki borçlusu bulunamayan bir rakam için ben niye gelir kaydedeyim, niye vergi ödeyeyim sorusu gündeme gelebilir, burada Vergi Usul Kanununun alacaklarla alakalı düzenlemeleri gözönünde tutularak bir çözüme ulaşılabilir.

Bunlardan bir tanesi biliyorsunuz şüpheli alacaklarla alakalı düzenlemeler, şüpheli alacak uygulaması Vergi Usul Kanununun kısıtlayıcı düzenlemesi içerisinde biraz güç görünüyor çünkü teminatlı olan bir alacak varsa, şüpheli alacak karşılığı olarak ayırdığımız tutarın vergi matrahından indirilmesi söz konusu olmayabiliyor, bu noktada bir yanlış anlama bana göre, malın bizzati kendisinin Finansal Kiralama konusu malın teminat teşkil edip etmediği konusunda bana göre malın hukuki mülkiyeti Finansal Kiralama şirketinde olduğuna göre malın teminat olarak addedilmesi imkanı özellikle şüpheli alacak uygulaması bakımından mümkün değil. Diğer teminatlar var mı? Bu konuda her ne kadar Finansal Kiralama işleminin özünde teminat olmaması ileri sürülüyorsa da uygulamada özellikle Türkiye şartlarından doğan sebeplerle mala ulaşmakta güçlükler sebebiyle zaman zaman teminat alındığını biliyoruz. Bu teminatlardan herhangi bir tanesi varsa, bu teminat kefalet şeklinde olabilir, senet şeklinde olabilir, gayrimenkul ipoteki şeklinde olabilir, menkul rehni şeklinde olabilir, hangi şekilde olursa olsun eğer alacağın karşısında bir teminat varsa bu teminat olduğu zaman ayrılan karşılığın vergi matrahına şüpheli alacak karşılığının vergi matrahına indirilmesi imkanı yoktur. Bana göre Finansal Kiralama işlemlerinde gelir kaydedilen fakat tahsil imkanı olmayan alacaklar için yaygın olarak kullanılabilecek hüküm vazgeçilen alacaklara ilişkin hükümdür. Biliyorsunuz Vergi Usul Kanununda eğer kanaat verici bir vesikayla bir alaktan vazgeçilmişse ve bu ekonomik olarak açıklanabilir bir işlemse bu vazgeçilen alacağın vergi matrahından gider olarak indirilmesi imkanı vardır. Burada belki ön şart olarak bu kanaat verici vesikanın borçla beraber hazırlanması ve borçlunun vazgeçilen alacak tutarını üç yıllık bir dönem içerisinde zararlarla mahsub edilemediği takdirde gelir olarak kayıtlara alınması gereğinin hatırlatılmasında fayda vardır.

Bir diğer konu, dördüncü konu, hemen kısaca değineyim. Belki konuştuğumuz diğer üç konuya kıyasla daha dar bir uygulama alanı buluyor ama serbest meslek erbabının envanterine kayıtlı olmayan Finansal Kiralama yoluyla elde edilmiş olan binek otomobillerinin, nakil vasıtalarının amortismanlarının gider kaydedilip kaydedilmeyeceği. Benim görebildiğim kadarıyla gelir vergisi kanununun 68. Maddesinde serbest meslek erbabının mesleki giderlerine ilişkin düzenlemeler envantere kayıtlı olmak şartını getirdiği için binek otomo-

billlerinde, Finansal Kiralama yoluyla elde edilmiş bu otomobillerde envantere kayıtlı olamayacağına göre şu andaki düzenleme gider kaydı konusunda, Finansal Kiralama yoluyla edinilmiş nakil vasıtalarının giderlerinin kaydı vergi matrahından düşülmesi amortismanların gider kaydı yönünde bir imkan getiriyor. Şu yapılabilir mi, mevcut mevzuat bunu tamamen engelliyor mu, buna göre eğer Maliye Bakanlığı burada genişletici bir yorum yaparsa genişletici yorumla bunun içerisine (anlaşılmıyor) ve Finansal Kiralama yoluyla edinilmiş nakil vasıtalarının alınması imkanı da var ama bu tamamen Maliye Bakanlığının yorum yetkisini ne şekilde kullanacağına ilişkin bir husus. Benim burada çok fazla bir şey söylemeye de hakkım, haddim olmadığını düşünüyorum. Efendim hepinizi saygıyla selamlarım.

Başkan - Dursun AKBULUT

Sayın Şaban Erdikler'e çok teşekkür ediyoruz. Şimdi sözü Sayın avukat Halil Aldırmaz Bey'e veriyorum. Halil Bey 1964 yılında Niksar'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. Halil Bey ticaret hukukuna yönelik serbest avukatlık yaptı, Halk Leasing hukuk müşavirliği yaptı, halen Meksa Leasing firmasında hukuk müşavirliği yapmaktadır. Buyrun.

Halil ALDIRMAZ

Teşekkür ederim. Uzunca süreden beri FİDER hukuk komitesi olarak mesgul olduğumuz sorunların tartışılacağı uzman, akademisyen ve uygulayıcı hukukçuların katılacağı bir Finansal Kiralama hukuku sempozyumu gerçekleştirilmesi yönünde tavsiye kararları almış idik. Gecikmeli olduğu düşünülse de sempozyum başarılı bir şekilde gerçekleşti ve sizler mesleki kariyerinizin zirvesine ulaşmış saygıdeğer yargıçlar, akademisyenler ve bürokratlar, yoğun bir çalışma temposunun ardından haftasonunu bizlere ayırdınız, buralara kadar gelip çok değerli görüşlerinizi dile getirdiniz. Hukuksal sorunlarımızı paylaştınız, bundan haklı bir kıvanç ve mutluluk duyduk. Bu vesileyle FİDER değerli yöneticileri ve yetkililerine ve saygıdeğer siz seçkin konuklarımıza ve katılımcılara şükranlarımı bildirmek istiyorum.

Şu ana kadar çok sayıda hukuksal sorun dile getirildi, önemli bilimsel tartışmalar yapıldı, katılımcı ve davetlilerin takdire şayan, sabır ve özveriyle gerçekleştirdikleri sempozyumdan sonra aynı hukuksal sorunlar üzerine yeni tartışmalar yaratmanın sıkıcı olmaktan öteye gitmeyeceği sayın hocamız tarafından belirtildi. Ancak uygulamada yaşadığımız ve sempozyumda tartışılan iki sorunun yüksek Yargıtay tarafından istikrara kavuşturulmasını görmek sevindirici bir gelişme olduğundan bu iki hususa dikkat çekmekle yetinmek is-

tiyorum.

Birincisi, 12. Hukuk Dairesi'nin saygıdeğer üyesi Sayın Karakaş'ın bildirdiklerine göre, Finansal Kiralama Kanununun 19 ve 20. Maddelerinin uygulamasında istihkak prosedürüne başvurulmasına gerek olmadığı, icra veya iflas memurunu takip dışı tutma ya da tefrik yönündeki talepleri reddi halinde doğrudan İcra Tetkik Mercinde kiracı veya kiralayan tarafından şikayet yoluna gidilebileceğidir.

İkincisi Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin saygıdeğer başkanı Sayın Ulaş'ın bildirdiklerine göre, yoğun tartışmalara neden olan, Finansal Kiralama konusu geneli üzerine Türk Ticaret Kanunu'nun 1235..ve 1236. Maddeleri çerçevesinde gemi alacaklıları yararına kanuni rehin hakkı tanınması sorununa ilgili dairenin uzunca bir araştırma devresi sonucunda, 4.6.99 tarih 99'a 4832 sayılı iştiradıyla son noktayı koyduğu görülmüştür. Bu arada kişisel olarak dikkatimi çeken bir nokta oldu sempozyum süresince, gerek akademisyenler gerek yüksek yargı üyeleri Finansal Kiralamanın kredi niteliği olduğu yönünde bütün görüşlerinde aralara sıkıştırılan bir nokta vardı, Finansal Kiralama konusu mal teminatıdır, sonuçta Finansal Kiralama bir kredidir, finansmandır, özü budur, dolayısıyla buradan yola çıkarak Finansal Kiralama şirketlerine aynı bankalar gibi İcra İflas Kanununun 68'e b ve 150'ye ı uygulamalarını yürütebileceğini düşünüyoruz, bunlardan faydalanabileceğimizi düşünüyoruz. Bu arada FİDER hukukçuları adına kısaca 8. Maddenin yorumu konusunda farklı düşündüğümüzü belirtmek istiyorum. Sözleşmenin şekli konusunda kanununun, sözleşme düzenleme şekli (anlaşılmıyor) demekle yetindiğini bunun geçerlilik şartı olduğunu, bunun devamındaki tescillerin veya şerhlerin sadece üçüncü kişilerin iyi niyetle hak iktisabı yönündeki iddialarını bertaraf etmeye yönelik hükümler olduğunu düşünüyoruz, ispatla ilgili olabileceğini düşünüyoruz, geçerlilik şartı olmadığını düşünüyoruz.

Konuşmama son vermeden izninizle ifade etmek istediğim bir husus var, yargı erkinin ve yargıcın bağımsızlığı ilkesi ve öncelikle ve özellikle biz hukukçuların dört elle sarılması gereken hukuk ve hukukçuların arasında hayati önem arzeden bir ilkedir, kanaatimce mevcut yargı kararlarının gerekçeleri, sonuçları ve etkileri bakımından böylesine mümtaz ve uzman katılımcılar tarafından tartışılması hukuk biliminin gelişimi ve hukukçunun bilgilenip ufkunun genişlemesi açısından son derece olumlu ve faydalıdır. Ancak gelecekte yargının vereceği kararları veya yargıcın takdir hakkını kimsenin tartışma konusu yapamayacağını ve bu konuda kimsenin konuşma hakkının olmadığını bilincindeyiz. Bu konuda FİDER hukuk komitesi adına bu açıklamayı yapma gereği duydum, yüksek yargı üyelerinin hoşgörüsüne sığınarak hepimizi saygı ve sevgiyle selamlarım, teşekkür ederim.

Başkan - Dursun AKBULUT

Halil Bey'e teşekkür ediyoruz. Şimdi ben sözü Ahmet Buldam Bey'e vermek istiyorum.

Ahmet BULDAM

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan. Tüm katılımcıları tekrar saygıyla selamlıyorum. Biz Türkiye'de finans sektörünün genç bir koluyuz. Aşağı yukarı 85 yılında kanun çıkmasına rağmen 87 yılında faaliyete geçmiştir şirketler... 12 yılı bulmuş uzun bir koşunun - ve başarılı bir koşunun - ardından biraz önce Sayın Kayaalp'in özetlediği hacme ve büyüklüğe ulaştık. Türkiye'de bir yandan geleceğin kapasitesinin yaratılması için yapılacak olan yatırımlar için finansman sağlamanın yollarının arandığı ve zor bulunduğu bir dönemde, Türkiye'nin finansman sıkıntısı çektiği ve finans sektörünün kısa vadeye mahkum olduğu ekonomik koşulların yaşandığı bir dönemde bu sektör elde bulunan imkanlarla mümkün olduğu kadar orta vadeli sabit sermaye finansmanı yapmaya gayret etmiştir. Ve çok önemli aşamalar, çok önemli bir birikim sağlamıştır. Bütün bunlar - sempozyum boyunca da değinildi - başarılı olarak addedilmesi gereken bir yasa çalışmasının sağladığı güven ve istikrar ortamı üzerinde oluştu; bunu hepimiz teslim ediyoruz.

Biraz önce konuşmasında Sayın Kuntalp'in değinmiş olduğu, hukukun geleceği görme imkanı sağlaması unsuru çok önemli. Ve bu geleceğe dönük aydınlatıcı, ekonominin önünü düzenleyici ve açıcı yönü bizim uygulamalarımız açısından daima, gözümüz gelecekte olarak elbirliğiyle korumamız, üzerinde titizlikle durmamız gereken bir yöntem. Bu anlamda Sayın Kuntalp'in yorumlarına bütün kalbimle katılıyorum. Bu yolda da bu tür sempozyumlar gerçekten son derece önemli.

Bizler tabii ki buraya görüşlerimizi anlatabilmek için, yeteri kadar kendimizi anlatamadığımızı düşündüğümüz için geldik. Ancak, bir deyişle: "başkasını etkilemek üzere yola çıkan kişi kendisi de etkilenmeye açık olmalıdır". Biz bu, etkilenmeye açığız ve - bu sempozyum süresince de tüm arkadaşlarımdan edindiğim izlenimi rahatlıkla aktarabilirim - yüksek yargımızın konulara yaklaşımındaki ilkeli titizlik ve derin araştırmaya dayalı, dikkatli görüş oluşturma çabasından bizler hepimiz çok etkilendik ve hepimiz çok güven duyduk ve önümüze şimdi daha güvenle bakıyoruz. Biliyoruz ki hepimiz netice itibarıyla Türkiye'de belli bir ekonomik kalkınmanın içinde rol almış bir sektörün nasıl bu ülkenin hukuk kuralları çerçevesinde daha iyiye gidebileceği yönünden bakıyoruz konulara.

Bu anlamda ben tekrar, son konuşmacı olarak, bir anlamda sorulardan

önce tekrar konuların içine girip belirli konulara değinmek istemiyorum. Uzman arkadaşlar tüm konulara şöyle bir değindiler, yeterli görüşmeler yapıldı. Bu tür başarılı sempozyumlarda böyle seçkin bir toplulukla inşallah önümüzdeki dönemlerde yeniden biraraya gelmek umuduyla çok teşekkür ediyorum tüm katılımcılara, ve hepinizi tekrar saygıyla selamlıyorum efendim.

Başkan - Dursun AKBULUT

Sayın Ahmet Buldam Bey'e çok teşekkür ediyoruz. Şimdi sorular kısmına geliyoruz. Buyrun efendim.

Danıştay Üyesi:

Soruyu sormadan evvel Sayın Kuntalp'in yorumunu almak istiyorum. Sayın Buldam'ın da düşüncesini. Fakat bu soruyu sormadan evvel ufak bir açıklama yapmakta zaruri buluyorum. Çünkü çok yeni bir konuyu gündeme getirmek istiyorum. Şimdi Finansal Kiralama bir finans kurumu olduğu konusunda herhangi bir tereddüt yok. Ve burada bir işletme hakkının devri söz konusu olduğunda da bir tereddüt yok. Satın alınan bir eşyanın veya taşınmaz mahiyette bir malın işletme hakkının karşı tarafa devredilmesi burada söz konusu olan. Türkiye'nin de 1994 yılından bugüne kadar özelleştirme kapsamında yaptığı çeşitli yasal değişiklikler var. 1984 yılında 2983 sayılı tasarrufun teşvikiyle ilgili bir yasada çeşitli enstrümanlar getirildi. Devletten bir takım şeylerin özele transferin için. Yani bir finansman temini için. Orada kiralama da vardı, yani belirli işletmelerin kiralanması, hisse senetlerinin satılması, hatta o dönemin, bir dönemin Cumhurbaşkanı, köprüleri dahi ben hisse senedi suretinde devredeceğim mahiyetinde reklamları vardı, şimdi burada bir kiralama söz konusu. Özelleştirmede, iki türlü özelleştirme var, sektörsel alanda özelleştirme var, imtiyaz mahiyetinde sözleşmeleri imtiyaz konusu olan bir özelleştirme var, diğer taraftan genel mahiyette 4040 sayılı kanun ve ondan evvelki 2983 sayılı kanun kapsamında yürüyen özelleştirmeler var. Bu genel mahiyetteki özelleştirmelerde kiralamayı da mümkün kılıyor. Sektörsel alandaki enerji alt yapı yatırımları ve ulaşım ile ilgili yatırımlarda kiralama mümkün değil. Ama Ağustos'ta yapılan bir Anayasa değişikliğiyle bu konuda bir adım, hatta on adım daha ileriye götürülmek suretiyle özelleştirilme yolunda yabancı tahkim getirildiğine göre, büyük adımlar atıldı.

Sayın Kuntalp'ten şimdi yorumunu almak istiyorum. Çünkü bu Finansal Kiralama Kanununun başlangıcından bugüne kadar, uygulamasına kadar izleyen bir kişi olarak, 4. Maddede dün de çok tartışma konusu oldu, ne diyor, satın alma başka suretle temin, acaba bu başka suretle teminde kiralama var

mi? Bunu da kapsıyor mu? Satın alma kapsıyor. Bir concensus temin edildi dün, ben o kanaate vardım, hatta kendi düşüncemi de o mahiyette öyle bir concensus temin etti diye şurada açıkladım. Şimdi burada bir kiralama bir, ikincisi eğer bir alt kiralama söz konusu olduğu takdirde burada yapıları anonim şirket türünde kurulduğu için Finansal Kiralama şirketlerinin imtiyaza ilişkin olanlarda, limited şirketler dahi yani sermaye şirketleri yeterli yani bunların finansal, hukuki yapıları uygun.

Şimdi birinci sorum, yorumla almak istiyorum, sorudan öte, acaba bu ifadede şu ibarede kiralama suretiyle temin söz konusu olabilir mi?

İkincisi, alt kiralama getirildiği takdirde burada Finansal Kiralama şirketleri de şu kanun kapsamında acaba buraya girebilirler mi? Yani. İkinci olarak da Sayın Başkan'dan bu Türkiye'deki süratle yasa değişiklikleri karşısında bu yönde bir Finansal Kiralama şirketlerinin de, ki yasa değişiklikleri de söz konusu olacak, bu yönde herhangi bir düşünceleri veya bunu pratiğe dönüştürme yönünde herhangi bir teşebbüsleri var mı? Teşekkür ederim.

Başkan - Dursun AKBULUT

Bizde teşekkür ediyoruz, buyrun efendim.

Erden KUNTALP

Sayın konuklar, biz Finansal Kiralama sözleşmesinin sorunlarını çalışırken Sayın Danıştay üyemiz bizi Türkiye'de en fazla tartışılan ve Anayasa değişikliğine rağmen malesef daha henüz gerçekleştirilememiş olan çok büyük bir konunun içine atıverdi. Özelleştirme ve özelleştirme çerçevesi içinde imtiyaz sözleşmeleri. Esasında çok zor bir soru. Hemen şunu söyleyeyim. Finansal Kiralama gerçekten bir finansman aracıdır, bir finans kurumudur, görevi de Finansal Kiralama şirketlerinin görevi de yatırım için gerekli finansmanı sağlayabilmektir. Bu vesileyle hemen bir parantez açıp bir noktayı belirlemek istiyorum. Mülkiyetin Finansal Kiralama şirketine ait olması, gerekçede de açıkça belirtildiği üzere Finansal Kiralama şirketinin sağlamış olduğu finansmanın, fonun geri dönüşünün bir teminatıdır. Zaten işlemi üstün kılan nedenlerden bir tanesi de kendi içinde, sistem içinde, sistematik yapısı içinde teminatını taşımakta olması. Bunun üzerine ek teminatlar alınıyor. Alınıyor tabii, ek teminat almayı engelleyen hiç bir şey yok. Nakdi kredilerde de bankalar bir yığın ek teminatlar alır. Bu parantezi kapattım, sadece bunu söylemek için.

Şimdi özelleştirme, esasında kamu malının veya kamu sektörüne ait olan bir malın özele dönüştürülmesidir. Özele dönüştürülme aşamasında, iki çok

büyük işlem yapılmaktadır. Birincisi, şayet kamusal bir faaliyet, bir kamu hizmeti niteliğindeki bir faaliyetin özel elle görülmesi amaçlanıyorsa, ki enerji sektöründe yapılan işlemler Anayasa Mahkemesi'nin yerleşmiş görüşüne göre bir kamu hizmetinin gördürülmesi amacına yönelik olduğundan bir imtiyaz sözleşmesi niteliğindedir. İmtiyaz sözleşmesi niteliğinde olduğu için bunlar bir idari sözleşmedir ve hepinizin bildiği gibi, Anayasa'mızın idari nitelikteki sözleşmelerin Danıştay'ın denetimine tabi tuttuğundan tahkime açık mıydı değil miydi tartışması yapılırken, Anayasa değişikliği yapıldı ve tahkim getirildi. Yalnız Anayasa'da yapılan değişiklik henüz yasalara yansıtılmadı. Yasalara yansıtılma çalışmaları yapılıyor, yasalara yansıtılma çalışmalarından sonra artık uygulama döneme girecek.

Hemen şunu belirteyim, imtiyaz yoluyla bir kamu hizmetinin görülmesi işleminin özel ele verilmesi meselesiyle Finansal Kiralama arasında bir bağlantı kurabiliyoruz oldukça güç gözükmemektedir. Çünkü ikisi farklı düşüncelerdedir. Peki diğer özelleştirme, çok kaba hatlarıyla söyledim, 4040 sayılı kanunda öngörülen özelleştirmede bir kamu hizmeti değil. O tarihe kadar devlet eliyle görülmekte olan bir takım faaliyetlerin özel kişilere geçirilmesi, kamu hizmeti niteliğinde değil, tamamen herkesin görebildiği mesela otel işletmeciliği, şurada gördüğümüz Turban Oteli devlet tarafından işletilen bir oteldi, şimdi özele geçiriliyor.

Bu tür faaliyetlerde , aşağı yukarı benim anımsayabildiğim kadarıyla 5 yöntem uygulanıyor. Bu yöntemlerden birincisi o hizmetin, özelleştirilecek olan kurumun bir anonim şirket haline dönüşmesi ve anonim şirket haline dönüşükten sonra bunun hisselerinin satışa çıkartılması. Bunun en tipik örneğini geçen yıllarda gördük, çok tartışmalara da konu oldu, Petrol Ofisi'nin özelleştirilmesi işlemi, orada hisse senetlerinin satılması suretiyle bir özelleştirme söz konusuydu. Bu çerçevede içinde hisse senetleri Finansal Kiralama konusu olur mu? Hayır. Hisse senetlerinin Finansal Kiralama konusu yapmamız mümkün değil gibi geliyor bana. Tartışmaya açık.

İkincisi, ikinci yöntem nedir, varlıkların satılması yöntemleridir. Sayın Danıştay üyesinin bana sormak istediği sual varlıkların satımına ilişkindir. Yani, varlıkların satımıyla kastettiğimiz şudur, o tarihe kadar belli bir devlet kurumunun mülkiyetinde olan nesneler bir şirketleşme olmaksızın doğrudan doğruya sadece varlık olarak satılacaktır. Bunun içine araziler de girmektedir. Hatta bir tarihte Türkiye'deki özelleştirmelerin çok tartışmaya açılmasının temel nedenlerinden bir tanesi arazi spekülasyonu yapılmış olmasıdır. Bir fabrika binası satılabilir, şimdi fabrika binası satılabileceği gibi, işletme hakkının devri de söz konusu olabilir. Yani mülkiyeti geçirilmeden sadece belli bir süre özel bir kişi tarafından işletilmesi de söz konusu olabilir. İşletmenin varlıklarının satışa çıkarılması halinde, devlet eliyle satışa çıkartılması halinde tabii bunun

finansman kaynağının bir leasing olmasına bir engel yoktur, Finansal Kiralama yapılmasına engel yoktur.

Hafızam beni yanıltmıyorsa, birkaç işlemde Finansal Kiralama yoluyla bu türlü özelleştirilme gerçekleştiğini anımsıyorum, ama çok kesin bir ifade kullanmaktanda kaçınıyorum. USAŞ'ta oldu. Bu konularda sizlere bilgi aktarabilmemin nedenlerinden bir tanesi özelleştirme faaliyetlerinin başladığı tarihten bugüne kadar, özelleştirme idarelerine çeşitli vesilelerle danışmanlık yaptım ve POAŞ'ın özelleştirilmesinde sıfır noktasından başlayarak sonuna kadar bilfiil aktif olarak görev sürdürdüm. O nedenle rahatlıkla ifade edebiliyorum.

Şimdi burada varlıkların satımında Finansal Kiralama kullanılabilir, kiraya verilmesinde, kiralınmasında hayır, o alelade bir kira sözleşmesi niteliğindedir, Finansal Kiralama niteliğinde değildir ve Finansal Kiralama Kanununun buna elverişli olduğunu sanmıyorum çünkü nedeni şu, Finansal Kiralama Kanununun özünde yatan, sisteminde yatan noktalardan bir tanesi mülkiyetin Finansal Kiralama şirketine ait olmasıdır. İki tane maddesinde durmadan bunu söylüyor. Mülkiyet Finansal Kiralama şirketine ait. Bunun nedeni de gerekçesinde çok kısa olmakla beraber ifade edilmiştir, bu mülkiyet bir teminat niteliğindedir ve esasında sistem kurulurken mümkün olabildiği kadar ucuz finansman sağlanabilmenin yolları aranmış ve sistemin kendi içinde bir teminat yaratılmıştır. Bugün sicile kaydedilmek suretiyle, iyi niyetli üçüncü kişinin iktisabının engellenmesindeki temel düşüncede bunun teminat niteliğini muhafaza etmek ve vurgulayabilmektir. Bilmiyorum yeterli midir?

Çok teşekkür ederim, benim söyleyeceklerim bu kadar.

Ahmet BULDAM

Ben de kısaca Sayın Danıştay üyesinin değinmiş olduğu 4. Maddedeki bir başka şekilde, bir başka surette temin etme konusuna değinmek istiyorum. Yanlış hatırlamıyorsam, biraz zaman geçti aradan ama, 93 senesinde Hazine Müsteşarlığı bünyesinde bir yasa değişikliği çalışması yapılmıştı. Vu bu çalışma kapsamında bu maddenin sözünün biraz daha açık, daha doğrusu daha az sınırlayıcı hale getirilmesi yoluyla Finansal Kiralama şirketlerinin kiraladıkları malları da dönüp Finansal Kiralamaya konu yapabilmeleri öngörülmüş idi. Bunu, Sayın Müsteşarlık bize sektörün görüşlerini almak üzere ilettiklerinde, bu konuyu bir miktar tartışmıştık. Fakat dönüp dolaşıp yine biraz önce Sayın Kuntalp'in gayet veciz bir şekilde ifade ettiği gibi, Finansal Kiralama Kanununun özünde, bu müessesenin oluşturulmasının özünde malın mülkiyetinin leasing şirketinde olması ve bunun da bu finansmanın bir teminatını teşkil etmesi esprisinin yer aldığı noktasından hareket ettik. Bu bize aslında o günkü değerlendirmelerimize göre bazı işlem, şimdi yapamadığımız

işlemleri yapma imkanını açacak olmasına karşın biz Finansal Kiralama Kanununun özünün aslında görünürde çok da radikal bir şekilde değiştirilmesi anlamına gelecek olan böyle küçük bir değişikliğe taraftar olmadığımızı tespit ettik ve bunu da o zaman görüşlerimiz arasında Sayın Müsteşarlığa bildirmiştik.

Şu anda ben... FİDER'in halen oluşmuş olan görüşü budur, bunun dışında belki yeni bir yasa tasarısında beraberinde getirilecek başka kısıtlamalarla birlikte konu yeniden değerlendirilebilir, ona da kapalı olmamak lazım. Ama geçmişte yaptığımız bir değerlendirmede bu noktada pozisyonumuzu tespit etmiştik, bunu iletmek istedim. Teşekkür ederim.

Başkan - Dursun AKBULUT

Teşekkür ederiz Ahmet Bey. O zaman önce Bülent Bey'e vereyim sonra size.

Bülent TAŞAR

Son derece verimli bir iki gün geçirdik ben kısaca yapacağım. Bir toplantıya katılmıştım yurt dışında. Filipinler Maliye Bakanı öğle yemeğinde konuşmacıydı. Filipinler'de yapılan tüm özelleştirme leasing aracılığıyla yapılmış, dolayısıyla muhtemelen kanunlar o boyuta getirilip bu imkandan faydalanılmış, büyük bir imkan olarak görüyorum bende.

Yasa değişikliğiyle ilgili olarak konu Kasım 1990'dan beri konuşuluyor. Ancak ilginç bir boyutta duruyoruz. Yine bir toplantıdan örnek vermek istiyorum, Türk siyaseti çok çabuk ve hızlı geliyor denmişti, fakat bizim güvencemiz Türk bürokrasisi denmişti, bunu yabancılar söylemişti bürokratlara çok güveniyoruz diye ancak şimdi Türk bürokrasisinde de çok hızlı bir değişim yaşanıyor, bundan endişe duyuyoruz denmişti, bizde tahmin ediyoruk kanunla ilgili değişikliği yeni bir bürokrasi değişikliğine mahal vermeden hemen ele alalım dişe düşünüyorum; çünkü, çok değişik zamanda çok değişik kişilerle ve çok olumlu ortamlarda tartıştık ama her seferinde genellikle farklı bürokratlarla şey yaptık.

Buradan şöyle bir konuya geçmek istiyorum: bir tanesi Sedat Bey'e, teminat olarak almış olduğumuz senetlerin pula tabi olup olmadığına bir açıklık getirmesini rica ediyorum. Birde aynı içerikte, gayrimenkul leasing'ini, bunu Şaban Bey'e de sormuş olabilirim beraberce, dönemin sonunda sembolik bedelle devrinde bugün için aynı menkul kıymetlerde olduğu gibi herhangi bir ilave gelir vergisi matrahı yaratma tehlikesi var mıdır yok mudur? Bir o var.

Feyhan Kayaalp, Sayın Daire Başkanımıza da kısa bir sorum var. O da şu, kanun taslağı içinde satış ve geri kiralamanın eğer ele alınacaksa hep beraber çok net bir şekilde bir daha tartışmaya açık (anlaşılmıyor) şekilde düzenlenmesi gerektiği konusunu düşünüyorum, uygun görürseniz.

Teşekkür ediyorum.

Sedat ÖZYERLİ

Ben belge ile ilgili kısma yanıt vereyim. Bunları sorağınızı bildiğim için ben hazırlıklı gelmiştim aslında. Şöyle bir sorunuza cevap vermeden önce bu konular bize iletiliyor tabii, Maliye Bakanlığı'na iletiliyor, ilgili birimlerde değerlendirildikten sonra kanunun mevzuat çerçevesinde gerek mükellefe gerekse bu soruyu soran Finansal Kiralama şirketine bu konuya yönelik olmak üzere yanıt veriliyor. Ancak gördüğüm kadarıyla bu görüşü vermiş olduğumuz şirket veya mükellef bu görüşü kendine saklamış. Gönül arzu ederdi ki bu şekilde olan ve o sizin kendi işiniz, ben ona fazla karışmamda söz konusu değil, bir öneri olarak, derneğin bir önerisi olarak, bu şekilde Maliye Bakanlığı tarafından, Gelirler Genel Müdürlüğü tarafından verilmiş olan bu görüşlerin dernek vasıtasıyla diğer üyelerinize duyurulmuş olursa bir başka şekilde buna benzer hadiseler tekrar bize geldiğinde aynı görüş verilmesin ve üyelere de bu şekilde dağılmış olsun. Ben isterseniz olduğu gibi vermiş olduğumuz görüşten okuyayım. Sizi de bu şekilde benim kendi kelimelerimle değil de, vermiş olduğumuz görüşten hareketle yanıtlamış olayım. Senetlerin 3226 sayılı kanun ve 1997-2 (biraz önce belirttiğim genelge) Damga Vergisi Kanunu İç Genelgesi kapsamında, damga vergisi ve harçla istisna edilebilmesi ancak söz konusu senetlerin Finansal Kiralama sözleşmesinin teminatı veya rehni amacına ilişkin olarak düzenlendiğinin ve ancak teminatın paraya çevrilebilmesi gereken hallerde tahsile konulabileceğini, ciro veya iştiraya konu edilemeyeceğinin senet üzerinde veya arkasında açıkça belirtilmesi halinde mümkün bulunmaktadır...

(anlaşılmıyor)

Bir katılımcı

Sayın Başkan.

Sedat ÖZYERLİ

Ben bir açıklamada daha bulunayım. Biraz önce söylediğim şey biraz derneğin çalışmasına yönelik, benim bu konuda müdahil olmam söz konusu de-

ğil, ancak Finansal Kiralama şirketlerinin ve Finansal Kiralamayla iş yapan kiracı firmaların ortak sorunu olduğu için, bu idarenin görüşü bu. Bu görüş verilmiştir ve bu görüş bizi bağlar. Bundan sonra da gelecek kişiler bunun aksine de bir görüş serd etmeleri de mümkün değil. Bunu temin ettikten sonra isterseniz ben bunun size orijinalini de temin edeyim, siz üyelere dağıtırsanız veya kendi dokümantasyon merkezinizde kalırsa çok yerinde olur.

Sefa POLAT

Sayın başkan söz hakkı alabilir miyim?

Başkan - Dursun AKBULUT

Buyrun.

Sefa POLAT

Özellikle Bülent Bey'e bir açıklamada bulunmak istiyorum. Senetlerin pulları konusunda hukuk komitemiz gerekli tartışmaları yapmıştır. Bu konuda hukuk komitesinde bir tartışma yürümektedir şu anda, zira bir sonuca varılmıştır. Şöyle ki, senetler borçlar hukukunda anlamını bulan ifa uğruna alınan senetlerdir. Eğer teminat olarak alıyorsa - ki Maliye Bakanlığı'nın bu görüşünü biliyorduk - teminat alıyorsak, tabii ki sözleşmeye teminat olarak bu senetlerin alındığını söylemek suretiyle damga resminden muaf olacaktır, ancak o halde de bu senetler işimize yaramayacaktır. Bu nedenle ifa uğruna alınan bu senetleri teminat dışı sayıyoruz, hukukta bu konuda bir tartışmamız yoktur. Teşekkür ederim.

Bir katılımcı

Paraya çevrilmesinde de mi? Nakte çevrilmesinde...
(anlaşılmıyor)

Sefa POLAT

Sanıyorum, o zaman...

Feyhan KAYAALP

Sale and lease back konusuna gelince: zaten Kanunda bunun değiştirilme ve

yeniden düzenlenmesi ihtiyacı bu tür gereksinimlerden dolayı ortaya çıktı. Belki çok açık ifade edilmedi ama örneğin zilyetlik konusunda da sıkıntılar olmaya başladı bunların hepsinin daha açıkça ifade edilmesi gerektiği kanısındayım ben.

Başkan - Dursun AKBULUT

Teşekkür ederiz. Sanıyorum burada bir şeyi açıkta kaldı. Gayrimenkul leasing'inde, gayrimenkul devri sırasındaki KDV şeyi ile ilgili bilgi verirsiniz çok memnun olurum.

Sedat ÖZYERLİ

Şimdi harçlarla ilgili 4369 sayılı kanunla yapmış olduğumuz değişiklik sonucu zaten biz harç nispetlerini biz aşağıya çektik. Biliyorsunuz binde 48'di, binde 10'a çektik. Hem alıcı ve hem satıcı için. Ancak şu aşamada bu devrin harçtan istisna veya muaf olacağına ilişkin olarak herhangi bir düzenleme sözü konusu değil.

İkincisi de harç matrahının hangi bedel üzerinden alınacağı daha son iki veya üç hafta önce yayınladığımız harçlarla ilgili tebliğde açık bir şekilde yer alıyor. İsterseniz bu vesileyle ona da değineyim. Gerçi Finansal Kiralamayla ilgili değil, ama...

Hepimiz aynı zamanda bir gayrimenkul alıp sattığımızda harç mükellefi de olabiliriz, yapmış olduğumuz düzenlemede emlak vergisiyle harç, emlak vergisi (anlaşılmıyor) esas olan değerle harca tabii olan matrah arasında bir ayırımı gittik, şu anda harç matrahı beyanedilen değer her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılması ile bulunacak değer ancak emlak vergisi değerinde ise yeniden değerlendirme oranının yarısı, (anlaşılmıyor) Bakanlar Kurulu bölgeler veya belediyeler itibarıyla yeni bir oran tespit etmemiş olsun. Bununla ilgili herhangi biraz sorunuza tekrardan döneyim, harçlarla ilgili herhangi bir istisna ve muafiyet şu anda mevcut değil.

Bir katılımcı

Devir aşamasında tahakkuk edecek olan verginin KDV tutarı nedir?

Bülent TAŞAR

Menkul kıymetlerde dönemin sonunda dört sene veya Hazine'nin tanıdığı olduğu uygulamayla iki seneye indirilmiş malların devri sırasında menkul kıymetlerde bir sorun yaşanmıyor. Sembolik bedelle devir yapılıyor.

Gayrimenkul konusunda çok net bir şey ortada yok. Hala benim şahsen te-reddütlerim var, neden o da amortisman süresiyle bağlantılı olarak, sözleş-me süresiyle amortisman süresinin bağlantısız olduğu tek enstrüman olarak şimdi gayrimenkulu görüyorum. Doğru bir leasing yapmak gerekirse 50 yıl-lık bir leasing yapmak lazım işin doğrusu. Şimdi şöyle bir korku var, döne-min sonu geldi, ana para faiz olarak herşeyi tahsil ettik, karşılıklı faturala-ştık, 100 bin liraya ben devrediyorum, Maliye'nin bu konu karşısında hayır buranın rayiç bedeli 1 trilyon liradır. 100 bin lirayla bir trilyon arasında farkı alın, şeyinizlede kalan amortisman bakiyenizden düşün onu vergi matrahı haline getirebilir misiniz gibi bir kuşku olabilir mi? Bunun altının çizilmesini rica ediyorum.

Sedat ÖZYERLİ

Şimdi bir konuyu açıklamakta fayda var. İşlem vergileri grubunu ayrı mü-tala etmek lazım, normal diğer bizim Kurumlar Vergisi, gelir vergisi, Katma Değer Vergisi grubu ayrı bir bölümde mütala etmek lazım. İşlem vergisi ola-rak yöneltiyorsanız soruyu bana, işlem vergisinde yani orada tapuda yapıla-cak bir muamelede oradaki harcın matrahı ayrı bir konudur. Bugün, bakın şöyle söyleyeyim, siz herhangi bir gayrimenkulünüzü normal leasing'de, sizin bir gayrimenkulünüz var değerini belirtmişsiniz 30 milyar lira, yeniden değer-leme oranı yüzde 50 olsun, 45 milyar lira şu anda bana geldiniz, satıyorsu-nuz ama 45 milyar lira ben size vermiyorum, size 25 milyar lira veriyorum an-cak işlem vergisi her halukarda bizim 45 milyar lira üzerinden yapmamız la-zım. Burada herhangi bir ihtilaf söz konusu değil. Geri kalan kısma da zaten Şaban üstat gerekli yanıtı verdi kanatindeyim.

Şaban ERDİKLER

Bir daha üzerinde durmak gerekirse, müsaade ederseniz iki konuda da gö-rüşümü açıklamaya çalışacağım. Gayrimenkul kiralamalarında Sedat Bey'in de gayet isabetle işaret ettiği gibi, işlem vergisini Kurumlar Vergisinden ayır-mak lazım. İşlem vergisi bakımından kanunun amir hükmü gözönünde tutul-duğunda, 493 sayılı kanuna göre, gayrimenkulün hesaplanmış olan değeri üzerinden gayrimenkul harcının, tapu harcının ödenmesi zorunluluğuyla kar-şı karşıyayız. Orada hiç bir şey yapamayız. Ama Kurumlar Vergisi bakımın-

dan aynı değerin Kurumlar Vergisi matrahının tespitine nazarı itibare alınmasına gereklilik yok. Kurumlar Vergisi matrahı bakımından iki tarafın üzerinde mutabakata vardığı gerçek satış bedeli esastır. Gerçek satış bedeli Finansal Kiralama işleminin özü sebebiyle elbette sembolik bedel dediğimiz o bedelle yapılacaktır ve bu şekilde bakıldığında Finansal Kiralama kuruluşunun bilançosunda satış işleminden ötürü külliyetli miktarda bir zarar çıkacaktır.

KDV bakımından,...

Bir katılımcı

Leasing süresi içerisinde ödenen kira bedellerini bir bakıma taşınmazın değeri olarak mı görüyorsunuz, o süre içerisinde ödendiği için sembolik fiyatla aktarma halinde o sembolik fiyatı normal mi kabul ediyorsunuz? Oraya bir açıklık getirir misiniz? Daha önceki konuşmanızda da aynı şeyi söyledinizde o bakımdan.

Şaban ERDİKLER

Çok net sunamamış olabilirim ama Finansal Kiralama işlemini ben şöyle algılıyorum: bir finans işlemidir, hep üzerinde duruldu, ve dolayısıyla Finansal Kiralama sözleşmesinin devamı süresince iki şey alınmakta Finansal Kiralama kuruluşu tarafından: Açıkça faturalarda gösterilmemiş olmakla beraber, bunun hesabında, bunun mantığında, arkasında yatan ekonomik durum: bir: kiracı bana malın bedelini ödeyecek, iki: bu dönemde de benim finansmanımı ona kullandırmış olmaktan kaynaklanan finansman gelirim de bana ödeyecek. Eğer işlemin özünün bu şekilde olduğu konusunda herkes mutabıksa gerek Kurumlar Vergisi bakımından gerekse KDV bakımından devir esnasında emsal bedel uygulanmasının ileri sürülememesi dahi gerekir. Yani bu konuda tereddüt olmaması gerekir.

Bu konuda tereddüt niye doğuyor? Bizim Kurumlar Vergisi kanununa bakıldığında bir örtülü kazanç müessesesi var. Örtülü kazanç hükmü düzenlenmiş. Eğer birbirleriyle doğrudan veya vasıtalı ilişki içerisinde bulunan şirketler arasında yapılan alım satım işlemlerinde uygulanan fiyatlar emsal bedele uygun değilse kazancın örtülü olarak dağıtıldığı varsayılır. Bir defa Kurumlar Vergisi ba-

kımından o sembolik fiyatın örtülü kazanç dağıtımında kullanıldığı iddiasıyla karşı karşıya kalınması ihtimali vardır. Benim kanaatim o ki örtülü kazanç maddesinin yazılması Finansal Kiralama kuruluşuyla kiracı arasında yukarılarda bir yerde, başka bir yerde vasıtalı vasıtasız şirket ilişkisi yoksa zaten mümkün değildir. Kanunun yazılış şekli birbirinden bağımsız kiralayanla kiracı ilişkisi olması halinde örtülü kazanç müessesesinin uygulanmasını imkansız kılmaktadır bir. Gelelim Katma Değer Vergisi bakımından,... dolayısıyla Kurumlar Vergisi bakımından sembolik değerle satış yapılmasında amortisman süresinin uzunluğu sebebiyle Finansal Kiralama kuruluşu kayıtlarında bu satış işlemi dolayısıyla büyük bir zarara çıkmasında, bu zararın Kurumlar Vergisi matrahına indirilmesine benim kanaatim hiç bir mahsur yoktur.

Gelelim Katma Değer Vergisi kanununa. Katma Değer Vergisi kanununda Finansal Kiralama işlemleriyle ilgili olarak kanunun bizatihi kendisinde hiç bir hüküm yoktur. Kanunda yanlış hatırlamıyorsam 25 ile 26. Madde vardır, bu maddede de (anlaşılmıyor) cümle der ki, Katma Değer Vergisine tabi olan işlemler, teslim işlemlerinde eğer teslimin bedeli belli değilse, teslimin bedeli başka bir malsa veya teslim bedeli emsaline göre çok düşükse bu bedel yerine emsal bedel uygulanır. Emsal bedelin ne şekilde tespit edileceği Vergi Usul Kanununda açıklanmıştır. Bana göre Finansal Kiralama işlemleri mahiyetleri gereği gene bu madde kapsamında değildir. Bu madde kapsamında algılanmamalıdır. Çünkü gerçekten işlemin özüne bakıldığında kiralama süresi içerisinde malın bedeli zaten ödenmiştir. O sebeple 25, 26. Maddenin de uygulanmaması gerekir düşüncesindeyim.

Bilmiyorum açık oldu mu? Hemen bir konuda da müsaade ederseniz farklı kanaatimi belirtmek zorundayım. Bana göre senetler, damga vergisine tabi tutulacak mı teminat olarak senetler damga vergisine tabi tutulacak mı, ben Damgalar Vergisi Kanununda bu senetlerin damga vergisi dışında tutulmasına ilişkin bir hüküm hatırlamıyorum. Bana göre 30. Maddede yer verilen istisna hükmü bu tür teminat olarak alınan senetlerin damga vergisi dışında tutulmasına imkan sağlamıyor. 13 numaralı Harçlar Kanunu Genel Tebliğine de baktığımda, gerçi başka bir kanun için genel tebliğ ama, o tebliğde de teminat amacıyla alınan senetlerin damga vergisi dışında tutulmasına imkan veren bir anlayışın benimsenmediğini görüyorum. Bu sebeple sanıyorum hem Maliye Bakanlığı'na hem de hukuk komitesine ters düşmüş oldum ama be-

nim görüşümde bu beni affedin.

Başkan - Dursun AKBULUT

Teşekkür ederiz.

Şaban ERDİKLER

İç genelgeyi biliyorum, o da, hemen Maliye Bakanlığı'na burada bir taş atalım, haddimiz olmayarak ama, FİDER üyeleri arasında bir bülten dağıtılmadığından bahsettiler. Ama iç genelge denilen bir kavram Maliye Bakanlığı'nın sadece iç teşkilatını ilgilendiren bir kavramdır, iç genelgeyle mükellef hukukun düzenlenmesi de, FİDER'in işlediği hata kadar ağırdır bana göre, onu da belirtmek isterim.

Teşekkür ederim.

Başkan - Dursun AKBULUT

Aslında bu dağıtıldı bu genelge, dağıtıldı. Devam edelim isterseniz, bir 15 dakika daha. Atilla Bey'e bir söz verelim. Buyrun.

Atilla ALTOP

Teşekkürler sayın başkan.

Ben bir konuda Erden Hocanın görüşünü almak istiyorum. O da dünden beri birkaç sefer gündeme geldi, acaba sicile tescil veya tapuya şerh işlemi emredici bir unsur mudur yani sözleşmenin bir geçerlilik şartı mıdır değil midir diye, ben bugün Halil arkadaşımızın yaptığı açıklama doğrultusunda daha doğrusu FİDER Hukuk Komitesi'nin de görüşüyle paralel bir görüşü savunuyorum yıllardır. O da şu: bu şerh veya tescil sistemi kesinlikle sözleşmenin bir geçerlilik şartı değildir. Nereden bu sonuca varıyorum? Noterde re'sen düzenlenme şartı bir geçerlilik şartıdır, ama ikinci unsur sadece üçüncü kişilerin iyi niyetini koruma veya bu üçüncü kişiler - ama mal iktisab edenler değil, kiracıya borç verenler - yani icra iflas hükümlerinden yararlanma konusunda da gündeme gelecektir bu konu. Ama onun dışında sözleşmenin geçerliliğine ilişkin bir şart değildir. Özellikle gerekçeye baktığımız zaman 8. Maddenin ge-

rekçesinde bu çok net bir şekilde ortaya koyuyor. "Biz sicile tescili ..", diyorlar, ".. sadece üçüncü kişilerin iyi niyetini kesmek için getirdik." diyorlar. Keza benzer bir yasal düzenlemeye sahip tek gelişmiş Avrupa ülkelerinden olan Fransa'da benzer bir düzenleme var, orada da aynı şekilde sadece üçüncü kişilerin iyi niyetini önlüyor.

Bir örnek olarak tebliğden bahsedildi, tebliğde geçerlilik şartı olarak alınıyor ama buna da bir gerekçe olarak katılmıyorum çünkü tebliğ hangi işlemlerin yapılacağını gösteriyor ve orada o nedenle de harçtan muaf tutulabilecek şeyleri, bu arada şerhi de sayıyor. O nedenle o amaçla konduğunu - tebliğin - düşünüyorum. Zaten aksi de olsa tebliğ tabii ki kanunun konuluş amacına ve anlaşılması gerektiği şeye aykırı olamaz. O nedenle orada bir gerekçe yok ama bu konuda Erden hocamın görüşünü almak istiyorum.

Son olarak kanun değişikliği için bir bilgi vermek istiyorum. İki senedir Adalet Bakanlığı komisyonun, Adalet Bakanlığı'nca kurulmuş olan Borçlar Kanunu yeniden düzenlemesine ilişkin çalışma gösteren, iki senedir, bir komisyon var. Ben de İstanbul Hukuk Fakültesi'ni temsilen bu komisyonun üyesiyim. Sayın Yargıtay'dan da buraya katılan değerli hukukçulardan da orada komisyonda olanlar var. Bu komisyon kesin bir karar, bir veya iki ay içerisinde bu konudaki kesin kararını alacak; ama büyük bir eğilim, onu şimdiden söylemek istiyorum bütün bu yeni çıkan sözleşme tiplerini de Borçlar Kanunu içerisine alıp düzenlemek. Eğer böyle bir karar verilirse, o zaman özellikle Feyhan Hanım'dan ricamız hazırlanan bir çalışma varsa, koordineli bir şekilde onlardan da, bu çalışma taslağını biz de alıp bir yandan kendileri devam etsinler. Çünkü bu Borçlar Kanunu çıkar mı, çıkmaz mı onu hepimiz biliyoruz, onu, kesinlikle çalışmalarını engellemesinler ama böyle bir düşüncenin olduğunu da belirtmek istedim.

Feyhan KAYAALP

Öyle bir şey varsa tabii ki koordinasyon sağlanmalı.

Başkan - Dursun AKBULUT

Çok teşekkür ederiz. Ben sözü Gültekin Nazlıoğlu'na

Erden KUNTALP

Atila Bey'in sorduğu sual tabii çok ilginç bir sual. Bu suale yanıt verirken belli bir konuda bir ufak açıklama yapmak zorundayım. Şimdi, emredici düzenleme özellikle Borçlar Hukukunda akit tiplerine dair düzenlemeler "emredici midir değil midir ?" tartışması var. Esasında bu hangi açıdan baktığınıza, yanıtı hangi açıdan baktığınıza bağlı olan bir soru. Bir tipik sözleşme yapmaya kalktığınız zaman Borçlar Kanununda o tipik sözleşme için öngörülen unsurları düzenleyen hükümlerin hepsi emredicidir. Şu anlamda emredicidir, siz o tipi gerçekleştirmek istiyorsanız o tip için gerekli hususlar üzerinde anlaşmak zorundasınız. Anlaşmamışsanız o akit tipi meydana gelmez. Ama geçerlilik açısından bu farklı bir emrediciliktir, yani bir sözleşmenin hukuk hayatına geçerli olup doğup doğmamasına bağlı olan bir kavram olarak ele alırsanız o takdirde vereceğiniz cevap farklı olacaktır. Şimdi bu hususu belirteyim, mesela ahlaka adaba aykılık, emredici bir düzenlemedir. Ahlaka adaba aykırı bir sözleşme yaparsanız o takdirde sözleşmeniz geçerli olur. Ama buna karşılık satım aktinde mesela bedelin tayini gerekir, malın bedel (anlaşılmıyor) Bu bedel çoğu kez paradır. Hatta Borçlar Kanunumuza göre paradır, şayet siz para yerine başka bir şey taahhüt ederseniz, artık bu bir satım akti değil, karışık bir akit olarak karşınıza çıkar. Sui generis bir isimsiz sözleşmeler olarak karşınıza çıkar.

Bunu açıkladıktan sonra 8. Maddeye ilişkin görüşümü açıklayacağım. 8. Maddede getirilmiş olan tescil, esas itibariyle 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanunu kapsamında bir sözleşme yapmak istiyorsanız, tescil o anlamda emredicidir. Şayet - yaptığınız sözleşme - tescil etmezseniz geçerli olur mu? Olur, hiç kuşkusuz olur, geçerlilik açısından, ama 3226 sayılı kanun kapsamındaki bir sözleşme olmaktan çıkar. Bu nerede önem arzeder? Şurada önem arzeder, dünden beri tartışıyoruz burada, sat ve geri kirala, sat ve geri kiralama işlemini yapmışsanız, sicile tescil etmemişseniz şayet o takdirde bu bir hükmen teslim niteliğinde olur. Hükmen teslim niteliğinde olup 690'ın uygulama alanına girer. Şayet sicile tescil ederseniz, o takdirde 3226 sayılı kanunun koruyucu hükümlerinden yararlanabilir. Benim anlayışım bu doğrultuda.

Bir katılımcı

Finansal Kiralama sözleşmesi olarak geçersiz mi diyorsunuz?

Erden KUNTALP

Finansal Kiralama sözleşmesi olmaktan çıkar, bir hükmen teslim haline gelir. Borçlar Kanununun başka bir hükmü olur. Teşekkür ederim.

Başkan - Dursun AKBULUT

Bizde teşekkür ederiz, arkadaşlar iki kişiye daha söz vereceğim, ondan sonra kapatmak istiyorum.

Gültekin NAZLIOĞLU

Sayın Erden Kuntalp'ın bu 8. Maddedeki açıklamalarına teşekkür ediyorum. Biz de Finansal Kiralama sözleşmesinin geçerli olabilmesi için tescilin şart olduğunu kabul ediyoruz ve görüşümüz de bu şekilde devam ediyor. Nitekim dün ben bildirimin sonunda bütün finansal şirketlerine dedim ki tescili yaptırınız yoksa 15. Hukuk Dairesi'nin aksine olan bir kararıyla karşılaşabilirsiniz.

Sayın konuklar bu sat kiralama konusu hakikaten bu sempozyumun ağırlıklı gündemini oluşturdu. Biz sat kiralama, ben kişisel olarak sat kiralama sözleşmesinin yasanın kapsamı dışında olduğunu tekrarlıyorum. Bakınız Feyhan Hanım'da bu 4. Maddede değişiklik düşüncesinde olduklarını söylediler, yani sat kiralama yönünden bu kanunun yeterli olmadığını kendileri de ve yine FİDER Başkanı Sayın Ahmet Bey'in de sözleriyle ortaya çıkmış oluyor.

Bizim sat kiralama konusunda bir endişemiz var, şimdi hakim her iki tarafın hak ve hukukunu gözetmek zorundadır. Sat kiralama dediğimiz zaman benim aklıma şu geliyor, acaba gerçekten bir sat kiralama mı var yoksa alacaklılardan mal kaçırma mı var? Bu endişeyi nasıl aşacağız? Hakim önüne bu konuda uyuşmazlık geldiği zaman, alacaklı ortada muvazza vardır dediği zaman, o zaman bunun her türlü delille ispat olanağı da olduğuna göre, hakim yıllarca belki de bu davayı sürdürmek zorunda kalacaktır. O nedenle yasada bir deği-

şiklik yapılmadıkça sat kiralama sözleşmesi hem finans şirketlerinin hem kiracıların hem de onların alacaklarının aleyhine sonuçlanacaktır. Bu endişeleri kaldırmak lazım, hakimleri böyle bir davayla zor bir davayla karşı karşıya bırakmamak lazım. Bakınız Hukuk Genel Kurulu kararında konu edilen olayda, bir Finansal Kiralama dışındaki bir şirket kendisine ait olmayan adi bir kirayla sattığı, devrettiği, bilahare parasını aldığı malı bir finans şirketine satıyor ve tekrar kir alıyor. İşte bunun açık misali. Hiç bir Finansal Kiralama şirketini ben art düşünceyle görmüyorum ama beş parmağın beşi bir değil, içinde bu yasanın açıklarını kendi lehine kullanan şirketler olabilir, vardırda.

Sayın Başkan, alt kiralama konusuna gelince, alt kiralamanın olanaklı olduğu ifade ediliyor, peki Finansal Kiralama şirketleri bu kiraladığı malların denetimini, korunmasını o malın yerinde durup durmadığını, yani kendisine teminat olarak bırakılan bu malın denetimini nasıl yapacak ? Çünkü Finansal Kiralama şirketi gidecek malının orada olup olmadığını, sağlıklı bir çalışma içinde olup olmadığını, bakımının yerinde olup olmadığını denetleme hakkı var. Siz A'ya kiraladınız, A B'ye, B C'ye, C D'ye kiraladı, siz malı arayın durun Finansal Kiralama şirketi olarak. Kim sorumlu bundan, malın ziyaından ? Başlangıçtaki kiracı sorumlu. O da sıfırı tüketmişse, haydi malınızı alın, haydi paranızı tahsil edin! Bu, mümkün değil.

Şimdi KDV meselesine gelince, vergi konusunda uzman kişilerin görüşleri farklı. Kimisi diyor ki bundan alınmaz KDV, kimi görüşlerde KDV alınır diyor. Şimdi ben kanatime göre eğer başlangıçta malın satışı ve Finansal Kiralama bedellerinin tespiti sırasında KDV gerçekten bu Finansal Kiralama bedellerine yansıtılmışsa o zaman ikinci bir çifte KDV uygulaması bence mümkün değil. Ama bunu bir bağımsız satış olarak düşünürsek ve başlangıçta da bir KDV Finansal Kiralama bedellerine yansıtılmamışsa, o zaman sözleşme sonunda malın değerine göre Vergi Usul Kanununun 27. Maddesi ve 1. Maddesi doğrultusunda KDV uygulamasına tabi tutulmalıdır düşüncesindeyim.

Teşekkür ederim.

Başkan - Dursun AKBULUT

Bizde teşekkür ederiz. Ahmet Bey'e cevap hakkı vermek istiyorum. Buyrun.

Ahmet BULDAM

Ben Sayın Nazlıoğlu'nun yorumları için çok teşekkür ediyorum. Ancak söylediklerimden eğer, kişisel olarak ya da FİDER olarak, 4. Madde kapsamında satıcıya geri kiralama diye benim adlandırmak istediğim işlemlerin Finansal Kiralama Kanununa girmediği anlamı çıkıyorsa, ben maksadı aşan bir ifade kullanmışım demektir. Sanmıyorum, ama bu konunun açıklığa kavuşturulması fırsatı için teşekkür ederim.

Bu madde kapsamında yapılacak yorumlar tabii ki yüksek yargı organlarının yetkisi dahilindedir. Ancak kanunun genel esprisi içinde benim kişisel olarak - aynı zamanda FİDER'in de - görüşü, öncelikle kirlanan malın teminat niteliği, yapılan işlemin finansman niteliğinin gözönüne alınması, orta vadeli bir yatırım finansmanı sağlanıp sağlanmadığı unsuruna bakılması (ki bu testten geçmekte, sabit sermaye oluşumunu sağladığı gibi işletme sermayesi teşekkülüne de araç teşkil etmektedir satış ve geri kiralama işlemleri...) bu iki unsur biraraya geldiğinde (ve tabii ki ortada bir alacaklıdan mal kaçırma unsuru yok ise), kanımca - ben burada hüküm verme durumunda değilim, mesleğim de buna müsait değil ama - bu unsurlar biraraya geldiğinde vaka bazında, bu işlemlerin Finansal Kiralama Kanunu kapsamı içinde adedebileceğinin düşünülmesi gerekir kanaatindeyim.

Başkan - Dursun AKBULUT

Son bir soru. Buyrun efendim.

Hüveyda KARAKIŞ

Ben soru değil, kişisel bir görüşümü açıklamak istiyorum. Değerli arkadaşlarım Finansal Kiralama konusu Hukuk Genel Kurulu'na geldiği zaman inanırım ki bir doktora tezi gibi çalışıldı. Bu konuda da Sayın Gültekin Nazlıoğlu'nun emekleri gerçekten çok fazlaydı. Dün de açıkladığım gibi oradaki olayda Hukuk Genel Kurulu'nda varılan prensipler son derece doğrudu ama o prensipleri her olaya genelleştirmek sanıyorum sistemin işleyişi açısından çok büyük sakıncalar doğurur.

Sat geri kirala acaba mal kaçırma mı? acaba muvazaa mı?.. ihtimale

binaen sistemi yok edemezsiniz! Muvazza iddiasında olan - evrensel bir kuraldır - iddiayı ispat ile mükelleftir. Sistemin işleyişi buna muhtaç: sat geri kiralat. Peki, yasada yapılacak değişikliklerle muavazaayı mı önleyeceksiniz? Yine aynı işi yapacaksınız ama yasallaştıracaksınız.

Arkadaşlarımızın hoşuna gitti ama bu benim kişisel görüşüm, hukuk genel kuruluna da katılan arkadaşlarımız bilirler, bu konuda yine aynı fikirlerimi söylemiştim. Ama şimdilik yargıda tek kalıyorum zannediyorum, bu konu yasal bir değişikliklerle dilerim düzene girer ancak zamanla uygulamada da benim görüşümde olan arkadaşların taraftar kazanacağını umuyorum.

Başkan - Dursun AKBULUT

Biz de teşekkür ederiz sağolun.

Selçuk HONDU

Danıştay 11. Daire Üyesi

Bir hususu açıklamak istiyorum. Teminat olarak alınan senetlerdeki damgayla ilgili konuda şimdi görüşmelerden çıkan sonuca göre, bizatihi kiralanan şey teminat olarak bir bakıma kullanıldığına göre bunun dışında ayrıca senet alınması ekstra veya kontr garanti niteliğinde bir şeydir. Danıştay'ın muhtelif içtihatlarına göre, 30. Maddede sözleşme her türlü vergi resim ve harçtan istisnadır hükmünün sadece sözleşme ve sözleşmenin elde edilmesi için gerekli işlemlerle doğrudan ilişkisi olan konularda tanınmıştır, istisna olduğu kararlarımızda açıkça vurgulanmıştır. Şimdi ekstradan alınan senetler, hele hele ciro imkanı varsa, tamamen esas sözleşmenin dışında yani bizatihi kendisi teminat olduğuna göre, fazladan alınmış bir şey olduğu için doğrudan ilişkisi yoktur. Bu nedenle o senetlerin harçtan ve damgadan muaf olması mümkün değildir. Onlarda damga tahsil edilmesi gerekir kanaatindeyim.

Teşekkür ederim.

Başkan - Dursun AKBULUT

Bizde teşekkür ederiz. Buyrun.

Gültekin NAZLIOĞLU

Hüveyda Karakış Genel Kurul'da aksi görüşte olduğunu ve bu düşüncesinin yansıtmadığını ve alt kiralama sözleşmesinin kanunun kapsamı dışında olmadığını, genelleştirilemeyeceğini söyledi. Madem öyleydi neden genel kurulda imza attı sözleşmeye?

Başkan - Dursun AKBULUT

Peki efendim teşekkür ederiz. O zaman Alev Taşcıoğlu'na söz verelim. Bu son söz. Oturumu kapatacağız.

Alev TAŞÇIOĞLU

Dünden beri konuyu görüştüğümüz konuların dışında bir hususta ben görüş almak istiyorum. Bu ceza hukukunu ilgilendiren ancak tatbikatta çok sık karşılaştığımız bir husus, zannediyorum toplantımızda sayın savcılarımızdan da bulunanlar var. Benim bu sorum onlara olacak. Kiracının kiralama konusu malın sözleşmenin herhangi bir safhasında veya sona erdikten sonra devretmesi, kaçırması veya aktin feshini müteakip teslim etmemesi durumunda kiracıya uygulanabilecek ciddi bir cezayı müeyyide bulunmamaktadır. Kiralayan olarak leasing şirketlerinin başvurabilecekleri tek yol da emniyeti suiistimal suçundan kiracının cezalandırılmasını talep etmek olur. Bu tek yolda da karşılaştığımız bazı kararlar var. Bunlardan bir tanesi, savcılıklarca takipsizlik kararı verilebiliyor veya mahkemelerce şikayetin reddine karar verilebiliyor, ayrıca sanığın adresini kaybedip, izini kaybettiği durumlarda da mahkemece sanığın sorgusunun yapılamaması nedeniyle de uzun bir zaman geçmesi bu cezayı müeyyidenin etkisini de ortadan kaldırmakta. Bu hususta sayın savcılarımızdan bir görüş, bir açıklama bekliyorum.

Elden KUNTALP

Ben bir açıklama yapamam çünkü panelistler arasında hukukçu iki kişiyiz galiba. Ceza hukuku ilgi alanımın dışında onun için söyleyemem.

Alev TAŞÇIOĞLU

Ben savcılarımızdan söz almak isteyen varsa çünkü baş savcımız katılmadı maalesef. Ama savcılarımızdan katılan var bildiğim kadarıyla.

Başkan - Dursun AKBULUT

Paneli kapatmak istiyorum. Göstermiş olduğunuz sabırdan dolayı sizlere çok teşekkür etmek istiyorum. Bu panel şunu gösterdi, bundan sonraki sempozyum mutlaka vergi konusunda olacak.

Bir daha ki sempozyumda buluşmak üzere, çok teşekkür ediyorum.